

1313 A  
-05-

NORGES OFFICIELLE STATISTIK

Fjerde række nr. 116

BERETNING  
OM  
VETERINÆRVÆSENET  
OG  
KJØDKONTROLLEN  
I  
NORGE

FOR ÅRET 1903

UDGIVEN AF

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN

*(Compte rendu du service vétérinaire et de l'inspection de la viande en Norvège  
en 1903, publié par le Directeur du service vétérinaire civil.)*



KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

TRYKT HOS W. C. FABRITIUS & SØNNER A/S

1905

Pris: Kr. 0.50

NORGES OFFICIELLE STATISTIK

Fjerde række nr. 116

---

BERETNING

OM

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØDKONTROLLEN

I

NORGE

FOR ÅRET 1903

UDGIVEN AF

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN

*(Compte rendu du service vétérinaire et de l'inspection de la viande en **Norvège**  
en 1903, publié par le Directeur du service vétérinaire civil.)*



KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHHOUG & CO.

TRYKT HOS W. C. FABRITIUS & SØNNER A/S

1905

For årene 1889—1898 se Norges officielle statistik, Tredie række.

For årene 1899—1902 se Norges officielle statistik, Fjerde række  
nr. 24, 57, 70 og 89.

En 1903 il est signalé en Norvège des cas de charbon (560), de charbon symptomatique (34), de fièvre catarrhale du boeuf (355), de septicémie et de peste porcine (471), de rouget du porc (2189), de pneumonie contagieuse du cheval (11), de gourme (1660), d'influenza (35) et de gastromycose du mouton (73).

Les recherches publiques faites par la tuberculine chez le bétail ont été continuées comme auparavant. On trouvera au page 17—20 le résultat pour l'année 1904, celui-ci pour l'année 1903 étant donné dans le compte rendu précédent.

Les tableaux statistiques donneront des renseignements plus exacts sur les cas de maladies et sur le fonctionnement de l'inspection de la viande.

---





# Indholdsfortegnelse.

(S o m m a i r e.)

|                              | Page |
|------------------------------|------|
| Résumé en français . . . . . | III  |

## I. Veterinærvæsenet i 1903. (Du service vétérinaire en 1903.)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| A. Almindelig oversigt (Vue générale) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 1  |
| Tabel 1. Enkelte sygdommes forekomst i de forskellige amter<br>(Maladies par départements) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                         | 3  |
| B. De enkelte sygdomme (Les maladies différentes) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 5  |
| 1. Miltbrand (Charbon) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 5  |
| 2. Katarrhalfeber (Fièvre catarrhale). . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 11 |
| 3. Raslesyge (Charbon symptomatique). . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 12 |
| 4. Bråсот (Gastromycose du mouton) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 12 |
| 5. Rødsyge og knuderosen (Rouget du porc). . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 13 |
| 6. Svinepest (Peste porcine) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 14 |
| 7. Tuberkulose (Tuberculose) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 16 |
| Tabel II. Tuberkulinundersøgelser 1895—1904 (Les tuberculinations de 1895 à 1904). . . . .                                                                                                                                                                                                                                                   | 17 |
| — III. Tuberkulinundersøgelserne i 1904 (Les tuberculinations en 1904) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                             | 19 |
| — IV. Tuberkulinundersøgelserne 1895—1904, amtsvis (Les tuberculinations de 1895 à 1904 par départements) . . . . .                                                                                                                                                                                                                          | 20 |
| 8. Kværke (Gourme) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 21 |
| 9. Lungesyge, Influenza hos hesten (Typhus du cheval et Influenza)                                                                                                                                                                                                                                                                           | 22 |
| 10. Smitsom kastning (Avortement épizootique) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 22 |
| 11. Kalvningsfeber (Fièvre vitulaire) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 23 |
| 12. Forskellige sygdomme (Maladies diverses): ødem, blødning, tunge-<br>aktinomykose, emfysem, echinorynchus gigas, svinelus, leukæmi, smit-<br>som skedekatarrh, lungeorm, smitsom halskatarrh, kolik (finn, heste-<br>spreng), lammedødelighed, hæmorrhagisk enterit, børruptur, fjærkre-<br>difteritis, blodurin, forgiftninger . . . . . | 24 |
| Husdyrsygdomme i Finmarken (Maladies en Finmarken) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 30 |
| Husdyrbrug (L'élevage) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 33 |

|                                                                                                                     | Page |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| C. Bevilgninger i budgetterminen 1903—1904 (Budget du service vétérinaire) . . . . .                                | 44   |
| D. Tabeller (Tableaux statistiques).                                                                                |      |
| Tabel V. Husdyrsygdomme artsvis (Maladies par espèces) . . .                                                        | 46   |
| — VI—XXV. Husdyrsygdomme amtsvis (Maladies par départements) . . . . .                                              | 52   |
| — XXVI. Antal dyrlæger i Norge den 1ste januar 1904<br>(Nombre de vétérinaires au 1 <sup>er</sup> janvier 1904) . . | 156  |
| E. Udførsel og indførsel af husdyr (Importation et exportation des animaux) . . . . .                               | 157  |

## II. Kjødkontrollen i 1903.

(L'inspection de la viande en 1903).

|                                                                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Indledning . . . . .                                                                                                          | 160 |
| Tabel A. Antal slagt på stationerne (Nombre de viandes aux bureaux de contrôle) . . . . .                                     | 162 |
| — B. Antal slagt, 2den klasse, på stationerne (Nombre de viandes de II <sup>me</sup> classe) . . . . .                        | 164 |
| — C. Antal slagt, kasseret på stationerne (Nombre de viandes saisies) . . . . .                                               | 166 |
| — D. Antal slagt kontrolleret udenfor station (Nombre de viandes contrôlés en dehors des bureaux) . . . . .                   | 168 |
| — E. Antal slagt, 2den klasse, udenfor station (Nombre de viandes de II <sup>me</sup> classe en dehors des bureaux) . . . . . | 169 |
| — F. Antal slagt, kasserede udenfor station (Nombre de viandes saisies en dehors des bureaux) . . . . .                       | 170 |
| 1. Aalesund . . . . .                                                                                                         | 171 |
| 2. Arendal . . . . .                                                                                                          | 171 |
| 3. Bergen . . . . .                                                                                                           | 172 |
| 4. Drammen . . . . .                                                                                                          | 175 |
| 5. Fredrikshald . . . . .                                                                                                     | 176 |
| 6. Fredrikstad . . . . .                                                                                                      | 178 |
| 7. Hamar . . . . .                                                                                                            | 183 |
| 8. Haugesund . . . . .                                                                                                        | 186 |
| 9. Horten . . . . .                                                                                                           | 187 |
| 10. Kongsberg . . . . .                                                                                                       | 188 |
| 11. Kragerø . . . . .                                                                                                         | 191 |
| 12. Kristiania . . . . .                                                                                                      | 191 |
| 13. Kristiansand . . . . .                                                                                                    | 205 |
| 14. Kristiansund . . . . .                                                                                                    | 206 |
| 15. Larvik . . . . .                                                                                                          | 208 |
| 16. Lillehammer . . . . .                                                                                                     | 210 |
| 17. Moss . . . . .                                                                                                            | 214 |
| 18. Porsgrund . . . . .                                                                                                       | 218 |
| 19. Risør . . . . .                                                                                                           | 220 |

|                          | Page |
|--------------------------|------|
| 20. Sandefjord . . . . . | 220  |
| 21. Sarpsborg . . . . .  | 222  |
| 22. Skien . . . . .      | 223  |
| 23. Stavanger . . . . .  | 223  |
| 24. Tromsø . . . . .     | 231  |
| 25. Trondhjem . . . . .  | 232  |
| 26. Tønsberg . . . . .   | 235  |

### III. Offentlige bestemmelser.

#### (Dispositions publiques.)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1903 (Décrets royaux, circulaires etc. en 1903) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                       | 237 |
| 1. Cirkulære af 28de januar 1903 angående tuberkulinprøver og nedslagtinger (Circulaire sur les tuberculinations et les abatages) . . . . .                                                                                                                                                                                                         | 237 |
| 2. Resol. af 23de februar 1903 ang. undersøgelse og stempling af kjød i Risør udenfor kontrolstationen. (Résolution royale sur l'inspection de la viande en dehors du bureau de contrôle de Risør). . . . .                                                                                                                                         | 239 |
| 3. Resol. af 23de februar 1903 ang. fritagelse for kommunal kjødkontrol for visse dele af Arendals by. (Résolution royale sur la dépense de contrôle de la viande pour certaines parties de la ville d'Arendal). . . . .                                                                                                                            | 239 |
| 4. Cirkulære fra landbrugsdepartementet af 13de juli 1903 ang. smitsom kastnings optagelse blandt husdyrlovens mildere smitsomme sygdomme (Circulaire donnant que l'avortement épizootique doit-être rangé parmi les maladies visées par la loi du 14 juillet 1894 relative aux mesures applicables aux maladies contagieuses des animaux). . . . . | 240 |
| 5. Plakat af 21de oktober 1903 ang. ændringer i bestemmelserne for husdyr-indførselen fra Sverige (Décret royal fixant les changements dans le règlement pour l'importation des animaux de la Suede). . . . .                                                                                                                                       | 240 |
| 6. Skrivelse fra landbrugsdepartementet af 17de oktober 1903 til amtmanden i Akershus amt ang. privat-praktiserende dyrlægers tilkommende ved smitsomme husdyrsygdommes behandling (Lettre du ministre d'agriculture aux vétérinaires exerçants non délégués sur l'application du § 3 de la loi du 14 juillet 1894) . . . . .                       | 402 |
| B. Gjældende love og bestemmelser (Lois et réglements en vigueur).                                                                                                                                                                                                                                                                                  |     |
| Bilag 1 (Appendice 1) Lov af 14de juli 1894 m. v. om foranstaltninger mod smitsomme husdyrsygdomme (Loi du 14 juillet 1894 concernant les mesures à prendre contre les maladies des animaux domestiques) . . . . .                                                                                                                                  | 242 |
| — 2 ( — 2) Lov af 27de juni 1892 m. v. om kommunale slagtehus etc. (Loi du 27 juin 1892 sur les abattoirs municipaux et sur l'inspection de la viande) . . . . .                                                                                                                                                                                    | 252 |
| — 3 ( — 3) Kjødkontrolregler (Réglementation pour l'inspection de la viande) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                              | 254 |
| — 4 ( — 4) Nugældende (1ste juli 1905) regler for indførsel af husdyr (De l'importation des animaux) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                      | 259 |

## VIII

|                       |                                                 |                                                 | Page |
|-----------------------|-------------------------------------------------|-------------------------------------------------|------|
| Bilag 5 (Appendice 5) | Nugjældende (1ste juli 1905) regler for ud-     | førsel af husdyr (De l'exportation des animaux) | 262  |
| — 6 ( — 6)            | Schema for ansøgning om tuberkulinunder-        | søgelser (Formulaire de demandes de tuberculi-  | 264  |
| — 7 ( — 7)            | Indberetningsschema for tuberkulinundersøgelse  | (Formulaire des rapports de tuberculation)      | 266  |
| — 8 ( — 8)            | Anvisning til tuberkulinundersøgelser (Instruc- | tion pour la tuberculation)                     | 267  |
| — 9 ( — 9)            | Ansøgning om erstatning for kvæg, der ned-      | slægtes paa grund af tuberkulose (Formulaire    | 269  |
| — 10 ( — 10)          | Indberetningsschema nr. 1 til amtmændene om     | smitte sygdomme (Rapport devant être            | 271  |
| — 11 ( — 11)          | Indberetningsschema nr. 2 til veterinær-        | direktøren (Rapports devant être adressés au    | 272  |
| — 12 ( — 12)          | Uddrag af skyds- og kostloven (Extrait de       | la loi sur les frais de voyage)                 | 273  |
| — 13 ( — 13)          | Regningsschemaer (Formulaire de notes)          |                                                 | 275  |
| — 14 ( — 14)          | Årsberetning fra statsdyrlægen for det vesten-  | fjeldske (Rapport annuel du vétérinaire en      | 280  |
|                       | chef de l'Ouest de la Norvège)                  |                                                 |      |

# I.

## Om veterinærvæsenet i 1903.

### A. Almindelig oversigt.

Ifølge de i henhold til § 26 i lov om foranstaltninger mod smitsomme husdyrsygdomme af 14de juli 1894 og cirkulære fra indredepartementet af 29de august 1891 fra dyrlægerne indkomne årsberetninger, er der i året 1903 ialt behandlet hos:

|                     |        |                 |
|---------------------|--------|-----------------|
| Hesten . . . . .    | 27 842 | sygdomstilfælde |
| Koen . . . . .      | 38 292 | —               |
| Fåret . . . . .     | 730    | —               |
| Gjeden . . . . .    | 437    | —               |
| Svinet . . . . .    | 9 307  | —               |
| Hunden . . . . .    | 2 678  | —               |
| Katten . . . . .    | 216    | —               |
| Fjærkræ . . . . .   | 329    | —               |
| Andre dyr . . . . . | 10     | —               |

Af de af dyrlægerne nævnte behandlede sygdomstilfælde angives døde eller dræbte:

|                       |       |
|-----------------------|-------|
| Af heste . . . . .    | 685   |
| » kjør . . . . .      | 2 472 |
| » får . . . . .       | 154   |
| » gjeder . . . . .    | 55    |
| » svin . . . . .      | 1 212 |
| » hunde . . . . .     | 226   |
| » katte . . . . .     | 36    |
| » fjærkræ . . . . .   | 100   |
| » andre dyr . . . . . | 0     |

Antallet af de af dyrlægerne i de sidste fem år behandlede sygdoms-tilfælde stiller sig saaledes:

|                  |        |
|------------------|--------|
| I 1899 . . . . . | 60 919 |
| - 1900 . . . . . | 71 438 |
| - 1901 . . . . . | 72 290 |
| - 1902 . . . . . | 71 523 |
| - 1903 . . . . . | 79 841 |

Af husdyrlovens saakaldte ondartede smitsomme sygdomme er anmeldt tilfælde af miltbrand, raslesyge, ondartet katarrahæfeber, brå-sot, svinepest og rødsyge, hvorimod intet tilfælde er forekommet af kvægpest, hundegalskab, snive, mund- og klovsyge, ondartet lungesyge hos kvæg eller kopper og skab hos fåret.

Nogen større farsotmæssig udbredelse fik ingen af de optrådte smitsomme sygdomme.

Følgende tabel viser enkelte sygdommes forekomst i de forskellige amter.

Tabel I.

**Enkelte sygdommes forekomst i de forskjellige amter i 1903.**  
*(Relevé des diverses maladies par départements).*

| Amter<br>(Départements).   | Miltbrand<br>(Charbon). | Raslesyge<br>(Charbon symptomatique). | Ondartet katarthaleber<br>(Fièvre catarrhale maligne). | Svinepest<br>(Peste porcine). | Kronisk svinedifteritis<br>(Entérite diphthéroïde<br>chronique du porc). | Lungesyge hos hesten<br>(Pleur-pneumonie conta-<br>gieuse du cheval). | Rødsyge og knuderøsen<br>(Rouget du porc). | Kværke (Gourme). | Bråset<br>(Gastromyxose du mouton). | Influenza hos hesten<br>(Influenza). |
|----------------------------|-------------------------|---------------------------------------|--------------------------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|------------------|-------------------------------------|--------------------------------------|
| Kristiania . . . . .       | 9                       | -                                     | -                                                      | 18                            | 3                                                                        | 1                                                                     | 16                                         | 30               | -                                   | 1                                    |
| Akershus . . . . .         | 47                      | -                                     | 14                                                     | 450                           | -                                                                        | -                                                                     | 211                                        | 57               | -                                   | -                                    |
| Smålenene . . . . .        | 21                      | 4                                     | 5                                                      | -                             | -                                                                        | 5                                                                     | 182                                        | 204              | -                                   | -                                    |
| Hedemarken . . . . .       | 26                      | 2                                     | 69                                                     | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 280                                        | 500              | -                                   | 5                                    |
| Kristians . . . . .        | 4                       | 6                                     | 56                                                     | -                             | -                                                                        | 1                                                                     | 183                                        | 169              | -                                   | -                                    |
| Buskerud . . . . .         | 21                      | 2                                     | 16                                                     | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 84                                         | 60               | -                                   | 3                                    |
| Jarlsberg og Larvik        | 49                      | 1                                     | 1                                                      | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 182                                        | 125              | -                                   | 4                                    |
| Bratsberg . . . . .        | 69                      | -                                     | 3                                                      | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 166                                        | 107              | -                                   | 12                                   |
| Nedenes . . . . .          | 24                      | 4                                     | 11                                                     | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 97                                         | 119              | 2                                   | -                                    |
| Lister og Mandal . . . . . | 62                      | 7                                     | 9                                                      | -                             | -                                                                        | 2                                                                     | 54                                         | 43               | 4                                   | 1                                    |
| Stavanger . . . . .        | 64                      | 4                                     | 49                                                     | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 76                                         | 49               | 21                                  | 9                                    |
| Søndre Bergenhus . . . . . | 77                      | 1                                     | 23                                                     | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 50                                         | 47               | 18                                  | -                                    |
| Bergen . . . . .           | -                       | -                                     | -                                                      | -                             | -                                                                        | -                                                                     | -                                          | 12               | -                                   | -                                    |
| Nordre Bergenhus . . . . . | 16                      | 1                                     | 26                                                     | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 29                                         | 32               | 2                                   | -                                    |
| Romsdal . . . . .          | 1                       | -                                     | 5                                                      | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 33                                         | 2                | -                                   | -                                    |
| Søndre Trondhjem . . . . . | 55                      | 1                                     | 28                                                     | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 233                                        | 31               | 22                                  | -                                    |
| Nordre Trondhjem . . . . . | 13                      | 1                                     | 33                                                     | -                             | -                                                                        | 2                                                                     | 262                                        | 51               | 4                                   | -                                    |
| Nordland . . . . .         | 2                       | -                                     | 3                                                      | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 39                                         | 22               | -                                   | -                                    |
| Tromsø . . . . .           | -                       | -                                     | 4                                                      | -                             | -                                                                        | -                                                                     | 12                                         | -                | -                                   | -                                    |
| Finmarken . . . . .        | -                       | -                                     | -                                                      | -                             | -                                                                        | -                                                                     | -                                          | -                | -                                   | -                                    |
| Ialt                       | 560                     | 34                                    | 355                                                    | 468                           | 3                                                                        | 11                                                                    | 2 189                                      | 1 660            | 73                                  | 35                                   |



Sundhedstilstanden blandt landets husdyr betegnes af dyrlægerne som god; som hyppigst forekommende sygdom omtales fordøielseslidelser hos kvæget, hvilket anføres især at skyldes dårligt og under uheldige forhold indbjerget foder; dernæst anføres den smitsomme kalvekastning at være den sygdom, der bringer de største økonomiske tab.

Kvaksalveriet betegnes fremdeles som hyppigt enkelte steder, om det end i det hele må siges at være i aftagende, idet tilgangen på dyrlægehjælp stadig bedres; et enkelt amt (Romsdals amt) har dog endnu blot en amtsdyrlæge i sin tjeneste.

Som vanlig berettes der om overførelse til mennesket i nogle tilfælde af miltbrand (se denne sygdom), og særlig ringorm.

Offentlige bestemmelser vedrørende det civile veterinærvæsen, kødkontrollen, indførsel og udførsel af husdyr m. v. i 1903 vil findes omhandlet i særskilte afsnit.

## B. Om de enkelte sygdomme.

### I. Miltbrand.

De anmeldte miltbrandstilfældes antal er i 1903 tiltaget; der er således anmeldt 560 tilfælde mod 470, 407, 390 og 360 de nærmest foregående år.

Sygdommen har forekommet i de fleste amter; de fleste tilfælde indtraf i Søndre Bergenhus amt (77), dernæst kommer Bratsberg, Stavanger og Lister og Mandals amter med henholdsvis 69, 64 og 62 (se tabel I).

I det som vanlig mest miltbrandsbefængte amt, Søndre Bergenhus, og særlig Distrikterne om Bergen, har antallet af indtrufne tilfælde af sygdommen i de senere år været i aftagende. Amtsdyrlæge *Lekven*, Bergen, meddeler herom, at grunden til, at dødsfaldene i de to sidste år har været noget mindre, skyldes ialfald delvis den omstændighed, at brugen af affaldsvarer (rugaffald og bygsåer) er betydelig mindre end tidligere på grund af de høje priser og på grund af advarsel mod dets brug; dengang de dårligste (urene) affaldsstoffer var at få købt til lave priser, angives miltbrandstilfældene på Askøen, hvor disse varer var mest brugte som foder, at have været to gange så hyppige som i de to sidste år, efter at amtsdyrlægerne gennem aviserne havde advaret mod disse «saaer» som foder.

Nogen mere udbredt optræden af miltbrand har ikke fundet sted i årets løb; tilfældene har som oftest forekommet enkeltvis.

Om nogle tilfælde paa gården Høve i Børseskogens herred meddeler dyrlæge *J. E. Grøholt*:

«Sygdommen mærkedes først den 10de ds., idet et dyr pludselig kreperede på båsen.

Da eieren ikke var hjemme, blev der tilkaldt en mand fra nabogården, og denne var ubetænksom nok til at skjære halsen over på kadaveret, saa blod og for en del indvoldenes indhold flød udover båsen og gjødselrenden.

Efterpå blev kadaveret trukket ud gennem fjøset og fjøsgangen og lagt på en slæde, der stod i en gang i låven, hvor kadaveret lå ved min ankomst.

Under denne medfart blev jo smitten breddt udover fjøsgulvet og gangen og ikke nok dermed, men smitten blev jo ført rundt hele fjøset, idet man gik og trådte i alt dette smittebærende affald, medens man fodrede de øvrige kreaturer.

Det må bemærkes, at fjøset var så overfyldt med kreaturer, at de ikke havde plads på båsen, men at der stod en på hver tværende af gulvet bundne i væggen.

Det ene af disse dyr, der stod nærmest døren og var mest udsat for at komme i berøring med det smittebærende affald, blev straks fjernet og rensning af båsen, fjøsgulvet og gangen påbegyndt.

Det hele blev grundig vasket med kogende sodavand og grønsæbe samt derefter kalket. Kalk blev blandet i gjødselkælderen. Alt affald og foderrester blev opsamlet og bragt til det sted, hvor kadaveret skulde nedgraves. Alle forsigtighedsregler blev påbudt. Kadaveret blev nedgravet og påstroet kalk. Al sne, hvor der kunde sees spor af blod, blev fjernet.

Den 12te tilså jeg atter besætningen, da jeg, grundet den forannævnte behandling af kadaveret, frygtede for smittens vide udbredelse.

Eieren havde allerede om morgenen mærket, at et dyr var sygt. Ved min ankomst så dyret noget sløvt ud og havde enkelte kuldegysninger. Drøvtygningen ophørt, stærk diarrhoe. Temperaturen 40,7, pulsen 90, men nogenlunde kraftig og regelmæssig. Hele besætningen blev nu undersøgt og der fandtes ét dyr til, som så sløvt ud og havde en temperatur på 40,4, som om aftenen steg til 41,1. Pulsen 87 noget uregelmæssig. Forøvrigt ingen særskilte symptomer. Begge disse dyr blev straks fjernet fra fjøset og hensat i et særskilt rum med eget stel — fodring m. v. — og røgt. Intet måtte føres derfra til fjøset, ligesom ingen måtte gå derfra ind i fjøset, førend de havde renset sig grundig.

Hele fjøset blev nu grundig renset og vasket med kogende sodavand og grønsæbe, derpå med en 5 pct. kreolin opløsning, lige efterpå med en 3 pro mille sublimatopløsning og så kalket. Alt affald blev bragt ned på graven til det døde dyr. Melken fra de syge dyr blev slået væk — hvor det andet affald lå —. Alle steder, som kunde tænkes at være smittebefængt, blev grundig kalket.

Den 13de om formiddagen blev der meddelt pr. telefon, at det ene af de to afsondrede dyr var kreperet, samtidig blev jeg af eieren opfordret til at komme på stedet. Jeg meddelte lensmanden pr. telefon om sygdommens art, udbrud og udbredelse. Samtidig gjorde jeg ham opmærksom på, at jeg troede, at politiets nærværelse på stedet var nødvendig.

Ved ankomsten blev kadaveret efter undersøgelsen nedgravet, ligesom alt affald og andre smittebærende gjenstande blev bragt ned i graven. De i fjøset stående dyr blev atter undersøgte, men ingen sygdomssymptomer kunde opdages. Samtlige dyr havde god appetit, tyggede drøv, normal temperatur og puls.

Dyrene blev nu flyttede i sammen og hele fjøset for anden — og delvis for tredje — gang grundig renset og vasket med kogende sodavand og grønsæbe samt 5 pct. kreolinopløsning og derpå kalket igen.

Alt hø, halm, rusk og andet affald, som fandtes i fjøset, blev fjernet og bragt ned på gravstedet. Samtlige dyr blev vasket over hele kroppen med sodavand og grønsæbe og klovene renset.

Den 14de om morgenen døde den sidste af de isolerede dyr. Denne blev nedgravet — efter undersøgelsen — på det samme sted og alt affald m. m. i rummet blev ført ned i graven. Rummet blev renset, desinficeret og kalket.

Senere meddeltes, at en gris var død af miltbrand, samt at endnu en ko døde af samme sygdom, hvorimod endnu to angrebne kom sig; en senere slagtet ko viste sig også angrebet af miltbrand.

Kvæg-besætningens størrelse var 12 dyr og svine besætningens 10 dyr.

Smittekilde: Smitten skriver sig sandsynligvis fra fodring med «fuss», d: det simpleste affaldsmel, som fåes kjøbt fra de større møllebrug. Det består hovedsagelig af ugræsfrø, lidt bygsså samt sand og andet rusk.

Det er uden tvivl at «fussen» er smitteførende.

Amtsdyrlæge *Kragerud*, Tønsberg, meddeler følgende:

Af ondartede smitsomme sygdomme forekom miltbrand med 16 tilfælder, 4 hos hesten og 12 hos kvæget. De fleste på Nøterø. Det første tilfælde indtraf i mai på gaarden Bjørndal i den søndre del af Bygden. Her blev en ko stukket på båsen og hele fjøsgulvet og gårdspladsen udenfor fjøset blev meget tilsolet med miltbrandsblod. En fuldstændig rensning var vanskelig at få gennemført, da folkene, før min ankomst, havde gået og tråkket i blodet og ført dette vidt omkring. Den 10de juli døde atter en ko på samme gård, ligeledes en gris, men hos denne sidste fandtes ikke miltbrandsbaciller i en udtaget prøve af miltsaft; obduktionen henlede dog tanken på halsanthrax. Fra denne gård blev smitten antagelig ført videre. Der viste sig i juli og august flere tilfælder i den søndre del af bygden. På gården Hørperød døde en hest og tre kjør. Hesten blev antagelig smittet derved, at den græssede på bakken, hvor en død ko var bleven kjørt hen og hvor folkene havde gået. En anden hest fra nabolaget, som blev lånt til bortkjøring af den sidst døde ko, blev også smittet og døde.

En formiddag, da hesten og en ko netop var døde på Hørperød, stansede en kjørende et lidet øieblik i veien, der fører lige forbi ladebygningen, udenfor fjøset; under denne stansning blir hesten stukket på høire side af krydset af et insekt — det var meget varmt og mange insekter den dag. Dagen efter kom der en liden knude på stikstedet, tredje dag var hele låret opsvulmet og fjerde dags aften døde hesten. Et tilfælde på Veirland synes at være opstået derved, at inficerede insekter fra Nøterø var bleven ført med vinden over sundet til Veirland. Smitten synes således hovedsagelig at være spredt omkring ved hjælp af insekter og enkelte uforsigtige personers inficerede fodtøi. Ingen mennesker blev smittet, men forskrækkelsen var meget stor, og mange turde ikke kjøre på veien forbi Hørperød i længere tid.

Ved særdeles gennemført forsigtighed og grundig udført rensning og desinfektion på hvert enkelt sted, hvor sygdommen forekom, blev sygdommen stanset og har siden ikke vist sig.

Om følgende forsøg på medikamentel behandling af miltbrand, meddeler amtsdyrlæge *Nissen*, Flekkefjord:

Den 10de januar døde pludselig på Østbø i Sandeid i Stavanger amt, hvor jeg dengang virkede som amtsdyrlæge, en ko. Endskjøndt eieren havde mistanke om miltbrand, tog han dog og flædede den udenfor fjøsdøren. Dagen efter kom hesten udenfor og lugtede til det spildte blod; om eftermiddagen fik den en voldsom næseblødning og døde kort efter. Nu blev der sendt ilbud efter mig den 12te januar og miltbrand blev mikroskopisk konstateret. Ved undersøgelsen af de sunde kreaturer viste det sig, at to kjør havde en temperatur af 40,8 og 41,8, førstnævnte ko lå nede og så døsigt ud samt vilde intet æde, den anden havde kuldegysninger, men havde ædt sit aftenfoder. No. 1 fik nu to spiseskefulde lysol i havresuppe, no. 2 to spiseskefulde borsyre i vand og 4 timer efter atter to spiseskefulde. Næste morgen havde no. 1 en temperatur af 39,4, no. 2 39,2, men kl. 4 eftermiddag steg no. 1 atter til 41,8, hvorimod no. 2 havde 39,4. No. 1 fik nu 3 spiseskefulde borsyre og kl. 8 aften var temperaturen faldt til 40,8, den fik nu atter 3 spiseskefulde borsyre, no. 2 viste 39,8. Næste morgen no. 1 temp. 38,8. No. 2 temp. 40,8. Behandlingen ophørte. Dyrene forblev senere raske.

Søndag den 18de januar kl. 9 morgen blev en ny ko i samme besætning pludselig sløv og syg, eieren målte temperaturen til 41,1. Kl. 10 $\frac{1}{2}$  fik den 1 $\frac{1}{2}$  spiseskefuld borsyre, kl. 1 $\frac{1}{2}$  to spiseskefulde kreolin i havresuppe. Efter middag kl. 6 fik den atter 2 spiseskefulde kreolin. Søndag formiddag ventede eieren at koen vilde dø.

Mandag formiddag kl. 11 fik koen atter 2 spiseskefulde kreolin i havresuppe. Mandag middag begyndte koen at se bedre ud og ved min ankomst kl. 5 $\frac{1}{2}$  eftermiddag var temp. kun 39,5 og koen stod op, åndedraget var ledsaget af stærke rallelyde, som følge af stærkt svulne itler i kjævekulen. Lungerne normale. Afføringen var begyndt at blive fastere (havde haft diarrhoë). Koen begyndte at æde. Næste morgen var temperaturen 38,2 og rallelydene omtrent forsvundne.

Skjønt det ikke lykkedes at finde miltbrandsbaciller i den blodprøve jeg tog (koen var jo da i bedring), kan der vel neppe tvivles om, at koen har været angrebet af miltbrand.

Efter dette synes fodringsmiltbrand at være en ganske taknemmelig sygdom at behandle, når det kan ske i tide, hvad jo altid vil kunne gøres, — når undtages det første tilfælde —, hvis man påbyder eieren at måle de sunde dyrs temperatur, så længe som smittefare kan befrægtes.

#### Amtsdyrlægen i Sogn, *Mossige*, meddeler følgende:

Da miltbrand her i distriktet er en sjelden forekommende sygdom, skal jeg angående de i 1903 optrådte tilfælde tillade mig at anføre følgende:

På gården Lille-Nordal i Gulen — ytre Sogn — fandtes en morgen i slutningen af januar en ko liggende død på båsen, uden at man den foregående aften havde merket det mindste til nogen sygdom hos dyret — aftenfoderet var fortæret og melkesekretionen som ellers. Koen blev nu trukket ud af fjøset, og da det var eierens mening at benytte kjødet, blev en slagter budsendt, og denne i forening med eieren behandlede den nu fuldstændig slagtemæssig. Kjødet blev nedsaltet, og lungerne, hjertet, leveren m. v. blev udvandet i kar, der ellers benyttedes i fjøset. Et stykke af milten blev sendt statsdyrlægen i Bergen, der i samme fandt store masser stærkt virulente miltbrandsbaciller. Jeg fik derfor ordre til snarest mulig at undersøge forholdene nærmere. Da jeg kom tilstede var der død en ko til foruden den før nævnte, og 2 var meget syge. Ved obduktionen af den døde ko påvistes de for miltbrand karakteristiske patologiske forandringer. Symptomerne hos de to syge kjør, der heldigvis, straks man merkede, de var blevne syge, var flyttede hen i et andet rum, hvor de havde stået ca. 1 døgn, var følgende: Temperaturen meget høj. 41,5<sup>o</sup>—41,9<sup>o</sup>, hjerteslaget bankende, pulsen liden og uregelmæssig, åndedrettet anstrengt og hyppigt, de synlige slimhinder cyanotiske, afføringen tynd og delvis blodblandet. De syge dyr indgaves lysol pr. os og kom sig ganske fort. Allerede den næste dag åd de lidt hø, og efter ca. 8 dage var de helt friske. En hund, der havde spist noget af den først døde kos lever, blev efter 10—12 timer syg, men var allerede næste dag lige livlig igjen. Hvorfra smitten fra først af skrev sig, var det ikke muligt at påvise. Såvidt eieren bekjendt havde ikke miltbrand optrådt på gården eller nogen af nabogårdene tidligere, ligesom der hellerikke var brugt nogetsohmest slags affaldsmel. For de sidst angrebne dyrs vedkommende er smitekilden selvfølgelig at søge i de kar, som man havde brugt at udvande indvoldene i. Disse blev nemlig påny taget i brug i fjøset uden at være rengjorte.

På Rød, en fjeldgård i Balestrand, døde i begyndelsen af marts en ko efter kun nogle få timers sygdom. Den blev straks bragt ud af fjøset og på en slæde kjørt hen på en mark for at nedgraves. Kommen tilbage til gården, blev hesten, som man havde benyttet under koens transport, sluppen løs, og eieren lagde da merke til, at den slikkede på slæden, hvor der fandtes noget blod. Den blev ca. 1 døgn senere syg og døde. Jeg blev nu tilkaldt for at obducere hesten, der viste sig at være død af miltbrand. Samme dag som hesten døde, døde også 2 grise. Sygdommen vides ikke at have optrådt på gården tidligere. Affaldsmel var heller ikke benyttet.

Amtsdyrlæge *H. P. Jensen*, Stordøen, meddeler, at miltbrand som foregående år optrådte med flere tilfælde i Vee- og Mælands havnegang i Etne har i dette år ikke forekommet der. På gården Tvedt i Matre døde 1 okse, 1 hest og 2 hunde. Den selvdøde okse behandledes slagtemæssig af eieren og organerne sendtes til dyrlægen, der konstaterede miltbrand. Indvoldene havde hundene trukket afsted med rundt husene, hvor man flere steder senere fandt blodpletter. Naboens hest blev smittet og døde; den sagdes at have spist blodblandet sne.

Amtsdyrlæge *Selnæs*, Rissen, meddeler følgende:

Den 20 april 1903 blev jeg anmodet om at obducere en ko, som døde aftenen i forveien under mistænkelige symptomer på miltbrand.

Af eieren fik jeg følgende anamnese: 12te april lagde eieren merke til et knudeudslet på juret, patterne og halsen. Knuderne var på en erts størrelse, de første 2 dage ømme ved berøring og af en lyserød farve. Medens knuderne de første dage syntes overfladiske, følte de fra den 3die dag at gå i dybden, samtidig blev farven mørkere og knuderne smertefri. Efter endnu nogle dages forløb syntes knuderne helt at forsvinde og efterlod på den upigmenterte hud større og mindre blå pletter. Koen spiste hele tiden og syntes at befinde sig vel, hvorfor sygdommen ikke blev skjænket nogen videre opmærksomhed fra eierens side før 19de april kl. 12, da koen holdt op med at æde. Fra denne tid tiltog sygdommen udover dagen, til koen kl. 10 $\frac{1}{2}$  aften døde.

Ved obduktion 20de april viste sig følgende: De omtalte blå pletter var tydelig udtalte. På den øverste halvdel af patterne var pletterne delvis ringformede og konfluerende. På juret, speilet og bugen iagttoges større og mindre blå pletter indtil 2" længde og 1 $\frac{1}{2}$ " bredde. Huden var jevn ved beføling og glat. På indsnit i pletterne viste bindevævet og det tilstødende væv sig at være af en rødbrun, mørkebrun farve og delvis gangrænøs indtil  $\frac{1}{2}$ "—1" i dybden, alt efter udstrækningen af pletterne på overfladen.

Ved åbning af kadaveret var blodet i en stærk opløsningstilstand, tjæreagtig og uden et eneste koagel. Hjertesækken fyldt af en serøs blodblandet vædske. Større og mindre blodninger delvis konfluerende under epicardiet. Pleura og peritoneum frembød spredte større og mindre røde pletter, delvis konfluerende af blodextravasater. Overalt under de serøse hinder iagttoges større og mindre blodextravasater. Leveren stærk blodfyldt, noget forstørret og gennemsat af parenchymatøse blodninger.

Milten noget forstørret, stærk blodfyldt og oversæet med stjerneformige små blodninger under miltkapselen (på 2 mm. diameter indtil  $\frac{1}{2}$  cm.). Hele tarmkanalen stærk hæmorrhagisk, specielt tyndtarmen; men også stortarmen, netmaven og bladmaven.

Nyrerne var ganske lidet forstørret og gennemsat af små hæmorrhagier. Det subserøse bindevæv i krøset og i nyreeggen stærkt serøst, geléagtig infiltreret. Fra endetarmen var krænget ud hårdknoldet blodig gjødning. Samtlige synbare slimhinder pletvis hæmorrhagiske. Efter udført obduktion var jeg ikke i tvivl om, at her forelå et miltbrandstilfælde. Derimod var jeg lidt i tvivl om, hvorvidt de af eieren givne meddelelser om knudeudslettet og det af mig ved obduktionen iagttagne om samme kunde sættes i forbindelse med miltbrand, eller om det var en selvstændig sygdom. Jeg har tidligere ikke haft anledning til at iagttage noget lignende.

Ved eksamination af eieren og hans husstand blev der oplyst, at der ikke var indkjøbt kraftfoder og ingen fremmede havde været der, som kunde antages at føre smitten med sig. Det eneste, som blev tilbage, var den kjendsgjerning, at pigen i slutten af marts har været i et bryllup på en bondegård et lidet stykke derifra. Om

aftenen gik hun hjem og foretog melkning af 2 køer, hvoraf den ovenomtalte var den ene.

I bryllupsgården var der kort tid før brylluppet død en gris og en gjed af miltbrand.

Rigtignok blev der foretaget en meget samvittighedsfuld og omhyggelig desinfektion; men eieren havde sølet en hel del med de døde dyr før min ankomst, blandt andet åbnet kadaveret og udtaget endel af organerne, så der er mulighed for, at eieren og hans medhjælp har sølet mere udover end til mig oplyst. For at smitten stammer herfra og er ført med pigen hjem, taler også den omstændighed, at pigen også havde fået et par knuder af en erts størrelse, en på halsen og en på den ydre håndflade.

Disse knuder artet sig omtrent som de første stadier af knudeudslettet hos koen, hårde, smertefulde og overfladiske. Senere mere dybtgående. De første dage følte pigen sig meget uvel, med stærk hovedpine og smerte i og omkring knuderne, specielt knuden på halsen samt følte sig mat og slap. Hun tog ganske straks lidt tjæresmørelse (en blanding af trætjære og tran) og smurte på knuderne og omegn. Muligens har det bidraget til at hæmme sygdommen noget; thi ved min tilstedeværelse obduktionsdagen kunde kun iagttages en grålig plet efter tjæresmørelsen samt en liden hård ertstor knude noget i dybden på halsen og hånden, der hvor den overfladiske knude har siddet.

25de april fik jeg meddelelse om, at et lignende udslet var optrådt på patterne og juret af den ko, som havde stået ved siden af den døde og foran omtalte.

Ved undersøgelse samme dag havde koen lidt feber 39,3, forøget pulsation 88, men ganske god appetit. Udslettet viste sig omtrent som i det første stadium hos den døde ko: små knuder af en erts størrelse og lidt større, af en lyserød farve, varme, hårde og ved berøring ømmede koen sig noget.

Knuderne var udbredt over den øverste halvdel af patterne, størstedelen af juret og hele speilet opover næsten til kjønsåbningen.

Koen blev afsondret og behandlet med indgnidning af stærk kreolinvaselin.

Efter kort tids forløb begyndte huden at skalle af såvel på knuderne, som på den sunde hud. Kreolinvaselinbehandlingen fortsattes endnu nogle dage afvekslende med afvaskning med lunkent sæbevand.

Efter ca. 10 dages forløb kunde ikke mærkes mere af knuderne, men stærk hudafskalning og rødme af huden efter kreolinvaselin.

Appetiten, som var lidt nedstemt de første dage, var nu fuldstændig normal.

Koen blev nu behandlet med en svagere kreolinvaselin til 16de mai, da den ansåes for fuldstændig helbredet og desinfektion kunde foretages. Den blev endnu holdt afsondret en tid, men har siden ikke vist tegn til tilbagefald. Miltbrand er siden ikke forekommet i besætningen, heller ikke er noget mistænkeligt tilfælde forekommet på den tidligere omtalte bondegård, hvor smitten formodes at stamme ifra.

Pigen fik derimod et tilbagefald af knudeudslettet under den sidste kos sygdom.

Knudeudslettet hos pigen ytret sig på samme måde som første gang, måske lidt stærkere forstyrrelse af almenbefindendet.

Hun henvendte sig også denne gang til stedets distriktslæge; men denne troede heller ikke nu på nogen miltbrandsinfektion. Pigen kom sig heldigvis og har siden ikke fået noget tilbagefald.

Bestyreren af Kristiania Kjødkontrolstation meddeler, at det desværre endnu ofte hænder, at slagtere i Kristiania modtager syge dyr til slagtning, og i to tilfælder viste disse dyr sig at have lidt af miltbrand; slagterne fandt imidlertid organerne så mistænkelige, at de i betids gjorde anmeldelse (se under afsnittet om kjødkontrollen).

Smittekilden til de opdukkende miltbrandstilfælde tilskrives af de fleste dyrlæger fremdeles indkjøbt kraftfoder og affaldsstof; andre udtaler, at sygdommens opståen for dem bliver mere og mere gådefuld, idet troen på de nævnte foderstoffer som smittekilde ikke længere kan opretholdes i mange tilfælde.

Om sygdommens overførelse til mennesker meddeles følgende:

I Nitedalen fik en mand miltbrand i armen efter afhudningen af en kalv, idet manden ikke mistænkte kalvens sygdom for at have været miltbrand. (*Dahle, Lillestrøm*).

Amtsdyrlæge *Kjoss-Hansen*, Egersund, meddeler, at en mand pådrog sig sygdommen ved åbningen af et miltbrandskadaver, han kom sig efter længere tids lægebehandling.

På samme måde blev en mand på en gård i Fitjar smittet og måtte underkaste sig lægebehandling. Eieren sendte kødet af den døde ko til kødkontrollen i Bergen, hvor det blev konfiskeret. (*H. P. Jensen, Stordøen*).

Konen på en gård i Meldalen, hvor miltbrand var optrådt, blev under rengjøring og desinfektion af fjøset smittet i en finger, hvorved opstod en hidsig karbunkel; hun toges itide under lægebehandling og kom sig. (*Gjørud, Ørkedalen*).

Ovenfor er refereret et af amtsdyrlæge *Selnæs* (Rissen) omhandlet tilfælde af formentlig miltbrandssmitte til en fjøspige.

Amtsdyrlæge *Østby* (Frosten) meddeler, at han under obduktion af et miltbrandskadaver pådrog sig en infektion i fingeren med nogle skarpe benspidser; der blev strax efter obduktionen foretaget en grundig og omhyggelig desinfektion af hænder og arme i sterkt lysolvand. Nogle dage efter fremkom et par småsår, der udviklede sig lidt efter lidt på et par fingre; disse sår helede snart. Kort efter kom på en tredje finger et lidet ulcus af samme udseende som de første. Dette sår blev større og større og smertefuldt, ligesom der kom et betydeligt ødem over hånden og håndleddet samt høj feber 10—12 dage efter infektionen. Ved lægebehandling bedredes tilstanden, men der gik endnu 6 uger, før det opståede ulcus var fuldstændig lægt.

Af de i årets løb anmeldte tilfælde af miltbrand indtraf

|                      |     |          |
|----------------------|-----|----------|
| hos hesten . . . . . | 59  | tilfælde |
| » koen . . . . .     | 435 | —        |
| » får . . . . .      | 9   | —        |
| » gjed . . . . .     | 3   | —        |
| » svin . . . . .     | 44  | —        |
| » hund . . . . .     | 8   | —        |
| » kat . . . . .      | 2   | —        |

ialt 560 tilfælde, hvoraf 13 dræbte og 528 døde.

## 2. Ondartet katarthalfeber.

Der er ialt anmeldt 355 tilfælde af denne sygdom (i 1902: 349), den er optrådt i samtlige landamter undtagen i Finmarken. De fleste tilfælde indtraf i



Hedemarkens amt (69), Kristians amt (56), Stavanger amt (49) (se tabel I). Som vanlig har kun optrådt enkeltvis tilfælde; det er dog ikke ualmindelig, at flere dyr i samme besætning angribes. Enkelte distrikter synes i særlig grad at være hjemsoget. Således meddeler amtsdyrlægen i Søndfjord, *C. Leknæs*, at

det er en trist kjendsgjærning, at den ondartede katarrhalfeber findes spredt rundt i mit distrikts næsten samtlige herreder i så stort antal tilfælde, at jeg for tiden anser denne sygdom for distriktets farligste ondartede smitsot, der synes at brede sig mere og mere ved de forskellige bygdelags indbyrdes samkvem og er så meget vanskeligere at bekjempe, fordi man i første række endnu ikke har nogensomhelst videnskabelig bevist og anerkjendt årsag til sygdommen at rette sit angreb imod, hvorfor dens bekjæmpelse, i forhold til andre kjendte smitsotter, bliver endmere indviklet, ja stundom kun rent vilkårlig kan iverksættes, — og dernæst har jeg snart en tiårig erfaring for, at denne smitsot optræder i så vidt forskellige former, særlig i begyndelsesstadiet, at sygdommens tilstedeværelse i et stort antal tilfælde meget vanskelig, tildels umulig, vil kunne erkjendes selv af dem, der må ansees fortrolige med de rent kliniske forhold. Hvad den af mig anvendte behandling angår, synes i meget lette tilfælde visse medikamenter ikke at have været ganske uden nytte, medens de sværere tilfælde har været inkurable, og når sygdommen, således som det gjentagende har hændt i Guddal med sidedale i Ytre-Holmedal og Hyllestad herreder, har angrebet hele besætninger, tilrådes nedslagning af dyrene og fuldstændig tilintetgjørelse af den hele fjesbygning i det tilfælde, hvor enhver betryggende desinfektion, på grund af de slette hygieniske tilstande, er en umulighed, — visselig en særdeles radikal foranstaltning, der kan drage vidt-rækkende konsekvenser med sig (efr. husdyrlovens § 22), men som for tiden må ansees for den mest effektive.

Naar jeg i min beretning kun kan opføre 13 tilfælde af ondartet katarrhalfeber, giver dette tal imidlertid ikke et sandt udtryk for de virkelige forekommende sygdoms-tilfælde.

### 3. R a s l e s y g e.

Der er ialt anmeldt 34 tilfælde af raslesyge (miltbrandsemfysem), fordelt på samtlige landamter med undtagelse af Akershus, Bratsberg, Romsdals, Nordlands og nordenfor liggende amter med 1—7 tilfælde i hvert amt (se tabel I).

Amtsdyrlæge *Skjolden*, Spydeberg, meddeler, at raslesyge, som ikke er seet der i distriktet på flere år, optrådte med 4 tilfælde, hvoraf 3 dødsfald. Amtsdylæge *Haga*, Jelse, anfører, at han har erfaret, at det ikke så sjelden indtræffer sådanne dødsfald blandt kvæget i havnegangen, men de bliver sjelden anmeldt.

### 4. B r å s o t.

Af bråсот er anmeldt 73 tilfælde, hvoraf 22 indtraf i Søndre Trondhjems amt, 21 i Stavanger amt, 18 i Søndre Bergenhus, 4 i Lister og Mandal og Nordre Trondhjem, og 2 hver i Nedenes og Nordre Bergenhus amter (se tabel I). I året 1898 anmeldtes af denne sygdom 199 tilfælde, og i de efterfølgende år er tilfældene bleven ringere og ringere i antal (henholdsvis 128, 125, 93,

92, 73). Som i tidligere beretninger omhandlet anmeldes langt fra alle tilfælde af sygdommen, men det synes dog som om denne i det hele er i aftagende.

Amtsdyrlæge *Kjoss-Hansen*, Egersund, meddeler, at der i år fra Dalene kun blev anmeldt 17 tilfælde i 14 besætninger, og at sygdommen synes at optræde i perioder med indtil 10 års mellemrum. Bråsvotvaccinationer, meddeler amtsdyrlægen, er forsøgt på 200 får efter anvisning fra statsdyrlægen i Bergen; om nytten heraf kan endnu intet udtales, men vaccinationen meddeles at være letvint og synes ikke at genere fårene i nogen henseende.

Amtsdyrlæge *Leknæs*, Søndfjord, indberetter, at der i årets løb kun er foretaget noget over hundrede bråsvotvaccinationer; sygdommen synes iøvrigt at være gået tilbage i det forløbne år, en omstændighed amtsdyrlægen antager muligvis kan skyldes de i tidligere år i de mest herjede distrikter foretagne vaccinationer.

Amtsdyrlæge *Gjørud*, Orkedalen, meddeler, at han ikke tidligere har seet sygdommen der i distriktet, før den i oktober måned optrådte med tre tilfælde på en gård i Meldalen, efter at der var indtrådt en usedvanlig sterk kulde (10—12 grader).

Amtsdyrlæge *Hope*, Bjørnør, meddeler, at bråsvot er meget almindelig blandt får og meget almindeligere end anmeldt. Den synes meget akut og ondartet, bestandig dødelig, dog foretages undertiden nødslagtning. Det anføres, at dyrene som regel dør på stalden om natten efter at have været tilsyneladende friske om aftenen.

## 5. Rødsyge og knuderosen.

Af rødsyge og knuderosen er anmeldt ialt 2 189 tilfælde. Med hensyn til sygdommens forekomst i de forskellige egne af landet se tabel I. Det vil bemekes, at sygdommen er udbredt saaatsige over det hele land; kun fra Finmarken er intet tilfælde anmeldt; de mest angrebne amter er Hedemarken, Trondhjemsamterne og Akershus. I de senere år anmeldes sygdommen med stigende antal; således anmeldtes i 1899 856 tilfælde og i de efterfølgende år henholdsvis 1 088, 1 317, 1 669 og 2 189 tilfælde.

Dyrlæge *Bruland*, Stange, anfører, at desinfektion og afsondring ved denne sygdom sikkert er af stor nytte. I et tilfælde, hvor sygdommen først blev miskendt, blev en febersyg, knuderosenbefængt purke slagtet og stukket i svinehuset, og blodet spildt udover; her blev samtlige svin i alle aldre syge og i rækkefølge efter bingernes beliggenhed langs den åbne rende fra det sted, hvor purken blev stukket.

Der meddeles om flere tilfælde af hudbrand med afstødning af større hudpartier; amtsdyrlæge *Jensen*, Stordøen, fortæller således om et svin, hvor der dannedes et hudskjold, der var 57 cm. langt og 42 cm. bredt; to måneder efter fik dyret anfald af åndebesvær og blev slagtet; det viste sig da at være angrebet af klappefeil i aortaklapperne, hvori påvistes rødsygebaciller.

Forholdet mellem tilfælde af rødsyge og knuderosen vil fremgå af efterfølgende tabel:

| Amt.                          | Rødsyge. | Knuderosen. |
|-------------------------------|----------|-------------|
| Kristiania . . . . .          | 15       | 1           |
| Akershus . . . . .            | 100      | 111         |
| Smålenene . . . . .           | 52       | 130         |
| Buskerud . . . . .            |          | 84          |
| Jarlsberg og Larvik . . . . . | 118      | 64          |
| Hedemarken . . . . .          | 139      | 141         |
| Kristians . . . . .           | 109      | 74          |
| Bratsberg . . . . .           | 133      | 33          |
| Nedenes . . . . .             | 82       | 15          |
| Lister og Mandal . . . . .    | 41       | 13          |
| Stavanger . . . . .           | 36       | 40          |
| Søndre Bergenhus . . . . .    | 30       | 20          |
| Nordre Bergenhus . . . . .    | 11       | 18          |
| Romsdals . . . . .            | 7        | 26          |
| Søndre Trondhjem . . . . .    | 103      | 130         |
| Nordre Trondhjem . . . . .    | 92       | 170         |
| Nordlands . . . . .           | 16       | 23          |
| Tromsø . . . . .              | 5        | 7           |

## 6. Svinepest.

Svinepestlignende sygdomme synes at have fået fast fod i omegnen af Kristiania og tildels i selve byen, idet der også dette år er anmeldt 18 tilfælde af akut og 3 kroniske svinepesttilfælde fra Kristiania by og 450 akut angrebne fra Akershus amt.

Der blev i årets løb foretaget ikke få — tildels af det offentlige støttede — forsøgspodninger med serum og kulturvaccine mod sygdommen og som det synes med tilfredsstillende resultat. Fra dyrlægerne *Torgersen & Bech-Hansen*, Kristiania, meddeles følgende:

Af husdyrsygdomme i Akershus amt i 1903 skal vi tillade os nærmere at redegjøre for svinepestens forekomst og behandling.

I marts måned 1903 konstateredes svinepest på Gimle i Østre Aker i en besætning på 60 svin. Af disse var ca. 20 årsgamle, drægtige purker, de øvrige 4—6 måneder gamle.

Det offentlige gik her med på erstatning af besætningen for såvidt nogen døde eller blev påbudt nedslagtet.

Denne besætning blev på offentlig bekostning behandlet og vaccineret med serum og podestof, indkjøbt fra serumfabriken i Hoechst.

Før denne behandling iverksattes var allerede 7 svin døde og  $\frac{2}{3}$  af besætningen angrebne af akut svinepest. De årsgamle fik 15 ccm., de øvrige 10 ccm. indsprøjet lige bag øret. 8 dage efter blev de dyr, som ikke viste noget sygdomstegn, injiceret med 0,5 ccm. vaccine, og nogle af de stærkest angrebne fik påny injiceret 10 og 5 ccm. serum

Af de 37 serumbehandlede svin døde kun 3 stk. Sygdommen tog stærkest på de drægtige purker, som uden undtagelse aborterede, dette skyldtes ganske sikkert

selve sygdommen og ikke serumbehandlingen. Ved obduktionen viste sig altid gelatinøs udsvedning i de serøse hinder, og dette er sandsynligvis grunden til aborten.

I april måned 1903 udbrod svinepest i en større svinbesætning, ca. 300 svin, på Ryenengen i Østre Aker. Det offentlige gik med på at erstatte den brugte serum og vaccine og at yde dyrlægens honorar for arbeidet. Ved en feilsending fra Tyskland kom besætningen først efter vel 8 dages forløb under behandling; imidlertid var flere døde og over halvparten angrebne af den akutte form af svinepesten.

Seruminjektion foretoges på 237 svin i alderen 3—8 måneder. Flere af disse dyr var fuldstændig cyanotiske og lå hen ude af stand til at reise sig eller tage næring til sig. De stærkest angrebne fik to til tre indsprøjtninger og kviknede til mærkværdig hurtig. De dyr, som vi tydelig kunde se var angrebne af sygdommen, blev isolerede fra de friske og de sidste blev efter 8 dages forløb vaccinerede med 0,3 ccm. vaccine, som blev tilberedt på veterinærlaboratoriet hersteds, da det viste sig, at den tyske vaccine nu ikke længere var virulent.

Af de serumbehandlede syge svin døde ca. 4 pct. Jeg skal her gøre opmærksom på, at de syge dyr ikke fik nogen særskilt mad, men fik af den kraftige kost, som almindelig bruges til svin, og det er ikke umulig, at endel ikke tålte dette.

Man kunde allerede samme dag, serumbehandlingen fandt sted, se påtagelig forandring, idet svin, som allerede havde tabt ædelysten, gik villig til madfadet. Efter serumbehandlingen standsede sygdommen fuldstændig, idet ingen flere angrebes af samme.

I løbet af sommeren nedslagtedes størsteparten af denne besætning og allerede sidst i august havde eieren taget ind ca. 300 nye smaagriser på egen risiko.

Ved tilfældig besøg deroppe 24de august tilså jeg besætningen og fandt da et kuld på 7 svin mistænkelige. En af disse nedslagtedes på stedet og viste sig at lide af typisk kronisk svinepest; den havde endog massevis af nekrotiserende sår udvendig på huden, klovene og i munden.

Disse blev isoleret og den 28de august foretog jeg serumbehandling af de gjenværende 6 svin, som tydeligvis led af kronisk svinepest. Da det offentlige ikke længere kunde give nogen erstatning til behandlingen, måtte dette foregå på eierens regning og risiko, og med hans vidende og vilje begyndtes nu endel forsøg med serumbehandling.

Vi lod nedslagte den fra april måned sterkt angrebne gris på veterinærlaboratoriet, og af serum herfra injiceredes de 2 syge svin med 20 ccm. De øvrige 4 svin injiceredes med 10 ccm. Schweineserum (Hoechst a. M.); samtlige svin kom sig hurtig. Vi haabede, men desværre forgjæves, at den resterende del af besætningen skulde undgå sygdommen.

Allerede de første dage af september antog sygdommen — som jeg også bestandig før har iagttaget — en akut form, og på få dage viste mindst 100 svin sig angrebne, idet de fik diarrhø og vilde nødigt gå til foderet.

Serumbehandling blev øieblikkelig iverksat, idet omtrent halvparten injiceredes med det tyske serum og de øvrige med blodserum tilberedt på veterinærlaboratoriet hersteds, af svin, som havde overstået sygdommen, og gjentagende var injiceret med vaccine op til 1 ccm. Denne vaccination tålte disse svin godt, samtidig som vi mente derved at øge blodets antitoxiske virkning.

Resultatet viste sig over forventning udmerket, idet kun få af de angrebne døde, ca. 4 pct., og den hjemmelavede serum viste sig omtrent ligeså virkningsfuld som den tyske. Vi foretog nu samtidig med serumbehandlingen vaccination; altså på den ene side af halsen serumbehandling og på den anden side vaccination; dette gjorde vi efter forudgående eksperimenter på sunde svin, og det viste sig, at de således behandlede sunde svin ikke fik sygdommen, endog de med vilje udsattes for smitten.

Senere har eieren taget ind i besætningen et par hundrede smågriser, som efter hvert er bleven injicerede med blodserum af de 6 ovenfor nævnte helbredede svin, der led af langt fremskreden kronisk svinepest; disse er bleven slagtede paa veterinær-laboratoriet, og serumet tilberedt der, ligesom vaccinen er fremstillet sammesteds. Ingen af disse dyr har fået sygdommen. Sidst i oktober måned havde eieren anskaffet 50 smågriser til, uden vort vidende; han troede måske nu at faren var over; men allerede efter kort tid blev de angrebne af akut svinepest og flere af dem døde, førend vi fik dem sprøjet. Såsnart de var sprøjet med serum standsede sygdommen. Ovennævnte sidst anskaffede ca. 250 smågriser er tildels bleven sprøjet med tysk Schweineseuchesium kun 5 ccm., og af det hjemmelavede 10 ccm., og ingen af dem er bleven angrebet af sygdommen. Disse smågriser var i alderen 5—8 uger gamle.

Besætningen, som altså i sin helhed var vaccineret mod svinepest bestod nu for størsteparten af smågriser, ca. 450 stk., som var anskaffet i sidste del af august, september og oktober måned. Hermed slutter vor befattning med behandlingen af svine- pesten, idet der endnu ikke er merket noget til sygdommen, endog der i ovennævnte to besætninger er anskaffet en hel del svin, som ikke er vaccineret mod sygdommen.

Da det er forbundet med nokså slidsomt arbejde først at injicere serum og senere indsprøite en virulent kultur, naar man har med store besætninger på 200 à 300 stk., og tildels svin på ca. 60—100 kg., forsøgte vi som nævnt med serumbehandling og vaccination samtidig. De løb heldig af.

Jeg skal nævne tilslut, at det nytter ikke at foretage sprøtningen medmindre man sætter næsetang på de større svin; de står da og haler tilbage i dette, og står nokså støt under indsprøitningen. Sammen med to voksne mænd kan dyrlægen foretage indsprøitningen nokså hurtig. De mindre svin op til 20—30 kg. tog en mand i fanget, støttet til bingevæggen, medens den anden mand tog i det ene øre og over munden, og støttet ind til den første mands skulder; på denne måde gik indsprøitningen meget letvindt for sig. Jeg har stadig ved kjødkontrollen havt anledning til at obducere de nedslagtede svin fra disse besætninger, og næsten uden undtagelse er større og mindre partier, specielt lungespidsene, fortættede. Jeg har seet svin slagtet lige op til 1 år efterat de har været angrebne af svinepest og behandlede med serum; alligevel ser man tydelig svinepestens herjing i lungerne og tarmene med ardannelser og bindevæv på tarmene i de serøse hinder. Specielt er lungerne sædet for kjødliggende fortættede partier, som synker i vand.

De stærkest angrebne svin, som blev kureret af svinepest, efterlod en stiv dårlig gang.

Stadsdyrlæge *Jacobsen*, Kristiania, meddeler, at han til en spinepestbefængt besætning tidligere end ovenomhandlede behandling efter samråd med veterinærdirektøren har anskaffet og benyttet svinepestserum fra Tyskland. Resultatet af behandlingen var tilfredsstillende.

De mod denne sygdom i årets løb iverksatte foranstaltninger fra det offentliges side medførte en udgift for statskassen af kr. 2 477,25.

## 7. Tuberkulosen.

Resultatet af de offentlige kvægtuberkulinprøver i året 1903 blev meddelt i foregaaende årsberetning. Skjønt nærværende beretning omhandler året 1903 gives som vanlig her en tabellarisk oversigt over resultatet af disse undersøgelser, udførte i sidste kalenderår, altså for året 1904.

Det vil af efterstaaende tabel II fremgaa, at der i året 1904 er tuberkulinprøvet adskillig flere både besætninger og dyr end i de nærmest foregående år. Årsagen hertil må væsentlig tilskrives den dårlige foderhøst søndenfjelds, hvorved besætningerne har måttet reduceres.

I budgetterminen 1903—1904 er der for nedslagtning efter tuberkulinprøver af ialt 450 dyr udbetalt delvis erstatning til et samlet beløb af kr. 19 627,60 (o: kr. 43,62 pr. dyr). Forøvrigt henvises til de årlige budgetpropositioner for landbrugsdepartementet, hvor redegjørelse herfor findes indtaget.

**Tabel II.**

**Resultat af de offentlige kvæg-tuberkulinundersøgelser 1895—1904.**

*(Compte-rendu sur le résultat des recherches aux frais publiques faites chez le bétail, par la tuberculine, pendant les années 1895—1904).*

| Å r.           | Antal undersøgte<br>besætninger<br>( <i>Nombre des étables<br/>examinées</i> ). | Deraf tuberkulose<br>( <i>Dont tubercu-<br/>leuses</i> ). | pCt. tuberkulose<br>( <i>pCt.</i> ). | Antal undersøgte<br>dyr<br>( <i>Nombres des ani-<br/>maux tuberculines</i> ). | Deraf mistænkte<br>og tuberkulose<br>( <i>Dont suspects &amp;<br/>tuberculeux</i> ). | pCt. tuberkulose<br>( <i>pCt.</i> ). |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| 1895 og 1896 . | • 2 195                                                                         | 573                                                       | <b>26.1</b>                          | 30 787                                                                        | 2 588                                                                                | <b>8.4</b>                           |
| 1897 . . . . . | 2 136                                                                           | 577                                                       | <b>27.0</b>                          | 24 755                                                                        | 2 056                                                                                | <b>8.3</b>                           |
| 1898 . . . . . | 1 465                                                                           | 331                                                       | <b>22.6</b>                          | 14 740                                                                        | 725                                                                                  | <b>4.9</b>                           |
| 1899 . . . . . | 1 337                                                                           | 274                                                       | <b>20.5</b>                          | 11 919                                                                        | 678                                                                                  | <b>5.7</b>                           |
| 1900 . . . . . | 2 072                                                                           | 368                                                       | <b>17.8</b>                          | 15 513                                                                        | 779                                                                                  | <b>5.0</b>                           |
| 1901 . . . . . | 2 889                                                                           | 311                                                       | <b>10.8</b>                          | 20 051                                                                        | 701                                                                                  | <b>3.2</b>                           |
| 1902 . . . . . | 2 227                                                                           | 255                                                       | <b>11.5</b>                          | 14 230                                                                        | 502                                                                                  | <b>3.5</b>                           |
| 1903 . . . . . | 2 027                                                                           | 276                                                       | <b>13.6</b>                          | 13 846                                                                        | 672                                                                                  | <b>4.9</b>                           |
| 1904 . . . . . | 2 335                                                                           | 328                                                       | <b>14.0</b>                          | 18 519                                                                        | 1 060                                                                                | <b>5.7</b>                           |
| 1895—1904 . .  | 18 683                                                                          | 3 293                                                     | <b>17.6</b>                          | 164 360                                                                       | 9 761                                                                                | <b>5.9</b>                           |

Af specielle forhold bemærkes følgende:

Amtsdyrlæge *Furuholmen*, Larvik, meddeler, at hos en kvægeier i Tjølling, der ønskede tuberkulinprøve af sin besætning, stod en okse (indkjøbt fra Norges landbrugshøiskole) meget syg af en lungelidelse, som det syntes af tuberkuløs oprindelse. Ved foretagen tuberkulinprøve reagerede dette dyr og viste ved sektionen tuberkuløs broncho-pneumoni med miliærtuberkler i lungerne samt

tuberkuløse nydannelser på brysthinden, ligesom lymfekjertlerne i brystskillevæggen var forstørrede af tuberkuløse nydannelser.

Hos en anden kvægeier, anfører samme amtsdyrlæge, blev slågtet en ko, der blev totalt kasseret ved kontrolstationen på grund af generaliseret tuberkulose. Dette dyr var indkjøbt fra en gård, hvor besætningens alle (tre) dyr senere reagerede for tuberkulinprøven og blev nedslågtede. Eieren oplyses at være død af lungesygge, ligesom enken fortalte, at hun var angreben af tæring; den ældste søn skulde for tiden ligge som uhelbredelig paa et sanatorium; de øvrige voksne og halvvoksne børn siges at være «svagelige».

Medicinaldirektøren henleder i en skrivelse veterinærdirektørens opmærksomhed paa en meddelelse i en distriktslæges indberetning, hvori anføres, at distriktslægen ved gjentagen undersøgelse af centrifugeslammet ved et meieri en enkelt gang kunde påvise en hel del tuberkelbaciller i dette. Vedkommende amtsdyrlæge meddeler, at af de besætninger, hvorfra leveres melk til vedkommende meieri, har han kun tuberkulinprøvet to, der begge viste sig sunde.

Statsdyrlæge Hall, Målsnes, meddeler, at han hos en kvægeier kun fandt en ung kvige tuberkuløs, mens ingen af besætningens øvrige 5 dyr reagerede; dette fandt statsdyrlægen påfaldende og undersøgte forholdet nærmere. Det viste sig da, at der i huset havde boet en ældre mand, senere død af tuberkulose, som havde den vane at give ovennævnte kviekalv levningerne af sine maaltider.

Om et tilfælde af usædvanlig langvarig og høi temperatur efter tuberkulinpodning beretter kommunedyrlæge Jacobsen, Fredrikshald. En toårs okse podedes den 24 marts om aftenen med  $\frac{1}{2}$  gram tuberkulin; kl. 4 næste morgen var temperaturen 41,4°, kl. 6 41,1, kl. 8 41,2, kl. 10 41,5, kl. 12 41,4, kl. 2 41,4 og kl. 4 41,2, da målingen ophørte. Den 12te mai næstefter podedes dyret med 1 gram tuberkulin og reagerede da kun svagt (38,7, 39,7, 38,9, 38,9, 39, 39, 39, 39,2). Oksen viste sig ved slagtingen (12te juni) at have nød- til hønseægstore tuberkuløse knuder i lungerne.

Af en specialberetning fra amtsdyrlæge Riis, Snåsen, meddeles, at der i Snåsen i årene 1900, 1901 og 1902 undersøgtes 190 besætninger med tuberkulin med ialt 1365 dyr, hvoraf 5 dyr reagerede. Snåsen herredsstyre besluttede den 31te januar 1901, at herredsstyrelsen skulde erstatte 25 pct. af det tab, som vedkommende kvægeier maatte lide ved nedslagting af tuberkuløse dyr efter fradrag af dyrets slagteværði. Erstatningen gjælder det tab, som maatte indtræffe som følge af nedslagting på grund af tuberkuloseundersøgelser, som finder sted inden udgangen af 1902. Denne herredsstyrets beslutning blev senere approberet ved høieste resolution af 21de marts næstefter.

Tabel III.

## Resultat

af de offentlige kvæg-tuberkulinprøver i året 1904.<sup>1)</sup>*(Compte-rendu sur le résultat des recherches faites chez le bétail par la tuberculine, pendant l'année 1904).*

| A m t<br>(Département). | Antal undersøgte dyr.<br>(Nombre des animaux<br>tuberculines). | Deraf mistænkte og<br>tuberkulose (dont suspects<br>& tuberculeux). | pCt. tuberkulose<br>(pCt.). | Antal prøvede besæt-<br>ninger. (Nombre des<br>étables examinées). | Deraf tuberkulose<br>(dont tuberculeuses). | pCt. tuberkulose<br>(pCt.). | Omsprøitede<br>besætninger.<br>(Inoculations<br>répétées). |              |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-----------------------------|------------------------------------------------------------|--------------|
|                         |                                                                |                                                                     |                             |                                                                    |                                            |                             | Antal<br>besætninger.                                      | Tuberkulose. |
| Akershus . . . .        | 1 677                                                          | 201                                                                 | 11.9                        | 96                                                                 | 34                                         | 35.4                        | 14                                                         | 6            |
| Smålenene . . . .       | 645                                                            | 76                                                                  | 11.8                        | 86                                                                 | 12                                         | 13.9                        | 3                                                          | 1            |
| Hedemarken . . .        | 1 395                                                          | 190                                                                 | 13.6                        | 132                                                                | 44                                         | 33.3                        | 30                                                         | 9            |
| Kristians . . . .       | 1 251                                                          | 144                                                                 | 11.5                        | 82                                                                 | 28                                         | 34.1                        | 16                                                         | 6            |
| Buskerud . . . .        | 1 094                                                          | 116                                                                 | 10.6                        | 122                                                                | 37                                         | 30.3                        | 3                                                          | -            |
| Jarlsberg og Larvik     | 250                                                            | 20                                                                  | 8.0                         | 20                                                                 | 4                                          | 20.0                        | 2                                                          | 2            |
| Bratsberg . . . .       | 538                                                            | 23                                                                  | 4.3                         | 59                                                                 | 6                                          | 10.1                        | 6                                                          | 2            |
| Nedenes . . . . .       | 513                                                            | 12                                                                  | 2.3                         | 91                                                                 | 9                                          | 9.9                         | 9                                                          | 1            |
| Lister og Mandal .      | 530                                                            | 15                                                                  | 2.8                         | 82                                                                 | 9                                          | 10.9                        | 15                                                         | 3            |
| Stavanger . . . .       | 283                                                            | 11                                                                  | 3.9                         | 32                                                                 | 6                                          | 18.8                        | 1                                                          | 1            |
| Søndre Bergenhus.       | 721                                                            | 24                                                                  | 3.3                         | 63                                                                 | 12                                         | 19.0                        | 5                                                          | -            |
| Bergen . . . . .        | 10                                                             | -                                                                   | 0.0                         | 3                                                                  | -                                          | 0.0                         | -                                                          | -            |
| Nordre Bergenhus.       | 1 263                                                          | 12                                                                  | 0.9                         | 111                                                                | 10                                         | 9.0                         | 34                                                         | 3            |
| Romsdals . . . .        | 205                                                            | -                                                                   | 0.0                         | 48                                                                 | -                                          | 0.0                         | 1                                                          | -            |
| Søndre Trondhjem        | 931                                                            | 32                                                                  | 3.4                         | 156                                                                | 19                                         | 12.2                        | 21                                                         | 4            |
| Nordre Trondhjem        | 2 189                                                          | 78                                                                  | 3.6                         | 236                                                                | 28                                         | 11.8                        | 75                                                         | 9            |
| Nordlands . . . .       | 3 197                                                          | 43                                                                  | 1.3                         | 529                                                                | 26                                         | 4.9                         | 35                                                         | 2            |
| Tromsø . . . . .        | 1 615                                                          | 32                                                                  | 1.9                         | 305                                                                | 24                                         | 7.9                         | 6                                                          | 1            |
| Finmarken . . . .       | 212                                                            | 31                                                                  | 14.6                        | 82                                                                 | 20                                         | 24.4                        | -                                                          | -            |
| Tilsammen <sup>1)</sup> | 18 519                                                         | 1 060                                                               | 5.7                         | 2 335                                                              | 328                                        | 14.0                        | 276                                                        | 50           |

<sup>1)</sup> Konf. tabel IV.



Tabel IV.

## Resultat

af de offentlige kvæg-tuberkulinprøver i Norge 1895—1904 amtsvis.

*(Compte-rendu sur le résultat des recherches faites chez le bétail par la tuberkuline en Norvège pendant les années 1895—1904).*

| A m t<br>(Départements).  | Antal undersøgte dyr<br>(Nombre des animaux<br>tuberculins). | Deraf mistænkte og<br>tuberkuløse (dont suspects<br>tuberculeux). | pct. tuberkuløse<br>(pct.) | Antal prøvede besæt-<br>ninger (Nombre des<br>étables examinées). | Deraf tuberkuløse<br>(dont tuberculeuses). | pct. tuberkuløse<br>(pct.) |
|---------------------------|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|----------------------------|
| Akershus . . . . .        | 14 399                                                       | 1 159                                                             | 8.0                        | 1 022                                                             | 259                                        | 25.3                       |
| Smålenene . . . . .       | 7 904                                                        | 577                                                               | 7.3                        | 703                                                               | 117                                        | 16.7                       |
| Hedemarkens . . . . .     | 29 080                                                       | 2 392                                                             | 8.2                        | 2 724                                                             | 686                                        | 25.2                       |
| Kristians . . . . .       | 16 411                                                       | 1 751                                                             | 10.7                       | 981                                                               | 381                                        | 38.8                       |
| Buskerud . . . . .        | 4 887                                                        | 394                                                               | 8.5                        | 463                                                               | 126                                        | 27.2                       |
| Jarlsberg og Larvik . . . | 2 007                                                        | 118                                                               | 5.9                        | 169                                                               | 41                                         | 24.3                       |
| Bratsberg . . . . .       | 3 278                                                        | 133                                                               | 4.1                        | 365                                                               | 65                                         | 17.8                       |
| Nedenes . . . . .         | 2 703                                                        | 70                                                                | 2.6                        | 402                                                               | 48                                         | 11.9                       |
| Lister og Mandal . . . .  | 5 167                                                        | 250                                                               | 4.8                        | 863                                                               | 122                                        | 14.1                       |
| Stavanger . . . . .       | 2 504                                                        | 61                                                                | 2.4                        | 285                                                               | 41                                         | 14.4                       |
| Søndre Bergenhus . . . .  | 2 027                                                        | 82                                                                | 4.0                        | 205                                                               | 39                                         | 19.0                       |
| Bergen . . . . .          | 16                                                           | -                                                                 | 0.0                        | 6                                                                 | -                                          | 0.0                        |
| Nordre Bergenhus . . . .  | 13 166                                                       | 504                                                               | 3.8                        | 1 384                                                             | 219                                        | 15.8                       |
| Romsdalen . . . . .       | 4 873                                                        | 92                                                                | 1.9                        | 651                                                               | 55                                         | 8.4                        |
| Søndre Trondhjem . . . .  | 14 646                                                       | 668                                                               | 4.6                        | 1 649                                                             | 269                                        | 16.3                       |
| Nordre Trondhjem . . . .  | 18 093                                                       | 673                                                               | 3.7                        | 2 254                                                             | 296                                        | 13.1                       |
| Nordland . . . . .        | 12 324                                                       | 335                                                               | 2.7                        | 2 361                                                             | 198                                        | 8.4                        |
| Tromsø . . . . .          | 10 598                                                       | 471                                                               | 4.4                        | 2 102                                                             | 311                                        | 14.8                       |
| Finmarken . . . . .       | 292                                                          | 31                                                                | 10.5                       | 96                                                                | 20                                         | 20.8                       |
| Tilsammen                 | 164 375                                                      | 9 761                                                             | 5.9                        | 18 685                                                            | 3 293                                      | 17.6                       |

## 8. K v æ r k e.

Kværke (kværstil) har i årets løb været jævnt udbredt over det meste af landet, idet kun fra de to nordligste amter intet tilfælde er indberettet. De langt overveiende antal tilfælde forekom i Hedemarkens amt (500), derefter kommer Smålenene (204), Kristians (169), Jarlsberg og Larvik (125) osv. (se tabel I).

Amtsdyrlæge *Løken*, Kongsberg, anfører, at kværken især optrådte efter markederne i Drammen og Kongsberg, idet forbudet mod at føre kværkepatienter til marked og offentlige mødesteder ikke overholdtes.

Amtsdyrlæge *Mollatt-Smith*, Brumundalen, anfører, at sygdommen var meget udbredt i distriktet og tildels af ondartet karakter; fra Næs (Hedemarken) meddeler amtsdyrlæge *Heggenhougen*, at sygdommen der ligeledes var meget udbredt og ondartet (102 behandlede, hvoraf 5 dødsfald). Amtsdyrlæge *Thorshaug*, Løiten, beretter ligeledes om kværkeepizooti i løbet af vinteren (116 behandlede, hvoraf 4 døde og dræbte). Amtsdyrlæge *Borg*, Solør, meddeler, at der i begyndelsen af året herskede en meget udbredt men nokså godartet kværkeepizooti; omtrent halvdelen af distriktets heste antages mere eller mindre angrebne. Fra Stange meddeler dyrlæge *Bruland*, at kværkeepizootien fortsatte til hen på vårparten.

Til Hedalen førtes sygdommen med en hest fra Vestlandet (amtsdyrlæge *Piltingsrud*, Nordre Aurdal).

Under 18de juli meldtes til Kristians amt fra amtsdyrlægen i Nordre Valdres, at ondartet kværke var udbrudt i dennes distrikt; fra amtsdyrlægen i Søndre Valdres meddeltes, at sygdommen også i hans distrikt var sterkt udbredt. Amtmanden tilskrev de to dyrlæger om ved inspektion, opslag af plakater m. v. at foretage sådan indskjærpning af husdyrlovens § 14 som ansåes nødvendig. Amtsdyrlæge *Onstad* (Veste Slidre) beretter herom følgende:

Herved tillader jeg mig at fremsende til den ærede amtmand resultatet af de undersøgelser, jeg har foretaget i slutten af 1902 samt i 1903 over udbrud af ondartet kværke i mit distrikt.

Sommeren 1902 optrådte i Søndre Slidre denne sygdom meget ondartet, så flere heste døde deraf. Udover høsten og vinteren samme år bredte sygdommen sig til Vestre Slidre — senere til Vang. I Vestre Slidre døde 1 hest.

Til slutten af vinteren 1903 begrænsede sygdommen sig stærkt og optrådte kun på enkelte steder med langsomt forløb.

Den 10de juli 1903 optrådte sygdommen atter pludselig og med samme ondartede karakter som før. Denne gang begyndte den i en hesteflok på fjeldet i Øste Slidre (Etnestølen). Jeg blev nu tilkaldt, og der fandtes ca. 30 heste angrebne. Jeg påla straks at alle heste skulde tages hjem, da denne sæter lå på et stærkt befærdet strøg og ikke langt fra to større hingstehavne. Samtidig opslog jeg plakater nede i bygden og pålagde herigjennem at enhver angreben hest skulde tages hjem fra fælles beite.

Den 1ste august foretog jeg en inspektionsreise i Østre Slidres fjeldstrækning — på de steder, hvor hestene færdes mest, og hvor der var størst sandsynlighed at sygdommen var udbrudt. På fjeldet fandtes ikke mange syge heste, da de var tagne hjem. I en hingstehavn ved Bygdin, hvor der gik 17 ungheste, var en stund før alle angrebne, men sygdommen var nu i tilbagegang der.

Nede i bygden døde imidlertid 6 heste inden 3 uger, og en hel del var meget syge. De heste som døde havde gået i større hesteflokke, da de blev smittede.

I juli fik jeg sammen med dyrlæge *Svinning* efter pålæg fra amtmanden trykt plakater til opslag omkring i distrikterne, og jeg antager nu, at de deri givne påbud har været passende og har været til stor nytte. Sygdommen synes nu at være i tilbagegang. I Vestre Slidre og Vang har der i den seneste tid optrådt enkelte spredte tilfælde, og det synes at være heste fra Lærdal og Sogn som har havt smitten med sig.

Statsdyrlæge *Hall*, Maalsnæs, meddeler, at samtlige heste i Skibotten og på i Skibottendalen liggende gårde var bleven angrebne af kværkeagtig halsbetændelse. Smitten autoges overført med transportheste fra naboherrederne i Sverige og Finland, idet der i slutningen af vinteren og tidlig på våren foregår en ikke liden transportkjørsel over Skibotten til de nævnte herreder, hvor sygdommen sagdes at optræde strengt.

Ved nytårstid udbrød en kværkeepizooti i Dalene, meddeler amtsdyrlæge *Kjoss-Hansen*, Egersund; hos flere heste gik sygdommen over i en uhelbredelig astma. — Amtsdyrlægerne *Egeberg*, Arendal, og *Skar*, Kristiansand, beretter ligeledes om kværkefarsoter i sine distrikter. I herrederne Aarstad, Fane, Haus, Hammer, Alversund og delvis i Os og Strudshavn optrådte kværken meget ondartet (*Lekven*). I Mo herred optrådte en kværkefarsot udover vinteren, oplyser amtsdyrlæge *Tellefsen*, Hemnæs. Garnisonerende veterinærkaptein i Kristiania, *Mykleby*, anfører, at kværke kom med nogle i Ungarn indkjøbte heste, da en af disse blev kværkesyg på veien hertil.

#### 9. Lungesygge og influenza hos hesten.

Af lungesygge og influenza hos hesten er kun anmeldt henholdsvis 11 og 35 tilfælde med fordeling på 5 amter for lungesygens og 7 amter for influenzaens vedkommende (se tabel I).

#### 10. Smitsom kalvekastning.

Denne for landmanden så tabbringende og frygtede sygdom er fremdeles ikke lidet udbredt i forskellige distrikter af landet. På enkelte steder synes sygdommen at svinde, men som det synes blot for at blusse op i andre trakter.

Fra dyrlæger og landmænd er der fremholdt ønskeligheden af, at denne sygdom blev optaget i loven om smitsomme husdyrsygdommes bekjæmpelse og under 22de juni 1903 udgik også kongelig resolution for, at kastning herefter skulde optages blandt de i husdyrloven af 14de juli 1894 kap. 3 omhandlede mildere smitsomme sygdomme.

Amtsdyrlæge *Furuholmen*, Larvik, meddeler, at kalvekastningen var meget udbredt i en bygd af distriktet, men at sygdommen nu omtrent er helt standset der som følge af, at kvægavlsforeningens medlemmer på det strengeste har overholdt forbudet mod at føre kastekjør til okse, før der er hengået tilstrækkelig lang tid efter fødselen og kjørene betryggende udskyllet.

Amtsdyrlæge *Bruun*, Stange, anfører, at ingen creatureiere vil anmelde sygdommen, når den viser sig og det af den grund, at eieren vil undgå de forøgede byrder han derigjennem pådrager sig. Husdyrlovens bestemmelse i § 14 om «fremmed beite» kan formentlig heller ikke anvendes mod kvægeiere, der fører sine af kalvekastning angrebne dyr til sæters, hvor flere eiere har «fælles» beite; disse fælles havnegange i mark og fjeld anføres også af andre dyrlæger at være en meget væsentlig årsag til sygdommes udbredelse.

Amtsdyrlæge *Thorshaug*, Løiten, meddeler følgende:

Den sygdom, som spiller størst rolle, og som er den mest ruinerende for gårdbrugerne, er smitsom kalvekastning. Denne sygdom har havt og har en meget stor udbredelse. Alle forsøg på at få den noget hæmmet i sin optræden synes endnu resultatløse. Årsagerne til at kastningen har fået så stor udbredelse og er så vanskelig at få udryddet, er mange. Dog vil jeg tillade mig at påpege de væsentligste. Det værste er, at mange hemmeligholder eller iallefald forsøger at hemmeligholde sygdommens forekomst på sit fjøs, — rent i egeninteresse. Det er som regel på mindre steder, hvor de ikke selv holder okse, og de gør det forat de ikke skal have vanskeligheder for at få sine kjøer bedækket ved lån af okse. Desuden er gårdbrugerne altfor lidet nøieregnende, når de udlåner sine okser, idet de som regel ikke af den lånende forlanger legitimation for, at der ikke er smitsom kastning i hans besætning. Sæterbruget spiller også med hensyn til kastningens udbredelse en stor rolle, idet besætningerne ofte kommer sammen under beitningen, og okserne løber fra den ene sæter til den anden. En fjerde faktor som også spiller rolle er, at den væsentlige rekrutering af en stor del besætninger i det sidste omtrent udelukkende har foregiet ved indkjøb af dyr fra såatsige alle kanter, så kastningen på den måde er ført ind i besætninger.

Amtsdyrlæge *Flesvik*, Lillehammer, meddeler, at den væsentligste smittekilde for kalvekastningen har vist sig at være de fælles havnegange på fjeldet og indkjøb af driftefæ, da der kun er lidet af handel med dyr fra den ene besætning til den anden inden distriktet. Den almindelige erfaring blandt gårdbrugerne anføres at være, at man ved indkjøb af drægtigt driftefæ i de aller fleste tilfælde risikerer at få kastning på sit fjøs.

Amtsdyrlæge *Hellestø*, Time, meddeler, at smitsom kalvekastning er særdeles meget udbredt, men sygdommen holdes som regel hemmelig, da vanskelighederne ellers ved leie af springtyre er store.

Amtsdyrlæge *H. P. Jensen*, Stord, meddeler, at kalvekastningen er den sygdom, som uden tvil der i distriktet forårsager de største tab i kvægbesætningerne.

## 11. Kalvningsfeber.

Kalvningsfeber, melkefeber, er opført med ialt 1 947, hvoraf 32 dræbte og 36 døde, og en tabsprocent af 3,5.

Af enkelte specielle tilfælde meddeler amtsdyrlæge *Ødegård*, Hønefoss, at en ko kalvede den 14de november 1903 og blev syg den 23de november og helbrededes; den 2den december blev den atter syg, men helbrededes også denne gang, derpå blev den igjen syg den 22de februar 1904, men kom sig igjen efter sedvanlig tid. Koen var sterkt fodret og fik meget turnips, hvilken den efter

anden gangs sygdom dog ikke vilde smage på en tid, men da den atter var begyndt at spise turnips, fik den det sidste tilbagefald, hvorefter den sattes på diæt.

Amtsdyrlæge *Nissen*, Flekkefjord, beretter om et tilfælde af kronisk melkefeber. Den 28de april kaldtes dyrlægen til en ko, som sjanglede og slingrede sådan på bagbenene, at den let vilde tumble omkuld, når den vilde reise sig eller gå, den havde været sådan siden først i februar måned, da den kælvende; den 8de juni fik amtsdyrlægen bud om, at nu var dyret pludselig bleven meget sygt, vilde intet æde og gav ingen melk. Dagen i forveien havde den for første gang været ude på en kraftig thimotegræsgang. Der udviklede sig nu en typisk melkefeber og ved behandlingen af denne forsvandt den kraftløse tilstand af baglivet, som koen havde været plaget af siden kalvningen. I 4 måneder havde altså koen gået med kronisk melkefeber, som ved det første kraftige grønfoder gik over i et akut stadium. Da koen nu begyndte at melke, oplyses melken at have været som råmelk umiddelbart efter en kalvning.

Amtsdyrlæge *Egeberg*, Arendal, meddeler, at han anvender den forbedrede Schmidtske behandling også hos svin.

## 12. Forskellige sygdomme.

Ondartet ødem. En hest døde i løbet af en halv dags tid af en voldsom hævelse, som fra den ene forkode bredte sig med en voldsom hurtighed opover benet og udover hestens ene side; blod og serum trængte ud gennem huden på piben og underarmen (*Haugen*, *Haugesund*).

Jeg skal tillade mig lidt nærmere at omtale 3 hurtigt forløbne dødsfald hos kjoer på to nabogårde i Fiskum.

Det første sygdomstilfælde opdukkede i besætningen hos en yngre ko, idet den om morgenen 4de november fandtes død i baasen, uden at man aftenen forud havde merket ringeste tegn til sygdom. Ved obduktionen, der straks foretoges samme morgen, fandtes alle organer i bughulen normale; men i høire bog fandtes en udbredt ødematøs hævelse, der fortsatte sig mellem brystvæggen inde i brysthulen og der havde angrebet baade lunger og hjerte. Ved snit med kniven gennem hud og bindevæv udflod i rigelig mængde en geleagtig vædske, men ved dybere indsnit i muskulaturen fandtes temmelig mørke blødninger lige ind i brysthulen.

Det andet hurtigt forløbende tilfælde indtraf den 19de i 11te i samme besætning hos en ældre ko, der kalvede samme morgen, som den tidligere døde ko blev trukket ud af fjøset, men viste sig derefter rask og i fuld vigør indtil få timer førend den døde. Ved obduktionen af denne ko fandtes de samme obduktionsfund som hos den tidligere undersøgte ko, idet sygdommen hos denne også havde begyndt i høire bog og der frembragt de samme forstyrrelser som hos den forrige omskrevne ko.

Det tredie sygdomstilfælde indtraf på nabogården den 24de december hos en yngre ko, der pludselig lik en ødemlignende, smertefuld hævelse i svælget, som udbredte sig hurtigt fremover på høire side af hovedet og endte dyrets lidelser under anstrengt åndenød. Ved obduktionen af dette dyr fandtes de samme ødemlignende forstyrrelser i bindevæv og muskler, som er omtalt ved de tvende foregående dødsfald.

Den foreliggende sygdom har formentlig været raslesyge eller malignt ødem.

(*Kristoffersen*, *Kongsberg*).

Amtsdyrlæge *Ødegård*, Hønefoss, blev kaldt til en ko, som opgaves at bløde sterkt gennem et hul i ryggen. Ved undersøgelsen viste det sig, at det var gennem et bremselarvehul, at blødningen fandt sted. Al slags bandage var forgjæves, trods anvendelse af sol. chloret. ferric., hvorfor dyrlægen måtte gjøre en nokså dyb og sterk brænding.

*Tungeaktinomykose* hos en ko var i længere tid behandlet efter kvaksalverråd og dyret var, da det blev tilseet, i en ynkelig forfatning. Koen var så mager og afkræftet, at den neppe kunde reise sig ved egen hjælp og af munden, som ikke kunde lukkes, ragede ud tungen sterkt opsvulmet, stiv og træhård at føle på helt indtil tungeroden. Ved skarifikation og pensling med jodtinktur samt ved indvendig behandling med jodkalium helbrededes fuldstændig koen i kort tid. (*Furuholmen*, Larvik).

To kjer, der nylig havde kalvet og blødede betydelig, fra uterus blev angrebne af pneumoni med påfølgende emfysem i lungerne og rundt nyrerne, børen og ellers i bughulen, samt i det subkutane væv på ryg og sider, anfører amtsdyrlæge *Garseg*, Tønsset. Begge dyr måtte slagtes.

*Echinoryncus gigas* forekom hos endel svin i en besætning (dyrlæge *Bruland*, Stange). Der fandtes flere eksemplarer i tyndtarmene, hvor der var katarrh og to invaginationer. Det ene svin brækkede op hele orme, hvorved diagnosen stilledes, hvorefter besætningen slagtedes.

*Svinelus* var ifølge amtsdyrlæge *Flesvik*, Lillehammer, for nogle år tilbage omtrent ukjendt der i distriktet, men nu findes denne på omtrent hver gård, anføres det, og gjør ikke liden skade på smågrise.

*Leukæmi*. En hoppe blev første gang tilseet i begyndelsen af januar måned; den var da temmelig slap og dårlig, men spiste med god appetit. Den var nu begyndt at afmagre og afmagringen foregik efterhvert med en foruroligende fart, skjønt dyret spiste omtrent alt den fik, ialfald spistes ligeså meget som de øvrige heste i stalden. Efter 1½ måned dræbtes dyret og ved sektion fandtes milten i voldsom grad forstørret — den veiede 17 Kg. (*Pedersen*, Gjøvik).

Smitte som skedekatarrh optrådte blandt kjørene i endel besætninger i Holt (amtsdyrlæge *Egeberg*, Arendal). Sygdommen opstod efter bedækning med okseholdsforeningens stamokse, der var syg og overførte smitten. Symptomerne var slimet flod fra skeden og undertiden krupøst belæg over klitoris og urinrørsklappen. Alle dyr helbrededes i forholdsvis kort tid ved udskylning med antiseptiske og adstringerende opløsninger. Oksen var imidlertid vanskelig at få helbredet.

*Lungeorm* blandt får og geder optrådte ondartet på et par gårde på Stord, anfører amtsdyrlæge *H. P. Jensen*. Det er især på gårde, hvor fodringen er knap og hvor dyrene må gå ude i alt slags veir, at dødeligheden er stor, indtil 50 %. Hvor derimod fodringen er rigelig og dyrene holdes i hus i dårligt veir, optræder sygdommen mere godartet.

Fra Østlandet overførtes en smitsom halskatarrh til Nordfjord, meddeler amtsdyrlægen i Nordfjord, *Sorterup*, da skydstrafiken begyndte og den anføres at have angrebet næsten hver eneste hest i hele fjorden; vistnok var den godartet, men hestene var arbejdsudygtige i 8—14 dage; intet dødsfald.

Om kolikformen «Finn» meddeler amtsdyrlæge *Skar*, Kristiansand:

Kolik opstår under vanlige forhold kun sjelden. Derimod som «fylla» eller «finn» optrådte den i de øvre bygder meget udbredt udover sommeren, medens hestene gik og beitede oppe i høiderne. Og her kan sygdomsårsagen ene søges i nydelsen af «finn»-planten *nardus stricta*, en hård, strid og vistnok kiselrig plante, der har ondt ord i den henseende. Også tidligere har jeg enkelte gange lagt merke til, at den, ialfald nydt i større mængde, kan fremkalde koliklignende sygdom med luftudvikling i tarmene, «fylla», men aldrig har sygdommen optrådt så faretruende som i sommer, enten det har sin grund i, at «finnen» da fandtes i forholdsvis stor mængde, mulig med fortrængsel af andre, bedre planter, eller at planten forekom i en hårdere og mere ufordøielig form end vanlig, noget der ikke godt kan udledes fra veiriget, der var ganske gunstigt. En hel del dyr angrebes af sygdommen, især i Åseral, Bjelland, Grindum, Eiken og Siredalen, og det var mange som kreperede, fordi der enten ikke blev tid eller det blev for vanskelig at få dyrlæge op til disse fjerntliggende beitestrækninger. De enkelte, jeg fik behandlet, kom sig.

Amtsdyrlæge *Mæhre*, Sætersdalen, anfører:

Ikke få heste angives at være døde i sommermånederne af den her i distriktet kjendte «Finn», en sygdom, der opstår kort efter optagelsen af det såkaldte finngræs, en halvgræsart, der hører til slekten *nardus*. Sygdommen ytrer sig ved en voldsom vindkolik, der i få timer fører til døden. Græsset er træet, stivt og ligesom forsynet med modhager, og det synes som den sterke mekaniske irritation, det fremkalder, i forbindelse med, at det klumper sig sammen til harde boller i tarmen, skulde være grunden til denne lidelse. De nævnte boller findes især ved eller i nærheden af tyndtarmens udmunding i blindtarmen.

Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, omtaler nogle planter, som er blevet ham tilsendt fra amtsdyrlæge *Mossige*, Sogndal, hvilken plante troes at være giftig for heste. Statsdyrlægen oplyser, at han har fundet planten at være en bregne, *allosurus crispus*, der på norsk kaldes «hestespreng». Allerede dette sidste navn tyder på, at den er almindelig kjendt som forårsagende kolik hos heste. Dette nævnes ogsaa, oplyses der, af Hartmann; Schübeler siger det samme og tilføier, at «fremmede heste lettere bliver syge af den end heste, som er født på steder, hvor den forekommer. Det er blevet fortalt, at den der vokser i dalen, ikke er så farlig, som den der vokser på fjeldet, da der ikke findes 2 arter af den, så må vel dette komme af, at hestene i dalen, hvor de som regel har tilstrækkelig andet foder, ikke så let forspiser sig på den, som heste, der går på dårlige fjeldbeiter. Hestene skal jo som regel sky den, når de har andet at æde. Planten er nokså udbredt, om end ikke almindelig i de mellemeuropæiske bjerglande; jeg kan imidlertid ikke finde den nævnt i nogen af de tyske værker, der er i min besiddelse. Dammann nævner kun et tilfælde af forgiftning af heste ved den almindelige ørnebregne, der skal indeholde et

giftigt stof pteritansyre, som forårsager meningitis. Jeg har forsøgt at give både marsvin og kaniner af den, men dyrene er ikke i formå til at røre planten.»

Om l a m m e d ø d e l i g h e d skriver amtsdyrlæge *Kjoss-Hansen*, Egersund:

Lammene bliver ofte udsat for forskellige sygdomme, og efter tidspunktet for disses optræden kan denne «lammedødelighed» deles i forskellige slags:

1. Optræder om våren hos 1—2 dage gamle lam. Baglivet bliver opspilet og lammene dør efter kort tids forløb; det antages af almuen, at trefodring til moderfærene kan være årsagen, sygdommen forekommer mest ved kysten.

2. Ca. 14 dage gamle lam bliver stive, falder om og dør; beror muligvis på en stivkrampe-infection gennem navlen, men der er ofte intet at finde.

3. Om sommeren på heiebeite i stærk sol faar lammene «yla», «alvella» eller «håvesot», en slags akut, ødematøs opsvulmning af hovedet; de opsvulmede øren hænger slapt ned, deraf navnet «yla» (bedrøvet?). Mange lam dør på den måde, og det er særlig enkelte steder (f. eks. Texefjeldet) som er slemt berygtet; men dyrene kan også komme sig efter sygdommen, når de itide bliver bragt under tag. Da det er udelukkende om sommeren sygdommen grasserer, har jeg ikke fået anledning til nærmere at studere sygdommens natur, da jeg på denne tid har været bortreist i militærtjeneste.

4. Ved samme leilighed kan man minde om, at bråsotten, som begynder i oktober maaned, også for det meste angriber lam og gymser og som oftest de fineste og fedeste i flokken.

En tilsyneladende smitsom hæmorrhagisk enterit hos kvæg optrådte i flere besætninger paa øerne i Romsdalen og med spredte tilfælde i fjordene, meddeler amtsdyrlæge *Hogstad*, Molde. Dyrene blev pludselig heftig syge, havde høj temperatur, holdt op at æde, men de vilde gjerne drikke. Der indtraadte sterk, stinkende og blodig diarrhoë. Sygdomsforløbet var langvarigt og flere dyr døde. Kreolin viste sig at virke bra.

Amtsdyrlæge *Hope*, Bjørnør, meddeler, at i august maaned indtraf endel tilfælde af sterk, vedholdende diarrhoë hos heste; der var slaphed og feber, manglende ædelyst, grønne vandblandede ekskrementer. Årsagen mentes at være d ø d e l e m æ n, der på den tid forekom i umådelige mængder deromkring.

Amtsdyrlæge *Blystad*, Selbu, meddeler følgende:

En ko kalvede uden hjælp den 10de april, men blev nogle timer efter lidt daarlig og stående igjen med efterbyrden. Den 13de april blev jeg tilkaldt og fandt dyrets tilstand meget betænkelig, men gjorde dog et forsøg paa at afløse efterbyrden med hånden. Dette lykkedes indtil børhornets spids, så langt der kunde nåes, og det gjenstående forsøgt ved træk løsnet, men blev i stedet rykket over. Under adskillig betænkning blev dyret staaende til den næste dag; men måtte da slagtes døende.

Obduktion: Rigelig purulent ansamling i bughulen; det drægtige børhorns spids ligesom afskåret ved en ca. 10 cm. lang spalte, gennem hvilken en del af fosterbinderne trængte frem og med 3—4 børknuder var fastvokset til vommens væg.

At spalten ikke var nylig opstået fremgik af, at dens rande var fuldt tilhelede, saa børen indre epithelbeklædning og dens ydre endothelbeklædning havde mødt hinanden. Dette sektionsfund foranledigede mig til nøie at udspørge om koens tilstand før kælvningen, hvorved det oplystes, at dyret i de sidste 3 måneder af og til havde vist koliksymptomer med trampen og sparken, men uden tab af ædelysten. Der er altså i



drægtighedsperioden i børhornet opstået en mindre ruptur, som straks er tilstoppet ved de sig fremtrængende fosterhinder, hvilket først efter fødselen har givet sig tilkjennde ved tilbageholdelsen af efterbyrden ledsaget af en septisk peritonitis.

Difteritis optrådte i en hønsebesætning på 130 stk. små og store høns. Fuglene havde et meget udbredt belæg på tungen og i svælget og andre steder i munden, var matte og havde et lidende udseende. Samtlige dyr såvel de syge som de friske blev penslet i mund og svælg med jodopløsning, de syge 3 gange om ugen til de blev fuldstændig friske. Selv de små kyllinger tålte godt denne jodbehandling, der fortsattes i omkring 4 uger og nogle dyr blev penslet ialt 10 gange. Af 106 angrebne dyr dræbtes kun 4.

Blodurin. Følgende hidsættes fra en indberetning fra statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, om en til Røldal i august 1902 foretagen reise i anledning blodpis hos kvæg.<sup>1)</sup>

Ved min ankomst til Røldal blev det mig meddelt, at sygdommen ikke havde optraadt i selve denne dal, men i dens sæterdal — Valdalen. Denne dal, der strækker sig i nordøstlig retning fra Røldal, ligger ikke meget høiere end denne, er bred og åben og har talrige sætre samt i sin nordre del udstrakte fjeldbeiter, som for størstedelen bortleies til driftebønder, som ligger der om sommeren med meget store drifter. Sætrene bruges dels af bygdens — Røldals — egne folk, dels bortleies de for sommeren til folk fra Sørfjorden i Hardanger, disse sidste har da gjerne de største og bedste sætre. På de sætre, der bruges af bygdens egne folk, har disse i almindelighed ikke alene sine egne dyr; ofte modtager de nemlig til beite 2 eller flere køer fra gårde i Sørfjord eller i Suldal. Denne sydlige del af dalen er for en stor del bevokset med tildels ganske stor og tæt birkeskog, lidt pil findes også, derimod kunde jeg ikke opdage or, hvilken efter førerens sigende heller ikke skulde findes.

Det var i denne sydlige del af dalen, at sygdommen havde optrådt, den nordlige del, hvor drifterne gik, havde hidindtil været fri for den, deroppe fandtes også kun lidet skog. Sygdommen, der efter Haringernes sigende skulde være meget almindelig om våren både i Søndfjord og Suldal, kaldes der «rødsot»; den angriber dyrene især om varen, lige efter at de er sluppet ud, og angriber aldrig et dyr på stald, såfremt det ikke har græsset ude en tid før; sjelden indsygner et dyr mere end én gang og ender dernede sjelden med dødeligt udfald, især hvis de angrebne dyr sættes ind på fjøs og pleies omhyggeligt. Sygdommen forekommer ikke hos andre dyr end fæet. Symptomerne er: opbinding af melken, diarrhoë og derefter forstoppelse, tab af ædelyst, feber, stærk mathed, skjælven og muskelsittringer, afsætten af stærkt blodig, ofte næsten sort urin.

I Røldal og Valdalen var sygdommen mindre kjendt, for 8 år siden skal endel dyr været døde af den, i de sidste år har den, såvidt jeg kunde få oplyst, kun optrådt med enkelte få spredte tilfælde. Den var i år begyndt en tid efter at fæet var kommet til sætrene og havde især været slem i slutningen af juli og i den første halvdel af juli. Varen og sommeren havde her som andetsteds været usædvanlig kold og vindig, men ikke særlig fugtig.

Jeg reiste rundt hele dalen og var inde på næsten alle sætre; desværre fandt jeg intet dyr alvorligt sygt. Der blev vist mig flere, som nylig havde været syge, de var alle nu omtrent helt friske, var feberfri, åd godt, tyggede drøv og havde normal afføring og urin. Det så ikke ud til, at sygdommen havde taget særlig hårdt på dem.

<sup>1)</sup> Blev ikke indtaget i forrige beretning i påvente af yderligere oplysninger.

Det var over 2 uger siden, at noget dyr var dødt; de døde var alle fået og nedgravet. Jeg forsøgte at få det sidst døde dyr opgravet, for om mulig at obducere det; det var imidlertid gået helt i forrådnelse. Sygdommen havde, såvidt jeg kunde bringe i erfarende, kun optrådt på nedenfor nævnte sætre, nemlig:

Grovestolen med 3 angrebne og 2 døde. På sæteren var 4 dyr fra Hardanger, ingen af disse var angrebet. — Finnemo med 1 angreben og 1 død. Det angrebne og døde dyr var fra Suldal, det døde 4 uger før min ankomst. — Ulseller med 3 angrebne og 2 døde. 2 dyr fra Hardager ikke syge. De 2 døde dyr krepereede henholdsvis  $2\frac{1}{2}$  og 3 uger før min ankomst. — Østre Valdalen med 2 angrebne og 1 død. Sæteren leiedes af H. Eitrem, en af Sørfjords større gårdbrugere. Alle dyr var fra Hardanger. De 2 angrebne dyr havde tidligere ikke haft sygdommen. — Nyastøl med 10 angrebne og 2 døde. Samtlige dyr var fra Røldal, på sæteren fandtes ikke dyr fra Hardanger. Et af de gjenlevende dyr sagdes at have haft sygdommen 2 gange med kort tids mellemrum. Denne sidste sæter — Nyastøl — ligger sydligst i Valdalen, alle de fra Røldal og Hardanger kommende dyr må passere tæt forbi sæteren.

På alle de dyr, der havde været angrebet, fandt jeg en eller flere stykker af et eget insekt. På et par sunde dyr fandt jeg derimod trods omhyggelig undersøgelse ingen, hvad jo imidlertid blot kan være tilfældigt. Disse insekter, der forresten ikke forekom talrigt, jeg fandt sjelden mere end 2 eller 3 på hvert dyr, sad enten på indsiden af lårene, under bugen eller brystet, og sad meget fast, så det var vanskeligt at tage dem af uden at rive dem over. De var ukjendte for folk fra Røldal, de fleste af disse påstod aldrig at have seet dem før, derimod kjendte alle Haringer dem meget godt. Disse fortalte, at man i Sørfjord kaldte dem «oreflot», at de forekom i masser på oretræerne om våren nede ved fjorden, og at de tidlig på våren var ganske små, først senere voksede de ud til den forholdsvis betydelige størrelse, som de øvrige har. Jeg undersøgte endel krat på beitemarkerne, men kunde ingen finde.

Da de tilveiebragte oplysninger tydede hen på, at sygdommen var den almindeligt forekommende, enzootisk optrædende hæmoglobinuri, der skyldes protozoer, og da det er muligt, at disse her overføres på kreaturerne ved det ovenfor nævnte insekt, som tydeligvis lever på løvskog og er blodsugende, gjorde jeg på et møde, hvor samtlige sæterbrugere var tilstede, opmærksom på dette dyr som muligt smittebringende, og tilrådede for at få dem fjernede efter amtsdyrlæge Krageruds anbefaling at vaske kreaturerne gjentagne gange i stærkt saltvand. Vaskning med arsenik eller andre giftige stoffer forekom mig at være mindre tilrådeligt i denne afsidesliggende fjelddal, hvor vaskningen må foregå uden sagkyndig kontrol, da dyrlæge kun meget sjelden kan komme derhen. Til behandling af de syge dyr gav jeg alle en recept på karbolsyre og lysol til brug således som af Kragerud tilrådet. Behandling med større doser chinin vil falde for dyrt. Hvis det er rigtigt, at sygdommen overføres på dyrene ved disse oreflot, skulde man vel nærmest antage, at disse sædvanligvis ikke overvintrer i den høitliggende Valdalen, men at de hvert år føres derop med dyr fra Sørfjord eller Suldal.

**Forgiftninger.** Amtsdyrlæge *Einstad*, Moss, meddeler, at en hundeeier gav 4 store 6 måneders hvalpe af tysk ulmerdograce benmel, fordi han havde læst om, at benmel var godt for dyr som voksede hurtig; da manden var forhandler med den slags varer, blev der ikke sparet på rationerne; dyrene fik en spiseske fuld i hundemaden 3 à 4 gange daglig. Hvalpene fik slingrende bevægelser og indtog eiendommelige stillinger, havde diarrhøe og der kom store benafleiringer rundt leddene; hovedsymptomet meddeles at have været polyuri. Dyrene kom sig hurtig, da benmelsfodringen ophørte.

**Saltforgiftning** hos høns og svin på forskellige gårde forekom ved salte skyller. Et sted døde 12 høns på en formiddag (*Bruland, Stange*).

**Hugormbid.** En ko blev bidt i juret, som hovnede stærkt op og huden fik en mørk blålig farve. «Jeg kom straks tilstede og indsprøitede subkutant på juret 10 ccm. slangeserum,» meddeler amtsdyrlæge *Kragerud, Tønsberg*. Dette var sent om aftenen og næste morgen var koen betydelig bedre; efter nogle dage var den bra.»

I en besætning, der var stærkt fodret med bomuldsfrømel og raspede poteter, opstod i mai måned forgiftning (amtsdyrlæge *Teige, Vinstra*); 2 køer måtte nødslagtes og der døde ca. 6 sauer, 12 geder og en hel del af besætningen var i større eller mindre grad syge. Det begyndte først hos kørene med mathed og skjelven over hele kroppen og senere vilde dyrene ikke reise sig; temperaturforhøielse på omkring  $1^{\circ}$ ; efter  $\frac{1}{2}$  døgn stærk diarrhøe. Ved sektion påvistes tarmbetændelse. Sauerne og gjederne var i to til tre dage døsig med lidt hoste og hyppig åndedrag; sektionen viste tarm- og bughindebetændelse samt lungeorm.

**Fosforforgiftning.** I et pludselig dødt svin fandtes ved obduktionen resterne af en rotte, der sandsynligvis var forgiftet; eieren oplyste, at der i et andet rum i svinehuset var udlagt rottegift (fosfor), hvoraf endel snart efter var forsvundet (*Ostby, Frosten*).

**Husdyrsygdomme i Finmarken.** Amtsdrylæge *Harald Olsen, Vadsø*, meddeler følgende:

Da jeg nylig har reist i Alten, Kautokeino og Karasjok, tillader jeg mig ærbødigst at gjøre opmærksom på en vistnok tidligere ukjendt rensygdom.

Jeg blev 8de marts kaldt til Alten i anledning af mistanke om hestens lungesyge; det viste sig dog at være en i mange tilfælde med feber og næseflod forbunden smitsom halsbetændelse.

I Kautokeino talte jeg med flere fjeldfinner, disse er dog bange for at give oplysninger, da de tror, dyrlægen uden videre kan tage og skyde ned hele renflokken; men jeg fik da nogle oplysninger. «Slubbo» herjer fremdeles blandt renene i Kautokeino og Karasjok; men viser sig kun sjelden blandt Sydvarangers ren. Dette mener finnerne kommer af, at sidstnævnte ren om sommeren gaar frit omkring paa Varangerhalvøen, der ved et høit gjærde — strækkende sig fra bunden af Varangerfjord til Tanaelven — er adskilt fra fjeldet; medens baade Kautokeinos og Karasjoks ren må passes og ofte holdes tæt sammen. «Slubbo» viser sig mest i varme somre; i 1901 mistede flere renbyer 40 til 50 ren hver. Sygdommen optræder helst om efter sommeren og mest i varme somre; forrige sommer optraadte også sygdommen; men meget mildere. En anden sygdom har derimod været slemmere i de sidste år; straks finnerne hører, den er i nærheden, flytter de langt væk; jeg talte med 2 finner, der hver havde mistet ca. 100, andre opgav «nogle tiere», dertil kommer, at de lider et stort tab ved, at når sygdommen kommer ind i renflokken, er det kun et mindretal af simlerne, der bliver drægtige. Hvorfra sygdommen kommer, kjender de ikke til; men okserne breder den fra dyr til dyr. Den optræder i brunsttiden august — september og iagttages bedst på simlerne, hvis vulva svulmer op, der bliver store sår, der strækker sig ind i børen, hvorfra der kommer stinkende flod, der «falder stykker af» henover kroppen, og oinene kan ligeledes angribes; finnerne pleier at smøre tjære på sårene; men de fleste dør.

I Karasjok blev det mig fortalt, at «slubbo» sommeren 1902 havde angrebet 11 kjør, hvoraf 3 blev slagtede, medens de andre gik halte hele sommeren. Sygdommen skulde været aldeles som renens «slubbo». Sammensteds hørte jeg, at der på en gaard i løbet af 4 år var døde 6 kjør af «hoste». Efter beskrivelsen, langvarig hoste, afmagring og materie samt store kridtklumper i lunge og tarme, må det jo vel have været tuberkulose. Hos 2 af de gjenlevende kjør var sygdommen langt fremskreden, ligeledes på en anden gård med 2 kjør. De almindelige forholdsregler blev pålagte; nogen tuberkulinundersøgelse blev ei foretagen. Det bemærkes, at Karasjok står forholdsvis høit i kvægavl. I Vestfinmarken fortaltes, at de ofte, naar de slagtede, i lunge og lever fra ko og ren fandt masser af indtil ægstore, klare, vædskefyldte blærer, der utvilsomt stammer fra hundene, der er meget plagede af bændelorm, hvilken art kjender jeg ikke til. Hvalpesyge er meget udbredt i Vestfinmarken, hvor den sandsynlig er kommen med jagthunde. Flere steder havde de mistet alle hundene i en renby (10—20 stykker).

Af en senere indberetning fra amtsdyrlæge *Olsen* hidsættes:

I henhold til telegram fra amtsagronomen om udbredt smitsom sygdom blandt hestene i Alten, afreiste jeg dertil 27de august d. a.

Vedkommende sygdom var meget udbredt, knapt nok en hest i Alten slap fri af den. Sygdommen begyndte oppe i dalen og bredte sig meget hurtig over hele distriktet, rundt om i det inderste af Altenfjord. Symptomerne var: tab af ædelyst, feber, uro, koliksmærter, spændt bug og nedstemt peristaltik; dette holdt sig et døgn tid og afløstes af stærk diarrhoe med tyndt flydende, ildelugtende, gjærende og tildels blodblandet gjødning. Diarrhoeen holdt sig gjerne 8—14 dage, i hvilken tid hestene tabte i huld og ydeevne. Ingen hest vides død af nævnte sygdom; og ligeså hurtig som sygdommen optrådte, forsvandt den igjen.

Da jeg i Alten hørte, at rensygdommen «slubbo» var udbredt blandt tamrenene, reiste jeg 15de september på fjeldet for at tilse disse.

Nævnte sygdom har stor udbredelse på vestsiden af Altenelv, fra fjeldene nærmest kysten og op mod Kautokeino. Disse ren har i sommer været nede ved kysten, og har ikke været i direkte berøring med renene øst for Altenelv. Sygdommen viste sig med spredte tilfælde i midten af august; men greb stærkt om sig i begyndelsen af september, da renene blev holdt mere samlede for reisen til vinterbeiterne. I en renby, der i sommer har holdt til på fjeldet Beskades, viste sygdommen sig først, efter at de ren, der laa ved kysten, var drevne forbi. Vest for Altenelv findes 25 à 30 tusinde ren fordelt i «byer» med 1500 til 3500 ren, og her skal sygdommen efter fjeldlappernes sigende være udbredt overalt. Øst for Altenelv, hvor sygdommen var mest udbredt årene 1896—1898, fandtes nu kun spredte tilfælde.

Længe før jeg kom til «byerne» så jeg syge ren, der lå igjen og ikke kunde følge jorden; og i byerne var næsten hver fjerde ren syg, snart på for-, snart på bagben, enkelte også på flere ben. Ren af alle aldre var syge. Sygdommen ytrede sig ved fremtrædende halvhed, idet de gjerne holdt det syge ben i veiret, hoppede på 3 ben, eller tog kun lidt støtte på det syge; værst var det med dem, der var syge på flere ben, de havde meget ondt for at komme frem, og vilde helst ligge ned. De angrebne ben var mere eller mindre svulne, mest i kodebøiningen og op på mellemfoden, enkelte dog helt til knæ- eller haseled. Ved nærmere undersøgelse sås en meget hård, øm phlegmone, abscesser på forskellige udvikingstrin eller en fistelgang, der førte ind til en abscesshule, hvori ofte fandtes en nekrose. Hovedsædet for lidelsen var bag i kodebøiningen, bag i klovspalten, i ballerne eller ved grunden af bitærne.

I intet tilfælde sås samtidig mundsygdom, hvorimod denne skal være meget udbredt længe oppe i fjeldet. Sygdommen er meget smitsom, en lap berettede

således, at hans ren var friske, indtil han en dag fik blandet dem med en hjord, hvor sygdommen forekom, og 5 dage efter mærkede han «slubbo» blandt sine egne ren. De første symptomer på «slubbo» er gjerne stærk uro med det syge ben, som renen stadig står og spænder med; haltbed og hævelse tager hurtig til, og abscessen åbner sig gjerne i løbet af 4—6 dage, hvorefter mange kommer sig i løbet af 2 à 3 uger. Lapperne pleier at slagte de mest angrebne, men mange går til grunde, vistnok af septikæmi eller ved at abscesserne åbner sig ind i led eller seneskeder, og mange bliver bytte for ulvene. De syge ren taber noget i huld, da de ikke kan følge med i mosefelterne; dette stiller sig endnu værre, når de må kravse sneen væk med forbenene for at komme til mosen.

På grund af sneforholdene på fjeldet har jeg kun undersøgt «renbyerne» nærmest Suolovuobme fjeldstue. Her lå 3 «renbyer», hvori «slubbo» var meget udbredt. Længre kunde jeg ikke komme, hverken med hest eller ren.

Efter min formening har renens «slubbo» ingen forbindelse med kvægets «mund- og klovsyge». Herpå tyder, at jeg blandt ca. 200 syge ren i intet tilfælde så mundsygdom, og lidelsen i benene havde intet exanthematisk præg; men begyndte som en phlegmone, der gik over i abscesdannelse. En lap, der en tid har været i Alaska, fortalte, at «slubbo» var ført derhen med sibiriske kjøreren. Sygdommens behandling vilde vistnok være taknemmelig, når man kunde ofre de enkelte ren mere pleie; men her er det masser af syge dyr, der går løse omkring i al slags føre, og lapperne er dårlige til at pleie dem.

Da jeg ikke kjender nogen praktisk og hensigtsmæssig måde at få sygdommen stanset, har jeg påbudt, at alle døde ren og aflald efter slagtede, istedetfor som hidtil at blive kastet udenfor teltene, hvor hunde og rovfugle trækker omkring med det, skal nedgraves; endvidere, at de enkelte hjorder skal holdes længst muligt fra hverandre. At sondre de syge fra de friske er lapperne ikke til at formå. Videre har jeg tilskrevet de lensmænd, i hvis distrikt tamren holdes, efter oplysning om sygdommens udbredelse. De fjeldlapper jeg traf, har jeg oplært til at behandle sygdommen med lysolvand, aabne abscesser og skylle dem ud, samt skaffet dem lysol og sårsprøiter.

Sandsynligvis vilde det være et godt forebyggende middel at vaske alle rensdyrs ben med desinficerende opløsninger.

Amtsdyrlægen oplyser forresten i årets løb at have behandlet 58 heste, 66 kør og 8 hunde. De af kalvningsfeber behandlede 16 kør var alle fra Vadse og omegn. Fordøielsselidelse anføres at optræde forholdsvis ofte og årsagen menes at være ensidig fodring og vistnok i mange tilfælde nedslugning af ben under fodring med torskehoveder.

K v a k s a l v e r i e t holder sig fremdeles paa flere steder. Amtsdylræge *Kjoss-Hansen*, Egersund, meddeler saaledes:

Med udryddelsen af kvaksalveriet går det forholdsvis småt, da dette er et vel så anstrengende arbejde som den øvrige dyrlægepraxis. Blandt kvaksalverkure indtager de gammeldagse åreladninger endnu en fremskudt plads; disse foretages da på forskellige steder af legemet, og indicationerne herfor varierer meget; i almindelighed kalder man det for at «vække ei år»; af sådanne eksempler kan nævnes:

1. En ko, som man, f. ex. på grund af rindende øine, befrygter har «formegen galde», må da skjæres for gaddel, o: et par knivstik i tungeroden, så det bløder godt.

2. Heste, som f. ex. på grund af utøi klør sig i halen eller af en eller anden årsag står med en liden appetit, må «skjæres eller brændes for sjøl»; undertiden bruges endogså boring i ganen, for at få «ormen» ud, og først da kan hesten blive bra.

3. «Skjæring for halemak eller rompevisk» skal også være et probat middel; efterpå strøes der salt og pepper i såret. — Troen på dette gammeldagse barbari holder sig hårdnakket, naturligvis især blandt den ældre del af befolkningen, og lader sig vel neppe udrydde før ved oplysning hos en yngre generation.»

Amtsdyrlæge *Leknæs*, Førde, meddeler, at der spredt i bygderne findes mange autodidakte mænd og kvinder, selv inden samfundsklasser, hvis dannelse og sociale position skulde synes at forbyde dem at indlade sig paa nogen humbug, der øver sine kunster og forsøger sig frem, forinden dyrlægen hentes, hvad der mange gange har forvoldt vanskeligheder.

Amtsdyrlæge *Haakenstad*, Gran, meddeler, at kvaksalverne omtrent ikke bliver benyttet der i distriktet, men mange bønder henvender sig på apoteket og får medicin og behandler selv sine syge dyr, så trangen til dyrlægehjælp ikke er så stor som man skulde vente der i distriktet.

Amtsdyrlæge *Hogstad*, Molde, meddeler: Kvaksalveriet trives godt; af klemmekastrater findes der en masse, især i Søndmør; som efterbyrdsafløsere hos kvæg fungerer flere jordmødre. Kalvningsfeber behandles snart sagt af en og hver.

Skjønt Nordmøre fogderi tæller 22 herreder, anfører dyrlæge *Laukvik*, Kr.sund, har det fremdeles ingen amtsansat dyrlæge. Den eneste bosiddende dyrlæge i fogderiet er Kr.sunds bydyrlæge. Da denne imidlertid ved sin bundne stilling i byen kun sjældent kan foretage længere reiser og forøvrigt har nok med at tilfredsstille dyrlægebehovet i byens nærmeste omegn, har indre Nordmørs distrikter, hvoraf kan nævnes: Surendalen, Rindalen, Stangvik, Todal, Meisingseth, Tingvold, Øxendalen, Ulvundeidet og Sundalen praktisk talt ikke anledning til at bekomme dyrlægehjælp. At dette forhold årligårs bevirker et stort værditab for disse distrikters befolkning, hvis hovednæringsvei er husdyrbrug, og at det afføder et uhyggeligt omfattende og optrækkende kvaksalveri tør være indlysende uden nærmere omtale.

Fremmedlegeme-pneumoni hos hest, fremkaldt af kvaksalver ved indgivning af terpentinolje. En 2 år gammel hingst havde havt lidt hoste og næseflod i nogle dage. En tilkaldt kvaksalver anbefalede at indgive 1 dramglas terpentinolje i kaffe, hvilket blev gjort. Efter indgivningen blev hesten øieblikkelig meget syg, fik voldsomme hoste- og kvælningsanfald. Jeg hentedes 2 dage efter. Temp. 41,5, puls ufølelig, aandedrættet hyppigt og anstrengt. Hesten sløv og lidende. Rallelyde i lungerne. Hesten døde efter 4 døgns sygdom. Lungen, som sendtes mig, var sæde for nekrotiske partier, omgivende de større bronchier, og enkelte af nekroserne var gået over i gangrænøst henfald.

(*Laukvik*, Kr.sund.)

## Husdyrbruget.

I lighed med, hvad der i de sidste årsberetninger har fundet sted, hidsættes enkelte meddelelser fra dyrlægerne angående husdyrbruget:

«Angående kvægavlen her i distriktet skal oplyses, at denne går jævnt og småt fremover for hvert år. Man begynder allerede at se gode resultater af kvægavlsforeningernes virksomhed ved udstationering af stamokser.

Svineavlen er det fremdeles dårlig bevendt med, da det er yderst få, som vil indse dennes lønsomhed. Man kjøber smågriser paa Kristiania torg for det nødvendige husbehov til slagt.

I hesteavlen er der ingen synderlig fremgang.

Husdyrenes røgt og pleie er gjennemgående meget god. Fjøsene er som regel godt indredet, de er lyse og rummelige, ligesom renlighed og orden i stellet må betegnes som meget bra.

Kraftfoder bruges over alt, på enkelte steder bruges vistnok endog mere, end hvad det i virkeligheden lønner sig at bruge. Årsagen hertil ligger deri, at man ikke bruger fjøsregnskab. Turnipsdyrkingen har desværre fremdeles vanskelig for at finde den nødvendige forståelse med hensyn til dens store lønsomhed og nødvendighed i et rationelt fjøstel.»

(Sveen, Aas, Akershus amt).

«I husdyrbruget koncentrerer arbeidet sig væsentlig om kvægavlen. Der spores en sterk interesse for fremragende, rentable dyr og for en god, økonomisk drift af fjøset. Væsentlig samler interessen sig om det røde, kollede kvæg og om dettes udvikling i melkeretning.

Hesteavlens ofres ingen særlig opmærksomhed.

Inden svineavlens er der enkeltvis gjort meget bemærkningsværdige tilløb henimod en fremragende avl og rationelt opdræt. Særlig hvad angår opdrættet og de forhold og livsvilkår, der bydes svinene under opvæksten, tiltrænges der betydelige forbedringer. De i denne retning givne gode eksempler vil sikkerligen bidrage meget til, at forbedringer lidt efter lidt tvinger sig ind i folks bevidsthed som lønsomme — og derfor nødvendige.

Fareavlens spiller ingen rolle inden distriktet.

Husdyrenes salgspris og omsætning må betegnes som god.

Adskillige stalde og fjøs kunde ønskes lysere. Selv ved nyere opførte fjøs er der ikke sjelden den fejl, at de er for mørke.

Renlighedsforholdene lader ikke så lidt tilbage at ønske i sin almindelighed.»

(Lie, Blaker.)

«Kvægavlen omfattes stadig med øget interesse, idet der øves mere og mere kritik ved udvalget af avlsdyr, særlig for oksenes vedkommende kan spores en glædelig fremgang. Ved det i vår afholdte dyrskue fremmødte mange rigtig lovende dyr såvel okser som køer.

Der oprettes stadig nye kontrolforeninger, og disse øver sin heldige indflydelse på fjøstellet, idet kontrollørerne tildels optræder som vandrelærere i såvel fodring som melkning.

Heste- og svineavlens omfattes også med interesse, hvad ikke kan siges at være tilfældet med fareavlens, farene forsvinder mere og mere.

Interessen for hønsehold er derimod i de sidste par år i tiltagende, og hønserierne drives nu mere og mere rationelt, idet der også her begynder at øves kritik ved valg af de for distriktet passende hønseracer.»

(Bøhn, Næs).

«Kvægantallet i distriktet har i årets løb minket betydeligt, idet flere af de største gårdbrugere har solgt sine besætninger. Prisen på livdyr har været altfor høi i forhold til kjødprisen, hvilket har været en medvirkende årsag for dem, der ikke driver eget opdræt, til at ophøre med kohold. Melken kjøres hovedsagelig til Kristiania og afsættes der til omkr. 11 øre pr. liter. Den lange transport er imidlertid meget besværlig. I Skedsmo har man nu opført et tidsmæssigt meieri, hvorfra melken kjøres til byen i større partier.»

(Dahle, Lillestrømmen).

Fra *Smålenene* meddeler amtsdyrlæge *Skjolden*, Spydeberg:

«Husdyravlen og husdyrstellet går jevnt fremover. Det er nok så, at man ikke kan merke så stor forandring fra det ene år til det andet, men sammenligner man husdyrbestanden nu og for 10—15 år siden, så kan man se store fremskridt.

Unghesteskue har ved landhusholdningsselskabets foranstaltning været afholdt ved Spydeberg st. 4 hopper og 1 hingst blev tildelt sløife. Landhusholdningsselskabets

hingst «Dovringen» har i beretningsaaret været udstationeret i Skiptvet, men desværre ikke meget benyttet. «Generalen» har også iår været her i Spydeberg og har grundet den lave springafgift været meget benyttet.

På pleiens omraade er intet væsentlig nyt, hvorfor henvises til mine forrige beretninger.

Hestepriiserne har været omtrent som før. For tjenesteheste har den været omtrent 600 kroner og for store grove brugsheste noget mere.

Som nyt på kvægavlens område kan nævnes, at der er dannet 2 nye kontrolforeninger, nemlig en til her i Spydeberg, som nu har to, og en i Hobøl. Disse foreninger går bra og er omtrent alle medlemmer enige om, at dette er en god foranstaltning; man mener at ha meget godt udbytte for de udlagte penge. I Askim og Skiptvet er ingen kontrolforening dannet, men jeg håber, at disse bygder også snart kommer efter.

2 udvalgs møder har i beretningsåret været afholdt i distriktet, nemlig et i Spydeberg og et i ytre Hobøl.

I hele distriktet er nu ialt 8 stamokser, der bliver nokså godt benyttede.

Svineavlen er fremdeles i opkomst.»

«Husdyravlen skrider jevnt fremad, specielt er interessen for svinehold særlig blandt arbejderbefolkningen nokså betydelig; svinehusene er dog ofte primitive og forudsætningen for en lønsom drift mange gange liden.» (Rustad, Sarpsborg).

Fra *Buskeruds amt*:

«Husdyrrøgten er gennemgående god. Kvægavlen er ikke kommet i noget fast spor endnu, men det ser ud til at telemarkskvæget vinder mer og mer indgang.» (Ødegård, Hønefos).

«Husdyravlen omfattes med stor interesse og særlig kvægavlen synes at gjøre fremskridt; der oprettes flere og flere kvægavlsforeninger og af og til også en kontrolforening.

Svineavlen synes også at vinde interesse mere end før, men avlsdyrene er vistnok ikke 1ste rangs dyr. Der klages over, at der særlig ifjor var mange «posegrise» og utrivelige individer i kuldene. Pleien er vistnok heller ikke så god som den burde være, og rachitis er en meget plagsom sygdom i distriktet. Forhåbentlig vil dette rette på sig, når man får mere erfaring i pleie og opdræt, og når svineavlstationen i Fiskum, øvre Eker, kommer igang; man kan da forhåbentlig ialfald få gode avlsdyr, da der til denne station efter sigende er indkjøbt 1ste rangs avlsdyr fra Søren Berg i Solør.

Hudpleien har gået frem særlig i det sidste, da folk har begyndt at benytte arsenikvask istedetfor som før «kreatursæbe» og petroleumsblandinger.»

(Løken, Kongsberg).

*Jarlsberg og Larviks amt.* Amtsdryrlæge *Kragerud*, Tønsberg meddeler:

«Det første statskvægskue for østlandske rødkoller blev afholdt på Stensarmen ved Tønsberg den 12te juni 1903. Katalogen viste 166 numere. Samlingen manglede meget i retning af ensartethed. Der var flere blandingsformer, hvoraf nogle mindede sterkt om Airshire — andre om Telemarkskvæget. Bygningen var gennemgående ujevn og svag og melkeorganerne var hos mange mangelfulde. Der fandtes enkelte ganske fine dyr med godt melkepræg. Alt vidnede om, at racen endnu kun er i sin barndom her i amtet.

Fra Fosnæs landbrugsskole var udstillet udenfor konkurrence 12 numere af rødsidet jarlsbergfe, hvoraf 7 kør med en gennemsnitlig årsmelkning af ca. 4 000



liter. Disse dyr havde en ganske jevn og harmonisk bygning. De gav indtryk af at være trivlige og sterkt byggede dyr med veludviklede melkeorganer. Denne lille samling vakte særdeles stor opmærksomhed både ved sit solide udseende og sin store melkeproduktion som også derved, at de fleste syntes i disse dyr at gjenkjennde det gamle jarlsbergfæ.

Forhåbentlig kommer vi også engang så langt i fuldkommenhed med hensyn til bedømmelsen af vore melkedyr, at vi ikke bare nøier os med at bedømme dyrenes produktionsevne efter exterioren, men også tager hensyn til dyrenes virkelige melkeproduktion, idet der fordres fremlagt kontrolleret melkeregenskab, især for dyr, der tildeles en højere præmie. Til en begyndelse måtte dette kunne gennemføres ved statsdyrskuerne. I henhold hertil synes kontrolforeningerne, hvis antal er i stadig stigende, at være en særdeles effektiv foranstaltning til fremme af en mere frugtbringende melkeproduktion.»

«På husdyravlens område opretholdes for hestens og kvægets område nærmest status quo, hvorimod svineavlen går frem, om end med små skridt i forhold til de gode priser vi har havt i de sidste år. Kvægets fodring er derimod i stadig forbedring og der produceres øiensynlig hvert år mere og mere kød, særlig i kystbygderne.»  
(Furuholmen, Larvik).

«Kreaturstellet må siges at gøre ganske raske fremskridt. Besætningerne og afkastningen øges stadig. At besætningerne er øget så betydelig i det sidste må dog for største delen tilskrives den omstændighed, at man nu meget almindelig har begyndt at fodre med meget mindre stråfoder, men derimod med mere kraftfoder, hvorved man sættes istand til at underholde flere dyr på den samme mængde stråfoder.

Svineavlen er også i det sidste skjænket større opmærksomhed, skjønt det fremdeles er meget langt fra, at efterspørgslen efter smågrise kan tilfredsstilles ved distriktets eget tillæg.

Interessen for hesteavlen, der for nogle år siden var nokså levende, synes nu igjen at være noget i tilbagegang.»  
(Elnæs, Holmestrand).

*Hedemarkens amt.* Amsdyrlæge *Mørstad*, *Rena*, meddeler følgende:

«Kvægavlen må siges at gå fremad, på de gårde, hvor den drives; men de fleste har nok størst interesse for skogen. Mange klager over, at gårdsbrug ikke er lønnende, på grund af de høje arbejdspriser, og de har derfor indskrænket driften mest muligt. Uheldigt er det, at mange af de større gårde er kommet på skogspekulanter hændes; disse hugger skogen ud og lægger gårdene øde, så nu er der 17 gårde, som står helt tomme, og paa mange andre er der kun halv besætning. Hesteavl findes der intet af, så der hvert år indkøbes rigtig mange heste både til gårds- og skogsdriften. Får og svineavlen ligger også nede, der holdes kun svin til husbehov, og de fleste smågrise indkøbes fra Hedemarken til høje priser.»

«Husdyrbestanden er, når man tager hensyn til distriktets størrelse og de dyrkbare jorders arealer, meget ringe. At folk ikke lægger sig mere efter husdyrbrug i en eller anden form, er så meget mere beklageligt, som det vistnok er en kjendsgjerning, at den driftbare skog udtyndes sterkt heroppe. En stor del af skogen er på fremmede hænder, og de dertil hørende gårdsbrug på det nærmeste ude af drift. Fjøsene står her aldeles tomme, medens på andre gårde besætningerne indskrænkes mere og mere.»  
(*Matthiesen, Stai*).

«Kvægavlen er planløs med hensyn til standpunkt til nogen bestemt race. Der findes inden herredet noget rent telemarkskvæg, — forresten blandinger og indkøbte dyr fra fjeldbygderne.

En forandring heri var at ønske, da man ved anskaffelse af gode avlsdyr og eget tillæg vilde have ganske andre gode betingelser for at kunne skaffe sig en både ensartet og god besætning. Nogen okseholdsforening findes ikke.

Hesteavlen går jevnt fremad, væsentlig på grund af folks bedre opfatning af betydningen af hestens kraftige fodring og dressur i den unge alder.

Ved hov- og klovpleien klæber betydelige feil.» (*Thorshaug, Løiten*).

«Kvægavlen gaar jevnt og sikkert fremover og melkeproduktionen stiger stadig.

Hesteavlen vil der nu forhåbentlig også komme mere fart i, idet der er dannet en hesteavlsforening, som har indkjøbt en 2den-præmie-hingst til at fremme avlen.

Svineavlen synes man her i distriktet betaler sig bedst ved at opdrætte og sælge tidlige vårgrise og det er betydelige partier 5—6—8 uger gamle grise, som sælges til kystdistrikterne.

Fåreavlen er fuldstændig planløs. (*J. H. Heggenhaugen, Nes*).

«Med Hensyn til fodringen maa den for de fleste steder betegnes som jevn god. Der blev i det forløbne år på grund af det slette foderår 1902 anvendt meget mere kraftfoder end man tidligere havde været vant til, og der anføres, at besætningernes afkastning — skjønt reduceret med 15—25 procent af tidligere størrelse — ikke var mindre end i tidligere vintre, hvilket man har tilskrevet anvendelse af kraftfoder. Høsten 1903 sættes den første kontrolforening igang her i distriktet, idet nogle gårdbrugere i Tønset dannede en sådan forening.

Hudpleien er for kvægets vedkommende ganske god, og vaskning af dyrene med arsenik eller andet vaskemiddel er almindelig.» (*M. Garseg, Tønset*).

*Kristians amt. Amtsyrlæge Fretheim, Lesje, meddeler:*

«Med hensyn til husdyravlen skal jeg bemærke, at de mange dårlige år, som i det sidste har indtruffet efter hinanden, har i høj grad været uheldig for denne. Man har måttet reducere sine besætninger ned til det halve, på mange steder endog under, men ikke destomindre har man måttet købe en masse hø, så mange har fået et økonomisk knæk, som det vil tage mange år at overvinde følgerne af. Det sidste års høst var dog betydelig bedre, især hvad hø angår. Det dampmeieri, som blev bygget i Lesje for nogle år siden, har selvfølgelig haft store vanskeligheder at overvinde i disse år på grund af den store reduktion af besætningerne. Da priserne har været forholdsvis størst på melkekjør, især høstbære kjøer, er disse fortrinsvis bleven solgt, hvorfor meieriet ikke har været i drift mere end ca. 3 måneder om våren. Nogle gode år vilde sikkert rette på dette misforhold betydeligt, da det økonomiske tryk derved vilde lettes, så man ophørte med salget af sine bedste melkedyr; men før man begynder med en mere rationel fodring, kan der ikke blive tale om nogen egentlig meieridrift, skjønt jeg anser Lesje særlig skikket til at drive saadan. Nu anvendes så at sige udelukkende stråfoder og mose. Jeg har holdt foredrag om fodringen og anbefalte tilskud af kraftfoder og at begynde med rodfrugtdyrkning. Efter stemningen at dømme efterpå, har man nu grund til at håbe, at man vil gå til forsøg hermed. Jeg har den bestemte mening, at man ved tilskud af kraftfoder i disse dårlige år havde sparet mange penge (ved at foderkjøbet blev mindre).

Hesteavlen omfattes med megen interesse. I Lesje fik man for et par år siden kommunehingst, som sandsynligvis er Norges største hest af ren gudbrandsdalsk race. Da hoppene heroppe i almindelighed er små, kan man vel befrygte, at afkommet vil blive uharmonisk, men nogen dom kan man endnu ikke udtale.

Svineavlen ligger sørgeligt nede. Denne avl tror jeg med fordel kunde drives heroppe, men bønderne stiller sig i almindelighed afvisende overfor denne påstand.»

«Hoavlingen blev i år stor i forhold til de sterkt reducerede besætninger, så sultefodring til vaaren ikke er sandsynlig til trods for, at sneen ihøst kom omtrent én måned tidligere end den pleier. En bedre og kraftigere fodring kan vel også nu ventes i alfald i de besætninger, hvor melk leveres til det nyoprettede smørmeieri. Da her endnu omtrent udelukkende holdes vårbæere kjør kan meieriet foreløbigt kun holdes i drift fra januar.

Færre end ellers ligger i vinter i sæteren med besætningen, da kun lidet mose blev taget ihøst på grund af de slemme veirforhold.» (*O. Heggenhaugen, Våge*).

«Husdyravlen går jevnt fremad i distriktet. Hesteavlen har hidtil været omfattet med størst interesse, og da især avl og opdræt af store, grove heste, hvoraf der hvert år sælges en del til meget gode priser.

Interessen for kvægavl, kvægopdræt og fjøsstel i det hele har desværre ikke været så stor som for hesteopdræt, hvilket har gjort, at den gren af husdyravlen har staaet noget tilbage. Rigtignok er der i de senere år også på dette område skeet store forandringer til det bedre, og interessen for samme sees at vokse år for år. Det er da ved indkjøb af avlsdyr af Telemarksrace at kvægbesætningerne her i distriktet søges forbedret. Svineavlen drives her på en egen måde, idet ungerne sælges, når de er omtrent 4 uger gamle. Opdræt af slagterisvin drives her lidet med.

Fjøs og staldbygningerne er gennemgående lyse, varme og gode. Dyrenes fodring, røgt og pleie bliver år for år bedre.» (*Haakenstad, Gran*).

«Svineavl drives her i meget stor udstrækning, og er visselig en af de vigtigste indtægtskilder.

Hesteavlen har i længere tid ligget nede, fordi man finder den lidet lønsom på så små gårdsbrug, som gennemgående findes her.

Kvægbesætningerne bliver mindre år for år, dels fordi man gennemgående er begyndt at fodre bedre og dels på grund af dårlige foderår.

Fåreavlen er i fremgang og kan blive meget lønsom, men endnu fodres fårene for dårligt om vinteren.

Gjedefhold er ikke stort i Lom, men i Skiaaker drives det nokså meget.

Ungdommen reiser til Amerika, og arbejdshjælp er meget vanskelig at få, så gårdsbrugene ikke bliver drevet med fuldt udbytte; avlingerne bliver hvert år mindre.»

(*Nordstrand, Lom*).

«Hvad husdyrbruget angår, er hesteopdrættet jevnt godt og går stadigt fremad. Kvægavlen bliver det derimod liden fremgang i på grund af den udbredte anvendelse af altfor unge okser til avlen. Med de sidste års dårlige avlinger har besætningerne måttet indskrænkes i høj grad og det har især gået ud over okserne; kun et fatal af de benyttede er over to år gamle.

Gjedefholdet begynder nu at indskrænkes, hvilket kun er af det gode.

Sauholdet spiller en mindre rolle.

Griseholdet er derimod betydelig.»

(*Teige, Vinstra*).

### *Bratsberg amt.*

«Angående husdyravlen kan man sige, at den fra år til andet omfattes med stigende interesse. Med hensyn til husdyrstellet er der dog endnu mange mangler. Fjøsene er således, navnlig oppe i fjeldbygderne, på mange steder altfor mørke, trange, lave under taget og urenlige, — ofte fulde af spindelvæv og andet smuds under taget. Følgen heraf er, at kjørerne om vinteren er meget plaget af kløe og af den grund utrivelige.

Melkens behandling er også på de fleste steder i fjeldbygderne meget slet, idet den almindelig hensættes i åbne hylder i det samme rum, hvor man opholder sig, koger, spiser og ligger.»

(*Adolf Lund, Hiterdal*).

«Tidligere var interessen alene rettet på kvægavlen, men nu i de senere år er tillige avl og opdræt af heste, som før var meget forsømt, kommet i god gjænge ved hjælp af bidrag af offentlige midler til indkøb af stodhingste og til hestendstillinger. Ligeså arbeides der på ophjælp af svineavlen, dels ved oprettelse af avlsstationer, hvorfra unge dyr af trivelig og hensigtsmæssig afstamning kan erholdes til opdræt og fortsat avl, og dels ved udbredelse af populær vejledning i svinets avl og pleie.

I de herreder, hvor meieridrift og ellers salg af melk finder sted, er kvægets røgt og pleie i det hele taget meget god. Der bruges almindelig et eller andet slags kraftfoder ved siden af det naturlige hjemmeavlede foder. I de mere afsidesliggende bygder og i afsondrede kredse er fodringen mindre rigelig end ude i de brede herreder, men om sultefodring i egentlig forstand kan der nu for tiden neppe blive tale; dertil er den indbyrdes kritik naboer imellem altfor vågen. Det er i det hele taget kommet derhen nu, at man sætter sin ære i at have vel røgtede og pleiede husdyr og vil gjerne vise dem for besøgende.

Fæhusene bliver også forbedret, dels ved nybygning og ellers ved mere tidsmæssig indredning af ældre huse, når dette kan lade sig gjøre. De i de senere år afholdte fjøsskuer i vintertiden med præmier for godt stel i fjøset i det hele taget, er en ypperlig spore til at fremskynde en hensigtsmæssig god pleie af husdyrene.»

(*Olsen, Ulefos*).

*Nedenes amt.* Amtsdrylæge *Mæhre Evje, Sætersdalen*, meddeler:

«Fjøsene er oftest dårlige, skidne og mørke Rum uden Vinduer, kun forsynet med en åbning i taget, der også lukkes til i kulde. Stellet er gennemgående dårligt. Slet fjeldhø og koldt vand. I det hele taget er interessen for kvægstel liden. Det er skogen først og sidst og i de nedre bygder tillige bjergværksdrift (feldspat og kjøring af nikkelmalm). Trods det årlige og efter forholdene store dyrskue, der holdes her i Evje, tager jeg ikke i betragtning at sige, at her er liden interesse, naar ikke engang en kontrolforening kan tåle at se dagens lys, for ikke at tale om landboforeningerne, der for tiden sover en blid søvn.

Jorden skjøttes dårligt og uden interesse og uden regnskab hverken over det ene eller det andet.

Selv i fjeldbygderne synes sultefodring ikke at have fundet sted i større udstrækning, hvad der rimeligvis heller ikke vil blive tale om i år med de efter forholdene ret gode foderbeholdninger.»

*Lister og Mandals amt* Amtsdrylæge *Skar Kristiansand*, meddeler:

«Husdyravlen befinder sig i jevn om end sen fremgang. Meierierne kom ikke for dette amts vedkommende til i det store i den grad at virke til fremgang og op-hjælp af kreaturstel og jordbrug, som vi en tid håbede. Flere af dem har efter kortere eller længere virksomhed måttet standse driften, nogle frister en kummerlig tilværelse, og kun få har fundet den tilslutning, at de løser sin opgave tilfredsstillende. Og det er netop dette, som hos os falder så vanskeligt på nærsagt alle områder, at samle folk til sammenslutning eller enigt, trofast og udholdende fællesskab og arbejde til løsning af opgaver, som den enkelte ikke evner eller magter.

Det var for en stor del de yderst tarvelige priser på bondesmør, som for en del år siden ligefrem tvang gårdbrugerne til at gribe sig an og gjøre noget for at bringe noget mere ud af sit fjøsstel. Der reiste sig da meierier på steder, hvor den slags

drift knapt vilde gå og ialfald slet ikke, når intet alvorligt sættes i gang for at øge afkastningen fra fjøset. De forandrede priser på bondesmør, som nu, når det tilberedes af separeret melk fra fjøs med ikke for få kjør og antageligt bra stel, sælges raskt til en pris af 1.00—1.80 pr. kilo, vil let bringe mange til at overveie, hvad det er som lønner sig bedst enten at fragte melken, ofte ikke kort vei, til meieriet eller behandle den i hjemmet. Det faldt før vanskeligt at blive af med smørret, der solgtes altid til lav pris og imod varer. Jeg erindrer en bygd, hvor det da ikke holdtes grise, at gårdbrugeren almindelig gik til landhandleren med smør og byttede det i amerikansk flesk, mark mod mark. Her tør det ikke glemmes, at nævnte omslag i pris og afsætning for dette smør skyldes først og fremst meierierne, men prisen vil vanskelig holde sig, hvis disse på grund af for liden melkemængde almindelig bliver nødsagede til at nedlægge driften. Det viser sig også, at meierierne har stor evne til, når det går godt med driften, at samle folks interesse om fjøs og kvægstel, bringe dette i raskt opsving og i høj grad øge melkeproduktionen.»

«Med hensyn til husdyravlens stilling og udvikling samt fodringens art og tilstrækkelighed, er denne nogenlunde tilfredsstillende, naar tilbørligt hensyn tages til de stedlige forhold, op over landet er fodringen dog ofte for knap, i et tilfælde blev mit skjøn afasket i anledning af sultefodring af en besætning og tilstanden her var i sandhed oprørende. af besætningen, 2 heste, 12 kvæg, 13 får og 12 gjeider, var 4 kvæg (voxne), 6 får og 4 gjeider utvivlsomt døde af sult, resten var nærmest levende skeletter. Manden blev kun idomt bod, men måtte efterpå sælge gården og reise til Amerika, hvad der var det rigtigste, thi han havde sikkert aldrig forbedret sig, da det naabenbart var bleven ham en vane at sulte sine dyr, lige fra han satte dem ind om høsten.

Staldene og fjøsene er tålelige, men rensligheden lader meget tilbage at ønske. Hudpleie ser man ikke noget til, ligesom vaskning af kreaturerne ikke er saa almindelig, som den burde være. Arsenik til vask er ikke udleveret, der bruges forskellige i handelen forekomne vaskemidler.» (Nissen, Flekkefjord).

*Stavanger amt.* Amtsdyrkræge *Haugen*, *Hangesund*, anfører :

«Interessen for husdyravlen er nok tilstede, men nogen synderlig fart i fremskridtet på dette område er der endnu ikke.

Stald og fæhuse er fremdeles på mange steder mislige; de er gamle, mørke, trange og skidne. Landmandens evne til forbedringer i retning af nybygning er i almindelighed temmelig dårlig. Rensligheden i fjøsstellet er som følge heraf meget mangelfuld.

Hudpleien er derfor forsømt, så dyrene som regel ser nokså vantrevne ud.

Hestepriserne var noget lavere ifjor end i de nærmest foregående år, så der foregik en livlig nedslagtning af ældre dyr og nyindkjøb af ungheste.

Kvægpriserne derimod har steget ikke ganske ubetydeligt og har for gode melkeres vedkommende varieret fra 150 til 200 kroner. Slagtekvæg har også været i høj pris, da reduktion af besætningerne har været liden, formentlig på grund af god høst og tidligere større reduktioner.

Svineopdrættet har taget et ikke lidet opsving i de sidste år; men vil formodentlig på grund af de lave fleskepriser, som den forøgede tilførsel til markedet har afstedkommet, atter snart stagnere.»

«Husdyravlen i almindelighed i distriktet står ikke så høit, som den burde, hvilket vel for en del skyldes de store afstande mellem bygderne, idet samfærdselen for det meste må foregå ad sjøveien; som følge heraf mangler der meierier. I hele distriktet, der omfatter 10 herreder, findes kun et eneste lidet meieri. Enkelte større

gårde driver dog en mere rationel og planmæssig husdyravl. Interessen for kårings-skuerne og for udvalg af gode avlsdyr er voksende.

Det almindelige foder består af hø og halm i nogenlunde rigelig mængde. Kjernefoder anvendes såre lidet; roer anvendes også sjelden.

Her opdrættes en hel del heste i distriktet; dog har produktionen af ungheste i de sidste par år været mindre på grund af de lave priser på sådanne. Hestene fodres i almindelighed for knapt i opvæksten.

Fåreavlen står høit og drives især i Hjelmeland med stor interesse. Svineavlen spiller også nogen rolle i enkelte herreder — navnlig i Vikedal.

Hudpleien lader adskillig tilbage at ønske, især for hestens vedkommende.»

(Haga, Jelse).

#### *Søndre Bergenhus amt.*

«Interessen for kvægavl er stor, og her nedlægges et jævnt arbejde, og omend-skjønt her arbeides både med Telemarks- og fjordkvæg, holdes racerne godt adskilte. Dette kan desværre ikke i samme grad siges at være tilfældet med hesteavlen, hvilket delvis kan finde sin forklaring i mangelen på en god fjordhingst inden distriktet. Som følge af, at der af hesten i almindelighed forlanges lidet arbejde, må den oftest nøies med en tarvelig underholdning, men på grund af sin store nøisomhed er fodringen sædvanlig tilstrækkelig til at holde den i nogenlunde jevnt huld. Staldrum og hudpleie lader derimod ofte meget tilbage at ønske. Fodringen af melkekvæget er blevet stærkere, og dyrkning af turnips er tiltaget meget.

Sultefodring forekommer omtrent ikke. De gammeldagse mørke og kvalme fjøs forsvinde efterhånden og kvægets hudpleie er meget god. Arsenikvaskning anvendes almindelig og udføres oftest af agronomer, der ved landbrugsskolen er gjort bekendt med fremgangsmåden ved vaskningen.»

(O. G. Løken, Hardanger).

#### *Nordre Bergenhus amt. Amtsdrylæge Leknæs, Førde, meddeler:*

«Med hensyn til husdyravlens stilling inden distriktet kan jeg i alt væsentligt henholde mig til tidligere beretninger. Forholdene i sin almindelighed tilsiger forsigtige og gradvise forbedrings gennemførelse såvel hvad raceforædling som hvad fodring, røgt og pleie angår; det skal dog tilføies, at navnlig er fodringen mærkbart forbedret i de senere år, både kvantitativt og kvalitativt. Derimod står hudpleien, renlighedsforholdene i fjøs og stald idetheletaget, mestendels på et primitivt standpunkt. For husdyrenes vedkommende mangler der frisk luft, lys og bevægelse, ligesom utøi er meget almindelig, som venteligt kan være i de mørke og trange fjøse, hvorved dyrene udsættes for plager, der i høi grad formindsker deres ydeevne; arsenikvaskninger anvendes i altfor liden udstrækning.

Husdyrenes salgspris antages i beretningsåret at have været et middelsårs; spørgselen efter kraftige, velproportionerede avls- og brugsdyr er for tiden ikke liden.»

#### *Søndre Trondhjems amt.*

«Jeg får det indtryk, at såvel puds som renslighed og røgt gennemgående er upåklagelig, og man sporer hos folket, at de selv har interesse og forståelse af, hvad betydning et rensligt stel og god fodring har for melkens smag og næringsværdi. Det er nu bleven nokså almindelig, at flere gårdbrugere slår sig sammen og engagerer en kontrolassistent til at reise omkring og foretage kontrolering af fodringen og den ydede melkemængde. Ligeledes prøves jevnlig melkens fedtgehalt. — Besætningerne, som i de senere år på grund af dårlige åringer har været indskrænket betydelig, begynder man nu, da der ifjor i Trøndelagen var jevnt godt år, ved påsætning af kalve og indkjøb at søge bragt op i det for gården vanlige antal. Prisen for nybærkjør

har været fra 150—180 kroner. Hestepriserne holder sig nogenlunde ens fra år til andet; ca. 400 kroner for almindelige arbejdsheste, ca. 600 kroner for tjenesteheste. Til Sverige går der, uagtet tolden, 50 kroner, herfra over Storlien en god del arbejdsheste; noget bestemt tal kan jeg ei opgive; men tror jeg nok, at det dreier sig om 2 à 300 heste».

(H. P. Lund, Trondhjem).

«Med hensyn til husdyravlen har denne for Opdals vedkommende neppe gået fremad det sidste år, hellere tilbage, medens der før var flere okseholdsforeninger i herredet findes der nu kun en, der også om kort tid vil stanse. Folket der i distriktet griber råd og vejledning med begjærlighed, men når de forventede virkninger ikke viser sig snart, taber de modet. Fodringen er gennemgående bra, der bruges særlig stråfoder, men dette er i almindelighed af en så fortrinlig beskaffenhed at melkeproduktionen blir ganske betydelig».

(Schjeflo, Opdal).

«Skjønt kvægavlen er distriktets hovednæringsvei, går det småt med husdyravlens fremme, og interessen er sen at vække. Af de tidligere bestående kvægavlsforeninger er kun 1 endnu eksisterende, men for tiden ude af funktion, skjønt den agtes i en nær fremtid atter sat igang; de øvrige er alle opløste. En væsentlig grund hertil var kalvekastningen og de uensartede og for den stedlige kvægbestand mindre velskikkede avlsokser, der anskaffedes første gang. Følgen er, at man nu benytter for unge okser, oftest af tarvelig beskaffenhed.

Meieridriften er i miskredit efter det mislykkede forsøg, der er gjort i Meibonden (grænden omkring hovedkirken) på at samle melken fra største delen af bygden i et dampmeieri, der nu er nedlagt. To mindre meierier drives med tarveligt udbytte i Vikvervet og på Selbustranden».

(Blystad, Selbu).

«Med hensyn til husdyravlen i Bjørnør må den siges at stå meget lavt, navnlig i sammenligning med de bedre egne af S. Trondhjems amt; men i betragtning af, at det er et fiskedistrikt, er dog forholdene nogenlunde bra i sammenligning med tilsvarende distrikter andetsteds i landet.

Husdyravlen drives ikke rationelt, ingen bestemte racer hverken af heste, kvæg eller får.

Kvæget er væsentlig Telemarksblanding, kun få eksemplarer af Airshirekalve er anskaffet fra Trondhjems omegn; enkelte steder findes norsk landrace. Færevlen står på et meget primitivt standpunkt, og ingen nævneværdige forbedringer er foretaget ved indførsel af andre racer. Ingen af statens eller amtets hingste stationeres her; her er ingen kvægavlsforeninger, endvidere ingen meierier, ingen nævneværdig sæterdrift; håndseparatorer er dog gennemgående indført.

For flere år siden skal her være afholdt et dyrskue; forøvrigt har distriktet vist meget sjelden været besøgt af offentlige landbrugsfunktionærer af nogensomhelst art, væsentlig af den grund, at der fra befolkningens side ikke har været gjort krav gjældende».

(Hope, Bjørnør).

*Nordre Trondhjems amt.* Amtsdrylæge *Morseth*, Stjørdalen, anfører:

«Husdyravlen må siges at gå fremad, omend med små skridt. I hesteavlen er man her i distriktet kommet så langt, at man som regel anvender en anerkjendt stodhingst til bedækning af sine hopper og ikke som tidligere den første den bedste. Men det skorter undertiden på brugbare hingste, da de indkjøbte selskabshingstes antal ikke er stort; følgen er, at når en hingst har været stationeret i længere tid på et sted, vil det opvoksende hoppemateriel blive for nær beslægtet, hvorfor man ofte må reise lange veie forat finde en brugbar beskelel'. Prisen på gode beskelel' af gudbrandsdalsk race er for tiden nok saa høi, så det falder ganske tungt for private selskaber at anskaffe hingste, og rigtig gode sådanne er det desuden vanskelig at opdrive.

Nogen krydsningsavl er man heldigvis endnu fritaget for heroppe. I sin almindelighed kan her siges at være nokså megen hesteavl; men der findes ikke ret mange forstandige og skjønssomme opdrættere. De unge dyr blir formeget overladt til sig selv, står formeget inde på bås; den ydre, og jeg kan også gjerne sige den indre, pleie blir mere eller mindre forsømt. Med puds og hovpleie er det som regel dårlig bevendt.

Kvægavlen er nu kommet ind i et mere retliniet spor, forsåvidt som man har forladt den tidligere meget brugte, men også ligeså forkastelige vei, stadig væk at indføre fremmede racer. Udviklingen foregår nu ved hjælp af det stedegne kvæg.

Svineavlen gjøres der ikke så lidet for; men det er desværre beklageligt, at der gjennomgaaende bruges så altfor kolde og slette svinehus. Om dette misforhold, som desværre er almindelig, prøker jeg både sent og tidlig i tale og skrift, men det går småt med forbedringerne. Rødsyge og knuderosen har jeg aldrig påtruffet i gode tette svinehus med god pleie, men derimod altid der, hvor svinehusene har været utæt og dårlig og pleien mer eller mindre primitiv. Hvis man fik lune og gode svinehus, vilde disse sygdomme opføre; samtidig vilde man også være fri de ikke sjelden forekommende rheumatiske lidelser.

«Husdyravlen synes stadig at gå fremover, der lægges mere og mere vægt på et skjønnsomt udvalg af avlsdyrene, og hertil bidrager i væsentlig grad afholdelsen af dyreskuer samt okseholdsforeningerne. Svineholdet tiltager også meget godt, i det tillægget på de fleste brug til stadighed øges.

Med hensyn til fodringen gaar denne mere og mere over i et rationelt spor, med sterkere brug af kraftfoder og turnips og mindre stråfoder; dette gjælder særlig Inderøen, medens såvel Mosviken som Værran står tilbake i så henseende, og stellet er i de sidstnævnte herreder gjennomgående mere primitivt.

Rensligheden såvel hvad angår selve dyrene som fæhusene er gjennomgående meget god».

(*Schjeflo, Inderøen*).

«Husdyravlen drives i samme spor som tidligere. Både norskkvæget som blandingskvæget, hvilket sidste særlig i Sparbu herred er det fremherskende, søges forbedret i sig selv, idet nogen opfriskning med blod andetstedsfra ikke mere iværksættes. At interessen for kvægavlen fremdeles er tilstede, viser den iver, hvormed landmanden søger at få istand de meget påkrævede kontrollforeninger, hvorved de kan forvisse sig om sine kjørs lønsomhed.

Årets foderavl var middels god, så nogen fodernød er ikke at befrygte. Turnips avlen, som er i fremgang, slog også ganske godt til. Dertil bruges jevnlig også noget kraftfoder sammen med turnipsen og hakkelsen, hvorved høfoderet spares betydeligt, og melkeudbyttet øges. Med hensyn til stellet i fjøset har de fjøsbefaringer, som meieribolagene almindelig sætter igang, vist et gavnligt resultat.

(*Rodum, Stenkjær*).

«Forholdene i distriktet er gjennomgående meget små. Kvægavlen står ikke så dårlig. Der er oprettet 2 kvægavlsforeninger. Opdrættet er nogenlunde bra. De sidste dyrskuer viste et nokså godt resultat hvad kjørene angår. Hvad oksematerialet angår, står dog endnu meget tilbake at ønske. Hesteavlen ligger fuldstændig nede. Man benytter den nærmeste hingst til sine hopper, uden at tage hensyn til dens kvalifikationer.

Hestebestanden er da også så uensartet og tarvelig som vel mulig.

For svineavlen har folk adskillig mere interesse; der indkjøbes smågriser fra de sydligere bygder af amtet, kun de bedste individer benyttes til avl, og grisene fodres og passes gjennomgående meget godt».

(*Myran, Ytre Namdalen*).



**C. Bevilgninger til det civile veterinærvæsen i budgetterminen  
1ste april 1903—31te marts 1904.**

|                                                                                       | Bevilget.<br>Kr. | Medgæet.<br>Kr. |
|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-----------------|
| 1. A. Til amtsdyrlægers aflønning . . . . .                                           | 46 000,00        | 58 379,57       |
| B. Til aflønning af amtsdyrlægen for Finmarken . . . . .                              | 2 500,00         | 2 500,00        |
| 2. Til det veterinær-patologiske laboratorium . . . . .                               | 9 500,00         | 10 329,96       |
| 3. Til kursus for dyrlæger . . . . .                                                  | 2 200,00         | 2 200,00        |
| 4. Til tuberkulinundersøgelser af kvægbesætninger:<br>Til disposition havde:          |                  |                 |
| a) bevilget . . . . . kr. 20 000,00                                                   |                  |                 |
| b) overført fra forr. bevilgning » 23 284,90                                          |                  |                 |
|                                                                                       | 43 284,90        | 22 271,90       |
| 5. Til erstatningsbidrag til kvægeiere for nedslagtning af tuberkuløst kvæg . . . . . | 10 000,00        | 19 627,60       |
| 6. Til statsdyrlægerne:                                                               |                  |                 |
| a) statsdyrlægen i Bergen:                                                            |                  |                 |
| løn . . . . . kr. 3 500,00                                                            |                  |                 |
| laboratoriet . . . . . » 1 000,00                                                     |                  |                 |
|                                                                                       | 4 500,00         | 4 500,00        |
| b) statsdyrlægen i Tromsø . . . . .                                                   | 1 500,00         | 1 500,00        |
| 7. Til studiestipendier for veterinærstuderende . . . . .                             | 2 000,00         | 2 000,00        |
| 8. Til skyds- og kostudgifter . . . . .                                               | 36 000,00        | 51 438,86       |
| 9. Til forskellige og tilfældige udgifter . . . . .                                   | 2 000,00         | 5 701,35        |
| 10. Til bidrag til udgivelse af «Norsk veterinærtidsskrift» . . . . .                 | 400,00           | 400,00          |
| 11. Til karantænestationen «Ytre Voulén» . . . . .                                    | 400,00           | 467,00          |
| Reisestipendier; indestående fra forr. termin . . . . .                               | 1 030,00         | 1 030,00        |
| Sum                                                                                   | 161 314,90       | 182 346,24      |

**D.**

**Tabeller.**

Tabel V.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
*(Relevé des divers cas de maladies des animaux)*

| Sygdomme<br>(Maladies).                                                                     | Hest<br>(Espèce chevaline) |                   |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                   |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                   |                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------|-----------------|------------------------|-------------------|-----------------|------------------------|-------------------|-----------------|
|                                                                                             | anmeldte<br>(signalés)     | deraf             |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf             |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf             |                 |
|                                                                                             |                            | døde<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | døde<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | døde<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                      | 59                         | 1                 | 57              | 435                    | 8                 | 418             | 9                      | -                 | 9               |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax emphysematosus</i> ) . . . . . | 2                          | -                 | 2               | 34                     | 3                 | 27              | -                      | -                 | -               |
| Ondartet ødem ( <i>Oedema malignum</i> ) . . . . .                                          | 4                          | 1                 | 3               | 10                     | -                 | 9               | -                      | -                 | -               |
| Brasot ( <i>Gastromycosis ovis</i> ) . .                                                    | -                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | 73                     | 6                 | 67              |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                     | -                          | -                 | -               | 355                    | 77                | 162             | 13                     | 1                 | 8               |
| Lungesyge (tyfus) hos hesten<br>( <i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i> ) . . . . .        | 11                         | -                 | 2               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Influenza ( <i>Influenza</i> ) . . . . .                                                    | 35                         | 1                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Svinepest (akut) ( <i>Pneumointeritis contagiosa suis</i> ) . . . . .                       | -                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Kronisk svinedifteritis ( <i>Diphthero-enteritis chronica suis</i> ) . . . . .              | -                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus ruber</i> ) . . . . .                                      | -                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                      | -                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysipelas</i> ) . . . . .                                         | 308                        | 3                 | -               | 21                     | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                   | 91                         | -                 | -               | 17                     | -                 | -               | 1                      | -                 | -               |
| Brandfeber ( <i>Morbus maculosus</i> )                                                      | 22                         | 2                 | 1               | 3                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                        | 1660                       | 11                | 58              | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . .                                                   | 5                          | 4                 | 1               | 367                    | 237               | 6               | -                      | -                 | -               |
| Strålesygdom ( <i>Actinomycosis</i> ) . .                                                   | 8                          | -                 | -               | 71                     | 29                | 2               | -                      | -                 | -               |
| Sædstrengsførhærdelse og bringesvulster ( <i>Fibromycoma. Ascoroccus</i> ) . . . . .        | 229                        | 2                 | 2               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                         | -                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                     | 57                         | 16                | 27              | 5                      | 2                 | 1               | 1                      | 1                 | -               |
| Difterit ( <i>Diphtheritis</i> ) . . . . .                                                  | -                          | -                 | -               | 5                      | 1                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Overføres                                                                                   | 2491                       | 41                | 153             | 1323                   | 357               | 625             | 97                     | 8                 | 84              |

## i Norge i 1903, artsvis ordnede.

domestiques, par espèces, en Norvège en 1903).

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 3                                | -                            | 3                        | 44                                | 3                            | 36                       | 8                               | -                            | 4                        | 2                               | 1                            | 1                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 468                               | 111                          | 46                       | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2189                              | 132                          | 393                      | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 9                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 6                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 16                                | 15                           | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 15                              | 15                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 8                                 | 5                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 11                                | 1                            | 2                        | 424                             | 31                           | 87                       | 2                               | 1                            | 1                        | -                               | -                                             | 3                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 151                             | 59                                            | -                                      | -                                             |
| 3                                | -                            | 3                        | 2762                              | 270                          | 481                      | 435                             | 31                           | 91                       | 4                               | 2                            | 2                        | 166                             | 74                                            | 3                                      | -                                             |

Tabel V. (Forts.) (Continuation).

Norge.

| Sygdomme<br>(Maladies)                                                                                  | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                                         | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                                         |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                                    | 2491                       | 41                  | 153             | 1323                   | 357                 | 625             | 97                     | 8                   | 84              |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et Ovina</i> ) . . . . .                                                   | -                          | -                   | -               | 888                    | 2                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Mundsyge hos hesten ( <i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i> ) . . . . .                           | 30                         | -                   | -               | 5                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> ) . . . . .                      | 1431                       | 3                   | 3               | 171                    | 6                   | 1               | 3                      | -                   | -               |
| Lunge- og Brysthindebetændelse ( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . . . .                              | 150                        | 4                   | 20              | 263                    | 58                  | 22              | 11                     | -                   | 6               |
| Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) ( <i>Gastritis, Diarrhoe</i> ) . . . . . | 1806                       | 11                  | 38              | 4669                   | 117                 | 78              | 35                     | -                   | 3               |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                             | 1691                       | 9                   | 102             | 867                    | 36                  | 29              | 11                     | -                   | 2               |
| Akut diarrhé og blodgang ( <i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i> ) . . . . .                             | 41                         | 1                   | 2               | 332                    | 31                  | 42              | -                      | -                   | -               |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . . .                                                              | 10                         | 1                   | -               | 533                    | 26                  | 32              | 4                      | 1                   | 2               |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> ) . . . . .                                         | 21                         | 1                   | 3               | 144                    | 13                  | 38              | -                      | -                   | -               |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . . . . .                                                         | 293                        | -                   | -               | 2                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Dreiesyge ( <i>Hydrocephalus hydroideus</i> ) . . . . .                                                 | -                          | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | 26                     | 11                  | 7               |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Menigitis acuta</i> ) . . . . .                                              | 22                         | 1                   | 5               | 24                     | 6                   | 9               | 1                      | -                   | -               |
| Kronisk hjernebetændelse (kolleler) ( <i>Fatuitas</i> ) . . . . .                                       | 23                         | 1                   | 1               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i> ) . . . . .                                           | 170                        | 10                  | 24              | 786                    | 57                  | 77              | -                      | -                   | -               |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> ) . . . . .                                              | -                          | -                   | -               | 625                    | 31                  | 4               | -                      | -                   | -               |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                                   | 5                          | 1                   | -               | 4                      | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                                   | 1011                       | -                   | -               | 449                    | 1                   | 2               | 31                     | -                   | -               |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> ) . . . . .                                                      | 80                         | -                   | -               | 1552                   | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Skurv ( <i>Favus</i> ) . . . . .                                                                        | 2                          | -                   | -               | 37                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Skab ( <i>Scabies</i> ) . . . . .                                                                       | 15                         | -                   | -               | 32                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Lus ( <i>Pediculinæ</i> ) . . . . .                                                                     | 691                        | -                   | -               | 12222                  | -                   | -               | 73                     | -                   | -               |
| Overføres                                                                                               | 9983                       | 84                  | 351             | 24929                  | 743                 | 959             | 292                    | 20                  | 104             |

<sup>1)</sup> Kobber, kviksølv, bly, arsenik, fosfor, mønje, stryknin, solanin, salt, saltlage, drank, eqvisetum, petroleum, polse, bedærvet mel, bomuldsfrøkagemel, maling, rasild, hugormbid, lemæn.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 3                                | -                            | 3                        | 2762                              | 270                          | 481                      | 435                             | 31                           | 91                       | 4                               | 2                            | 2                        | 166                             | 74                                            | 3                                      | -                                             |
| 121                              | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 37                                | 2                            | 1                        | 62                              | -                            | -                        | 8                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | 2 <sup>1)</sup>                        | -                                             |
| 11                               | 1                            | 5                        | 107                               | 27                           | 25                       | 17                              | 1                            | 3                        | 3                               | -                            | 1                        | 3                               | 1                                             | -                                      | -                                             |
| 7                                | -                            | -                        | 336                               | 12                           | 35                       | 145                             | 2                            | 4                        | 12                              | -                            | -                        | 5                               | -                                             | 2                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 120                               | 2                            | 9                        | 120                             | 1                            | 7                        | 2                               | -                            | 1                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 78                                | 1                            | 9                        | 25                              | -                            | 15                       | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 6                                | -                            | 5                        | 90                                | 40                           | 33                       | 21                              | -                            | 5                        | 4                               | -                            | 4                        | 14                              | 14                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 77                                | 4                            | -                        | 126                             | -                            | -                        | 10                              | -                            | 2                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 74                                | 4                            | 26                       | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | 1                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 14                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1156                              | 52                           | 7                        | 21                              | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 20                               | -                            | -                        | 155                               | -                            | 20                       | 355                             | 3                            | -                        | 17                              | 2                            | -                        | -                               | -                                             | 1                                      | -                                             |
| 63                               | -                            | -                        | 7                                 | -                            | -                        | 21                              | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 15                                | -                            | 2                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | <sup>2)</sup>                     | -                            | 4                        | 24                              | -                            | 12                       | 17                              | 16                           | -                        | 10                              | -                                             | -                                      | -                                             |
| 99                               | -                            | -                        | 440                               | -                            | -                        | 283                             | 1                            | -                        | 8                               | 1                            | -                        | 91                              | -                                             | -                                      | -                                             |
| 331                              | 1                            | 13                       | 5474                              | 414                          | 653                      | 1658                            | 44                           | 138                      | 85                              | 21                           | 10                       | 290                             | 90                                            | 8                                      | -                                             |

<sup>1)</sup> Kaniner. <sup>2)</sup> Kuld grise, hårsækmider sarcoptes.

Tabel V. (Forts.) (Continuation).

Norge.

| Sygdomme<br>(Maladies)                                                                                              | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                                                     | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                                                     |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                                                | 9983                       | 84                  | 351             | 24929                  | 743                 | 959             | 292                    | 20                  | 104             |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .                                                       | 30                         | 3                   | -               | 953                    | 36                  | 7               | 21                     | -                   | -               |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                                                              | -                          | -                   | -               | 29                     | 3                   | 4               | -                      | -                   | -               |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) . . . . .                                                                    | 4                          | -                   | 2               | 144                    | 11                  | 4               | 4                      | -                   | 1               |
| Børdreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . . .                                                                       | -                          | -                   | -               | 211                    | 18                  | 4               | -                      | -                   | -               |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placentæ</i> ) . . . . .                                                       | 20                         | -                   | -               | 1822                   | 15                  | 14              | 3                      | -                   | 1               |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                                               | 20                         | -                   | -               | 1330                   | 18                  | -               | 1                      | -                   | -               |
| Kalvningsfeber (melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . . .                                           | -                          | -                   | -               | 1947                   | 32                  | 36              | -                      | -                   | -               |
| Borbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . . .                                                                         | 5                          | 1                   | 1               | 404                    | 25                  | 31              | 2                      | -                   | 2               |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . . .                                                                         | 56                         | -                   | -               | 1476                   | 31                  | 8               | 23                     | 1                   | 1               |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-<br/>thiasis</i> ) . . . . .                                                       | 134                        | 8                   | 2               | 28                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Klaphingstopperationer ( <i>Opera-<br/>tiones ob kryptorchismum</i> ) . . . . .                                     | 101                        | -                   | 1               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . . . .                                                                      | 3060                       | -                   | 1               | 48                     | -                   | -               | 277                    | -                   | -               |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> ) . . . . .                                                                     | 21                         | 11                  | 1               | 10                     | 2                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia<br/>ungvis</i> ) . . . . .                                                          | 2786                       | 3                   | 1               | 236                    | -                   | -               | 1                      | -                   | -               |
| Øielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . . . . .                                                                     | 233                        | -                   | -               | 159                    | 1                   | -               | 11                     | -                   | -               |
| Led- og slimsekklidelser ( <i>Arti-<br/>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                         | 2826                       | 41                  | -               | 432                    | 15                  | -               | 4                      | -                   | -               |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera, contu-<br/>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 5712                       | 80                  | 7               | 1264                   | 50                  | 4               | 7                      | -                   | -               |
| Cerebrospinal meningit ( <i>Me-<br/>ningitis cerebrospinalis</i> ) . . . . .                                        | -                          | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Lungeorm ( <i>pneumonia vermi-<br/>nosum</i> ) . . . . .                                                            | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Smitsom øienbetændelse . . . . .                                                                                    | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | 37                     | -                   | -               |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                             | 2851                       | 53                  | 34              | 2869                   | 306                 | 93              | 47                     | 6                   | 18              |
| Ialt (total)                                                                                                        | 27842                      | 284                 | 401             | 38292                  | 1306                | 1166            | 730                    | 27                  | 127             |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 331                              | 1                            | 13                       | 5474                              | 414                          | 653                      | 1658                            | 44                           | 138                      | 85                              | 21                           | 10                       | 290                             | 90                                            | 8                                      | -                                             |
| 3                                | 1                            | -                        | 114                               | 32                           | 1                        | 7                               | 1                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 20                                | 9                            | 3                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 25                                | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 16                                | 4                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 8                                | -                            | -                        | 34                                | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 16                                | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 3                                | -                            | -                        | 2813                              | -                            | 5                        | 78                              | -                            | -                        | 95                              | -                            | -                        | 2                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | 1                            | -                        | 16                              | 6                            | 1                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 11                                | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | 73                              | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 1                               | -                                             | 2 <sup>1)</sup>                        | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 42                                | 2                            | 1                        | 46                              | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 12                               | 2                            | 1                        | 128                               | 5                            | 1                        | 425                             | 7                            | 4                        | 19                              | 2                            | -                        | 4                               | 2                                             | -                                      | -                                             |
| 2                                | -                            | 2                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 45                               | 4                            | 11                       | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 31                               | 1                            | 19                       | 600                               | 49                           | 25                       | 366                             | 6                            | 19                       | 8                               | 1                            | -                        | 32                              | 8                                             | -                                      | -                                             |
| 437                              | 9                            | 46                       | 9307                              | 521                          | 691                      | 2678                            | 64                           | 162                      | 216                             | 26                           | 10                       | 329                             | 100                                           | 10                                     | -                                             |

1) Kaniner.



Tabel VI.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
*(Cas de maladies des animaux domestiques dans la*

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                       | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                       | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                       |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                | 5                                   | -                            | 5                        | 4                               | -                            | 4                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet ødem ( <i>Oedema malignum</i> ) . . . . .                                    | -                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Lungesygge (tyfus) hos hesten<br>( <i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i> ) . . . . . | 1                                   | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Influenza ( <i>Influenza</i> ) . . . . .                                              | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Svinepest (akut) ( <i>Pneumo-enteritis contagiosa suis</i> ) . . . . .                | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kronisk svinedifteritis ( <i>Diphtheroenteritis chronica suis</i> ) . . . . .         | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsygge («Rothlauf») ( <i>Morbus ruber</i> ) . . . . .                               | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysipelas</i> ) . . . . .                                   | 71                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                             | 17                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Brandfeber ( <i>Morbus maculosus</i> )                                                | 6                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                  | 30                                  | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesygdom ( <i>Actinomycosis</i> )                                                 | -                                   | -                            | -                        | 3                               | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster ( <i>Fibromycoma. Asco-coccus</i> ) . . . . . | 46                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesygge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                  | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                               | 8                                   | 1                            | 5                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Difterit ( <i>Diphtheritis</i> ) . . . . .                                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et Ovina</i> ) . . . . .                                 | -                                   | -                            | -                        | 152                             | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> ) . . . . .    | 140                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . . . .         | 1                                   | -                            | -                        | 4                               | 2                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                             | 326                                 | 2                            | 12                       | 166                             | 4                            | 9                        | -                               | -                            | -                        |

## i Kristiania by i 1903.

ville de Kristiania, signalés en 1903).

| Ged<br>(Espèce caprine) |                     |                 | Svin<br>(Espèce porcine) |                     |                 | Hund<br>(Chiens)       |                     |                 | Kat<br>(Chats)         |                     |                 | Fjerkræ<br>(Volailles) |                                      | Andre dyr<br>(Animaux divers) |                                      |
|-------------------------|---------------------|-----------------|--------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|--------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------|
| anmeldte<br>(signalés)  | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés)   | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | dræbte og døde<br>(abatius et morts) | anmeldte<br>(signalés)        | dræbte og døde<br>(abatius et morts) |
|                         | dræbte<br>(abatius) | døde<br>(morts) |                          | dræbte<br>(abatius) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abatius) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abatius) | døde<br>(morts) |                        |                                      |                               |                                      |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 18                       | 9                   | 9               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 3                        | -                   | 3               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 15                       | 1                   | 3               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 1                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 2                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 193                    | 15                  | 46              | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | 96                     | 4                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 24                     | -                   | -               | 8                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 9                      | 1                   | 1               | 3                      | -                   | 1               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 37                       | 10                  | 15              | 228                    | 16                  | 47              | 11                     | -                   | 1               | 96                     | 4                                    | -                             | -                                    |

Tabel VI. (Forts.) (Continuation).

Kristiania.

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                              | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                              | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                              |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                | 326                                 | 2                            | 12                       | 166                             | 4                            | 9                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhœ</i> ) | 140                                 | -                            | -                        | 94                              | -                            | 7                        | -                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                  | 350                                 | 1                            | 19                       | 20                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Diarrhœa acuta et dysenteria</i> )                             | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . .                                                       | 12                                  | -                            | -                        | 12                              | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> )                                        | 2                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) .                                                      | 8                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Meningitis acuta</i> ) . . . . .                                  | 6                                   | -                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kronisk hjernebetændelse (kol-<br>ler) ( <i>Fatuitas</i> )                                   | 9                                   | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæ-<br/>moglobinaemia</i> ) . . . . .                          | 34                                  | -                            | 5                        | 6                               | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteo-<br/>malacia</i> ) . . . . .                             | -                                   | -                            | -                        | 5                               | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                        | 183                                 | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                                     | 38                                  | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Skab <sup>2)</sup> ( <i>Scabies</i> ) . . . . .                                              | 4                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lus ( <i>Pediculinae</i> ) . . . . .                                                         | 55                                  | -                            | -                        | 12                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus<br/>irregulares</i> ) . . . . .                            | -                                   | -                            | -                        | 14                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Borvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) .                                                     | -                                   | -                            | -                        | 5                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . .                                                    | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio<br/>placentæ</i> ) . . . . .                            | -                                   | -                            | -                        | 52                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                        | 4                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kalvningsfeber (melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . .                      | -                                   | -                            | -                        | 63                              | 2                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Borbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . .                                                    | -                                   | -                            | -                        | 13                              | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . .                                                    | 1                                   | -                            | -                        | 48                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                    | 1172                                | 3                            | 38                       | 525                             | 8                            | 27                       | -                               | -                            | -                        |

1) Stryknin. 2) Haarsækmider, sarcoptes.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                             |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                             |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                             |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                             |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                              | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                              |
|----------------------------------|-----------------------------|--------------------------|-----------------------------------|-----------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------|--------------------------|---------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                       |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                       |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                       |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                       |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abatus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abatus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abatus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abatus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abatus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abatus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                              |                                        |                                              |
| -                                | -                           | -                        | 37                                | 10                          | 15                       | 228                             | 16                          | 47                       | 11                              | -                           | 1                        | 96                              | 4                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 91                              | 1                           | 4                        | 9                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 88                              | 1                           | 2                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | 1                                 | 1                           | -                        | 15                              | -                           | 10                       | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 14                              | -                           | 2                        | 2                               | -                           | 2                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 55                              | -                           | -                        | 3                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | 37                                | 1                           | -                        | 16                              | 3                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 221                             | 1                           | -                        | 6                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 23                              | 11                          | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 251                             | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 2                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 1                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 2                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | 2                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | -                                 | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                           | -                        | -                               | -                                            | -                                      | -                                            |
| -                                | -                           | -                        | 75                                | 12                          | 15                       | 1007                            | 33                          | 65                       | 31                              | -                           | 3                        | 96                              | 4                                            | -                                      | -                                            |

Tabel VI. (Forts.) (Continuation).

Kristiania.

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                                           | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                           | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                           |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                             | 1172                                | 3                            | 38                       | 525                             | 8                            | 27                       | -                               | -                            | -                        |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-</i><br><i>thiasis</i> ) . . . . .                                                       | 25                                  | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . . .                                                                              | 31                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> ) . . .                                                                               | 5                                   | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia</i><br><i>ungvis</i> ) . . . . .                                                          | 1186                                | -                            | -                        | 32                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Oielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . . .                                                                               | 50                                  | -                            | -                        | 9                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsekklidelser ( <i>Arti-</i><br><i>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                         | 571                                 | 15                           | -                        | 10                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera, contu-</i><br><i>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 1301                                | 15                           | -                        | 39                              | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                                   | 164                                 | 2                            | -                        | 40                              | 22                           | 10                       | -                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                                     | 4505                                | 39                           | 38                       | 655                             | 32                           | 37                       | -                               | -                            | -                        |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjærkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 75                                | 12                           | 15                       | 1007                            | 33                           | 65                       | 31                              | -                            | 3                        | 96                              | 4                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 8                                 | -                            | -                        | 10                              | -                            | -                        | 9                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 8                               | 5                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 53                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 31                              | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 210                             | 7                            | 2                        | 14                              | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 228                             | 1                            | 12                       | 6                               | -                            | -                        | 4                               | 2                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 83                                | 12                           | 15                       | 1547                            | 46                           | 79                       | 62                              | -                            | 3                        | 100                             | 6                                             | -                                      | -                                             |

Tabel VII.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                         | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                         | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                         |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                                  | 6                                   | -                            | 6                        | 37                              | -                            | 37                       | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet ødem ( <i>Oedema malignum</i> ) . . . . .                                                      | -                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                                 | -                                   | -                            | -                        | 14                              | 3                            | 7                        | -                               | -                            | -                        |
| Svinepest (akut) ( <i>Pneumo-enteritis contagiosa suis</i> ) . . . . .                                  | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus ruber</i> ) . . . . .                                                  | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysipelas</i> ) . . . . .                                                     | 52                                  | 1                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                               | 8                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                                    | 57                                  | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . . . .                                                           | -                                   | -                            | -                        | 43                              | 38                           | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesopsygdom ( <i>Actinomycosis</i> ) . . . . .                                                      | -                                   | -                            | -                        | 11                              | 5                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster ( <i>Fibromycoma. Asco-coccus</i> ) . . . . .                   | 21                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                                     | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                                 | 13                                  | 2                            | 9                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Difterit ( <i>Diphtheritis</i> ) . . . . .                                                              | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et Ovina</i> ) . . . . .                                                   | -                                   | -                            | -                        | 217                             | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> ) . . . . .                      | 211                                 | -                            | -                        | 20                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse ( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . . . .                              | 9                                   | -                            | 1                        | 38                              | 17                           | 6                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) . . . . . | 226                                 | -                            | 7                        | 510                             | 13                           | 4                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                               | 603                                 | 3                            | 25                       | 897                             | 76                           | 58                       | -                               | -                            | -                        |

## i Akershus amt i 1903.

dans le département d'Akershus en 1903).

| Ged<br>(Espèce caprine) |                     |                 | Svin<br>(Espèce porcine) |                     |                 | Hund<br>(Chiens)       |                     |                 | Kat<br>(Chats)         |                     |                 | Fjerkræ<br>(Volailles) |                                      | Andre dyr<br>(Animaux divers) |                                      |
|-------------------------|---------------------|-----------------|--------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|--------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------|
| anmeldte<br>(signalés)  | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés)   | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | dræbte og døde<br>(abattus et morts) | anmeldte<br>(signalés)        | dræbte og døde<br>(abattus et morts) |
|                         | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                          | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        |                                      |                               |                                      |
| -                       | -                   | -               | 4                        | -                   | 4               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 450                      | 102                 | 37              | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 100                      | 2                   | 22              | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 111                      | -                   | 9               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 2                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 2                        | 2                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 35                     | -                   | 6               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | 10                     | 10                                   | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 4                        | -                   | -               | 14                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 2                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 70                       | 5                   | 21              | 12                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 743                      | 111                 | 93              | 63                     | -                   | 6               | -                      | -                   | -               | 10                     | 10                                   | -                             | -                                    |



Tabel VII. (Forts.) (Continuation).

Akershus.

| Sygdomme<br>(Maladies).                                                 | Hest<br>(Espèce chevaline) |                   |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                   |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                   |                 |
|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------|-----------------|------------------------|-------------------|-----------------|------------------------|-------------------|-----------------|
|                                                                         | anmeldte<br>(signalés)     | deraf             |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf             |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf             |                 |
|                                                                         |                            | døde<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | døde<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | døde<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                    | 603                        | 3                 | 25              | 897                    | 76                | 58              | -                      | -                 | -               |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .             | 224                        | -                 | 11              | 122                    | 5                 | 3               | -                      | -                 | -               |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i> ) . .   | 1                          | -                 | -               | 6                      | -                 | 2               | -                      | -                 | -               |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . .                                | -                          | -                 | -               | 70                     | 3                 | 5               | -                      | -                 | -               |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> )                   | 1                          | -                 | -               | 30                     | 4                 | 1               | -                      | -                 | -               |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . .                               | -                          | -                 | -               | 1                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Menigitis acuta</i> ) . . . . .              | 5                          | -                 | -               | 1                      | -                 | 1               | -                      | -                 | -               |
| Kronisk hjernebetændelse (kol-<br>ler) ( <i>Fatuitas</i> ) . . . . .    | 1                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinaemia. Hæ-<br/>moglobinaemia</i> ) . . . . .    | 24                         | -                 | 6               | 47                     | 3                 | 1               | -                      | -                 | -               |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteo-<br/>malacia</i> ) . . . . .        | -                          | -                 | -               | 25                     | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                   | -                          | -                 | -               | 2                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                   | 137                        | -                 | -               | 38                     | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                | 6                          | -                 | -               | 209                    | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Skab ( <i>Scabies</i> ) . . . . .                                       | -                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Lus ( <i>Pediculinae</i> ) . . . . .                                    | 15                         | -                 | -               | 936                    | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus<br/>irregulares</i> ) . . . . .       | 1                          | -                 | -               | 99                     | 4                 | 2               | -                      | -                 | -               |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                  | -                          | -                 | -               | 4                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) . .                              | -                          | -                 | -               | 26                     | 3                 | 2               | -                      | -                 | -               |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . .                             | -                          | -                 | -               | 44                     | 3                 | 1               | -                      | -                 | -               |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio<br/>placentæ</i> ) . . . . .       | 1                          | -                 | -               | 197                    | -                 | 2               | -                      | -                 | -               |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                   | -                          | -                 | -               | 28                     | 2                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Kalvningsfeber (melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . . | -                          | -                 | -               | 280                    | 1                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Borbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . .                               | -                          | -                 | -               | 39                     | 1                 | 7               | -                      | -                 | -               |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . .                               | 4                          | -                 | -               | 151                    | 4                 | 1               | -                      | -                 | -               |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-<br/>thiasis</i> ) . . . . .           | 5                          | -                 | -               | 2                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Overføres                                                               | 1028                       | 3                 | 42              | 3254                   | 109               | 86              | -                      | -                 | -               |

<sup>1)</sup> Kogsalt, saltlage, stryknin, arsenik, møjje, solanin.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 743                               | 111                          | 93                       | 63                              | -                            | 6                        | -                               | -                            | -                        | 10                              | 10                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 10                                | -                            | 1                        | 12                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 5                               | -                            | 4                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 38                                | 27                           | 10                       | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 14                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 31                                | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 49                                | -                            | 6                        | 35                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 2                               | 2                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | 8                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 40                              | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 8                                 | 6                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 8                                 | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 893                               | 147                          | 113                      | 141                             | -                            | 10                       | 2                               | 2                            | -                        | 50                              | 10                                            | -                                      | -                                             |

Tabel VII. (Forts.) (Continuation).

Akershus.

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> ).                                                                                 | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                  | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                  |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                    | 1028                                | 3                            | 42                       | 3254                            | 109                          | 86                       | -                               | -                            | -                        |
| Klaphingstoperationer ( <i>Operat-<br/>iones ob kryptorchismum</i> ) . .                                         | 11                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . .                                                                         | 207                                 | -                            | 1                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> ) .                                                                          | 2                                   | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia<br/>ungvis</i> ) . . . . .                                                       | 318                                 | 1                            | -                        | 24                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Øielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . .                                                                        | 12                                  | -                            | -                        | 8                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Arti-<br/>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                       | 344                                 | 1                            | -                        | 29                              | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc) ( <i>Vulnera, contu-<br/>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . | 505                                 | 7                            | -                        | 82                              | 5                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                          | 239                                 | 3                            | 1                        | 160                             | 28                           | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                            | 2666                                | 16                           | 44                       | 3560                            | 143                          | 87                       | -                               | -                            | -                        |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 893                               | 147                          | 113                      | 141                             | -                            | 10                       | 2                               | 2                            | -                        | 50                              | 10                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 324                               | -                            | -                        | 14                              | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 4                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 10                                | -                            | -                        | 44                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 42                                | 1                            | 1                        | 38                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 1271                              | 148                          | 114                      | 242                             | 1                            | 10                       | 3                               | 2                            | -                        | 50                              | 10                                            | -                                      | -                                             |

Tabel VIII.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
*(Cas de maladies des animaux domestiques)*

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                       | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                       | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                       |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                                | -                                   | -                            | -                        | 21                              | -                            | 18                       | -                               | -                            | -                        |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em-<br/>physematosus</i> ) . . . . .     | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris<br/>catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                           | -                                   | -                            | -                        | 5                               | 2                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Lungesyge (tyfus) hos hesten<br>( <i>Pleuropneumonia contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .              | 5                                   | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                                | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysi-<br/>pelas</i> ) . . . . .                                             | 50                                  | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                             | 8                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .                                              | 204                                 | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . .                                                             | -                                   | -                            | -                        | 39                              | 10                           | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesopsygdom ( <i>Actinomycosis</i> )                                                              | 1                                   | -                            | -                        | 13                              | 5                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstringsforhærdelse og bringe-<br>svulster ( <i>Fibromycoma. Asco-<br/>coccus</i> ) . . . . .       | 13                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis<br/>epizootica canum</i> ) . . . . .                               | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                               | 6                                   | 3                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et<br/>Ovina</i> ) . . . . .                                             | -                                   | -                            | -                        | 83                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bron-<br/>chitis</i> ) . . . . .        | 98                                  | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . .                             | 7                                   | -                            | -                        | 12                              | 2                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielssygdomme (indige-<br>stion, mave- og tarmkatarrh,<br>diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoe</i> ) | 161                                 | 1                            | 1                        | 324                             | 10                           | 1                        | 1                               | -                            | -                        |
| Overfores                                                                                             | 553                                 | 4                            | 6                        | 510                             | 29                           | 28                       | 1                               | -                            | -                        |

## i Smålenenes amt i 1903.

dans le département de Smålenene en 1903).

| Ged<br>(Espèce caprine) |                     |                 | Svin<br>(Espèce porcine) |                     |                 | Hund<br>(Chiens)       |                     |                 | Kat<br>(Chats)         |                     |                 | Fjerkræ<br>(Volailles) |                                      | Andre dyr<br>(Animaux divers) |                                      |
|-------------------------|---------------------|-----------------|--------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|--------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------|
| anmeldte<br>(signalés)  | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés)   | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | dræbte og døde<br>(abattus et morts) | anmeldte<br>(signalés)        | dræbte og døde<br>(abattus et morts) |
|                         | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                          | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        |                                      |                               |                                      |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 52                       | -                   | 14              | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 130                      | 5                   | 5               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 3                        | 3                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 24                     | 2                   | 2               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 3                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 1                        | -                   | 1               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 5                        | -                   | -               | 5                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 191                      | 8                   | 20              | 33                     | 2                   | 2               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |

Tabel VIII. (Forts.) (Continuation).

Smålenene.

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> )                                     | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                            | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                            |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                              | 553                                 | 4                            | 6                        | 510                             | 29                           | 28                       | 1                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                | 124                                 | 1                            | 8                        | 58                              | 1                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut diarrhø og blodgang ( <i>Diarrhœa acuta et dysenteria</i> ) . . . . . | 1                                   | -                            | -                        | 19                              | 1                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . . .                                 | -                                   | -                            | -                        | 35                              | 2                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> ) . . . . .            | 1                                   | 1                            | -                        | 23                              | 1                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . . . . .                            | 6                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Menigitis acuta</i> ) . . . . .                 | 2                                   | 1                            | 1                        | 6                               | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kronisk hjernebetændelse (kol-<br>ler) ( <i>Fatuitas</i> ) . . . . .       | 3                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i> ) . . . . .              | 38                                  | 5                            | 4                        | 55                              | 1                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> ) . . . . .                 | -                                   | -                            | -                        | 79                              | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                      | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                      | 34                                  | -                            | -                        | 19                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> ) . . . . .                         | 5                                   | -                            | -                        | 238                             | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Skurv ( <i>Favus</i> ) . . . . .                                           | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Skab ( <i>Scabies</i> ) . . . . .                                          | 2                                   | -                            | -                        | 11                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lus ( <i>Pediculinae</i> ) . . . . .                                       | 4                                   | -                            | -                        | 1133                            | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .              | 2                                   | -                            | -                        | 62                              | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                     | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) . . . . .                           | -                                   | -                            | -                        | 17                              | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . . .                              | -                                   | -                            | -                        | 24                              | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placentæ</i> ) . . . . .              | 5                                   | -                            | -                        | 145                             | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                      | 2                                   | -                            | -                        | 49                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kalvningsfeber (melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . . .  | -                                   | -                            | -                        | 166                             | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Borbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . . .                                | -                                   | -                            | -                        | 21                              | 3                            | 4                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . . .                                | -                                   | -                            | -                        | 93                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-<br/>thiasis</i> ) . . . . .              | 14                                  | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                  | 796                                 | 13                           | 19                       | 2764                            | 45                           | 45                       | 4                               | -                            | -                        |

<sup>1)</sup> Bly, møjje, eqvisetum.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 191                               | 8                            | 20                       | 33                              | 2                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 25                                | -                            | 4                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 53                                | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | -                        | 13                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 15                                | 4                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 306                               | 14                           | 26                       | 53                              | 3                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |



Tabel VIII. (Forts.) (Continuation).

Smålenene.

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> ).                                                                                   | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                    | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                    |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                      | 796                                 | 13                           | 19                       | 2764                            | 45                           | 45                       | 4                               | -                            | -                        |
| Klaphingstoperationer ( <i>Opera-<br/>tiones ob kryptorchismum</i> . . .                                           | 3                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . .                                                                         | 250                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 10                              | -                            | -                        |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> ) .                                                                            | 1                                   | 1                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia<br/>ungvis</i> ) . . . . .                                                         | 64                                  | -                            | -                        | 11                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Øielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . . .                                                                        | 13                                  | -                            | -                        | 16                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Arti-<br/>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                         | 169                                 | 5                            | -                        | 45                              | 4                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera contu-<br/>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 190                                 | 6                            | -                        | 45                              | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                            | 154                                 | 6                            | 5                        | 231                             | 65                           | 11                       | -                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                              | 1640                                | 31                           | 24                       | 3113                            | 116                          | 56                       | 14                              | -                            | -                        |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 306                               | 14                           | 26                       | 53                              | 3                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 399                               | -                            | -                        | 11                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 21                                | 1                            | 2                        | 4                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 3                               | 3                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 733                               | 15                           | 28                       | 76                              | 4                            | 2                        | 1                               | 1                            | -                        | 3                               | 3                                             | -                                      | -                                             |

Tabel IX.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(Cas de maladies des animaux domestiques)

| Sygdomme<br>(Maladies)                                                                            | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                                   | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                                   |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                            | 3                          | -                   | 3               | 18                     | -                   | 18              | -                      | -                   | -               |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em-<br/>physematosus</i> ) . . . . . | -                          | -                   | -               | 2                      | -                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Ondartet ødem ( <i>Oedema malig-<br/>num</i> ) . . . . .                                          | -                          | -                   | -               | 3                      | -                   | 3               | -                      | -                   | -               |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris<br/>catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                       | -                          | -                   | -               | 16                     | 6                   | 6               | -                      | -                   | -               |
| Influenza ( <i>Influenza</i> ) . . . . .                                                          | 3                          | 1                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                        | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                            | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysi-<br/>pelas</i> ) . . . . .                                         | 19                         | -                   | -               | 2                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                         | 7                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Brandfeber ( <i>Morbus maculosus</i> )                                                            | 2                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .                                          | 60                         | 1                   | 7               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . . .                                                       | 2                          | 1                   | 1               | 23                     | 7                   | 1               | -                      | -                   | -               |
| Strålesopsygdom ( <i>Actinomycosis</i> )                                                          | -                          | -                   | -               | 4                      | 2                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Sædstrengsforhærdelse og bringe-<br>svulster ( <i>Fibromycoma. Asco-<br/>coccus</i> ) . . . . .   | 13                         | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis<br/>epizootica canum</i> ) . . . . .                           | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                           | 4                          | 2                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et<br/>Ovina</i> ) . . . . .                                         | -                          | -                   | -               | 4                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Mundsyge hos hesten ( <i>Stomatitis<br/>contagiosa pustulosa equi</i> ) . . .                     | 4                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bron-<br/>chitis</i> ) . . . . .    | 74                         | -                   | -               | 14                     | 2                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et pleuritis</i> ) . . .                         | 8                          | -                   | 3               | 7                      | 4                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Overføres                                                                                         | 199                        | 5                   | 14              | 93                     | 21                  | 30              | -                      | -                   | -               |

dans le département de Buskerud en 1903).

[illegible]

Tabel IX. (Forts.) (Continuation).

Buskerud.

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> )                                                        | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                               | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                               |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                 | 199                                 | 5                            | 14                       | 93                              | 21                           | 30                       | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhe) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) | 106                                 | 3                            | 1                        | 171                             | 5                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                   | 68                                  | 4                            | 7                        | 33                              | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut diarrhe og blodgang ( <i>Diarrhoë acuta et dysenteria</i> ) .                            | 5                                   | -                            | -                        | 62                              | 7                            | 7                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . .                                                      | 1                                   | -                            | -                        | 30                              | 4                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> )                                         | 9                                   | -                            | -                        | 6                               | 1                            | 4                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . .                                                     | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Menigitis acuta</i> ) . . . . .                                    | 1                                   | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i> ) . . . . .                                 | 2                                   | -                            | 1                        | 33                              | 9                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> ) . . . . .                                    | -                                   | -                            | -                        | 19                              | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                         | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                         | 34                                  | -                            | -                        | 21                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                                      | 7                                   | -                            | -                        | 92                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Skurv ( <i>Favus</i> ) . . . . .                                                              | 1                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Skab ( <i>Scabies</i> ) . . . . .                                                             | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lus ( <i>Pediculina</i> ) . . . . .                                                           | 45                                  | -                            | -                        | 1585                            | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .                                 | -                                   | -                            | -                        | 36                              | 4                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) . .                                                    | -                                   | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . .                                                   | -                                   | -                            | -                        | 7                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placentæ</i> ) . . . . .                                 | 1                                   | -                            | -                        | 75                              | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                         | 1                                   | -                            | -                        | 20                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kalvningsfeber (melkefeber) ( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . .                          | -                                   | -                            | -                        | 125                             | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . .                                                     | -                                   | -                            | -                        | 38                              | 6                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . . .                                                   | 2                                   | -                            | -                        | 71                              | 1                            | -                        | 2                               | -                            | 1                        |
| Overføres                                                                                     | 488                                 | 12                           | 24                       | 2531                            | 65                           | 47                       | 2                               | -                            | 1                        |

<sup>1)</sup> Kviksølv, fosfor, salt, møjje, bedærvet mel, bomuldfrø.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjærkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 88                                | 15                           | 9                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 21                                | 1                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 10                                | -                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 10                                | 3                            | 5                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 31                                | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 4                                | -                            | -                        | 6                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 10                              | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 5                                | -                            | -                        | 179                               | 22                           | 16                       | 16                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 10                              | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel IX. (Forts.) (Continuation).

Buskerud.

| Sygdomme<br>(Maladies)                                                                                    | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                                           | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                                           |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                                      | 488                        | 12                  | 24              | 2531                   | 65                  | 47              | 2                      | -                   | 1               |
| Forfangenhed (Hordeatio. Kri-<br>thiasis) . . . . .                                                       | 8                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Klaphingstoperationer (Opera-<br>tiones ob kryptorchismum) . .                                            | 5                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kastrationer (Castrationes) . .                                                                           | 148                        | -                   | -               | 3                      | -                   | -               | 11                     | -                   | -               |
| Hov- og klovlidelser (Vitia<br>ungvis) . . . . .                                                          | 164                        | 1                   | -               | 22                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Øielidelser (Vitia oculorum) . .                                                                          | 8                          | -                   | -               | 6                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Led- og slimsæklidelser (Articu-<br>litis et bursitis) . . . . .                                          | 147                        | 1                   | -               | 61                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) (Vulnera, contu-<br>siones, abscessus etc.) . . . . . | 376                        | 8                   | 2               | 98                     | 9                   | -               | 1                      | -                   | -               |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde (Causa ceteri) . . . . .                                            | 47                         | 2                   | -               | 25                     | 14                  | 9               | -                      | -                   | -               |
| Ialt (total)                                                                                              | 1391                       | 24                  | 26              | 2746                   | 88                  | 56              | 14                     | -                   | 1               |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 5                                | -                            | -                        | 179                               | 22                           | 16                       | 16                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 10                              | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 186                               | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | 1                            | -                        | 15                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | 1                            | -                        | 1                                 | -                            | 1                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 6                                | 1                            | -                        | 373                               | 23                           | 17                       | 40                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 10                              | -                                             | -                                      | -                                             |



Tabel X.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                             | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                             | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                             |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                      | 5                                   | -                            | 4                        | 37                              | 1                            | 36                       | -                               | -                            | -                        |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax emphysematosus</i> ) . . . . . | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                     | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Influenza ( <i>Influenza</i> ) . . . . .                                                    | 4                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus ruber</i> ) . . . . .                                      | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> ) . . . . .                                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysipelas</i> ) . . . . .                                         | 15                                  | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                   | 2                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Brandfeber ( <i>Morbus maculosus</i> ) . . . . .                                            | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                        | 125                                 | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . . . .                                               | -                                   | -                            | -                        | 5                               | 5                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesygdom ( <i>Actinomycosis</i> ) . . . . .                                             | -                                   | -                            | -                        | 5                               | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster ( <i>Fibromycoma. Asco-coccus</i> ) . . . . .       | 15                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                         | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                     | 1                                   | -                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et Ovina</i> ) . . . . .                                       | -                                   | -                            | -                        | 20                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Mundsyge hos hesten ( <i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i> ) . . . . .               | 11                                  | -                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> ) . . . . .          | 69                                  | -                            | -                        | 7                               | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse ( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . . . .                  | 54                                  | 1                            | -                        | 76                              | 3                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                   | 302                                 | 2                            | 6                        | 159                             | 14                           | 39                       | -                               | -                            | -                        |

## i Jarlsberg og Larviks amt i 1903.

dans le département de Jarlsberg et Larvik en 1903).

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | 2                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 118                               | 6                            | 9                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 64                                | 6                            | 6                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 6                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 199                               | 14                           | 18                       | 7                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel X. (Forts.) (*Continuation*).

Jarlsberg og

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> ).                                                       | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                            |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                            |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                            |                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------|--------------------------|---------------------------------|----------------------------|--------------------------|---------------------------------|----------------------------|--------------------------|
|                                                                                               | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                      |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                      |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                      |                          |
|                                                                                               |                                     | døde<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | døde<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | døde<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                 | 302                                 | 2                          | 6                        | 159                             | 14                         | 39                       | -                               | -                          | -                        |
| Fordøielessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhø) ( <i>Gastritis. Diarrhœ</i> ) | 86                                  | 1                          | 4                        | 308                             | 8                          | 4                        | -                               | -                          | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                   | 108                                 | -                          | 9                        | 41                              | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Akut diarrhø og blodgang ( <i>Diarrhœa acuta et dysenteria</i> ) . .                          | 2                                   | -                          | -                        | 20                              | 5                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . .                                                        | 2                                   | 1                          | -                        | 22                              | -                          | 5                        | -                               | -                          | -                        |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> ) .                                       | 4                                   | -                          | 1                        | 9                               | -                          | 3                        | -                               | -                          | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . .                                                     | 10                                  | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Dreiesyge ( <i>Hydrocephalus hydatideus</i> ) . . . . .                                       | -                                   | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        | 2                               | -                          | -                        |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Meningitis acuta</i> ) . . . . .                                   | 3                                   | -                          | 1                        | 3                               | -                          | 2                        | -                               | -                          | -                        |
| Kronisk hjernebetændelse (koliker) ( <i>Fatuitas</i> ) . . . . .                              | 1                                   | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i> ) . . . . .                                 | 17                                  | 1                          | 1                        | 64                              | 4                          | 3                        | -                               | -                          | -                        |
| Benskhjærhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> ) . . . . .                                   | -                                   | -                          | -                        | 26                              | 1                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                         | -                                   | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                         | 138                                 | -                          | -                        | 63                              | -                          | 1                        | -                               | -                          | -                        |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                                      | -                                   | -                          | -                        | 9                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Skurv ( <i>Favus</i> ) . . . . .                                                              | -                                   | -                          | -                        | 10                              | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Lus ( <i>Pediculinæ</i> ) . . . . .                                                           | 6                                   | -                          | -                        | 121                             | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .                                 | 7                                   | -                          | -                        | 58                              | 1                          | -                        | 1                               | -                          | -                        |
| Misføstre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                          | -                        | 1                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) .                                                      | 1                                   | -                          | -                        | 9                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Børdreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . .                                                     | -                                   | -                          | -                        | 23                              | 4                          | 1                        | -                               | -                          | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placentæ</i> ) . . . . .                                 | 2                                   | -                          | -                        | 165                             | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                         | 1                                   | -                          | -                        | 13                              | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Kalvningsfeber (melkefeber) ( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . .                            | -                                   | -                          | -                        | 194                             | 1                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Overføres                                                                                     | 690                                 | 5                          | 22                       | 1318                            | 38                         | 58                       | 3                               | -                          | -                        |

<sup>1)</sup> Arsenik, fosfor, salt, stryknin, solanin, slangebid.

## Larvik.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 199                               | 14                           | 18                       | 7                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 40                                | 2                            | 2                        | 5                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | 3                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 9                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 22                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | 2                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 294                               | 19                           | 25                       | 23                              | 2                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel X. (Forts.) (Continuation).

Jarlsberg og

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                                         | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                         | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                         |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                           | 690                                 | 5                            | 22                       | 1318                            | 38                           | 58                       | 3                               | -                            | -                        |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . .                                                                                 | -                                   | -                            | -                        | 35                              | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . .                                                                                 | 1                                   | -                            | -                        | 153                             | 4                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-</i><br><i>thiasis</i> ) . . . . .                                                     | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Klaphingstopoperationer ( <i>Opera-</i><br><i>tiones ob kryptorchismum</i> ) .                                          | 4                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . .                                                                              | 180                                 | -                            | -                        | 19                              | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> )                                                                                   | 2                                   | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia</i><br><i>ungvis</i> ) . . . . .                                                        | 84                                  | -                            | -                        | 14                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Øielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . .                                                                               | 13                                  | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Arti-</i><br><i>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                        | 150                                 | 4                            | -                        | 26                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera, contu-</i><br><i>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . | 597                                 | 2                            | -                        | 201                             | 7                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                                 | 92                                  | 1                            | 1                        | 130                             | 14                           | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                                   | 1818                                | 14                           | 23                       | 1900                            | 64                           | 62                       | 6                               | -                            | -                        |

## Larvik.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjærkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 294                               | 19                           | 25                       | 23                              | 2                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 6                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 93                                | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 22                                | 1                            | -                        | 30                              | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 421                               | 20                           | 25                       | 66                              | 2                            | 1                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XI.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                     | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                     | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                     |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                              | 3                                   | -                            | 3                        | 20                              | 1                            | 19                       | 1                               | -                            | 1                        |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem,<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em-<br/>physematosus</i> ). . . . .   | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet Ødem ( <i>Oedema malig-<br/>num</i> ) . . . . .                                            | 1                                   | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris<br/>catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                         | -                                   | -                            | -                        | 69                              | 29                           | 29                       | 3                               | 1                            | 1                        |
| Influenza ( <i>Influenza</i> ) . . . . .                                                            | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                          | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )<br>Rosen ( <i>Lymphangitis. Erys-<br/>ipelas</i> ) . . . . . | 58                                  | 1                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                           | 13                                  | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Brandfeber ( <i>Morbus maculosus</i> )<br>Kværke ( <i>Adenitis contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .  | 8                                   | 1                            | 3                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| 500                                                                                                 | 5                                   | 14                           | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . . .                                                         | 2                                   | 2                            | -                        | 51                              | 30                           | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesopsygdom ( <i>Actinomycosis</i> )                                                            | 6                                   | -                            | -                        | 15                              | 4                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringe-<br>svulster ( <i>Fibromycoma. Asco-<br/>coccus</i> ) . . . . .     | 38                                  | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis<br/>epizootica canum</i> ) . . . . .                             | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                             | 4                                   | -                            | 3                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Difterit ( <i>Diphtheritis</i> ) . . . . .                                                          | -                                   | -                            | -                        | 3                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et<br/>Ovina</i> ) . . . . .                                           | -                                   | -                            | -                        | 276                             | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Mundsyge hos hesten ( <i>Stoma-<br/>titis contagiosa pustulosa equi</i> )                           | 8                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bron-<br/>chitis</i> ) . . . . .      | 197                                 | -                            | 2                        | 10                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                           | 843                                 | 9                            | 27                       | 452                             | 66                           | 53                       | 4                               | 1                            | 2                        |

## i Hedemarkens amt i 1903.

dans le département de Hedemarken en 1903).

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 139                               | 28                           | 37                       | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 141                               | 5                            | 6                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 6                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | 7                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 12                              | 1                            | 5                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 70                               | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 14                                | 1                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 70                               | -                            | -                        | 317                               | 43                           | 44                       | 18                              | 1                            | 5                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |



Tabel XI. (Forts.) (Continuation).

Hedemarken.

| S y g d o m m e<br>(Maladies)                                                         | Hest<br>(Espèce chevaline) |                    |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                    |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                    |                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------|-----------------|------------------------|--------------------|-----------------|------------------------|--------------------|-----------------|
|                                                                                       | anmeldte<br>(signalés)     | deraf              |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf              |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf              |                 |
|                                                                                       |                            | dræbte<br>(abatús) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abatús) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abatús) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                  | 843                        | 9                  | 27              | 452                    | 66                 | 53              | 4                      | 1                  | 2               |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>(Pneumonia et Pleuritis) . . .                      | 17                         | -                  | 6               | 19                     | 6                  | 1               | 3                      | -                  | -               |
| Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhe) (Gastritis, Diarrhoea) | 209                        | 1                  | 3               | 902                    | 29                 | 7               | 5                      | -                  | -               |
| Kolik, forstoppelse (Colica, Obstructio) . . . . .                                    | 147                        | 2                  | 9               | 131                    | 8                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Akut diarrhe og blodgang<br>(Diarrhoea acuta et dysenteria)                           | 5                          | -                  | -               | 29                     | 6                  | 5               | -                      | -                  | -               |
| Trommesyge (Tympañitis) . . . .                                                       | 6                          | -                  | -               | 106                    | 5                  | 5               | -                      | -                  | -               |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> (Intoxicaciones) .                                        | 2                          | -                  | 1               | 26                     | 2                  | 10              | -                      | -                  | -               |
| Indvoldsorme (Helminthiasis) . .                                                      | 61                         | -                  | -               | -                      | -                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Dreiesyge (Hydrocephalus hydratideus) . . . . .                                       | -                          | -                  | -               | -                      | -                  | -               | 1                      | 1                  | -               |
| Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta) . . . . .                                    | 2                          | -                  | -               | 2                      | -                  | 2               | 1                      | 1                  | -               |
| Kronisk hjernebetændelse (Koller) (Furuitas) . . . . .                                | 2                          | -                  | -               | -                      | -                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Blodurin (Hæmoglobinaemia Hæmoglobinaemia) . . . . .                                  | 20                         | 1                  | 2               | 103                    | 10                 | 19              | -                      | -                  | -               |
| Beuskjorhed (slikkesyge) (Osteomalacia) . . . . .                                     | -                          | -                  | -               | 163                    | 6                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Sveksot (Rachitis) . . . . .                                                          | -                          | -                  | -               | -                      | -                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Hududslet (Eczema) . . . . .                                                          | 131                        | -                  | -               | 122                    | -                  | -               | 1                      | -                  | -               |
| Ringorm (Tricophyton tonsurans) . . . . .                                             | 18                         | -                  | -               | 183                    | -                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Skurv (Farus) . . . . .                                                               | 1                          | -                  | -               | -                      | -                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Skab (Scabies) . . . . .                                                              | 2                          | -                  | -               | 4                      | -                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Lus (Pediculina) . . . . .                                                            | 87                         | -                  | -               | 3791                   | -                  | -               | 30                     | -                  | -               |
| Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares) . . . . .                                  | 7                          | 1                  | -               | 256                    | 5                  | -               | 4                      | -                  | -               |
| Misfostre (Monstra) . . . . .                                                         | -                          | -                  | -               | 6                      | -                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Børvrængning (Inversio uteri) . .                                                     | -                          | -                  | -               | 17                     | 1                  | 1               | -                      | -                  | -               |
| Børdreining (Torsio uteri) . . . .                                                    | -                          | -                  | -               | 32                     | -                  | -               | -                      | -                  | -               |
| Overføres                                                                             | 1560                       | 14                 | 48              | 6344                   | 144                | 103             | 49                     | 3                  | 2               |

<sup>1)</sup> Kobber, arsenik, bly, salt, saltlage, drank, pølse.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 70                               | -                            | -                        | 317                               | 43                           | 44                       | 18                              | 1                            | 5                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | 1                            | -                        | 67                                | 19                           | 13                       | 4                               | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | 3                               | 1                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 44                                | 1                            | 1                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 5                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 29                                | 1                            | 1                        | 4                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 22                                | -                            | 5                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | 1                        | 23                                | 4                            | 10                       | 2                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | 14                              | 14                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 60                                | 4                            | -                        | 18                              | -                            | -                        | 6                               | -                            | 2                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 18                               | -                            | -                        | 167                               | 26                           | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 15                                | -                            | -                        | 14                              | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 10                                | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 296                               | -                            | -                        | 13                              | -                            | -                        | 7                               | 1                            | -                        | 40                              | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 22                                | 4                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 90                               | 1                            | 1                        | 1078                              | 104                          | 77                       | 81                              | 1                            | 8                        | 17                              | 1                            | 2                        | 62                              | 15                                            | -                                      | -                                             |

Tabel XI. (Forts.) (*Continuation*).

Hedemarken.

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                                   | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                   | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                   |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overfort ( <i>transport</i> )                                                                                     | 1560                                | 14                           | 48                       | 6344                            | 144                          | 103                      | 49                              | 3                            | 2                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio<br/>placentæ</i> ) . . . . .                                                 | 4                                   | -                            | -                        | 444                             | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                                             | 6                                   | -                            | -                        | 257                             | 10                           | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Kalvningsfeber (melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . .                                             | -                                   | -                            | -                        | 193                             | 6                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . .                                                                           | -                                   | -                            | -                        | 99                              | 6                            | 5                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . .                                                                           | 12                                  | -                            | -                        | 322                             | 10                           | -                        | 8                               | -                            | -                        |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-<br/>thiasis</i> ) . . . . .                                                     | 12                                  | -                            | -                        | 15                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Klaphingstoperationer ( <i>Opera-<br/>tiones ob Kryptorchismum</i> ) .                                            | 44                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . .                                                                          | 355                                 | -                            | -                        | 13                              | -                            | -                        | 34                              | -                            | -                        |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> )                                                                             | 4                                   | 3                            | 1                        | 2                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia<br/>ungvis</i> ) . . . . .                                                        | 259                                 | 1                            | -                        | 31                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Oielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . .                                                                         | 31                                  | -                            | -                        | 31                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Arti-<br/>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                        | 395                                 | 6                            | -                        | 146                             | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera, contu-<br/>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . | 775                                 | 16                           | 1                        | 277                             | 8                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                           | 555                                 | 15                           | 6                        | 498                             | 56                           | 5                        | 9                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                             | 4012                                | 55                           | 56                       | 8672                            | 243                          | 116                      | 102                             | 3                            | 2                        |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 90                               | 1                            | 1                        | 1078                              | 104                          | 77                       | 81                              | 1                            | 8                        | 17                              | 1                            | 2                        | 62                              | 15                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 10                                | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 5                                | -                            | -                        | 20                                | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 279                               | -                            | 1                        | 8                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 2                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 13                                | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 25                                | 2                            | -                        | 27                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | 2                               | 2                                             | -                                      | -                                             |
| 10                               | -                            | -                        | 132                               | 16                           | 6                        | 4                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | 10                              | -                                             | -                                      | -                                             |
| 105                              | 1                            | 1                        | 1565                              | 125                          | 84                       | 130                             | 1                            | 10                       | 20                              | 1                            | 2                        | 76                              | 17                                            | -                                      | -                                             |

Tabel XII.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                    | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                    | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                    |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                             | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | 4                        | -                               | -                            | -                        |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem,<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em-<br/>physematosus</i> ) . . . . . | -                                   | -                            | -                        | 6                               | 2                            | 4                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris<br/>catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                        | -                                   | -                            | -                        | 56                              | 11                           | 18                       | -                               | -                            | -                        |
| Lungesyge (tyfus) hos hesten<br>( <i>Pleuropneumonia contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .           | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rodsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                         | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                             | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysi-<br/>pelas</i> ) . . . . .                                          | 15                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                          | 12                                  | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Brandfeber ( <i>Morbus maculosus</i> )                                                             | 2                                   | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> )                                                         | 169                                 | -                            | 6                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . .                                                          | 1                                   | 1                            | -                        | 41                              | 27                           | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesopsygdom ( <i>Actinomycosis</i> )                                                           | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringe-<br>svulster ( <i>Fibromycoma. Asco-<br/>coccus</i> ) . . . . .    | 23                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis<br/>epizootica canum</i> ) . . . . .                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                            | 3                                   | 1                            | 1                        | 1                               | 1                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        |
| Difterit ( <i>Diphtheritis</i> ) . . . . .                                                         | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et<br/>Orina</i> ) . . . . .                                          | -                                   | -                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Mundsyge hos hesten ( <i>Stoma-<br/>titis contagiosa pustulosa equi</i> )                          | 7                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bron-<br/>chitis</i> ) . . . . .     | 193                                 | 1                            | -                        | 4                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . .                          | 14                                  | -                            | 2                        | 12                              | 3                            | 1                        | 2                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                          | 440                                 | 4                            | 9                        | 135                             | 45                           | 27                       | 3                               | 1                            | -                        |

dans le département de *Kristian* en 1903).

[illegible]

Tabel XII. (Forts.) (Continuation).

Kristian.

| Sygdomme<br>(Maladies)                                                                        | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                               | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                               |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                          | 440                        | 4                   | 9               | 135                    | 45                  | 27              | 3                      | 1                   | -               |
| Fordøielssygdomme (Indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) | 170                        | -                   | 5               | 380                    | 12                  | 12              | 1                      | -                   | -               |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> )                                             | 113                        | -                   | 1               | 115                    | 8                   | 5               | 1                      | -                   | -               |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i> ) . .                         | 9                          | -                   | 1               | 56                     | 8                   | 9               | -                      | -                   | -               |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . .                                                        | -                          | -                   | -               | 53                     | 4                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> )                                         | -                          | -                   | -               | 22                     | 2                   | 3               | -                      | -                   | -               |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) .                                                       | 33                         | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Dreiesyge ( <i>Hydrocephalus hydatideus</i> ) . . . . .                                       | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Meningitis acuta</i> ) . . . . .                                   | 1                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kronisk hjernebetændelse (koller) ( <i>Fatuitas</i> ) . . . . .                               | 2                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i> ) . . . . .                                 | 6                          | 1                   | 2               | 67                     | 4                   | 11              | -                      | -                   | -               |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> ) . . . . .                                    | -                          | -                   | -               | 48                     | 6                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                         | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                         | 67                         | -                   | -               | 25                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                                      | 4                          | -                   | -               | 183                    | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Skurv ( <i>Favus</i> ) . . . . .                                                              | -                          | -                   | -               | 23                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Lus ( <i>Pediculæ</i> ) . . . . .                                                             | 194                        | -                   | -               | 1468                   | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .                                 | 2                          | -                   | -               | 83                     | 6                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                                        | -                          | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) .                                                      | 2                          | -                   | 1               | 11                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Børdreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . .                                                     | -                          | -                   | -               | 15                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placenta</i> ) . . . . .                                 | 3                          | -                   | -               | 164                    | -                   | 1               | -                      | -                   | -               |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                         | 4                          | -                   | -               | 94                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kalvningsfeber (melkefeber) ( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . .                            | -                          | -                   | -               | 52                     | 2                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Overføres                                                                                     | 1050                       | 5                   | 19              | 2996                   | 97                  | 70              | 5                      | 1                   | -               |

<sup>1)</sup> Arsenik, fosfor, kogsalt, saltlage.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 1                                | -                            | 1                        | 197                               | 20                           | 48                       | 18                              | 2                            | 7                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 2                                | -                            | -                        | 41                                | -                            | 6                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 16                                | 1                            | 4                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 4                                | -                            | 3                        | 9                                 | 4                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 143                               | 6                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 12                                | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 80                               | -                            | -                        | 64                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 3                                | 1                            | -                        | 9                                 | 4                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 90                               | 1                            | 4                        | 509                               | 35                           | 64                       | 27                              | 2                            | 8                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |



Tabel XII. (Forts.) (Continuation).

Kristian.

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> ).                                                                                        | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                         | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                         |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                           | 1050                                | 5                            | 19                       | 2996                            | 97                           | 70                       | 5                               | 1                            | -                        |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . .                                                                                 | 1                                   | -                            | -                        | 36                              | 3                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . .                                                                                 | 14                                  | -                            | -                        | 113                             | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-</i><br><i>thiasis</i> ) . . . . .                                                     | 5                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Klaphingstoperationer ( <i>Opera-</i><br><i>tiones ob kryptorchismum</i> ) . .                                          | 12                                  | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . .                                                                                | 605                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 24                              | -                            | -                        |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> ) .                                                                                 | 1                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia</i><br><i>ungvis</i> ) . . . . .                                                        | 173                                 | -                            | -                        | 34                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Øielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . .                                                                               | 40                                  | -                            | -                        | 13                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Arti-</i><br><i>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                        | 227                                 | 1                            | -                        | 51                              | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera, contu-</i><br><i>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . | 482                                 | 3                            | 1                        | 88                              | 3                            | -                        | 3                               | -                            | -                        |
| Lungeorm ( <i>Pneumonia verminosa</i> )                                                                                 | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Koppeudslet . . . . .                                                                                                   | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-                                                                                            |                                     |                              |                          |                                 |                              |                          |                                 |                              |                          |
| fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                                                                 | 606                                 | 7                            | 4                        | 617                             | 30                           | 15                       | -                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                                   | 3216                                | 16                           | 25                       | 3953                            | 136                          | 89                       | 33                              | 1                            | -                        |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 90                               | 1                            | 4                        | 509                               | 35                           | 64                       | 27                              | 2                            | 8                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 271                               | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 11                                | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 2                                | -                            | -                        | 8                                 | -                            | -                        | 14                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | 1                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 50                               | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 123                               | 9                            | 6                        | 6                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 145                              | 1                            | 5                        | 929                               | 44                           | 70                       | 53                              | 3                            | 8                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XIII.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> )                                                                  | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                         | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                         |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                                  | 4                                   | -                            | 4                        | 65                              | -                            | 65                       | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                                 | -                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Influenza ( <i>Influenza</i> ) . . . . .                                                                | 12                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rodsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus ruber</i> ) . . . . .                                                  | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysipelas</i> ) . . . . .                                                     | 3                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Brandfeber ( <i>Morbus maculosus</i> ) . . . . .                                                        | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                                    | 107                                 | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . . . .                                                           | -                                   | -                            | -                        | 16                              | 9                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesopsygdom ( <i>Actinomyces</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster ( <i>Fibromycoma. Asco-coccus</i> ) . . . . .                   | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis-epizootica canum</i> ) . . . . .                                     | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et Ovina</i> ) . . . . .                                                   | -                                   | -                            | -                        | 12                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> ) . . . . .                      | 48                                  | -                            | -                        | 37                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse ( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . . . .                              | 1                                   | -                            | -                        | 18                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) . . . . . | 122                                 | -                            | -                        | 215                             | 1                            | 5                        | -                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                             | 80                                  | -                            | 3                        | 79                              | 2                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i> ) . . . . .                             | 2                                   | -                            | -                        | 14                              | 1                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . . .                                                              | 1                                   | -                            | -                        | 25                              | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> ) . . . . .                                         | -                                   | -                            | -                        | 8                               | -                            | 5                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                               | 386                                 | 1                            | 8                        | 493                             | 17                           | 81                       | -                               | -                            | -                        |

<sup>1)</sup> Mønje, petroleum.

**i B r a t s b e r g a m t i 1903.**

dans le département de Bratsberg en 1903).

[illegible]

Tabel XIII. (Forts.) (Continuation.).

Bratsberg.

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> ).                                              | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                            |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                            |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                            |                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------|--------------------------|---------------------------------|----------------------------|--------------------------|---------------------------------|----------------------------|--------------------------|
|                                                                                      | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                      |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                      |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                      |                          |
|                                                                                      |                                     | døde<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | døde<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | døde<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                        | 386                                 | 1                          | 8                        | 493                             | 17                         | 81                       | -                               | -                          | -                        |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Menin-</i><br><i>gitis acuta</i> ) . . . . .              | -                                   | -                          | -                        | 1                               | -                          | 1                        | -                               | -                          | -                        |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæ-</i><br><i>moglobinaemia</i> ) . . . . .            | 5                                   | -                          | 1                        | 19                              | 1                          | 5                        | -                               | -                          | -                        |
| Benskjorhed (Slikkesyge) ( <i>Osteo-</i><br><i>malacia</i> ) . . . . .               | -                                   | -                          | -                        | 6                               | 1                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                | -                                   | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                | 44                                  | -                          | -                        | 22                              | -                          | 1                        | -                               | -                          | -                        |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                             | -                                   | -                          | -                        | 1                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Skurv ( <i>Favus</i> ) . . . . .                                                     | -                                   | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Lus ( <i>Pediculina</i> ) . . . . .                                                  | 3                                   | -                          | -                        | 102                             | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus</i><br><i>irregulares</i> ) . . . . .              | -                                   | -                          | -                        | 78                              | 1                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                               | -                                   | -                          | -                        | 4                               | 1                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Borvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) . .                                           | -                                   | -                          | -                        | 5                               | 1                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . .                                          | -                                   | -                          | -                        | 7                               | 4                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio</i><br><i>placentæ</i> ) . . . . .              | 1                                   | -                          | -                        | 63                              | -                          | 2                        | -                               | -                          | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                | 1                                   | -                          | -                        | 39                              | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Kalvningsfeber (melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . . .            | -                                   | -                          | -                        | 185                             | -                          | 5                        | -                               | -                          | -                        |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . . .                                          | 1                                   | -                          | -                        | 30                              | -                          | 2                        | -                               | -                          | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . . .                                          | -                                   | -                          | -                        | 79                              | 1                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-</i><br><i>thiasis</i> ) . . . . .                  | 2                                   | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Klaphingstopoperationer ( <i>Opera-</i><br><i>tiones ob kryptorchismum</i> ) . . . . | 8                                   | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . .                                           | 122                                 | -                          | -                        | 2                               | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia</i><br><i>ungvis</i> ) . . . . .                     | 79                                  | -                          | 1                        | 18                              | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Oielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . . .                                          | 5                                   | -                          | -                        | 12                              | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Led- og Slimsæklidelser ( <i>Arti-</i><br><i>culitis et bursitis</i> ) . . . . .     | 93                                  | 1                          | -                        | 49                              | -                          | -                        | -                               | -                          | -                        |
| Overføres                                                                            | 750                                 | 2                          | 10                       | 1215                            | 27                         | 97                       | -                               | -                          | -                        |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 195                               | 4                            | 52                       | 47                              | -                            | 7                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 83                                | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 8                                 | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 26                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 10                                | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 112                               | -                            | 2                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | 1                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 442                               | 9                            | 55                       | 62                              | -                            | 7                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XIII. (Forts.) (Continuation).

Bratsberg.

| Sygdomme<br>(Maladies)                                                                                   | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                                          | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                                          |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                                     | 750                        | 2                   | 10              | 1215                   | 27                  | 97              | -                      | -                   | -               |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces, etc.) ( <i>Vulnera contusiones, abcessus, etc.</i> ) . . . . | 133                        | -                   | -               | 25                     | -                   | 1               | -                      | -                   | -               |
| Andre behandlede sygdomstilfælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                       | 24                         | 1                   | 2               | 29                     | 11                  | 6               | 1                      | -                   | -               |
| Ialt (total)                                                                                             | 907                        | 3                   | 12              | 1269                   | 38                  | 104             | 1                      | -                   | -               |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 442                               | 9                            | 55                       | 62                              | -                            | 7                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 44                                | 11                           | 8                        | 8                               | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | 1                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 488                               | 20                           | 63                       | 74                              | 1                            | 8                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | 1                                             | -                                      | -                                             |



Tabel XIV.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                           | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                           | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                           |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                                    | -                                   | -                            | -                        | 24                              | -                            | 24                       | -                               | -                            | -                        |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em<br/>physematosus</i> ) . . . . .          | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | 4                        | -                               | -                            | -                        |
| Bråset ( <i>Gastromycosis ovis</i> ) . .                                                                  | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 2                               | -                            | 2                        |
| Ondartet katarrhaffeber ( <i>Febris<br/>catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                               | -                                   | -                            | -                        | 11                              | 1                            | 4                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                                | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                                    | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysipelas</i> ) . . . . .                                                       | 2                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                                      | 119                                 | 1                            | 5                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringe<br>svulster ( <i>Fibromycoma. Asco-</i><br><i>coccus</i> ) . . . . .      | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis<br/>epizootica canum</i> ) . . . . .                                   | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et<br/>Ovina</i> ) . . . . .                                                 | -                                   | -                            | -                        | 18                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bron-</i><br><i>chitis</i> ) . . . . .      | 8                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . .                                 | -                                   | -                            | -                        | 8                               | 5                            | 2                        | 1                               | -                            | 1                        |
| Fordøielssygdomme (indige-<br>stion, mave- og tarmkatarrh,<br>diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) . . | 33                                  | -                            | -                        | 162                             | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Ob-</i><br><i>structio</i> ) . . . . .                                   | 44                                  | -                            | 5                        | 5                               | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Di-</i><br><i>arrhoëa acuta et dysenteria</i> ) . .                         | 1                                   | -                            | -                        | 8                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . .                                                                    | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> )                                                     | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) .                                                                   | 2                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                                 | 210                                 | 1                            | 10                       | 249                             | 9                            | 39                       | 3                               | -                            | 3                        |

<sup>1)</sup> Kogsalt, kviksølvsalve.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 195                               | 4                            | 52                       | 47                              | -                            | 7                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 83                                | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 8                                 | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 26                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 10                                | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 112                               | -                            | 2                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | 1                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 442                               | 9                            | 55                       | 62                              | -                            | 7                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 442                               | 9                            | 55                       | 62                              | -                            | 7                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 44                                | 11                           | 8                        | 8                               | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | 1                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 488                               | 20                           | 63                       | 74                              | 1                            | 8                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | 1                                             | -                                      | -                                             |

*dans le département de Ndenes en 1903).*

[illegible]

*dans le département de Ndenes en 1903).*

[illegible]

Tabel XIV. (Forts.) (Continuation).

Nedenes.

| Sygdomme<br>(Maladies)                                                                                                    | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                                                           | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                                                           |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                                                      | 210                        | 1                   | 10              | 249                    | 9                   | 39              | 3                      | -                   | 3               |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Menin-</i><br><i>gitis acuta</i> ) . . . . .                                                   | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Bloduriu ( <i>Hæmoglobinuria. Hæ-</i><br><i>moglobinaemia</i> ) . . . . .                                                 | 2                          | 2                   | -               | 33                     | -                   | 4               | -                      | -                   | -               |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteo-</i><br><i>malacia</i> ) . . . . .                                                    | -                          | -                   | -               | 7                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                                                     | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                                                     | 6                          | -                   | -               | 12                     | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Skab ( <i>Scabies</i> ) . . . . .                                                                                         | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Lus ( <i>Pediculinæ</i> ) . . . . .                                                                                       | -                          | -                   | -               | 98                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus</i><br><i>irregulares</i> ) . . . . .                                                   | -                          | -                   | -               | 20                     | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) . .                                                                                | -                          | -                   | -               | 3                      | 2                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . .                                                                               | -                          | -                   | -               | 3                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio</i><br><i>placentæ</i> ) . . . . .                                                   | -                          | -                   | -               | 42                     | -                   | 1               | -                      | -                   | -               |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                                                     | -                          | -                   | -               | 17                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kalvningsfeber (Melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . . .                                                 | -                          | -                   | -               | 113                    | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . . .                                                                               | -                          | -                   | -               | 7                      | -                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . . .                                                                               | -                          | -                   | -               | 41                     | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-</i><br><i>thiasis</i> ) . . . . .                                                       | 2                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . . .                                                                              | 31                         | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> ) . .                                                                                 | 1                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia</i><br><i>ungvis</i> ) . . . . .                                                          | 12                         | -                   | -               | 6                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Øielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . . . .                                                                             | 5                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Arti-</i><br><i>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                          | 31                         | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera, contu-</i><br><i>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 64                         | -                   | -               | 20                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                                   | 10                         | -                   | -               | 14                     | -                   | -               | 1                      | -                   | -               |
| Ialt (total)                                                                                                              | 374                        | 3                   | 10              | 686                    | 14                  | 46              | 4                      | -                   | 3               |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 133                               | -                            | 9                        | 16                              | -                            | 3                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 18                                | 2                            | 16                       | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 19                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 15                              | 14                           | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 21                                | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 205                               | 2                            | 25                       | 34                              | -                            | 3                        | 22                              | 15                           | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XV.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                     | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                     | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                     |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                              | 5                                   | -                            | 5                        | 44                              | 3                            | 38                       | 2                               | -                            | 2                        |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem,<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em-<br/>physematosus</i> ) . . . . .  | 2                                   | -                            | 2                        | 7                               | -                            | 7                        | -                               | -                            | -                        |
| Bråset ( <i>Gastromycosis ovis</i> ) . . . . .                                                      | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 4                               | -                            | 4                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris<br/>katarrhalis maligna</i> ) . . . . .                         | -                                   | -                            | -                        | 9                               | 1                            | 6                        | 3                               | -                            | 1                        |
| Lungesyge (tyfus) hos hesten<br>( <i>Pleuropneumonia contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .            | 2                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Influenza ( <i>Influenza</i> ) . . . . .                                                            | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                          | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )<br>Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysi-<br/>pelas</i> ) . . . . . | 10                                  | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                           | 3                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .                                            | 43                                  | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . . . .                                                       | -                                   | -                            | -                        | 10                              | 6                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesoppsygdom ( <i>Actinomycosis</i> ) . . . . .                                                 | -                                   | -                            | -                        | 5                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringe-<br>svulster ( <i>Fibromycoma. Asco-<br/>coccus</i> ) . . . . .     | 9                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis<br/>epizootica canum</i> ) . . . . .                             | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                             | 6                                   | 1                            | 3                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et<br/>Ovina</i> ) . . . . .                                           | -                                   | -                            | -                        | 20                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bron-<br/>chitis</i> ) . . . . .      | 49                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og Brysthindebetændelse<br>( <i>Pncumonia et Pleuritis</i> ) . . . . .                       | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | 1                        | 2                               | -                            | 2                        |
| Overføres                                                                                           | 130                                 | 1                            | 12                       | 102                             | 11                           | 52                       | 11                              | -                            | 9                        |



## i Lister og Mandals amt i 1903.

dans le département de Lister et Mandal en 1903).

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 1                                | -                            | 1                        | 10                                | -                            | 10                       | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 41                                | -                            | 28                       | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 13                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 26                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | 1                        | 65                                | -                            | 39                       | 26                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XV. (Forts.) (Continuation).

Lister og

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                  | 130                                 | 1                            | 12                       | 102                             | 11                           | 52                       | 11                              | -                            | 9                        |
| Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarhoë</i> ) | 76                                  | -                            | -                        | 145                             | -                            | 3                        | 4                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> )                                              | 23                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> )                                                               | -                                   | -                            | -                        | 15                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> )                                                          | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Dreiesyge ( <i>Hydrocephalus hydratideus</i> )                                                 | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Meningitis acuta</i> )                                              | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Blødurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i> )                                            | 2                                   | -                            | -                        | 51                              | 6                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> )                                               | -                                   | -                            | -                        | 19                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> )                                                                    | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> )                                                                    | 6                                   | -                            | -                        | 9                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                                       | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lus ( <i>Pediculinae</i> )                                                                     | 2                                   | -                            | -                        | 41                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> )                                            | -                                   | -                            | -                        | 22                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> )                                                                   | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> )                                                         | -                                   | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Børdreining ( <i>Torsio uteri</i> )                                                            | -                                   | -                            | -                        | 8                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placenta</i> )                                            | -                                   | -                            | -                        | 35                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> )                                                                    | -                                   | -                            | -                        | 15                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kalvningsfeber (melkefeber) ( <i>Eclampsia puerperalis</i> )                                   | -                                   | -                            | -                        | 84                              | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> )                                                              | -                                   | -                            | -                        | 7                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> )                                                              | -                                   | -                            | -                        | 40                              | -                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        |
| Forfængenhed ( <i>Hordeatio. Kri-thiasis</i> )                                                 | 9                                   | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> )                                                           | 51                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                      | 300                                 | 1                            | 14                       | 603                             | 18                           | 62                       | 17                              | 1                            | 9                        |

**Mandal.**

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 1                                | -                            | 1                        | 65                                | -                            | 39                       | 26                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 6                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 8                                 | -                            | 5                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 11                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 20                                | -                            | 12                       | 12                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | 30                              | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | 1                        | 111                               | -                            | 56                       | 50                              | -                            | 1                        | 30                              | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XV. (Forts.) (*Continuation*).

Lister og

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                            | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                            | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                            |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                              | 300                                 | 1                            | 14                       | 603                             | 18                           | 62                       | 17                              | 1                            | 9                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia unguis</i> ) . . . . .                                                     | 58                                  | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Oielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . . .                                                                | 9                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Articulitis et bursitis</i> ) . . . . .                                       | 36                                  | -                            | -                        | 12                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) ( <i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 92                                  | -                            | -                        | 9                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstilfælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                         | 93                                  | -                            | -                        | 75                              | -                            | 16                       | -                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                      | 588                                 | 1                            | 14                       | 709                             | 18                           | 78                       | 23                              | 1                            | 9                        |

Mandal.

| Ged<br>(Espèce caprine) |                     |                 | Svin<br>(Espèce porcine) |                     |                 | Hund<br>(Chiens)       |                     |                 | Kat<br>(Chats)         |                     |                 | Fjerkræ<br>(Volailles) |                                      | Andre dyr<br>(Animaux divers) |                                      |
|-------------------------|---------------------|-----------------|--------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|--------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------|
| anmeldte<br>(signalés)  | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés)   | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | dræbte og døde<br>(abattus et morts) | anmeldte<br>(signalés)        | dræbte og døde<br>(abattus et morts) |
|                         | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                          | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        |                                      |                               |                                      |
| 1                       | -                   | 1               | 111                      | -                   | 56              | 50                     | -                   | 1               | 30                     | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 3                        | -                   | 1               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 3                        | -                   | -               | 16                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 18                       | -                   | 3               | 10                     | -                   | 2               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| 1                       | -                   | 1               | 135                      | -                   | 60              | 76                     | -                   | 3               | 30                     | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |

Tabel XVI.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                   | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                   | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                   |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                            | 12                                  | -                            | 12                       | 45                              | 1                            | 44                       | 1                               | -                            | 1                        |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em-<br/>physematosus</i> ) . . . . . | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet ødem ( <i>Oedema malig-<br/>num</i> ) . . . . .                                          | 3                                   | 1                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Brasot ( <i>Gastromycosis ovis</i> ) . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 21                              | 2                            | 19                       |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris<br/>catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                       | -                                   | -                            | -                        | 49                              | -                            | 23                       | 1                               | -                            | 1                        |
| Influenza ( <i>Influenza</i> ) . . . . .                                                          | 9                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                        | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysi-<br/>pelas</i> ) . . . . .                                         | 11                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                         | 3                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .                                          | 40                                  | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . .                                                         | -                                   | -                            | -                        | 7                               | 5                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesyge ( <i>Actinomyces</i> ) . . . . .                                                       | -                                   | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsførhærdelse og bringe-<br>svulster ( <i>Fibromyoma. Asco-<br/>coccus</i> ) . . . . .    | 13                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis<br/>epizootica canum</i> ) . . . . .                           | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                           | 3                                   | 2                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Difterit ( <i>Diphtheritis</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et<br/>Ovina</i> ) . . . . .                                         | -                                   | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bron-<br/>chitis</i> ) . . . . .    | 47                                  | -                            | 1                        | 21                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . .                         | 3                                   | 1                            | 1                        | 12                              | 1                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                         | 153                                 | 4                            | 19                       | 149                             | 8                            | 73                       | 24                              | 2                            | 21                       |

## i Stavanger amt 1903.

dans le département de Stavanger en 1903).

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 1                                | -                            | 1                        | 2                                 | -                            | 2                        | 3                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 36                                | 6                            | 23                       | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 40                                | 4                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 9                               | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 25                              | 25                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | 2 <sup>1)</sup>                        | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | 1                        | 79                                | 10                           | 27                       | 12                              | 1                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | 25                              | 25                                            | 2                                      | -                                             |

1) Kanin.

Tabel XVI. (Forts.) (Continuation).

Stavanger.

| Sygdomme<br>(Maladies)                                                                        | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                               | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                               |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                          | 153                        | 4                   | 19              | 149                    | 8                   | 73              | 24                     | 2                   | 21              |
| Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) | 58                         | -                   | 2               | 210                    | 10                  | 6               | 6                      | -                   | -               |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                   | 61                         | -                   | 8               | 12                     | -                   | 2               | 3                      | -                   | 1               |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . . .                                                    | -                          | -                   | -               | 18                     | -                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> ) . . . . .                               | -                          | -                   | -               | 2                      | -                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . . . . .                                               | 19                         | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Menigitis acuta</i> ) . . . . .                                    | -                          | -                   | -               | 3                      | 1                   | 1               | -                      | -                   | -               |
| Kronisk hjernebetændelse (Koller) ( <i>Fatuitas</i> ) . . . . .                               | 4                          | 1                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i> ) . . . . .                                 | 2                          | -                   | -               | 42                     | -                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> ) . . . . .                                    | -                          | -                   | -               | 21                     | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                         | 2                          | 1                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                         | 23                         | -                   | -               | 4                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> ) . . . . .                                            | -                          | -                   | -               | 19                     | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Lus ( <i>Pediculina</i> ) . . . . .                                                           | 23                         | -                   | -               | 273                    | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .                                 | -                          | -                   | -               | 26                     | 3                   | 1               | 2                      | -                   | -               |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                                        | -                          | -                   | -               | 1                      | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) . . . . .                                              | -                          | -                   | -               | 2                      | 1                   | -               | 1                      | -                   | -               |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . . .                                                 | -                          | -                   | -               | 3                      | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placentæ</i> ) . . . . .                                 | -                          | -                   | -               | 73                     | 1                   | -               | 1                      | -                   | 1               |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                         | 1                          | -                   | -               | 26                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kalvningsfeber (melkefeber) ( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . . .                        | -                          | -                   | -               | 181                    | 6                   | 5               | -                      | -                   | -               |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . . .                                                   | 1                          | -                   | -               | 14                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . . .                                                   | 3                          | -                   | -               | 49                     | 1                   | 1               | 1                      | -                   | -               |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kriethiasis</i> ) . . . . .                                      | 3                          | -                   | -               | 2                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Overføres                                                                                     | 353                        | 6                   | 29              | 1130                   | 35                  | 95              | 38                     | 2                   | 23              |

<sup>1)</sup> Salt, bomuldfrømel.



| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 1                                | -                            | 1                        | 79                                | 10                           | 27                       | 12                              | 1                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | 25                              | 25                                            | 2                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 6                                 | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | 2 <sup>1)</sup>                        | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | 1 <sup>1)</sup>                        | 1                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 23                                | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 8                                 | -                            | 2                        | 7                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | 1                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 11                                | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 2                                | -                            | 1                        | 140                               | 13                           | 31                       | 34                              | 2                            | 2                        | 2                               | 1                            | 1                        | 25                              | 25                                            | 6                                      | 1                                             |

<sup>1)</sup> Kanin.

Tabel XVI. (Forts.) (Continuation).

Stavanger.

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                                     | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                     | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                     |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                       | 353                                 | 6                            | 29                       | 1130                            | 35                           | 95                       | 38                              | 2                            | 23                       |
| Klaphingstopoperationer ( <i>Operat-<br/>iones ob kryptorchismum</i> ) . .                                          | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . .                                                                            | 168                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> ) .                                                                             | 3                                   | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia<br/>ungvis</i> ) . . . . .                                                          | 84                                  | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ojdelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . .                                                                              | 2                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsækidelser ( <i>Arti-<br/>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                           | 66                                  | 3                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera, contu-<br/>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 215                                 | 6                            | -                        | 59                              | 2                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Cerebro-spinalmeningit ( <i>Menin-<br/>gitis cerebro-spinalis</i> ) . . . . .                                       | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                             | 77                                  | 1                            | 3                        | 99                              | 3                            | 4                        | 19                              | -                            | 17                       |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                               | 969                                 | 19                           | 32                       | 1303                            | 40                           | 99                       | 58                              | 2                            | 40                       |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 2                                | -                            | 1                        | 140                               | 13                           | 31                       | 34                              | 2                            | 2                        | 2                               | 1                            | 1                        | 25                              | 25                                            | 6                                      | 1                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 72                                | -                            | 1                        | 3                               | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | 2 <sup>1)</sup>                        | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | 1                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 11                                | 1                            | -                        | 19                              | -                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        | 1                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 2                                | -                            | 2                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 3                                | -                            | 2                        | 15                                | 1                            | 6                        | 16                              | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | 1                                             | -                                      | -                                             |
| 7                                | -                            | 5                        | 239                               | 16                           | 38                       | 76                              | 2                            | 5                        | 6                               | 1                            | 1                        | 27                              | 26                                            | 8                                      | 1                                             |

<sup>1)</sup> Kanin.

Tabel XVII.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux Domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                      | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                      | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                      |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                               | 5                                   | -                            | 5                        | 59                              | -                            | 59                       | 4                               | -                            | 4                        |
| Raslesyge, Miltbrandsemfysem,<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em-<br/>physematosus</i> ) . . . . .   | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Bråset ( <i>Gastromycosis oris</i> ) . .                                                             | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 18                              | -                            | 18                       |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris<br/>catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                          | -                                   | -                            | -                        | 23                              | 5                            | 16                       | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                           | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knauderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                              | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysi-<br/>pelas</i> ) . . . . .                                            | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                            | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .                                             | 47                                  | -                            | 8                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . .                                                            | -                                   | -                            | -                        | 6                               | 6                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesygdom ( <i>Actinomycosis</i> )                                                                | -                                   | -                            | -                        | 2                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Siedstrengsførhærdelse og bringe-<br>svulster ( <i>Fibromycoma. Asco-<br/>coccus</i> ) . . . . .     | 2                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis<br/>epizootica canum</i> ) . . . . .                              | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                              | 2                                   | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et<br/>Ovina</i> ) . . . . .                                            | -                                   | -                            | -                        | 16                              | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bron-<br/>chitis</i> ) . . . . .       | 12                                  | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . .                            | 6                                   | 1                            | 1                        | 25                              | 7                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordiøiessygdomme (indige-<br>stion, mave- og tarmkatarrh,<br>diarrih) ( <i>Gastritis. Diarrhœ</i> ) | 58                                  | 1                            | 5                        | 383                             | 9                            | 15                       | -                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Ob-<br/>structio</i> ) . . . . .                                    | 40                                  | -                            | 4                        | 66                              | 3                            | 6                        | 2                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                            | 177                                 | 2                            | 24                       | 583                             | 33                           | 98                       | 24                              | -                            | 22                       |

## i Søndre Bergenhus amt i 1903.

dans le département de Søndre Bergenhus en 1903).

| Ged<br>(Espèce caprine) |                     |                 | Svin<br>(Espèce porcine) |                     |                 | Hund<br>(Chiens)       |                     |                 | Kat<br>(Chats)         |                     |                 | Fjærkræ<br>(Volailles) |                                      | Andre dyr<br>(Animaux divers) |                                      |
|-------------------------|---------------------|-----------------|--------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|--------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------|
| anmeldte<br>(signalés)  | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés)   | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | dræbte og døde<br>(abattus et morts) | anmeldte<br>(signalés)        | dræbte og døde<br>(abattus et morts) |
|                         | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                          | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        |                                      |                               |                                      |
| -                       | -                   | -               | 3                        | -                   | 3               | 4                      | -                   | 3               | 2                      | 1                   | 1               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 30                       | 4                   | 6               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 20                       | 2                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | 21                     | 5                   | 5               | 1                      | -                   | 1               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 1                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 6                        | 2                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 60                       | 8                   | 9               | 25                     | 5                   | 8               | 3                      | 1                   | 2               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |

Tabel XVII. (Forts.) (Continuation).

Søndre

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                         | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                         | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                         |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                           | 177                                 | 2                            | 24                       | 583                             | 33                           | 98                       | 24                              | -                            | 22                       |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i> ) . . . | -                                   | -                            | -                        | 18                              | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . .                                  | -                                   | -                            | -                        | 45                              | 2                            | 5                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . .                               | 22                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Dreiesyge ( <i>Hydrocephalus hydatideus</i> ) . . . . .                 | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 8                               | 1                            | 7                        |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Meningitis acuta</i> ) . . . . .             | -                                   | -                            | -                        | 2                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i> ) . . . . .           | -                                   | -                            | -                        | 103                             | 11                           | 13                       | -                               | -                            | -                        |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> ) . . . . .              | -                                   | -                            | -                        | 43                              | 8                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                   | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                   | 6                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                | -                                   | -                            | -                        | 61                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Skab ( <i>Scabies</i> ) . . . . .                                       | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lus ( <i>Pediculinae</i> ) . . . . .                                    | 24                                  | -                            | -                        | 637                             | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .           | 1                                   | 1                            | -                        | 27                              | 2                            | 2                        | 2                               | -                            | -                        |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                  | -                                   | -                            | -                        | 2                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) . .                              | -                                   | -                            | -                        | 9                               | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . .                               | -                                   | -                            | -                        | 10                              | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placentæ</i> ) . . . . .           | -                                   | -                            | -                        | 126                             | 10                           | 6                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastning <sup>1</sup> ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                      | -                                   | -                            | -                        | 84                              | 6                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kalvningsfeber (Melkefeber) ( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . .      | -                                   | -                            | -                        | 82                              | -                            | 7                        | -                               | -                            | -                        |
| Borbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . .                               | -                                   | -                            | -                        | 16                              | 2                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . .                               | 1                                   | -                            | -                        | 65                              | 5                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Forfængenhed ( <i>Hordeatio. Kri-thiasis</i> ) . . . . .                | 6                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Klaphingstopoperationer ( <i>Operationes ob kryptorchismum</i> ) . .    | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . .                              | 194                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> )                                   | -                                   | -                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                               | 432                                 | 3                            | 24                       | 1922                            | 84                           | 138                      | 35                              | 1                            | 29                       |

## Bergenhus.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 60                                | 8                            | 9                        | 25                              | 5                            | 8                        | 3                               | 1                            | 2                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 49                                | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 8                               | 1                            | -                        | 5                               | 2                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 11                              | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 6                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 27                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | 1                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 5                               | 1                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 145                               | 11                           | 9                        | 55                              | 9                            | 9                        | 14                              | 4                            | 2                        | 1                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XVII. (Forts.) (Continuation).

Søndre

| Sygdomme<br>(Maladies).                                                                                    | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                                            | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                                            |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                                       | 432                        | 3                   | 24              | 1922                   | 84                  | 138             | 35                     | 1                   | 29              |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia unguis</i> ) . . . . .                                                     | 91                         | -                   | -               | 6                      | -                   | -               | 1                      | -                   | -               |
| Oielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . .                                                                  | 14                         | -                   | -               | 30                     | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Articulitis et bursitis</i> ) . . . . .                                       | 73                         | 3                   | -               | 19                     | 2                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) ( <i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 128                        | 4                   | 1               | 80                     | 6                   | 3               | 1                      | -                   | -               |
| Lungeorm ( <i>Pneumonia verminosa</i> )                                                                    | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Andre behandlede sygdomstilfælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                         | 38                         | 1                   | -               | 190                    | 4                   | 4               | 3                      | -                   | -               |
| Ialt (total)                                                                                               | 776                        | 11                  | 25              | 2247                   | 97                  | 145             | 40                     | 1                   | 29              |



**Bergenhus.**

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 145                               | 11                           | 9                        | 55                              | 9                            | 9                        | 14                              | 4                            | 2                        | 1                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 18                               | 4                            | 8                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 24                                | -                            | -                        | 11                              | -                            | 1                        | 6                               | 1                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 18                               | 4                            | 8                        | 178                               | 11                           | 9                        | 68                              | 9                            | 10                       | 21                              | 5                            | 2                        | 1                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XVIII.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
*(Cas de maladies des animaux domestiques dans la*

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                            | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                            | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                            |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                                       | 12                                  | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                                        | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielsesygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoe</i> )             | 14                                  | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                                | 40                                  | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                                                   | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Forfængenhed ( <i>Hordeatio. Kri-thiasis</i> ) . . . . .                                                   | 16                                  | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) ( <i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 28                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>Total</i> )                                                                                      | 110                                 | 3                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |

## i Bergens by i 1903.

ville de Bergen, signalés en 1903).

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 11                              | 1                            | 3                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 8                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 25                              | 1                            | 3                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XIX.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> ).                                                               | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                       | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                       |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                                | 1                                   | -                            | 1                        | 12                              | -                            | 10                       | -                               | -                            | -                        |
| Raslesyge, miltbrandsemfysem.<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em-<br/>physematosus</i> ) . . . . .    | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Bråset ( <i>Gastromycosis ovis</i> ) . .                                                              | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 2                               | -                            | 2                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris<br/>catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                           | -                                   | -                            | -                        | 26                              | 3                            | 19                       | -                               | -                            | -                        |
| Rodsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                                | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysi-<br/>pelas</i> ) . . . . .                                             | 2                                   | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .                                              | 32                                  | -                            | 3                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . .                                                               | -                                   | -                            | -                        | 20                              | 20                           | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringe-<br>svulster ( <i>Fibromycoma. Asco-<br/>coccus</i> ) . . . . .       | 7                                   | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> )                        | 39                                  | -                            | -                        | 12                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . .                             | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | 1                        | 3                               | -                            | 3                        |
| Fordøielssygdomme (indige-<br>stion, mave- og tarmkatarrh,<br>diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) | 46                                  | 1                            | 2                        | 149                             | -                            | 3                        | 2                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Ob-<br/>structio</i> ) . . . . .                                     | 22                                  | -                            | 2                        | 24                              | 1                            | 1                        | 4                               | -                            | -                        |
| Akut diarrhè og blodgang<br>( <i>Diarrhoëa acuta et dysen-<br/>teria</i> ) . . . . .                  | 1                                   | 1                            | -                        | 6                               | -                            | 5                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . .                                                                | -                                   | -                            | -                        | 3                               | 1                            | 1                        | 2                               | -                            | 2                        |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> )                                                 | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> )                                                                 | 33                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Dreiesyge ( <i>Hydrocephalus hyda-<br/>tideus</i> ) . . . . .                                         | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 14                              | 8                            | -                        |
| Overføres                                                                                             | 183                                 | 4                            | 8                        | 259                             | 25                           | 40                       | 27                              | 8                            | 7                        |

<sup>1)</sup> Kviksølv, arsenik, salt.

*dans le département de Nordre Bergenhus en 1903).*

[illegible]

Tabel XIX. (Forts.) (Continuation).

Nordre

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> )                                                                             | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                    | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                    |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                      | 183                                 | 4                            | 8                        | 259                             | 25                           | 40                       | 27                              | 8                            | 7                        |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Menin-<br/>gitis acuta</i> ) . . . . .                                                  | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinaemia</i> . <i>Hæ-<br/>moglobinaemia</i> ) . . . . .                                       | 8                                   | -                            | 1                        | 76                              | 1                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteo-<br/>malacia</i> ) . . . . .                                                   | -                                   | -                            | -                        | 40                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                                              | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                                              | 11                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 30                              | -                            | -                        |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                                                           | 2                                   | -                            | -                        | 397                             | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lus ( <i>Pediculinae</i> ) . . . . .                                                                               | 70                                  | -                            | -                        | 472                             | -                            | -                        | 34                              | -                            | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus<br/>irregulares</i> ) . . . . .                                                  | -                                   | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . .                                                                        | -                                   | -                            | -                        | 2                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio<br/>placentæ</i> ) . . . . .                                                  | 1                                   | -                            | -                        | 11                              | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                                              | -                                   | -                            | -                        | 86                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kalvningsfeber (melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . .                                            | -                                   | -                            | -                        | 16                              | 1                            | 3                        | -                               | -                            | -                        |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . .                                                                          | -                                   | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . .                                                                          | 2                                   | -                            | -                        | 31                              | 1                            | -                        | 2                               | -                            | -                        |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-<br/>thiasis</i> ) . . . . .                                                      | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Klaphingstoperationer ( <i>Opera-<br/>tiones ob kryptorchismum</i> ) . . .                                         | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . .                                                                         | 121                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia<br/>ungvis</i> ) . . . . .                                                         | 18                                  | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Øielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . . .                                                                        | 4                                   | -                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Articu-<br/>litis et bursitis</i> ) . . . . .                                         | 51                                  | -                            | -                        | 14                              | 1                            | -                        | 3                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc. ( <i>Vulnera, contu-<br/>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 105                                 | 2                            | -                        | 34                              | 2                            | -                        | 2                               | -                            | -                        |
| Lungeorm ( <i>Pneumonia verminosa</i> )                                                                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                                          | 582                                 | 6                            | 9                        | 1456                            | 33                           | 45                       | 100                             | 8                            | 7                        |

**Bergenhuis.**

[illegible]

Tabel XIX. (Forts.) (Continuation)

Nordre

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                    | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|--------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                    | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                    |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                      | 582                                 | 6                            | 9                        | 1456                            | 33                           | 45                       | 100                             | 8                            | 7                        |
| Smitsom øienbetændelse ( <i>Keratitis contagiosa</i> ) . . . . .   | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 37                              | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstilfælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . . | 177                                 | 6                            | 3                        | 134                             | 11                           | 5                        | 2                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                              | 759                                 | 12                           | 12                       | 1590                            | 44                           | 50                       | 139                             | 8                            | 7                        |



## Bergenhus.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 117                              | -                            | 6                        | 114                               | 6                            | 22                       | 5                               | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 26                                | 1                            | 2                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 117                              | -                            | 6                        | 140                               | 7                            | 24                       | 6                               | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XX.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                   | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                   | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                   |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                            | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris catarrhalis maligna</i> ) . . . .                             | -                                   | -                            | -                        | 5                               | 2                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus ruber</i> ) . . . . .                                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> ) . . . . .                                                  | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysi pelas</i> ) . . . . .                                              | 2                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                         | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                              | 2                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesopsygdom ( <i>Actinomycosis</i> ) . . . . .                                                | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster ( <i>Fibromycoma. Asco-coccus</i> ) . . . . .             | 2                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                               | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                           | 2                                   | -                            | 2                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Difterit ( <i>Diphtheritis</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et Orina</i> ) . . . . .                                             | -                                   | -                            | -                        | 32                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> ) . . . . .                | 20                                  | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge og brysthindebetændelse ( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . .                               | 4                                   | -                            | 2                        | 5                               | 3                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) . . | 17                                  | 1                            | -                        | 52                              | 2                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                       | 21                                  | 1                            | 2                        | 18                              | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i> ) . .                             | 2                                   | -                            | -                        | 19                              | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> ) . . . . .                                   | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . . . . .                                                   | 37                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overfores                                                                                         | 110                                 | 2                            | 6                        | 145                             | 8                            | 7                        | 1                               | -                            | -                        |

<sup>1)</sup> Kviksolv.

*dans le département de Romsdal en 1903).*

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | 6                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 26                                | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 4                               | -                            | 2                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 20                              | 20                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 38                                | 8                            | 2                        | 14                              | -                            | 2                        | 1                               | 1                            | -                        | 20                              | 20                                            | -                                      | -                                             |

Tabel XX. (Forts.) (Continuation).

Romsdal.

| Sygdomme<br>(Maladies)                                                                                                  | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                                                                         | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                                                                         |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                                                                                    | 110                        | 2                   | 6               | 145                    | 8                   | 7               | 1                      | -                   | -               |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Menin-</i><br><i>gitis acuta</i> ) . . . . .                                                 | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæ-</i><br><i>moglobinaemia</i> ) . . . . .                                               | -                          | -                   | -               | 11                     | 1                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Benskjørhed (Slikkesyge) ( <i>Osteo-</i><br><i>malacia</i> ) . . . . .                                                  | -                          | -                   | -               | 13                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                                                   | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                                                   | 30                         | -                   | -               | 2                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                                                                                | -                          | -                   | -               | 72                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Skab ( <i>Scabies</i> ) . . . . .                                                                                       | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Lus ( <i>Pediculinæ</i> ) . . . . .                                                                                     | 11                         | -                   | -               | 19                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus</i><br><i>irregulares</i> ) . . . . .                                                 | -                          | -                   | -               | 8                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                                                                  | -                          | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . .                                                                             | -                          | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio</i><br><i>placentæ</i> ) . . . . .                                                 | -                          | -                   | -               | 18                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                                                   | -                          | -                   | -               | 4                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kalvningsfeber (Melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . . .                                               | -                          | -                   | -               | 32                     | 1                   | 1               | -                      | -                   | -               |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . . .                                                                             | -                          | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . . .                                                                             | 1                          | -                   | -               | 22                     | 1                   | 1               | -                      | -                   | -               |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-</i><br><i>thiasis</i> ) . . . . .                                                     | 1                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . . .                                                                            | 108                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia</i><br><i>ungvis</i> ) . . . . .                                                        | 2                          | -                   | -               | 2                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Øielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . . . .                                                                           | 2                          | -                   | -               | 3                      | -                   | -               | 1                      | -                   | -               |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Articu-</i><br><i>litis et bursitis</i> ) . . . . .                                        | 35                         | -                   | -               | 5                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontu-<br>sioner, absces etc.) ( <i>Vulnera,</i><br><i>contusiones, abscessus etc.</i> ) . . . . | 46                         | 2                   | -               | 19                     | 2                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                                 | 32                         | -                   | 1               | 42                     | 1                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Ialt (total)                                                                                                            | 378                        | 4                   | 7               | 420                    | 14                  | 11              | 2                      | -                   | -               |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjærkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 38                                | 8                            | 2                        | 14                              | -                            | 2                        | 1                               | 1                            | -                        | 20                              | 20                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 50                                | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 10                              | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 33                                | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 8                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 1                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 1                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | 15                              | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 127                               | 9                            | 2                        | 42                              | -                            | 3                        | 14                              | 2                            | -                        | 32                              | 20                                            | -                                      | -                                             |

Tabel XXI.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> ).                                                               | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                       | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                       |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                                | 7                                   | -                            | 7                        | 34                              | 2                            | 31                       | 1                               | -                            | 1                        |
| Raslesyge. Miltbrandsemfysem.<br>(«Rauschbrand») ( <i>Anthrax em-<br/>physematosus</i> ) . . . . .    | -                                   | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Blåst ( <i>Gastromycosis ovis</i> ) . . .                                                             | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 22                              | 4                            | 18                       |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris<br/>catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                           | -                                   | -                            | -                        | 28                              | 9                            | 10                       | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus<br/>ruber</i> ) . . . . .                                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> )                                                                | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysi-<br/>pelas</i> ) . . . . .                                             | 25                                  | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                             | 8                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Brandfeber ( <i>Morbus maculosus</i> )                                                                | 2                                   | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa<br/>equi</i> ) . . . . .                                              | 31                                  | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . .                                                             | -                                   | -                            | -                        | 45                              | 28                           | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesygdom ( <i>Actinomycosis</i> )                                                                 | 1                                   | -                            | -                        | 5                               | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrængsforhærdelse og bringe-<br>svulster ( <i>Fibromycoma. Asco-<br/>coccus</i> ) . . . . .       | 10                                  | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis<br/>epizootica canum</i> ) . . . . .                               | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                               | 2                                   | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et<br/>Ovina</i> ) . . . . .                                             | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bron-<br/>chitis</i> ) . . . . .        | 84                                  | -                            | -                        | 10                              | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . .                             | 14                                  | 1                            | 2                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielssygdomme (indige-<br>stion, mave- og tarmkatarrh,<br>diarrhæ) ( <i>Gastritis. Diarrhoe</i> ) | 68                                  | -                            | 1                        | 322                             | 12                           | 3                        | 4                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                             | 252                                 | 2                            | 13                       | 457                             | 55                           | 45                       | 30                              | 4                            | 19                       |

## i Søndre Trondhjems amt i 1903.

dans le département de Søndre Trondhjem en 1903).

| Ged<br>(Espèce caprine) |                     |                 | Svin<br>(Espèce porcine) |                     |                 | Hund<br>(Chiens)       |                     |                 | Kat<br>(Chats)         |                     |                 | Fjærkræ<br>(Volailles) |                                      | Andre dyr<br>(Animaux divers) |                                      |
|-------------------------|---------------------|-----------------|--------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|--------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------|
| anmeldte<br>(signalés)  | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés)   | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | dræbte og døde<br>(abattus et morts) | anmeldte<br>(signalés)        | dræbte og døde<br>(abattus et morts) |
|                         | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                          | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        |                                      |                               |                                      |
| 1                       | -                   | 1               | 12                       | 1                   | 11              | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 103                      | 4                   | 28              | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 130                      | 4                   | 4               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 1                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 11                       | 1                   | 2               | 9                      | 3                   | 1               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | -                        | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 3                        | 1                   | 1               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 2                        | 1                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| -                       | -                   | -               | 33                       | -                   | 4               | 6                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |
| 1                       | -                   | 1               | 295                      | 12                  | 50              | 17                     | 3                   | 1               | -                      | -                   | -               | -                      | -                                    | -                             | -                                    |

Tabel XXI. (Forts) (Continuation).

Søndre

| S y g d o m m e<br>(Maladies).                                     | Hest<br>(Espèce chevaline) |                   |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                   |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                   |                 |
|--------------------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------|-----------------|------------------------|-------------------|-----------------|------------------------|-------------------|-----------------|
|                                                                    | anmeldte<br>(signalés)     | deraf             |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf             |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf             |                 |
|                                                                    |                            | døde<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | døde<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | døde<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                               | 252                        | 2                 | 13              | 457                    | 55                | 45              | 30                     | 4                 | 19              |
| Kolik, forstoppelse (Colica Obstructio) . . . . .                  | 156                        | -                 | 4               | 72                     | 3                 | 2               | -                      | -                 | -               |
| Akut diarrhè og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria) . . . . . | 5                          | -                 | -               | 28                     | -                 | 3               | -                      | -                 | -               |
| Trommesyge (Tympantitis) . . . . .                                 | -                          | -                 | -               | 35                     | -                 | -               | 2                      | 1                 | -               |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> (Intoxicaciones) . . . . .             | 1                          | -                 | -               | 12                     | 3                 | 3               | -                      | -                 | -               |
| Indvoldsorme (Helminthiasis) . . . . .                             | 37                         | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Dreiesyge (Hydrocephalus hydraceus) . . . . .                      | -                          | -                 | -               | 1                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta) . . . . .                 | -                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Kronisk hjernebetændelse (koliker) (Fatuitas) . . . . .            | 1                          | -                 | -               | -                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Blodurin (Hæmoglobinaemia) . . . . .                               | 3                          | -                 | -               | 39                     | 5                 | 3               | -                      | -                 | -               |
| Benskjøhed (slikkesyge) (Osteomalacia) . . . . .                   | -                          | -                 | -               | 47                     | 2                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Sveksot (Rachitis) . . . . .                                       | 3                          | -                 | -               | 1                      | 1                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Hududslet (Eczema) . . . . .                                       | 68                         | -                 | -               | 15                     | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Ringorm (Tricophyton tonsurans) . . . . .                          | -                          | -                 | -               | 75                     | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Skab (Scabies) . . . . .                                           | -                          | -                 | -               | 2                      | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Lus (Pediculina) . . . . .                                         | 90                         | -                 | -               | 828                    | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares) . . . . .               | 6                          | -                 | -               | 72                     | 1                 | 2               | 4                      | -                 | -               |
| Misfostre (Monstra) . . . . .                                      | -                          | -                 | -               | 2                      | -                 | 1               | -                      | -                 | -               |
| Borvrængning (Inversio uteri) . . . . .                            | 1                          | -                 | 1               | 11                     | 1                 | -               | 1                      | -                 | -               |
| Bordreining (Torsio uteri) . . . . .                               | -                          | -                 | -               | 13                     | 1                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Tilbageholdt efterbyrd (Retentio placentæ) . . . . .               | 1                          | -                 | -               | 107                    | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Kastning (Abortus) . . . . .                                       | -                          | -                 | -               | 28                     | -                 | -               | -                      | -                 | -               |
| Kalvningsfeber (melkefeber) (Eclampsia puerperalis) . . . . .      | -                          | -                 | -               | 55                     | 2                 | 3               | -                      | -                 | -               |
| Børbetændelse (Metritis) . . . . .                                 | -                          | -                 | -               | 29                     | 2                 | 1               | -                      | -                 | -               |
| Jurbetændelse (Mastitis) . . . . .                                 | 5                          | -                 | -               | 98                     | 2                 | -               | 4                      | -                 | -               |
| Overføres                                                          | 629                        | 2                 | 18              | 2027                   | 78                | 63              | 41                     | 5                 | 19              |

<sup>1)</sup> Kviksølv, salt, arsenik, maling, bomuldfremel, lemænforgiftning hos hest.



## Trondhjem.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 1                                | -                            | 1                        | 295                               | 12                           | 50                       | 17                              | 3                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 15                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | 1                        | 2                                 | 1                            | 1                        | 1                               | -                            | 1                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 176                               | 8                            | 4                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 18                                | -                            | -                        | 14                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 9                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 18                                | 4                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 2                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 5                                | -                            | 2                        | 556                               | 26                           | 57                       | 40                              | 3                            | 2                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XXI. (Forts.) (Continuation).

Søndre

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> ).                                                                                         | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                          |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                            | 629                                 | 2                            | 18                       | 2027                            | 78                           | 63                       | 41                              | 5                            | 19                       |
| Forfaengenhed ( <i>Hordeatio. Kri-</i><br><i>thiasis</i> ) . . . . .                                                     | 13                                  | 2                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Klaphingstoperationer ( <i>Opera-</i><br><i>tiones ob kryptorchismum</i> ) . .                                           | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . .                                                                                 | 210                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 121                             | -                            | -                        |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> ) .                                                                                  | 2                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitia</i><br><i>ungvis</i> ) . . . . .                                                         | 119                                 | -                            | -                        | 14                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Øjidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . . .                                                                                | 15                                  | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Arti-</i><br><i>culitis et bursitis</i> ) . . . . .                                         | 193                                 | 1                            | -                        | 20                              | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces, etc.) ( <i>Vulnera, Contu-</i><br><i>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . | 249                                 | 2                            | 1                        | 41                              | 1                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                                  | 278                                 | 1                            | 3                        | 247                             | 14                           | -                        | 2                               | 1                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                                    | 1713                                | 8                            | 22                       | 2359                            | 95                           | 64                       | 168                             | 6                            | 19                       |

## Trondhjem.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 5                                | -                            | 2                        | 556                               | 26                           | 57                       | 40                              | 3                            | 2                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 327                               | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | 30                              | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 13                                | -                            | 1                        | 11                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 40                                | 3                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 2                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 6                                | -                            | 2                        | 942                               | 29                           | 59                       | 61                              | 3                            | 2                        | 31                              | -                            | 1                        | 2                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XXII.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> ).                                                                  | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                   | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                   |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                            | 3                                   | 1                            | 2                        | 8                               | -                            | 8                        | -                               | -                            | -                        |
| Bråset ( <i>Gastromycosis ovis</i> ) . .                                                          | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 4                               | -                            | 4                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                           | -                                   | -                            | -                        | 33                              | 5                            | 16                       | -                               | -                            | -                        |
| Lungesyge (tyfus) hos hesten<br>( <i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i> ) . . . . .              | 2                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus ruber</i> ) . . . . .                                            | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> ) .                                                          | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysipelas</i> ) . . . . .                                               | 13                                  | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Neldefeber ( <i>Urticaria</i> ) . . . . .                                                         | 9                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                              | 51                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . .                                                         | -                                   | -                            | -                        | 9                               | 7                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Strålesygdom ( <i>Actinomycosis</i> ) . .                                                         | -                                   | -                            | -                        | 5                               | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster ( <i>Fibromycoma. Asco-coccus</i> ) . . . . .             | 7                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                               | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Stivkrampe ( <i>Tetanus</i> ) . . . . .                                                           | 3                                   | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et Ovina</i> ) . . . . .                                             | -                                   | -                            | -                        | 12                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> ) . . . . .                | 108                                 | 1                            | -                        | 22                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse ( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . .                            | 7                                   | -                            | 2                        | 12                              | 5                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, ( <i>Gastritis. Diarrhoe</i> )) . . . . . | 141                                 | 1                            | 6                        | 330                             | 5                            | 8                        | 10                              | -                            | 3                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica Obstructio</i> ) . . . . .                                        | 48                                  | -                            | 7                        | 59                              | 1                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                         | 392                                 | 6                            | 17                       | 494                             | 25                           | 33                       | 14                              | -                            | 7                        |

## i Nordre Trondhjems amt i 1903.

dans le département de Nordre Trondhjem en 1903).

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 92                                | 3                            | 45                       | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 170                               | 7                            | 9                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 15                              | 15                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | 3                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 17                                | 4                            | 3                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 2                                | -                            | -                        | 17                                | -                            | 1                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 11                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 2                                | -                            | -                        | 323                               | 17                           | 59                       | 9                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 15                              | 15                                            | -                                      | -                                             |

Tabel XXII. (Forts) (Continuation).

Nordre

| Sygdomme<br>(Maladies)                                            | Hest<br>(Espèce chevaline) |                     |                 | Ko<br>(Espèce bovine)  |                     |                 | Får<br>(Espèce ovine)  |                     |                 |
|-------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|------------------------|---------------------|-----------------|
|                                                                   | anmeldte<br>(signalés)     | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 | anmeldte<br>(signalés) | deraf               |                 |
|                                                                   |                            | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |                        | dræbte<br>(abattus) | døde<br>(morts) |
| Overført (transport)                                              | 392                        | 6                   | 17              | 494                    | 25                  | 33              | 14                     | -                   | 7               |
| Akut diarrhø og blodgang ( <i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i> ) | 6                          | -                   | 1               | 37                     | 2                   | 1               | -                      | -                   | -               |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> )                                  | -                          | -                   | -               | 31                     | 2                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> )             | -                          | -                   | -               | 3                      | -                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> )                             | 11                         | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Akut hjerrebetændelse ( <i>Menigitis acuta</i> )                  | 1                          | -                   | 1               | 4                      | -                   | 2               | -                      | -                   | -               |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i> )                | 7                          | -                   | 1               | 29                     | 1                   | 3               | -                      | -                   | -               |
| Benskjørhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> )                  | -                          | -                   | -               | 62                     | 2                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> )                                       | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> )                                       | 49                         | -                   | -               | 82                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Ringorm ( <i>Tricophyton tonsurans</i> )                          | -                          | -                   | -               | 5                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Skab ( <i>Scabies</i> )                                           | 5                          | -                   | -               | 10                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Lus ( <i>Pediculæ</i> )                                           | 47                         | -                   | -               | 642                    | -                   | -               | 7                      | -                   | -               |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> )               | 4                          | 1                   | -               | 63                     | 7                   | -               | 2                      | -                   | -               |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> )                                      | -                          | -                   | -               | 1                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Børvrængning ( <i>Inversio uteri</i> )                            | -                          | -                   | -               | 15                     | -                   | -               | 1                      | -                   | 1               |
| Børdreining ( <i>Torsio uteri</i> )                               | -                          | -                   | -               | 11                     | -                   | 1               | -                      | -                   | -               |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placenta</i> )               | 1                          | -                   | -               | 118                    | 1                   | 1               | 1                      | -                   | -               |
| Kastning ( <i>Abortus</i> )                                       | -                          | -                   | -               | 24                     | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kalvningsfeber (melkefeber) ( <i>Eclampsia puerperalis</i> )      | -                          | -                   | -               | 86                     | 4                   | 5               | -                      | -                   | -               |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> )                                 | 2                          | 1                   | 1               | 12                     | -                   | 1               | 2                      | -                   | 2               |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> )                                 | 10                         | -                   | -               | 66                     | -                   | 1               | 2                      | 1                   | -               |
| Forfangenhed ( <i>Hordeatio. Kri-thiasis</i> )                    | 7                          | 1                   | -               | 2                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Klaphingstoperationer ( <i>Operationes ob kryptorchismum</i> )    | 2                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> )                              | 184                        | -                   | -               | 4                      | -                   | -               | 73                     | -                   | -               |
| Kræft ( <i>Carcinoma et Sarcoma</i> )                             | -                          | -                   | -               | -                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Hov- og klovidelser ( <i>Vitia unguis</i> )                       | 45                         | -                   | -               | 2                      | -                   | -               | -                      | -                   | -               |
| Overføres                                                         | 773                        | 9                   | 21              | 1803                   | 44                  | 52              | 102                    | 1                   | 10              |

<sup>1)</sup> Stryknin, fosfor, rå sild.

## Trondhjem.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 2                                | -                            | -                        | 323                               | 17                           | 59                       | 9                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 15                              | 15                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 4                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 14                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 209                               | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 7                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1 <sup>1)</sup>                   | -                            | 4                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 17                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 21                                | 8                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 2                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 14                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 1                                | -                            | -                        | 600                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 3                                | -                            | -                        | 1223                              | 26                           | 63                       | 15                              | -                            | 1                        | 3                               | -                            | -                        | 15                              | 15                                            | -                                      | -                                             |

<sup>1)</sup> 1 kuld grise.

Tabel XXII. (Forts.) (Continuation).

Nordre

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                                   | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                   | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                   |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                     | 773                                 | 9                            | 21                       | 1803                            | 44                           | 52                       | 102                             | 1                            | 10                       |
| Øielidelser ( <i>Vitia oculorum</i> ) . .                                                                         | 4                                   | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Led og slimsæklidelser ( <i>Articu-<br/>litis et bursitis</i> ) . . . . .                                         | 161                                 | -                            | -                        | 29                              | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera, contu-<br/>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . | 296                                 | 3                            | -                        | 112                             | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                           | 139                                 | 7                            | 3                        | 245                             | 29                           | 2                        | 8                               | 4                            | 1                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                             | 1373                                | 19                           | 24                       | 2196                            | 75                           | 54                       | 112                             | 5                            | 11                       |



## Trondhjem.

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| 3                                | -                            | -                        | 1223                              | 26                           | 63                       | 15                              | -                            | 1                        | 3                               | -                            | -                        | 15                              | 15                                            | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 3                                 | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 6                                 | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 98                                | 4                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | 14                              | 14                                            | -                                      | -                                             |
| 3                                | -                            | -                        | 1330                              | 30                           | 63                       | 28                              | -                            | 1                        | 3                               | -                            | -                        | 29                              | 29                                            |                                        |                                               |

Tabel XXIII.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> )                                                                    | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                           | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                           |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Miltbrand ( <i>Anthrax</i> ) . . . . .                                                                    | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet ødem ( <i>Oedema malignum</i> ) . . . . .                                                        | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                                   | -                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus ruber</i> ) . . . . .                                                    | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> ) . . . . .                                                          | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Rosen ( <i>Lymphangitis. Erysipelas</i> ) . . . . .                                                       | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kværke ( <i>Adenitis contagiosa equi</i> ) . . . . .                                                      | 22                                  | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . . . .                                                             | -                                   | -                            | -                        | 31                              | 28                           | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster ( <i>Fibromycoma. Asco- coccus</i> ) . . . . .                    | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                                       | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kopper ( <i>Variola, Vaccina et Ovina</i> ) . . . . .                                                     | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveiskatarrh og strengel ( <i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> ) . . . . .                        | 27                                  | 1                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) . . . . . | 59                                  | -                            | 1                        | 52                              | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                               | 6                                   | -                            | -                        | 3                               | 1                            | -                        | 1                               | -                            | 1                        |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i> ) . . . . .                               | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . . .                                                                | -                                   | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Forgiftninger <sup>1)</sup> ( <i>Intoxicaciones</i> ) . . . . .                                           | 1                                   | -                            | 1                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . . . . .                                                           | 3                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Benskjerhed (slikkesyge) ( <i>Osteomalacia</i> ) . . . . .                                                | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                                 | 124                                 | 1                            | 4                        | 109                             | 29                           | 4                        | 2                               | -                            | 1                        |

<sup>1)</sup> Stryknin, kogsalt, eqvisetum.

*dans le département de Nordland en 1903).*

[illegible]

Tabel XXIII. (Forts.) (Continuation).

Nordland.

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                                     | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                     | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                     |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                                       | 124                                 | 1                            | 4                        | 109                             | 29                           | 4                        | 2                               | -                            | 1                        |
| Sveksot ( <i>Rachitis</i> ) . . . . .                                                                               | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                                               | 36                                  | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lus ( <i>Pediculæ</i> ) . . . . .                                                                                   | 5                                   | -                            | -                        | 18                              | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .                                                       | -                                   | -                            | -                        | 8                               | 7                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Bøvrængning ( <i>Inversio uteri</i> ) . . . . .                                                                     | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Børdreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . . .                                                                       | -                                   | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placenta</i> ) . . . . .                                                       | -                                   | -                            | -                        | 13                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                                               | -                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kalvningsfeber (Melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . . .                                           | -                                   | -                            | -                        | 9                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . . .                                                                         | -                                   | -                            | -                        | 20                              | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Forfængelighed ( <i>Hordeatio. Kri-<br/>thiasis</i> ) . . . . .                                                     | 1                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . . . .                                                                      | 59                                  | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitæ ungvis</i> ) . . . . .                                                               | 9                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Øielidelser ( <i>Vitæ oculorum</i> ) . . . . .                                                                      | 6                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Articu-<br/>litis et bursitis</i> ) . . . . .                                          | 42                                  | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg, tilfælde (sår, kontusioner,<br>absces etc.) ( <i>Vulnera, contu-<br/>siones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 93                                  | 3                            | 1                        | 32                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstil-<br>fælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                             | 113                                 | -                            | 2                        | 84                              | 3                            | 2                        | 3                               | 1                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                               | 488                                 | 4                            | 7                        | 316                             | 34                           | 6                        | 9                               | 1                            | 1                        |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjærkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 58                                | 5                            | 7                        | 3                               | -                            | 1                        | 1                               | -                            | 1                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 9                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 5                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 1                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 31                                | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | -                                 | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 10                               | 2                            | 1                        | 2                                 | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 17                               | -                            | 17                       | 7                                 | 2                            | -                        | 2                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| 27                               | 2                            | 18                       | 113                               | 7                            | 8                        | 7                               | 1                            | 1                        | 3                               | -                            | 1                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XXIV.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| Sygdomme<br>( <i>Maladies</i> )                                                                                 | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                                 | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                                 |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Ondartet katarrhalfeber ( <i>Febris catarrhalis maligna</i> ) . . . . .                                         | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | 2                        | 6                               | -                            | 5                        |
| Rødsyge («Rothlauf») ( <i>Morbus ruber</i> ) . . . . .                                                          | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Knuderosen ( <i>Erythema nodosum</i> ) . . . . .                                                                | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tuberkulose ( <i>Tuberculosis</i> ) . . . . .                                                                   | -                                   | -                            | -                        | 21                              | 21                           | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Sædstrengsforhærdelse og brugs-<br>svulster ( <i>Fibromycoma Asco-</i><br><i>coccus</i> ) . . . . .             | 3                                   | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                                             | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Luftveisktarh og strengel ( <i>Ko-<br/>ryza, Pharyngitis et Bronchitis</i> ) . . . . .                          | 7                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lunge- og brysthindebetændelse<br>( <i>Pneumonia et Pleuritis</i> ) . . . . .                                   | 5                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielsessygdomme (indige-<br>stion, mave- og tarmatarh,<br>diarrhè) ( <i>Gastritis, Diarrhoe</i> ) . . . . . | 15                                  | -                            | -                        | 20                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Ob-</i><br><i>structio</i> ) . . . . .                                         | 13                                  | -                            | 1                        | 9                               | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Di-</i><br><i>arrhoea acuta et dysenteria</i> ) . . . . .                         | -                                   | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . . .                                                                      | -                                   | -                            | -                        | 10                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . . . . .                                                                 | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Blodurin ( <i>Hæmoglobinuria. Hæ-</i><br><i>moglobinaemia</i> ) . . . . .                                       | -                                   | -                            | -                        | 8                               | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        |
| Skab ( <i>Scabies</i> ) . . . . .                                                                               | 3                                   | -                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lus ( <i>Pediculæ</i> ) . . . . .                                                                               | 10                                  | -                            | -                        | 40                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .                                                   | -                                   | -                            | -                        | 14                              | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        |
| Misfostre ( <i>Monstra</i> ) . . . . .                                                                          | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Bordreining ( <i>Torsio uteri</i> ) . . . . .                                                                   | -                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placenta</i> ) . . . . .                                                   | -                                   | -                            | -                        | 12                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastning ( <i>Abortus</i> ) . . . . .                                                                           | -                                   | -                            | -                        | 5                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Overføres                                                                                                       | 61                                  | 1                            | 1                        | 161                             | 21                           | 5                        | 9                               | -                            | 5                        |

**Tabel XXVII.**

Tabel over anmeldte smitsomme husdyrsygdomme i 1903, månedsvis.

(Tableau des maladies infectieuses des animaux signalées en 1903, par mois).

[illegible]

<sup>1)</sup> t = anmeldte tilfælde (*cas signalés*). <sup>2)</sup> b = smittede besætninger (*étables infectées*)

i T r o m s ø amt i 1903.

dans le département de Tromsø en 1903).

[illegible]



Tabel XXIV. (Forts.) (Continuation).

Tromsø.

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> ).                                                                    | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                            | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                            |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Overført ( <i>transport</i> )                                                                              | 61                                  | 1                            | 1                        | 161                             | 21                           | 5                        | 9                               | -                            | 5                        |
| Kalvningsfeber (melkefeber)<br>( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . .                                      | -                                   | -                            | -                        | 15                              | 2                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . .                                                                    | -                                   | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . .                                                                    | -                                   | -                            | -                        | 20                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . .                                                                 | 11                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitæ ungvis</i> )                                                                | 15                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsæklidelser ( <i>Articulitis et bursitis</i> ) . . . . .                                       | 7                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) ( <i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 18                                  | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Mug . . . . .                                                                                              | 8                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Fremmede legemer i spiserøret                                                                              | -                                   | -                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                      | 120                                 | 1                            | 1                        | 205                             | 23                           | 5                        | 9                               | -                            | 5                        |

| Ged<br>( <i>Espèce caprine</i> ) |                              |                          | Svin<br>( <i>Espèce porcine</i> ) |                              |                          | Hund<br>( <i>Chiens</i> )       |                              |                          | Kat<br>( <i>Chats</i> )         |                              |                          | Fjerkræ<br>( <i>Volailles</i> ) |                                               | Andre dyr<br>( <i>Animaux divers</i> ) |                                               |
|----------------------------------|------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| anmeldte<br>( <i>signalés</i> )  | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )   | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )        | dræbte og døde<br>( <i>abattus et morts</i> ) |
|                                  | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                   | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 |                                               |                                        |                                               |
| -                                | -                            | -                        | 16                                | -                            | -                        | 10                              | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 10                                | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |
| -                                | -                            | -                        | 26                                | -                            | -                        | 10                              | -                            | 2                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                                             | -                                      | -                                             |

Tabel XXV.

**De vigtigste husdyrsygdomme**  
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

| S y g d o m m e<br>( <i>Maladies</i> ).                                                                   | Hest<br>( <i>Espèce chevaline</i> ) |                              |                          | Ko<br>( <i>Espèce bovine</i> )  |                              |                          | Får<br>( <i>Espèce ovine</i> )  |                              |                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------|
|                                                                                                           | anmeldte<br>( <i>signalés</i> )     | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          | anmeldte<br>( <i>signalés</i> ) | deraf                        |                          |
|                                                                                                           |                                     | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |                                 | dræbte<br>( <i>abattus</i> ) | døde<br>( <i>morts</i> ) |
| Hvalpesyge ( <i>Febris catarrhalis epizootica canum</i> ) . . . . .                                       | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) ( <i>Gastritis. Diarrhoë</i> ) . . . . . | 1                                   | -                            | -                        | 10                              | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kolik, forstoppelse ( <i>Colica. Obstructio</i> ) . . . . .                                               | 3                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut diarrhè og blodgang ( <i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i> ) . . . . .                               | 1                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Trommesyge ( <i>Tympanitis</i> ) . . . . .                                                                | -                                   | -                            | -                        | 7                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Indvoldsorme ( <i>Helminthiasis</i> ) . . . . .                                                           | -                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Akut hjernebetændelse ( <i>Meningitis acuta</i> ) . . . . .                                               | -                                   | -                            | -                        | 1                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hududslet ( <i>Eczema</i> ) . . . . .                                                                     | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Lus ( <i>Pediculine</i> ) . . . . .                                                                       | -                                   | -                            | -                        | 6                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Uregelmæssige fødsler ( <i>Partus irregulares</i> ) . . . . .                                             | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Tilbageholdt efterbyrd ( <i>Retentio placentæ</i> ) . . . . .                                             | -                                   | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kalvningsfeber (Melkefeber) ( <i>Eclampsia puerperalis</i> ) . . . . .                                    | -                                   | -                            | -                        | 16                              | -                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |
| Børbetændelse ( <i>Metritis</i> ) . . . . .                                                               | -                                   | -                            | -                        | 1                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Jurbetændelse ( <i>Mastitis</i> ) . . . . .                                                               | -                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kastrationer ( <i>Castrationes</i> ) . . . . .                                                            | 5                                   | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Hov- og klovlidelser ( <i>Vitæ unguis</i> ) . . . . .                                                     | 6                                   | -                            | -                        | 4                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Led- og slimsækklidelser ( <i>Articulitis et bursitis</i> ) . . . . .                                     | 15                                  | -                            | -                        | 2                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Kirurg. tilfælde (sar, kontusioner, absces etc. ( <i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i> ) . . . . . | 19                                  | 1                            | -                        | 3                               | -                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Andre behandlede sygdomstilfælde ( <i>Casus ceteri</i> ) . . . . .                                        | 13                                  | -                            | -                        | 6                               | 1                            | -                        | -                               | -                            | -                        |
| Ialt ( <i>total</i> )                                                                                     | 63                                  | 1                            | -                        | 66                              | 2                            | 1                        | -                               | -                            | -                        |

dans le département de Finmarken en 1903).

[illegible]

Tabel XXVI.

## Antal autoriserede dyrlæger i Norge den 1ste januar 1904.

*(Nombre de vétérinaires diplômés au 1<sup>er</sup> janvier 1904).*

| Amt<br>(Départements).                            | Autoriserede<br>dyrlæger<br>(Vétérinaires<br>diplômés). | Deraf (dont)                                |                                                                                        |                                              |
|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
|                                                   |                                                         | amtsdyrlæger<br>(Vétérinaires<br>délégués). | I andre<br>stillinger el.<br>privat prakt.<br>(D'autres<br>vétérinaires<br>exerçants). | ikke<br>praktiserende<br>(non<br>exerçants). |
| Kristiania . . . . .                              | 19                                                      | 1                                           | 16                                                                                     | 2                                            |
| Akershus . . . . .                                | 14                                                      | 9                                           | 5                                                                                      | -                                            |
| Smålenene . . . . .                               | 13                                                      | 5                                           | 7                                                                                      | 1                                            |
| Buskerud . . . . .                                | 9                                                       | 6                                           | 3                                                                                      | -                                            |
| Jarlsberg og Larvik . . . . .                     | 5                                                       | 4                                           | 1                                                                                      | -                                            |
| Hedemarken . . . . .                              | 23                                                      | 14                                          | 8                                                                                      | 1                                            |
| Kristians . . . . .                               | 20                                                      | 12                                          | 8                                                                                      | -                                            |
| Bratsberg . . . . .                               | 10                                                      | 4                                           | 6                                                                                      | -                                            |
| Nedenes . . . . .                                 | 4                                                       | 4                                           | -                                                                                      | -                                            |
| Lister og Mandal . . . . .                        | 3                                                       | 2                                           | 1                                                                                      | -                                            |
| Stavanger . . . . .                               | 7                                                       | 4                                           | 3                                                                                      | -                                            |
| Søndre Bergenhus . . . . .                        | 4                                                       | 4                                           | -                                                                                      | -                                            |
| Bergen . . . . .                                  | 5                                                       | 1                                           | 3                                                                                      | -                                            |
| Nordre Bergenhus . . . . .                        | 6                                                       | 4                                           | 1                                                                                      | 1                                            |
| Romsdal . . . . .                                 | 4                                                       | 1                                           | 3                                                                                      | -                                            |
| Søndre Trondhjem . . . . .                        | 15                                                      | 11                                          | 4                                                                                      | -                                            |
| Nordre Trondhjem . . . . .                        | 13                                                      | 10                                          | 2                                                                                      | 1                                            |
| Nordland . . . . .                                | 6                                                       | 5                                           | 1                                                                                      | -                                            |
| Tromsø . . . . .                                  | 3                                                       | 1                                           | 2                                                                                      | -                                            |
| Finmarken . . . . .                               | 1                                                       | 1                                           | -                                                                                      | -                                            |
| Uopgivet bopæl (domicile non<br>nommée) . . . . . | 1                                                       | -                                           | -                                                                                      | -                                            |
| Udenlands . . . . .                               | 1                                                       | -                                           | -                                                                                      | -                                            |
| Riget (le royaume) . . . . .                      | 186                                                     | 103                                         | 74                                                                                     | 6                                            |

## E. Udførsel og indførsel af levende husdyr.

### A. Udførsel.

Angående de gjældende regler for udførsel af husdyr her fra riget konferer bilag side 262.

Ifølge Norges officielle statistik (Norges handel 1903) er der i årets løb udført:

|                                                     |           |
|-----------------------------------------------------|-----------|
| Af h e s t e til Sverige landværts ellers . . . . . | 478 stkr. |
| » Danmark . . . . .                                 | 204 —     |
| » Tyskland . . . . .                                | 3 —       |
| » Storbritannien og Irland . . . . .                | 6 —       |

---

Ialt 691 stkr.

Udførselen fordeler sig med hensyn på toldsteder således:

|                             |         |
|-----------------------------|---------|
| Over Fredrikshald . . . . . | 3 stkr. |
| » Moss . . . . .            | 4 —     |
| » Kristiania . . . . .      | 2 —     |
| » Ørje . . . . .            | 5 —     |
| » Kongsvinger . . . . .     | 397 —   |
| » Horten . . . . .          | 11 —    |
| » Larvik . . . . .          | 11 —    |
| » Kristiansand . . . . .    | 179 —   |
| » Bergen . . . . .          | 4 —     |
| » Ålesund . . . . .         | 2 —     |
| » Røros . . . . .           | 22 —    |
| » Levanger . . . . .        | 22 —    |
| » Namsos . . . . .          | 29 —    |

---

Ialt 691 stkr.

### B. Indførsel.

De gjældende bestemmelser for indførsel af husdyr m. v. her til landet er grundplakaten af 6te juni 1894 med senere ændringsplakater af 13de januar 1899, 13de december 1900, 22de februar og 22de november 1902 samt plakat af 21de oktober 1903 (se forrige beretning side 246, samt for de nugældende bestemmelser vedkommende nærværende beretning side 259).

Ifølge ovennævnte officielle statistik er der i årets løb indført:

|                                              |          |
|----------------------------------------------|----------|
| H e s t e fra Sverige pr. jernbane . . . . . | 15 stkr. |
| » — landværts ellers . . . . .               | 58 —     |
| » — søværts . . . . .                        | 28 —     |
| » Danmark . . . . .                          | 78 —     |
| » Tyskland . . . . .                         | 6 —      |
| » Storbritannien og Irland. . . . .          | 37 —     |
| » Andre lande. . . . .                       | 12 —     |

---

Ialt 234 stkr.

|                                                    |             |
|----------------------------------------------------|-------------|
| H o r n k v æ g fra Sverige pr. jernbane . . . . . | 8 514 stkr. |
| » — landværts ellers . . . . .                     | 3 347 —     |
| » — søværts . . . . .                              | 2 499 —     |
| » Danmark . . . . .                                | 8 —         |
| » Rusland, havne ved Nordishavet . . . . .         | 7 —         |
| » Storbritannien og Irland . . . . .               | 21 —        |

---

Ialt 14 396 stkr.

|                                                  |           |
|--------------------------------------------------|-----------|
| S a u e r fra Sverige landværts ellers . . . . . | 765 stkr. |
| » — søværts . . . . .                            | 1 171 —   |
| » Island . . . . .                               | 10 —      |
| » Rusland, havne ved Nordishavet . . . . .       | 6 —       |
| » Storbritannien og Irland . . . . .             | 84 —      |

---

Ialt 2 036 stkr.

Indførselen fordeler sig med hensyn på toldsteder således:

|                        | Heste | Hornkvæg,<br>stort og småt | Sauer |
|------------------------|-------|----------------------------|-------|
| Fredrikshald . . . . . | 40    | 10 415                     | 1 629 |
| Sarpsborg . . . . .    | —     | 2                          | —     |
| Fredrikstad . . . . .  | —     | —                          | 11    |
| Kristiania . . . . .   | 105   | 3 279                      | 302   |
| Ørje . . . . .         | 8     | 647                        | —     |
| Kongsvinger . . . . .  | 4     | 21                         | 2     |
| Horten . . . . .       | 11    | 4                          | —     |
| Tønsberg . . . . .     | 4     | —                          | —     |
| Sandefjord . . . . .   | 3     | —                          | —     |
| Larvik . . . . .       | 1     | —                          | —     |
| Kristiansand . . . . . | 23    | —                          | —     |
| Sandnes . . . . .      | —     | 18                         | —     |
|                        | 199   | 14 386                     | 1 944 |

|                     | Heste | Hornkvæg,<br>stort og småt | Sauer |
|---------------------|-------|----------------------------|-------|
| Overført            | 199   | 14 386                     | 1 944 |
| Stavanger . . . . . | 9     | 1                          | 3     |
| Haugesund . . . . . | 4     | —                          | —     |
| Bergen . . . . .    | 1     | —                          | —     |
| Trondhjem . . . . . | 4     | —                          | —     |
| Røros . . . . .     | 3     | —                          | —     |
| Levanger . . . . .  | 14    | 2                          | 2     |
| Bodø . . . . .      | —     | —                          | 81    |
| Vadsø . . . . .     | —     | 2                          | —     |
| Vardø . . . . .     | —     | 5                          | 6     |
| Ialt                | 234   | 14 396                     | 2 036 |

Foruden de nævnte dyr er der indført endel andre husdyr, særlig hunde efter derom indhentet særlig tilladelse.

#### Kvægindførselen fra Sverige.

Indførsel af kvæg fra Sverige har i 1903 foregået efter de samme indførselsbestemmelser som foregående år; ved plakat af 21de oktober 1903 åbnedes der adgang til indførsel af kvæg fra Sverige pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by (konferer side 240).

I årets løb tuberkulinprøvedes ved karantænefjøsset:

I Kristiania . . . . . 1 482 kvæg, hvoraf 116 reagerede, 7,8 %.  
- Fredrikshald . . . . . 4 086 — — 333 — 8,15 %.

Foruden den til karantænefjøsene stedfindende indførsel er der på særskilt ansøgning tilladt indført enkelte dyr eller enkelte sendinger af dyr over andre toldsteder end Fredrikshald og Kristiania (Trondhjem), dels som livdyr for enkelte ved grænsen boende gårdeiere, dels som slagt.



## II.

### Om kjødkontrollen i 1903.

---

I året 1903 har kommunal kjødkontrol i henhold til lov om kommunale slagtehus, kjødkontrol m. v. af 27de juni 1892 været håndhævet i de samme 26 byer som foregående år, nemlig: Ålesund, Arendal, Bergen, Drammen, Fredrikshald, Fredrikstad, Hamar, Haugesund, Horten, Kongsberg, Kragerø, Kristiania, Kristiansand, Kristiansund, Larvik, Lillehammer, Moss, Porsgrund, Risør, Sandefjord, Sarpsborg, Skien, Ståvanger, Tromsø, Trondhjem og Tønsberg.

På grundlag af indberetninger om kontrollen i henhold til cirkulære fra landbrugsdepartementet af 20de oktober 1900 er nærværende oversigt udarbejdet. Fra kontrollen i Ålesund kunde imidlertid ingen årsberetning skaffes tilveie på grund af byens brand den 23de januar 1904. Fra Kragerø mangler ligeledes årsberetning på grund af kontrollørens, dyrlæge *Manstads* død.

Offentlige slagtehus har været i drift i Kristiansund og Lillehammer; foruden det kommunale slagteanlæg i Stavanger.

Ved resolution af 23de februar approberedes takster for afgift ved undersøgelse og stempning af kjød udenfor kontrolstationen i Risør by; ved resolution af samme dato bestemtes, at visse udenfor en bestemt grænse af Arendals by liggende bydele indtil videre fritages for undersøgelse af kommunal kjødkontrol, når kjødet ifølge erklæring af den, for hvem det slagtes, alene skal benyttes af denne og hans husstand.

Med det forbehold, at opgaver altså mangler fra to kontrolstationer og at beretningen for Lillehammer gjælder et helt år, mens den for forrige år kun angik december måned, hidsættes til sammenligning følgende oversigt over det i årene 1900, 1901, 1902 og 1903 med runde tal kontrollerede kjødmængder:

|              | Okser   | Heste | Kalve   | Svin   | Får og gjed |
|--------------|---------|-------|---------|--------|-------------|
| 1900 . . . . | 137 145 | 4 554 | 129 031 | 49 710 | 135 619     |
| 1901 . . . . | 113 716 | 5 421 | 130 510 | 41 354 | 182 310     |
| 1902 . . . . | 119 525 | 5 957 | 131 428 | 52 680 | 201 483     |
| 1903 . . . . | 111 245 | 5 340 | 122 447 | 63 303 | 183 124     |

På de følgende tabeller er sammendraget de tabellariske beretninger fra de forskellige byer således, at tabel A viser den samlede kjødmængde (slagt), som har passeret de forskellige byers kontrolstationer i løbet af året, med samtidig angivelse af, fra hvilket land kjødet stammer samt kjødets art.

I tabel B angives på samme måde det antal kjødkroppe, som er stemplet med 2den klasses stempel.

Tabel C angiver på samme vis antal af kasserede kjødkroppe samt vegten af de konfiskerede slagt samt vegt af kasserede organer og affald.

Tabellerne D, E og F angiver på samme måde de udenfor hovedstationerne kontrollerede kjødmængder, deres klassifikation m. v. samt for Kristiansunds og Lillehammers vedkommende tillige forholdet ved de kommunale slagtehus dersteds.

Tabel I—LIX angår sygdom og feil, der har forårsaget 2den klasses stempling og kassation i de forskellige byer.

Tabel A.

Antal af slagt som i 1903  
(Nombre de viandes de boucher)

| By.                        | Ialt undersøgt       |                     |                      |                       |                     |                     |                    | Nors             |                      |                     |       |
|----------------------------|----------------------|---------------------|----------------------|-----------------------|---------------------|---------------------|--------------------|------------------|----------------------|---------------------|-------|
|                            | Okser                | Hest                | Svin                 | Får                   | Gjed                | Spædkalv            | Gjødkalv           | Andre dyr        | Okser                | Hest                | Svin  |
| Ålesund <sup>1)</sup>      | -                    | -                   | -                    | -                     | -                   | -                   | -                  | -                | -                    | -                   | -     |
| Arendal . . .              | 999                  | 22                  | 586                  | 1928                  | 50                  | 1503                | -                  | -                | 884 <sup>1/2</sup>   | 22                  | 586   |
| Bergen <sup>2)</sup> . . . | 9760                 | 476 <sup>1/4</sup>  | 5063                 | 16224 <sup>1/2</sup>  | 1602 <sup>1/2</sup> | 9252 <sup>1/2</sup> | 1220               | -                | 9760                 | 476 <sup>1/4</sup>  | 5063  |
| Drammen . . .              | 4256                 | 144                 | 2064                 | 1897                  | 12                  | 2590                | 622                | -                | 4256                 | 144                 | 2064  |
| Fredrikshald .             | 2072                 | 110                 | 1569                 | 1732                  | -                   | 1373                | 509                | -                | 1984                 | 75                  | 1303  |
| Fredrikstad, ø.            | 637                  | 8                   | 348 <sup>1/2</sup>   | 150 <sup>3/4</sup>    | -                   | 819 <sup>3/4</sup>  | 23                 | -                | 338                  | 8                   | 348   |
| Do. v. . . . .             | 4048                 | 250                 | 2090                 | 1728                  | -                   | 2241                | 478                | -                | 2209                 | 208 <sup>1/2</sup>  | 2072  |
| Hamar . . . . .            | 1833 <sup>3/4</sup>  | 141 <sup>1/4</sup>  | 1965 <sup>1/4</sup>  | 2794 <sup>1/2</sup>   | 11                  | 2754 <sup>1/2</sup> | 15                 | -                | 1833 <sup>3/4</sup>  | 141 <sup>1/4</sup>  | 1965  |
| Haugesund . .              | 1131 <sup>3/4</sup>  | 2                   | 403                  | 3508                  | 111                 | 2369 <sup>1/2</sup> | 34                 | -                | 1131 <sup>3/4</sup>  | 2                   | 403   |
| Horten . . . .             | 1519 <sup>1/2</sup>  | 92 <sup>1/2</sup>   | 684                  | 465                   | -                   | 1223                | 116                | -                | 1509                 | 89 <sup>1/2</sup>   | 675   |
| Kongsberg . .              | 661 <sup>1/4</sup>   | 21 <sup>3/4</sup>   | 210 <sup>3/4</sup>   | 372 <sup>3/4</sup>    | 51 <sup>1/2</sup>   | 844                 | 145 <sup>3/4</sup> | -                | 658                  | 21 <sup>3/4</sup>   | 210   |
| Kragerø <sup>3)</sup> . .  | -                    | -                   | -                    | -                     | -                   | -                   | -                  | -                | -                    | -                   | -     |
| Kristiania <sup>4)</sup> . | 42918                | 2177                | 28175 <sup>1/2</sup> | 37085                 | 4613                | 26342               | 17214              | -                | 31243 <sup>1/2</sup> | 2050 <sup>1/2</sup> | 26241 |
| Kristiansand .             | 3261                 | 96                  | 1295                 | 2667                  | 334                 | 3856                | 1901               | -                | 3148                 | 96                  | 1295  |
| Kristiansund .             | 697 <sup>1/2</sup>   | 40 <sup>1/2</sup>   | 779                  | 2916                  | 380 <sup>1/2</sup>  | 2292                | 42                 | 42 <sup>3)</sup> | 697 <sup>1/2</sup>   | 40 <sup>1/2</sup>   | 779   |
| Larvik . . . .             | 2133                 | 74 <sup>1/4</sup>   | 1370                 | 1642                  | 1                   | 1496 <sup>3/4</sup> | 410 <sup>1/2</sup> | -                | 2042 <sup>1/4</sup>  | 74 <sup>1/4</sup>   | 1370  |
| Lillehammer .              | 345                  | 15 <sup>1/2</sup>   | 446 <sup>1/2</sup>   | 946                   | 867 <sup>1/2</sup>  | 695                 | 64 <sup>1/2</sup>  | -                | 345                  | 15 <sup>1/2</sup>   | 446   |
| Moss . . . . .             | 1547 <sup>3/4</sup>  | 164 <sup>1/2</sup>  | 1261 <sup>1/2</sup>  | 801 <sup>1/2</sup>    | -                   | 1546 <sup>3/4</sup> | 679                | -                | 1500 <sup>3/4</sup>  | 164 <sup>1/2</sup>  | 1261  |
| Porsgrund . .              | 259                  | -                   | 331                  | 69                    | -                   | 308                 | 6                  | -                | 259                  | -                   | 331   |
| Risor . . . . .            | 274 <sup>1/2</sup>   | 1 <sup>1/2</sup>    | 117 <sup>3/4</sup>   | 284 <sup>3/4</sup>    | -                   | 530 <sup>1/2</sup>  | 12                 | -                | 257                  | 1 <sup>1/2</sup>    | 117   |
| Sandefjord . .             | 1083                 | 56                  | 584                  | 481                   | -                   | 857                 | 204                | -                | 1056                 | 56                  | 584   |
| Sarpsborg <sup>6)</sup> .  | 1385                 | 118                 | 730                  | 267                   | -                   | 1507                | 123                | -                | 1385                 | 118                 | 730   |
| Skien . . . . .            | 1273 <sup>1/4</sup>  | 136                 | 777 <sup>1/2</sup>   | 1035 <sup>1/2</sup>   | 104                 | 931 <sup>1/4</sup>  | 140 <sup>1/2</sup> | -                | 1060 <sup>1/4</sup>  | 135                 | 777   |
| Stavanger . .              | 2729                 | 27                  | 3004                 | 9318                  | 146                 | 9169                | 214                | -                | 2729                 | 27                  | 3004  |
| Tromsø . . . .             | 1370                 | 4                   | 189                  | 5203                  | 142                 | 331                 | 514                | -                | 1370                 | 4                   | 189   |
| Trondhjem . .              | 8736                 | 291 <sup>1/2</sup>  | 2913 <sup>1/4</sup>  | 11925 <sup>1/4</sup>  | 1525                | 9254 <sup>1/2</sup> | 560 <sup>1/4</sup> | -                | 8736                 | 291 <sup>1/2</sup>  | 2913  |
| Tønsberg . . .             | 2103                 | 143                 | 1245 <sup>1/2</sup>  | 1035                  | -                   | 2258                | 315                | -                | 2074                 | 143                 | 1245  |
| Ialt (Total)               | 97033 <sup>1/4</sup> | 4612 <sup>1/2</sup> | 58203                | 106476 <sup>1/2</sup> | 9951                | 112007              | 42                 | -                | 82467 <sup>1/4</sup> | 4405 <sup>1/2</sup> | 5597  |

<sup>1)</sup> Indberetningen brændt under branden den 23de januar 1904. <sup>2)</sup> Ved hovedstationen (ko okse, 600 heste, 1224<sup>1/2</sup> svin, 605 får, 7 gjeder, 2102 spædkalve, 138 gjødcalve. <sup>3)</sup> Hjorte. <sup>6)</sup> Kontrolle

dersøgt på kontrolstationerne.

minées aux bureaux de contrôle en 1903).

|                                 |                                  |                                  |                                 |                                  | Svensk |                                 |                                  |      |      |          |          | Dansk     |                                  |                                |      |      |      |          |          |           |
|---------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|--------|---------------------------------|----------------------------------|------|------|----------|----------|-----------|----------------------------------|--------------------------------|------|------|------|----------|----------|-----------|
| Får                             | Gjed                             | Spædkalv                         | Gjødkalv                        | Andre dyr                        | Okse   | Hest                            | Svin                             | Får  | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                             | Hest                           | Svin | Får  | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
| -                               | -                                | -                                | -                               | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 928                             | 50                               | 1503                             |                                 | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | 114 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 224 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1602 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 9252 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1220                            | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 897                             | 12                               | 2590                             | 622                             | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 193                             | -                                | 1103                             | 304                             | -                                | 88     | 35                              | 264                              | 539  | -    | 270      | 205      | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 145 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | -                                | 819 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | 23                              | -                                | 299    | -                               | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>    | 5    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 268                             | -                                | 2236                             | 421                             | -                                | 1839   | 41 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 13 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 460  | -    | 5        | 57       | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 794 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 11                               | 2754 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 15                              | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 508                             | 111                              | 2369 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 34                              | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 165                             | -                                | 1223                             | 116                             | -                                | -      | 3                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | 10 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                              | 10   | -    | -    | -        | -        | -         |
| 372 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 51 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 844                              | 145 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | 3 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>    | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| -                               | -                                | -                                | -                               | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 3727                            | 4586                             | 18999                            | 9139                            | -                                | 4478   | 103                             | 1238 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2347 | 26   | 7279     | 7961     | -         | 7196 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 23 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 695  | 1011 | 1    | 64       | 114      | -         |
| 367                             | 334                              | 3856                             | 1901                            | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | 113                              | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 116                             | 380 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 2292                             | 42                              | 42 <sup>5</sup> / <sub>6</sub> ) | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 188                             | 1                                | 1496 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 410 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | 90 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | -                              | -    | 154  | -    | -        | -        | -         |
| 146                             | 867 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 695                              | 64 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 72 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                                | 1546 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 679                             | -                                | 45     | -                               | -                                | 29   | -    | -        | -        | -         | 2                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 69                              | -                                | 308                              | 6                               | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 84 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | -                                | 530 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 12                              | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | 17 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 52                              | -                                | 857                              | 204                             | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | 27                               | -                              | 2    | 29   | -    | -        | -        | -         |
| 67                              | -                                | 1507                             | 123                             | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 35 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 104                              | 930 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 140 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | 213                              | 1                              | -    | -    | -    | 1        | -        | -         |
| 18                              | 146                              | 9169                             | 214                             | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 03                              | 142                              | 331                              | 514                             | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 25 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 1525                             | 9254 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 560 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | -                                | -                              | -    | -    | -    | -        | -        | -         |
| 33                              | -                                | 2231                             | 315                             | -                                | -      | -                               | -                                | -    | -    | -        | -        | -         | 29                               | -                              | -    | 2    | -    | 27       | -        | -         |
| 00 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 9924                             | 96024                            |                                 | 42                               | 6749   | 182 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1519 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 3380 | 26   | 7554     | 8223     | -         | 7817                             | 24 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 707  | 1196 | 1    | 92       | 114      | -         |

1 D. 3) Beretning kan ikke skaffes paa grund af kontrollørens sygdom og død. intet oplyse om, hvor mange slagt i tilfælde stammer fra Sverige.

4)) Byslagt 17 928<sup>1/2</sup>

Tabel B.

**Antal af slagtt som i 1903 er stemplet**  
*(Nombre de viandes de boucherie,*

| By.                         | Ialt 2den klasse                 |                                 |                                 |                                  |      |                                 |          | Norsk     |                                  |                                 |                                  |                                  |      |
|-----------------------------|----------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|------|---------------------------------|----------|-----------|----------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|------|
|                             | Okse                             | Hest                            | Svin                            | Får                              | Gjød | Spædkalv                        | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                             | Hest                            | Svin                             | Får                              | Gjød |
| Ålesund <sup>1)</sup> . . . | -                                | -                               | -                               | -                                | -    | -                               | -        | -         | -                                | -                               | -                                | -                                | -    |
| Arendal . . .               | 12 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 3                               | 8                               | 7 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>    | -    | 25                              | -        | -         | 11 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 3                               | 8                                | 7 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>    | -    |
| Bergen . . .                | 35                               | -                               | 37                              | 13                               | 1    | 85                              | 3        | -         | 35                               | -                               | 37                               | 13                               | 1    |
| Drammen . . .               | 111 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 7                               | 54                              | 12                               | -    | 37                              | 1        | -         | 111 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 7                               | 54                               | 12                               | -    |
| Fredrikshald . . .          | 42                               | 13                              | 44                              | 35                               | -    | 1373                            | 2        | -         | 37                               | 7                               | 28                               | 26                               | -    |
| Fredrikstad, ø. . .         | 14                               | 3                               | 15 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | 1                                | -    | 92                              | -        | -         | 13                               | 3                               | 15 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 1                                | -    |
| Do. v. . .                  | 74                               | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 58 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 20                               | -    | 115 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2        | -         | 65 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 3                               | 58 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 20                               | -    |
| Hamar . . .                 | 16 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                               | 50                              | 11                               | -    | 23                              | -        | -         | 16 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                               | 50                               | 11                               | -    |
| Haugesund . . .             | 39 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 1                               | 9 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 47 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 6    | 51                              | -        | -         | 39 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 1                               | 9 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>    | 47 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 6    |
| Horten . . .                | 30                               | 6                               | 28                              | 6                                | -    | 35                              | -        | -         | 27                               | 3                               | 18                               | 6                                | -    |
| Kongsberg . . .             | 24 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 4                               | 17                              | 15                               | 17   | 89                              | 8        | -         | 24                               | 4                               | 17                               | 15                               | 17   |
| Kragerø <sup>1)</sup> . . . | -                                | -                               | -                               | -                                | -    | -                               | -        | -         | -                                | -                               | -                                | -                                | -    |
| Kristiania . . .            | 807 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 201 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 913 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 232                              | 126  | 452                             | 53       | -         | 532 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 179 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 781                              | 219                              | 126  |
| Kristiansand . . .          | 19 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 2                               | 14                              | 43                               | 4    | 45                              | -        | -         | 17                               | 2                               | 14                               | 43                               | 4    |
| Kristiansund . . .          | 39 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 24                              | 335                              | 58   | 188                             | 4        | -         | 39 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 24                               | 335                              | 58   |
| Larvik . . .                | 24 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 6                               | 25                              | 4                                | -    | 123                             | -        | 1         | 24 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 6                               | 25                               | 4                                | -    |
| Lillehammer . . .           | 16                               | 3                               | 29 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 19                               | 25   | 50 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -        | -         | 16                               | 3                               | 29 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 19                               | 25   |
| Moss . . .                  | 34 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 2                               | 30 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | -                                | -    | 144                             | -        | -         | 34 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 2                               | 30 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | -                                | -    |
| Porsgrund . . .             | 5                                | -                               | 2                               | 1                                | -    | 13                              | -        | -         | 5                                | -                               | 2                                | 1                                | -    |
| Risor . . .                 | 6 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>    | -                               | 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | -                                | -    | 2                               | -        | -         | 6 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>    | -                               | 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>    | -                                | -    |
| Sandefjord . . .            | 32                               | 10                              | 24                              | 12                               | -    | 58                              | 7        | -         | 31                               | 10                              | 24                               | 10                               | -    |
| Sarpsborg . . .             | 29                               | 1                               | 42                              | 2                                | -    | 1507                            | -        | -         | 29                               | 1                               | 42                               | 2                                | -    |
| Skien . . .                 | 12                               | 2                               | 6                               | 8                                | 23   | 8 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -        | -         | 10                               | 2                               | 6                                | 8                                | 23   |
| Stavanger . . .             | 37                               | -                               | 79                              | 144                              | 3    | 466                             | 4        | -         | 37                               | -                               | 79                               | 144                              | 3    |
| Tromsø . . .                | 23 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 1                               | 3                               | 108                              | 77   | 476                             | 4        | -         | 23 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 1                               | 3                                | 108                              | 77   |
| Trondhjem . . .             | 134                              | 7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 69 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 60                               | 7    | 129 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2        | -         | 134                              | 7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 69 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 60                               | 7    |
| Tønsberg . . .              | 53                               | 11                              | 47                              | 9                                | -    | 40                              | 4        | -         | 53                               | 11                              | 47                               | 9                                | -    |
| Ialt                        | 1672 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 292                             | 1632                            | 1148 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 347  | 5726                            | 1        | -         | 1373 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 259 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 1473 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1121 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 347  |

<sup>1)</sup> Se anm. tabel A.

med 2den klasse **på** kontrolstationerne.

*marquées avec l'estampille de II<sup>me</sup> classe).*

|                                 |          |           | Svensk                         |                                |      |     |      |          |          | Dansk     |                                 |      |                                 |     |      |          |          |           |
|---------------------------------|----------|-----------|--------------------------------|--------------------------------|------|-----|------|----------|----------|-----------|---------------------------------|------|---------------------------------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Spædkalv                        | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                           | Hest                           | Svin | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                            | Hest | Svin                            | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
| -                               | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 25                              | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 85                              | 3        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 37                              | 1        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 1103                            | 2        | -         | 5                              | 6                              | 16   | 12  | -    | 270      | 3        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 92                              | -        | -         | 1                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 115 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2        | -         | 8 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 23                              | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 51                              | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 35                              | -        | -         | -                              | 3                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 3                               | -    | 10                              | -   | -    | -        | -        | -         |
| 89                              | 8        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | <sup>1</sup> / <sub>4</sub>     | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| -                               | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 325                             | 33       | -         | 63                             | 19                             | 39   | 11  | -    | 125      | 19       | -         | 212                             | 3    | 93 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 2   | -    | 2        | 1        | -         |
| 45                              | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 2 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 188                             | 4        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 123                             | -        | 1         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 50 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 144                             | 1        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 13                              | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 2                               | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 58                              | 7        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1                               | -    | -                               | 2   | -    | -        | -        | -         |
| 1507                            | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 8 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 2                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 466                             | 4        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 476                             | 4        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 129 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -         |
| 39                              | 4        | -         | -                              | -                              | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | -    | -                               | -   | -    | 1        | -        | -         |
| 5305                            | -        | 1         | 77 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 29 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 55   | 23  | -    | 395      | 22       | -         | 221 <sup>8</sup> / <sub>4</sub> | 3    | 103 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 4   | -    | 3        | 1        | -         |

Tabel C.

**Antal af slagt som i 1903**  
(*Nombre de viandes de boucher*)

| By.                           | Ialt kasseret                   |                                |                                 |                                 |      |                                  |                               | Norsk     |                                 |                                |                                 |                                 |      |                                 |                               |
|-------------------------------|---------------------------------|--------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|------|----------------------------------|-------------------------------|-----------|---------------------------------|--------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|------|---------------------------------|-------------------------------|
|                               | Okse                            | Hest                           | Svin                            | Får                             | Gjød | Spædkalv                         | Gjødkalv                      | Andre dyr | Okse                            | Hest                           | Svin                            | Får                             | Gjød | Spædkalv                        | Gjødkalv                      |
| Ålesund <sup>1)</sup> . . . . | -                               | -                              | -                               | -                               | -    | -                                | -                             | -         | -                               | -                              | -                               | -                               | -    | -                               | -                             |
| Arendal . . . .               | 5 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 1                              | 2                               | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1    | 7                                | -                             | -         | 4 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 1                              | 2                               | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1    | 7                               | -                             |
| Bergen . . . .                | 31                              | 2                              | 4                               | 7                               | 1    | 91                               | -                             | -         | 31                              | 2                              | 4                               | 7                               | 1    | 91                              | -                             |
| Drammen . . . .               | 9                               | 1                              | 4                               | -                               | -    | 11                               | -                             | -         | 9                               | 1                              | 4                               | -                               | -    | 11                              | -                             |
| Fredrikshald . . . .          | 10 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 6                               | 14                              | -    | 12                               | 2                             | -         | 8 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 5                               | 9                               | -    | 8                               | -                             |
| Fredrikstad, østre            | 6 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 2                               | 1                               | -    | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>    | -                             | -         | 5 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 2                               | 1                               | -    | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                             |
| Do. vestre                    | 8                               | 5 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 5                               | 3                               | -    | 24                               | 1                             | -         | 7                               | 3 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | 4                               | 3                               | -    | 24                              | 1                             |
| Hamar . . . .                 | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                              | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                               | -    | 4                                | -                             | -         | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                              | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                               | -    | 4                               | -                             |
| Haugesund . . . .             | 7                               | -                              | 3 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1    | 25                               | -                             | -         | 7                               | -                              | 3 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1    | 25                              | -                             |
| Horten . . . .                | 7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1                              | 2                               | -                               | -    | 14                               | -                             | -         | 7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1                              | 2                               | -                               | -    | 14                              | -                             |
| Kongsberg . . . .             | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | -                               | 1                               | -    | 6                                | -                             | -         | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | -                               | 1                               | -    | 6                               | -                             |
| Kragerø <sup>1)</sup> . . . . | -                               | -                              | -                               | -                               | -    | -                                | -                             | -         | -                               | -                              | -                               | -                               | -    | -                               | -                             |
| Kristiania . . . .            | 210 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 14 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 154                             | 54                              | 265  | 604                              | 57                            | -         | 158 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 10                             | 147                             | 52                              | 263  | 429                             | 32                            |
| Kristiansand . . . .          | 8                               | 1                              | 2                               | 1                               | -    | 9                                | 1                             | -         | 6                               | 1                              | 2                               | 1                               | -    | 9                               | 1                             |
| Kristiansund . . . .          | 10 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 2                               | 3                               | 2    | 35                               | -                             | -         | 10 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 2                               | 3                               | 2    | 35                              | -                             |
| Larvik . . . .                | 2 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 6                               | 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | -    | 14                               | -                             | -         | 2 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 6                               | 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | -    | 14                              | -                             |
| Lillehammer . . . .           | 5                               | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 4                               | 1                               | 45   | 10                               | -                             | -         | 5                               | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 4                               | 1                               | 45   | 10                              | -                             |
| Moss . . . .                  | 99 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 1                              | 6                               | 1                               | -    | 14 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 4                             | -         | 97 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 1                              | 6                               | -                               | -    | 14 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 4                             |
| Porsgrund . . . .             | -                               | -                              | 1                               | -                               | -    | 1                                | -                             | -         | -                               | -                              | 1                               | -                               | -    | 1                               | -                             |
| Risør . . . .                 | 1 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | -                              | -                               | -                               | -    | -                                | -                             | -         | 1 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | -                              | -                               | -                               | -    | -                               | -                             |
| Sandefjord . . . .            | -                               | 1                              | 3                               | 1                               | -    | 14                               | 6                             | -         | -                               | 1                              | 3                               | 1                               | -    | 14                              | 6                             |
| Sarpsborg . . . .             | 8                               | -                              | 5                               | 1                               | -    | 13                               | -                             | -         | 8                               | -                              | 5                               | 1                               | -    | 13                              | -                             |
| Skien . . . .                 | 6                               | 6                              | 8                               | -                               | 1    | 6                                | -                             | -         | 6                               | 6                              | 8                               | -                               | 1    | 6                               | -                             |
| Stavanger . . . .             | 9                               | -                              | 3                               | 3                               | -    | 19                               | 1                             | -         | 9                               | -                              | 3                               | 3                               | -    | 19                              | 1                             |
| Tromsø . . . .                | 8                               | -                              | -                               | 4                               | 2    | 9                                | -                             | -         | 8                               | -                              | -                               | 4                               | 2    | 9                               | -                             |
| Trondhjem . . . .             | 39                              | 1                              | 6                               | 15 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 6    | 138 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | 3 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | -         | 39                              | 1                              | 6                               | 15 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 6    | 138 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 3 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> |
| Tønsberg . . . .              | 17                              | 1                              | 6                               | -                               | -    | 13                               | 2                             | -         | 17                              | 1                              | 6                               | -                               | -    | 11                              | 2                             |
| Ialt                          | 518 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 40 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 237 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 116 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 324  | 1173 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -                             | -         | 457 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 34 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 228 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 108 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 322  | 966 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -                             |

<sup>1)</sup> Se anm. tabel A.

isseret på kontrolstationerne.  
*isies aux bureaux de contrôle).*

| Svensk |                  |      |     |      |          |          |           | Dansk |                  |      |     |      |          |          |           | Vægt i kilogram<br>af kasserede kjød-<br>kroppe | Vægt i kilogram<br>af affald og organer |
|--------|------------------|------|-----|------|----------|----------|-----------|-------|------------------|------|-----|------|----------|----------|-----------|-------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| Okse   | Hest             | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse  | Hest             | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |                                                 |                                         |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                                               | -                                       |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1092                                            | 236                                     |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 3094                                            | 7153                                    |
| 2      | -                | 1    | 5   | -    | 4        | 1        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1605                                            | 950                                     |
| 1      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 2550                                            | -                                       |
| 1      | 1 <sup>1/2</sup> | 1    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | ikke opgivet                                    | -                                       |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 2533                                            | 1016                                    |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 548                                             | 329                                     |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1266,5                                          | 1118,5                                  |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1558                                            | 608                                     |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 642,5                                           | 14,5                                    |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                                               | -                                       |
| 33     | 4                | 3    | 2   | 2    | 172      | 25       | -         | 19    | 1 <sup>1/2</sup> | 4    | -   | -    | 3        | -        | -         | 75807                                           | -                                       |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 2     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1384                                            | 104                                     |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1747                                            | 202,0                                   |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 842,7                                           | 173,8                                   |
| 2      | -                | -    | 1   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1278                                            | 299                                     |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1550,5                                          | 349                                     |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | ikke opgivet                                    | -                                       |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 149                                             | 4                                       |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 814                                             | 220                                     |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1477                                            | -                                       |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 2362                                            | 118                                     |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1214,5                                          | 417,6                                   |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | ikke opgivet                                    | -                                       |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | 2        | -        | -         | 7211,3                                          | 616,6                                   |
| -      | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -                | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1567                                            | -                                       |
| 39     | 5 <sup>1/2</sup> | 5    | 8   | 2    | 176      | 26       | -         | 22    | 1 <sup>1/2</sup> | 4    | -   | -    | 5        | -        | -         | 126122                                          | -                                       |



**Tabel D.    Antal af slagt som i 1903 er undersøgt af kontrollørerne **udenfor** kontrolstationerne.**  
*(Viandes de boucherie examinées en dehors des bureaux de contrôle).*

| By                           | Ialt undersøgt                                |                                             |                                  |                                   |      |                                   |          |           | Norsk                             |                                 |                                  |                                   |      |                                   |          |           | Dansk                           |      |      |     |      |          |          |           |
|------------------------------|-----------------------------------------------|---------------------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------|------|-----------------------------------|----------|-----------|-----------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------|------|-----------------------------------|----------|-----------|---------------------------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
|                              | Okse                                          | Hest                                        | Svin                             | Får                               | Gjed | Spædkalv                          | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                              | Hest                            | Svin                             | Får                               | Gjed | Spædkalv                          | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                            | Hest | Svin | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
| Ålesund <sup>1)</sup> . . .  | -                                             | -                                           | -                                | -                                 | -    | -                                 | -        | -         | -                                 | -                               | -                                | -                                 | -    | -                                 | -        | -         | -                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Arendal . . . .              | 539 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>               | 18                                          | 58 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 613                               | 51   | 267                               | -        | -         | 218 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 18                              | 58 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 613                               | 51   | 265                               | -        | -         | 321                             | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Bergen <sup>2)</sup> . . . . | 3971 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>              | 36                                          | 2715 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 7757 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 855  | 3638 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 765      | -         | 3971 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 36                              | 2715 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 7757 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 855  | 3638 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 765      | -         | -                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Haugesund . . .              | 68                                            | 88 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>              | 50                               | 829                               | 97   | 20                                | 3        | -         | 68                                | 88 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | 50                               | 829                               | 97   | 20                                | 3        | -         | -                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kongsberg . . .              | 215                                           | 15                                          | 233 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 4                                 | -    | 20                                | 8        | -         | 215                               | 15                              | 233 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 4                                 | -    | 20                                | 8        | -         | -                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kristiania . . .             | 274                                           | 5                                           | 439                              | 2                                 | -    | 32                                | -        | -         | 274                               | 5                               | 439                              | 2                                 | -    | 32                                | -        | -         | -                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kristiansund <sup>3)</sup>   | 1260                                          | 17                                          | 4                                | 188                               | 1    | 5                                 | 95       | -         | 1260                              | 17                              | 4                                | 188                               | 1    | 5                                 | 95       | -         | -                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Larvik . . . . .             | 41 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>                | 12                                          | 8                                | 116                               | -    | 3                                 | -        | 1         | 25                                | 12                              | 8                                | 114                               | -    | 3                                 | -        | 1         | 16 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    | -    | 2   | -    | -        | -        | -         |
| Lillehammer <sup>4)</sup>    | 853                                           | 57                                          | 601                              | 200                               | 17   | 3                                 | 3        | -         | 853                               | 57                              | 601                              | 200                               | 17   | 3                                 | 3        | -         | -                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Moss . . . . .               | <sup>5</sup> 1002 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | <sup>6</sup> 42 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 11                               | 217                               | -    | 88                                | 8        | -         | 697 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | 41                              | 11                               | 217                               | -    | 88                                | 8        | -         | 195 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Porsgrund . . .              | 678                                           | 17                                          | 241 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 203                               | -    | 703                               | 46       | -         | 672                               | 17                              | 241 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 203                               | -    | 703                               | 46       | -         | 6                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Skien . . . . .              | 714                                           | 117                                         | 67                               | 197                               | 12   | 698                               | 93       | -         | 660                               | 117                             | 67                               | 197                               | 12   | 698                               | 93       | -         | 54                              | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Stavanger . . .              | 4363                                          | 283                                         | 639                              | 53977                             | 965  | 3818                              | 55       | -         | 4363                              | 283                             | 639                              | 53977                             | 965  | 3818                              | 55       | -         | -                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Trondhjem . . .              | 233                                           | 19 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>              | 32 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 395                               | -    | 67                                | 4        | -         | 233                               | 19 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 32 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 395                               | -    | 67                                | 4        | -         | -                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                         | 14212 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>             | 727 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>             | 5100 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 64698 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1998 | 10442 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1        | -         | 13510 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 726 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 5100 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 64696 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1998 | 10440 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1        | -         | 593                             | -    | -    | 2   | -    | 2        | -        | -         |

<sup>1)</sup> Se anm. tabel A.   <sup>2)</sup> Bistationen i Muren.   <sup>3)</sup> Ved det kommunale slagtehus.   <sup>4)</sup> Ved det kommunale slagteri.   <sup>5)</sup> Heraf 109 svenske.   <sup>6)</sup> Heraf 1 svensk.

Tabel E.

**Kjød kroppe stemplet med 2den klasse i 1903 udenfor stationerne.**  
*(Viandes de boucherie marquées avec l'estampille de II<sup>me</sup> classe en dehors des bureaux).*

| By                         | Ialt 2den klasse                             |                               |                                 |     |      |          |          |           | Norsk                           |                               |                                 |     |      |          |          |           | Dansk |      |      |     |      |          |          |           |
|----------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------|-----|------|----------|----------|-----------|---------------------------------|-------------------------------|---------------------------------|-----|------|----------|----------|-----------|-------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
|                            | Okse                                         | Hest                          | Svin                            | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                            | Hest                          | Svin                            | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse  | Hest | Svin | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
| Arendal . . .              | 3                                            | 5                             | 1                               | -   | -    | -        | -        | -         | 3                               | 5                             | 1                               | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Haugesund . .              | 4 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>                | 2 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 7   | -    | -        | -        | -         | 4 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>   | 2 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 7   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kongsberg . .              | 17 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>               | 1                             | 15                              | -   | -    | 2        | -        | -         | 17 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 1                             | 15                              | -   | -    | 2        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kristiania . .             | 3                                            | -                             | 53                              | -   | -    | -        | -        | -         | 3                               | -                             | 53                              | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kristiansund <sup>1)</sup> | 3                                            | -                             | 1                               | 11  | -    | -        | -        | -         | 3                               | -                             | 1                               | 11  | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Larvik . . . .             | -                                            | <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | -                               | -   | -    | -        | -        | -         | -                               | <sup>3</sup> / <sub>4</sub>   | -                               | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Lillehammer <sup>2)</sup>  | 21                                           | 2                             | 17                              | -   | 1    | -        | -        | -         | 21                              | 2                             | 17                              | -   | 1    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Moss . . . . .             | 26 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> <sup>3)</sup> | 1                             | -                               | 2   | -    | 7        | -        | -         | 18 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 1                             | -                               | 2   | -    | 7        | -        | -         | 5     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Porsgrund . .              | 24 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>               | 1                             | 12                              | 5   | -    | 50       | -        | -         | 24 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1                             | 12                              | 5   | -    | 50       | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Skien . . . . .            | 4                                            | 1                             | 2                               | 3   | -    | 8        | -        | -         | 4                               | 1                             | 2                               | 3   | -    | 8        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Stavanger . .              | 25                                           | 3                             | 16                              | 476 | 4    | 49       | 3        | -         | 25                              | 3                             | 16                              | 476 | 4    | 49       | 3        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                       | 131 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>              | 17                            | 118 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 504 | 5    | 116      | 3        | -         | 123 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 17                            | 118 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 504 | 5    | 116      | 3        | -         | 5     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |

<sup>1)</sup> Ved det kommunale slagtehus. <sup>2)</sup> Ved det kommunale slagteri. <sup>3)</sup> Heraf 3 svenske.

Tabel F.

Kjød kroppe kasserede i 1903 **udenfor** stationerne.*(Viandes de boucherie saisies en dehors des bureaux).*

| By                         | Ialt kasseret                  |                 |      |     |      |          |          |           | Norsk            |                 |      |     |      |          |          |           | Dansk           |      |      |     |      |          |          |           | Vegt i kilogram af kasserede kjødkroppe. | Vegt i kilogram af aflald og organer. |
|----------------------------|--------------------------------|-----------------|------|-----|------|----------|----------|-----------|------------------|-----------------|------|-----|------|----------|----------|-----------|-----------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|------------------------------------------|---------------------------------------|
|                            | Okse                           | Hest            | Svin | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse             | Hest            | Svin | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse            | Hest | Svin | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |                                          |                                       |
| Arendal . . . .            | 1 $\frac{1}{2}$                | -               | -    | -   | -    | -        | -        | -         | $\frac{1}{2}$    | -               | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 242                                      | 33                                    |
| Haugesund . .              | -                              | -               | -    | 1   | -    | -        | -        | -         | -                | -               | -    | 1   | -    | -        | -        | -         | -               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 12                                       | 57,5                                  |
| Kongsberg . .              | 2                              | -               | 1    | -   | -    | 1        | -        | -         | 2                | -               | 1    | -   | -    | 1        | -        | -         | -               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 250                                      | 203                                   |
| Kristiansund <sup>1)</sup> | -                              | -               | 1    | -   | -    | -        | -        | -         | -                | -               | 1    | -   | -    | -        | -        | -         | -               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 70                                       | -                                     |
| Larvik . . . .             | -                              | $\frac{1}{4}$   | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                | $\frac{1}{4}$   | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 92                                       | 10,5                                  |
| Lillehammer <sup>2)</sup>  | 3                              | 2               | 1    | 2   | 1    | -        | -        | -         | 3                | 2               | 1    | 2   | 1    | -        | -        | -         | -               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 929                                      | 1134                                  |
| Moss . . . . .             | 38 $\frac{3}{4}$ <sup>3)</sup> | 4               | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 27 $\frac{1}{4}$ | 4               | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 5 $\frac{1}{2}$ | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 2458                                     | 281,5                                 |
| Porsgrund . . .            | 2                              | -               | 1    | 1   | -    | 6        | -        | -         | 2                | -               | 1    | 1   | -    | 6        | -        | -         | -               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | Ikke opgivet.                            |                                       |
| Skien . . . . .            | -                              | 1               | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -                | 1               | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 205                                      | 130                                   |
| Stavanger . . .            | 7                              | 2               | -    | 21  | -    | 11       | -        | -         | 7                | 2               | -    | 21  | -    | 11       | -        | -         | -               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1274,3                                   | 458,1                                 |
| Ialt                       | 54 $\frac{1}{4}$               | 9 $\frac{1}{4}$ | 4    | 25  | 1    | 18       | -        | -         | 41 $\frac{3}{4}$ | 9 $\frac{1}{4}$ | 4    | 25  | 1    | 18       | -        | -         | 6 $\frac{1}{2}$ | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 5532,3                                   | 2307,6                                |

1) Ved det kommunale slagtehus. 2) Ved det kommunale slagteri. 3) Heraf 6 svenske.

## 1. Ålesund.

Dyrlæge *Toenberg* indberetter, at nogen tabellarisk oversigt over Ålesunds kommunale kjødkontrol for året 1903 ikke kan tilveiebringes, på grund af byens og stationens brand den 23de januar 1904. En provisorisk station oplyses at ville blive opført så snart ske kan. Det meddeles dog, at kjødtilførselen til kontrollen var omtrent som foregående år. Nogen formindsket nedslagtning på grund af det foregående års store nedslagtning som følge af det dårlige foderår merkedes ikke. Dette antoges af kontrolløren at skyldes den mindre nedsaltning på landet og den sterkere tilførsel fra søndre Søndmør og fra Statlandet som følge af, at kjødpriserne holdt sig lige høie eller endog høiere i Ålesund end i Bergen, hvortil kjødet ellers delvis går fra disse trakter.

Der merkes bedring i behandling af kjødet for hvert år.

## 2. Arendal.

Forholdene ved kontrollen med hensyn til lokale m. v. er som tidligere, meddeler amtsdyrlæge *Elgeberg*. Kjødtilførselen har i året 1903 været mindre end i de foregående år. Det anføres, at der også i år blev tilført stationen slagtet af en ko, der var dræbt i dødsøieblikket og som viste sig at lide af miltbrand. I slagtet påvistes en mængde miltbrandsstave. Kadaveret blev brændt.

**Tabel I.** (Arendal).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil              | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|-------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . .   | -    | -    | 3    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .           | 6    | 8    | -    | 8   | -    | 25       | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .         | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .  | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk . | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .              | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .            | -    | -    | 6    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                          | 15   | 8    | 9    | 8   | -    | 25       | -        | -         |

**Tabel II.** (Arendal).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                               | Okse             | Hest | Svin | Far | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------|------------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Benbrud . . . . .                              | 3                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                  | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .  | -                | -    | -    | -   | 1    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse af anden<br>årsag . . . . . | -                | 1    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                       | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Miltbrand . . . . .                            | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                   | -                | -    | -    | -   | -    | 6        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                             | -                | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                          | 2 <sup>1)</sup>  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                           | -                | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Ialt                                           | 5 <sup>3/4</sup> | 1    | 2    | -   | 1    | 7        | -        | -         |

Udenfor stationen er kasseret  $1\frac{1}{2}$  okseslagt (benbrud) samt et dansk okseslagt på grund af abnorm, sødlig lugt og smag.

### 3. Bergen.

Politidylrlæge *Ivar Nielsen* meddeler følgende i sin indberetning:

Som det vil sees er der i 1903 ved Bergens kjødkontrolstationer stemplet 63 337<sup>3/4</sup> skrotter af en omtrentlig vægt af 2 865 247 kg. og til en omtrentlig værdi af kr. 1 837 957. Beregnet efter et indbyggerantal af 74 000 bliver det pr. individ et forbrug af 38,7 kg.

I femaaret fra 1899—1903 er der undersøgt følgende antal skrotter på:

|                          | 1899   | 1900   | 1901   | 1902   | 1903   | Til-<br>sammen |
|--------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|----------------|
| Hovedstationen . . . . . | 43 538 | 39 476 | 36 931 | 46 156 | 43 958 | 209 699        |
| Bistationen . . . . .    | 17 419 | 25 023 | 21 950 | 22 541 | 19 739 | 106 672        |
| Tilsammen                | 60 957 | 64 499 | 58 881 | 68 697 | 63 697 | 316 371        |

<sup>1)</sup> hvoraf 1 dansk.

**Tabel III.** (Bergen).

Årsager til 2den kl. stemping på stationen..

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -    | -    | 23   | -   | 1    | 3        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 16   | -    | 2    | 11  | -    | 2        | 2        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 3    | -    | -    | -   | -    | 68       | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | -    | -    | 1    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                        | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                         | 1    | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Diarrhöe . . . . .                                   | -    | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 1    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                     | -    | -    | -    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .       | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ikter . . . . .                                      | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . .                          | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                                 | -    | -    | -    | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                               | 3    | -    | -    | 2   | -    | 1        | -        | -         |
| Overdrift . . . . .                                  | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -    | -    | 10   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ødem . . . . .                                       | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 35   | -    | 37   | 14  | 1    | 87       | 3        | -         |

Så godt som det hele kvantum er norsk kjød. Den i 1902 påbegyndte import af dansk kjød i fersk tilstand er ikke fortsat i 1903. Heller ikke dansk tøndekjød i letsaltet tilstand er i året benyttet af byens pølsefabriker, der væsentlig har benyttet engelsk hestekjød og amerikansk oksekjød. Efter anmeldelse fra toldboden er i 1903 af sådant importeret kjød besigtiget 33 000 kg. engelsk hestekjød og 19 200 kg. amerikansk oksekjød. Når undtages et par prøvoforsendelser af engelsk hestekjød fra Gateshead on Tyne, hvoraf halvdelen måtte konfiskeres, har dette kjød været af upåklagelig kvalitet. Størsteparten af det gennem Bergens toldsted indførte udenlandske tøndekjød går dog til udenbys pølsefabriker og er ikke underkastet Byens sundhedsvæsens kontrol.

Det kjød, der på grund af tinter må nedsaltes, udgjør fremdeles den overveiende mængde af det kjød, som nægtes stemping. Der er ialt fundet tinter i 163 kreaturer, hvoraf 88 som entintede eller indeholdende degenererede tinter blev stemplet 1ste

klasse, medens 75, der indeholdt mere end en levende tinte, blev nedsaltede og efter 14 dages forløb overladt eieren til fri afbenyttelse. 81 % af samtlige tintede kreaturer var fra Bergen og de nærmest liggende herreder Arstad og Fane.

Årets middelprijs viser en stigning fra foregående år af 6,68 øre for oksekjød og af 1,10 øre for færekjød pr. kg. Såvel svine- som gjødkalvekjød viser derimod et prisfald, for svinekjødet af 5,41 og gjødkalvekjød 0,15 øre.

I vore slagteriforhold er der siden sidste indberetning ikke indtrådt nogen forbedring. Slagterierne er for få i antal i forhold til byens størrelse og gennemgaaende i dårlig forfatning. Der er foretaget 296 besigtninger, hvorunder de værste mangler er påtalte og afhjulpne.

Byens kjødudsalg og slagterværksteder, hvoraf der har været foretaget 1359 besigtninger, er derimod i en gennemgaaende god stand.

**Tabel IV.** (Bergen). Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                     | 2    | -    | -    | -   | -    | 11       | -        | -         |
| Bedørvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | 1    | 2    | 1    | -   | -    | 13       | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | 1    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Blodurin . . . . .                                | 5    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bråset . . . . .                                  | -    | -    | -    | 3   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                     | 4    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| — » — af anden årsag                              | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, traumatisk . . . . .          | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| — » — af anden årsag                              | 3    | -    | -    | -   | -    | 5        | -        | -         |
| Børsygdom . . . . .                               | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhøe . . . . .                                | -    | -    | -    | -   | -    | 41       | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                  | -    | -    | 2    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Ledsygdom . . . . .                               | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mangelfuld afblodning . . .                       | -    | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                              | -    | -    | -    | -   | -    | 5        | -        | -         |
| Nodslagtning . . . . .                            | 4    | -    | -    | 1   | 1    | 2        | -        | -         |
| Overdrift . . . . .                               | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                                 | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                      | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                                | 1    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                              | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Ødem . . . . .                                    | 1    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Ialt                                              | 32   | 2    | 4    | 6   | 1    | 87       | -        | -         |

## 4. Drammen.

Dyrlæge *Elvestad* indberetter, at kødtilførselen har været som vanlig; kvaliteten af kødet angives for størstedelen at være meget god.\* Det meddeles, at tuberkulose dyr påtræffes påfaldende mindre hyppig end før.

Tabel V. (Drammen).

Årsager til 2den kl. stempeling på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse                            | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|---------------------------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -                               | -    | 8    | -   | -    | 6        | 1        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                              | -                               | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 23 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1    | -    | -   | -    | 5        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 2                               | 1    | 2    | 11  | -    | 16       | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | 1                               | -    | 2    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | 1                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Blodurin . . . . .                                   | 7                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                        | 10                              | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| — — — af anden årsag                                 | 1                               | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .        | -                               | 1    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse af anden<br>årsag . . . . .       | 14                              | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Børsygdom . . . . .                                  | 3                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 4                               | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                              | 8                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                                    | -                               | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 4                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdom . . . . .                                  | 2                               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -                               | -    | 38   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | 3                               | 2    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 10                              | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 16                              | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                                  | -                               | -    | -    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Ødem . . . . .                                       | 3                               | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 112 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 7    | 54   | 12  | -    | 37       | 1        | -         |



**Tabel VI.** (Drammen).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                              | -    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 1    | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Blodurin . . . . .                                   | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                        | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                         | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdø . . . . .                                   | -    | -    | 1    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . .                        | -    | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | -    | -    | -    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ødem . . . . .                                       | 2    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Pyæmi . . . . .                                      | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 9    | 1    | 4    | -   | -    | 11       | -        | -         |

**5. Fredrikshald.**Som kontrollør fungerer kommunedyrlæge *C. A. Nielsen*.

Tabel VII. (Fredrikshald).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse             | Hest             | Svin              | Får               | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv         | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------------------|------------------|-------------------|-------------------|------|----------|------------------|-----------|
| Absces (byld) . . . . .                           | -                | 1 <sup>1)</sup>  | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Afmagring . . . . .                               | 16 <sup>2)</sup> | 4                | -                 | 21 <sup>3)</sup>  | -    | -        | -                | -         |
| Aktinomykose (strålesop) . . . . .                | 1                | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | 3 <sup>4)</sup>  | 4                | -                 | 4 <sup>5)</sup>   | -    | -        | -                | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | -                | 3 <sup>6)</sup>  | 2                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Benskjørhed . . . . .                             | 2                | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | 1                | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Blodurin . . . . .                                | 1 <sup>7)</sup>  | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk . . . . .             | 1                | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Bughindebetændelse, traumatisk . . . . .          | 1                | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Børsygdø . . . . .                                | 4 <sup>8)</sup>  | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                | -                | 1 <sup>9)</sup>  | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Gulsot . . . . .                                  | 4                | -                | -                 | 2                 | -    | -        | -                | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .         | 1 <sup>10)</sup> | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                          | 1                | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Katarrhalfeber . . . . .                          | 2                | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . . .                   | -                | 1 <sup>11)</sup> | -                 | 2 <sup>12)</sup>  | -    | -        | -                | -         |
| Mavesygdø . . . . .                               | -                | 1                | -                 | 2 <sup>13)</sup>  | -    | -        | -                | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                      | -                | -                | -                 | -                 | -    | -        | 1 <sup>14)</sup> | -         |
| Nødslagtning . . . . .                            | 2                | -                | -                 | 1 <sup>15)</sup>  | -    | -        | 1 <sup>16)</sup> | -         |
| Overdrift . . . . .                               | -                | -                | -                 | 3 <sup>17)</sup>  | -    | -        | -                | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -                | -                | 27 <sup>18)</sup> | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Rødsyge . . . . .                                 | -                | -                | 14 <sup>19)</sup> | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                      | 1                | 2 <sup>20)</sup> | -                 | 10 <sup>21)</sup> | -    | -        | 1 <sup>22)</sup> | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                            | -                | 1                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Trommesyge . . . . .                              | 2                | -                | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | 4                | -                | 5                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Vattersot . . . . .                               | -                | -                | -                 | 16 <sup>23)</sup> | -    | -        | -                | -         |
| Ødem . . . . .                                    | -                | 1 <sup>24)</sup> | -                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Knuderosen . . . . .                              | -                | -                | 4 <sup>25)</sup>  | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Krampe . . . . .                                  | -                | -                | 6                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Raane . . . . .                                   | -                | -                | 2                 | -                 | -    | -        | -                | -         |
| Ialt                                              | 47               | 19               | 60                | 61                | -    | -        | 3                | -         |

1) Svensk. 2) Deraf 1 svensk. 3) Deraf 3 svenske. 4) Deraf 1 svensk. 5) Svenske.

6) Deraf 1 svensk. 7) Svensk. 8) Deraf 1 svensk. 9) Svensk. 10) Svensk. 11) Svensk.

12) Svenske. 13) Svenske. 14) Svensk. 15) Svensk. 16) Svensk. 17) Svenske. 18) Deraf

8 svenske. 19) Deraf 6 svenske. 20) Deraf 1 svensk. 21) Deraf 5 svenske. 22) Svensk.

23) Deraf 6 svenske. 24) Svensk. 25) Deraf 2 svenske.

**Tabel VIII.** (Fredrikshald).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse               | Hest | Svin            | Får             | Gjød | Spædkalv        | Gjødkalv        | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|--------------------|------|-----------------|-----------------|------|-----------------|-----------------|-----------|
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -                  | -    | -               | -               | -    | -               | 1               | -         |
| Blodurin . . . . .                                | 1                  | -    | -               | -               | -    | -               | -               | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk . .                   | 1                  | -    | -               | -               | -    | -               | -               | -         |
| Børsygd . . . . .                                 | 2                  | -    | -               | -               | -    | -               | -               | -         |
| Gulsot . . . . .                                  | -                  | -    | -               | 6               | -    | 2               | -               | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .         | 1                  | -    | -               | -               | -    | -               | -               | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                          | 1                  | -    | -               | -               | -    | -               | -               | -         |
| Mangelfuld afblødning . . .                       | -                  | -    | -               | -               | -    | 4               | -               | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                      | -                  | -    | -               | -               | -    | 3               | -               | -         |
| Nødslagtning . . . . .                            | -                  | -    | -               | 1 <sup>1)</sup> | -    | -               | -               | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -                  | -    | 1               | -               | -    | -               | -               | -         |
| Raslesyge . . . . .                               | -                  | -    | 2               | -               | -    | -               | -               | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                      | 2 <sup>2)</sup>    | -    | -               | 5 <sup>3)</sup> | -    | 1 <sup>4)</sup> | 1 <sup>5)</sup> | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | 4 <sup>6)</sup>    | -    | 2 <sup>7)</sup> | -               | -    | -               | -               | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                              | -                  | -    | -               | -               | -    | 6 <sup>8)</sup> | -               | -         |
| Vattersot . . . . .                               | -                  | -    | -               | 7 <sup>9)</sup> | -    | -               | -               | -         |
| Ødem . . . . .                                    | 1 <sup>2)</sup>    | -    | -               | -               | -    | -               | -               | -         |
| Hæmoglobinuri . . . . .                           | -                  | 1    | -               | -               | -    | -               | -               | -         |
| Ialt                                              | 12 <sup>1 2)</sup> | 1    | 5               | 19              | -    | 16              | 2               | -         |

<sup>1)</sup> Svensk. <sup>2)</sup> Deraf 1 svensk. <sup>3)</sup> Deraf 2 svenske. <sup>4)</sup> Svensk. <sup>5)</sup> Svensk. <sup>6)</sup> Deraf 1 svensk. <sup>7)</sup> Deraf 1 svensk. <sup>8)</sup> Deraf 3 svenske. <sup>9)</sup> Deraf 2 svenske.

## 6. Fredrikstad.

### Vestre Fredrikstad.

Dyrlæge O. Vold meddeler:

\*Kjødkontrollen har de samme lokaler og det samme personale som forrige år. Lønningerne er de samme, når undtages at den mand, som rengjør lokalerne og holder håndklæder og forklæder rene, har fået en lønsforhøielse fra 6 til 10 kroner pr. måned.

De to sprukne gamle marmorbord er erstattet med to nye solide, ligesom kontoret er malet.

Sammenlignet med forrige år har tilførselen til kontrollen aftaget med 28 storfæ, 13 heste, 331 får, 63 spædkalv og 78 gjødkalv, men derimod tiltaget med 621 svin.

Forhøielse af fleskeforbruget i forhold til kødtilførselen finder vel begrundelse i gennemgående lave fleskepriser, især i sidste halvår og særlig lige før jul.

Tilførselen fra Sverige synes tiltaget noget hvad storfæ angår, men synes omtrent ophørt hvad svin og spædkalv angår; i hele året er kun tilført  $13\frac{3}{4}$  svin og 5 spædkalve, derimod tiltaget med 13 gjødkalve. Omtrent  $\frac{1}{3}$  af det samlede storfæslag er fra Sverige, og ankommer de fleste levende pr. jernbane og slagtes her i byen, særlig mandag og torsdag. Storfæslag ankommer yderst sjelden direkte fra Sverige; enkelte slagtere modtager af og til slagt fra Fredrikshald. Hesteslagt ankommer ikke så sjelden direkte og er som regel dårlig vare. Hesteslagtene fra Sverige har som regel ufuldstændige sundhedsattester; kun få er udfærdiget af dyrlæge, de fleste er udstedt af en såkaldt polisemann og hvorvidt denne mand har seet vedkommende hest levende er vanskeligt at kontrollere; for mig synes det som disse attester er fabrikeret forud og udfyldes med dato og vedkommende eiers eller slagters navn efter forgodtbefindende. Emballagen på det med jernbane sendte kød er endnu mangelfuld; de såkaldte hække er ikke fuldstændig gode sålænge ikke slagtet tildækkes forsvarlig, derfor ankommer det ofte indsmurt med kul, sod og andet snus. Ofte ankommer hesteslagt kun indpakket i tynd strie uden hæk og da kan man tænke sig kødets udseende, når det har passeret jernbanevogn, platform og kjørevognen. Bønderne synes at have forståelse af kødets behandling; de har kødets bestandig indpakket i rene lagener, især spædkalve. Når brugsarbejderne ankommer her til kontrollen med sine griseslagt har de bestandig disse indviklet i rene klæder.

En ting tillader jeg mig særlig at påpege og det er måden hvorpå jernbanestationen her opbevarer ankomne slagt; blir det ikke hentet straks, henlægges eller hensættes slagtet som regel utildækket inde i det trange bagageværelse, hvor alle slags kasser og gods føres ud og ind; har ikke slagtet hæk, ligger det direkte på gulvet.

Kvaliteten af det tilførte slagt synes at bedre sig betydelig, især hvad storfæ og svin angår. Producenterne har erfaret, at det lønner sig at anskaffe god race samt underholde dyrene bedre; konsumenterne blir vel også strengere i sine fordringer.

Tuberkuløst koslagt ankommer sjeldnere til kontrollen, derimod forekommer tuberkuløse halskjertler hos svin almindelig, især fra steder, som fodrer med affald fra husene i byen.

Kassationsårsag for spædkalve er som regel mavesyge.

Export af kød forekommer ikke herfra byen. I september, oktober og november måneder ankommer her ikke så få fåreslagt fra Stavanger via Kristiania. Slagtene er nedlagt i store firkantede kasser, ca. 25 i hver. Slagtene er stemplet i Stavanger og viser sig at være af udmærket kvalitet, men inden de udpakkes her er de ofte af miserabelt udseende og lugt.

Kjødsalget foregår fremdeles fra bazaren og torvet. Hvad torvhandelen angår, som væsentlig foregår om lørdagene, har man fået den forbedring, at kødhandelen er anbragt på eget sted adskilt fra potetlæssene og har de fleste anskaffet seildugstag over sine borde og vogne.

Tabel IX. (Vestre Fredrikstad).

Årsager til 2den kl. stempning på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse                          | Hest                         | Svin            | Får | Gjød | Spædkalv         | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|-------------------------------|------------------------------|-----------------|-----|------|------------------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brønslugt . . .                         | <sup>1)</sup> 11              | <sup>2)</sup> $2\frac{1}{4}$ | 4               | 10  | -    | 25               | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | <sup>3)</sup> $19\frac{2}{4}$ | <sup>1)</sup> 1              | 2               | 1   | -    | -                | 1        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | -                             | $2\frac{1}{4}$               | 3               | 5   | -    | 25               | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | 3                             | $1\frac{1}{4}$               | $1\frac{1}{4}$  | 2   | -    | -                | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | <sup>5)</sup> $2\frac{3}{4}$  | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                        | 1                             | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| — af anden årsag                                     | $1\frac{1}{4}$                | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Bughindebetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .        | $4\frac{1}{4}$                | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Bughindebetændelse af anden<br>årsag . . . . .       | $2\frac{1}{4}$                | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Borsygdum . . . . .                                  | 1                             | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Diarrhöe . . . . .                                   | -                             | -                            | -               | -   | -    | $65\frac{1}{2}$  | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | $3\frac{1}{4}$                | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Hjertesækkbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .      | <sup>6)</sup> 5               | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 2                             | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Ledsygdum . . . . .                                  | $1\frac{1}{4}$                | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Mavesygdum . . . . .                                 | $1\frac{3}{4}$                | -                            | -               | 2   | -    | -                | -        | -         |
| Nyresygdum . . . . .                                 | $3\frac{2}{4}$                | -                            | $2\frac{1}{4}$  | -   | -    | -                | -        | -         |
| Nodslagtning . . . . .                               | -                             | -                            | 2               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Overdrift . . . . .                                  | $2\frac{1}{4}$                | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -                             | -                            | $43\frac{2}{4}$ | -   | -    | -                | -        | -         |
| Raslesyge . . . . .                                  | -                             | -                            | 1               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                                    | -                             | -                            | 1               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                         | -                             | -                            | -               | -   | -    | -                | 1        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | -                             | 1                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 1                             | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | <sup>7)</sup> $11\frac{2}{4}$ | -                            | -               | -   | -    | -                | -        | -         |
| Ialt                                                 | 74                            | $4\frac{2}{4}$               | $58\frac{2}{4}$ | 20  | -    | $115\frac{1}{2}$ | 2        | -         |

<sup>1)</sup> Deraf 1 svensk. <sup>2)</sup> Svensk. <sup>3)</sup> Deraf 2 svenske. <sup>4)</sup> Svensk. <sup>5)</sup> Deraf  $2\frac{1}{4}$  svensk. <sup>6)</sup> Deraf 1 svensk. <sup>7)</sup> Deraf  $4\frac{1}{4}$  svensk.

Tabel X. (Vestre Fredrikstad).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil              | Okse            | Hest                                        | Svin            | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|-------------------------------|-----------------|---------------------------------------------|-----------------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . . | 3               | <sup>1)</sup> 1 <sup>2)</sup> $\frac{1}{4}$ | <sup>2)</sup> 1 | 3   | -    | 7        | -        | -         |
| Benbrud . . . . .             | -               | <sup>3)</sup> $\frac{3}{4}$                 | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .  | $\frac{2}{4}$   | -                                           | -               | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk . | 1               | -                                           | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .  | $\frac{1}{4}$   | -                                           | -               | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Diarrhoe . . . . .            | -               | -                                           | -               | -   | -    | 15       | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .          | $\frac{1}{4}$   | -                                           | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .          | <sup>3)</sup> 2 | 1                                           | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .            | -               | -                                           | 2               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .             | -               | -                                           | 2               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .        | -               | 1                                           | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .         | 1               | 1                                           | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                          | 8               | $5\frac{1}{4}$                              | 5               | 3   | -    | 24       | 1        | -         |

## Østre Fredrikstad.

Dyrlæge *Hvattum* meddeler, at kontrolstationen delvis er ombygget således, at der er eget kontrollokale og kontor med inventar og de nødvendige instrumenter. Kjødtilførselen oplyses at have været omtrent som foregående år. Fra Sverige har tilførselen hovedsagelig været storfæ, indkjøbte i Fredrikshald og slagtede i Fredrikstad. Kjødet er rensligt og pent behandlet.

Med pølsemaagerier, slagting og melkeudsalg fører kontrolløren tilsyn, ligesom med handelen på torvene med kjød og fisk inspiceres. Det anføres, at 2den kl. kjød burde forhandles på egne bestemte steder.

<sup>1)</sup> Svensk. <sup>2)</sup> Svensk. <sup>3)</sup> Deraf 1 svensk.

Tabel XI. (Østre Fredrikstad).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse                         | Hest | Svin            | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------------------------------|------|-----------------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . . .                   | -                            | -    | $2\frac{1}{4}$  | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                               | 1                            | -    | -               | -   | -    | 20       | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -                            | -    | -               | 1   | -    | 46       | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | -                            | -    | $1\frac{3}{4}$  | -   | -    | -        | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                             | 2                            | -    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | -                            | -    | -               | -   | -    | 6        | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .                         | $1\frac{2}{4}$               | -    | 1               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                           | -                            | -    | $3\frac{2}{4}$  | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                  | -                            | -    | -               | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                          | -                            | -    | 1               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .         | $1\frac{2}{4}$               | -    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                           | 1                            | -    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                          | 1                            | -    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdsm . . . . .                               | -                            | 1    | -               | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . .                     | -                            | -    | -               | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Mavesygdsm . . . . .                              | 1                            | 1    | 2               | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                      | -                            | -    | -               | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Nyresygdsm . . . . .                              | -                            | 1    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                            | -                            | -    | -               | -   | -    | 5        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -                            | -    | 6               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | <sup>1)</sup> $2\frac{2}{4}$ | -    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                               | $2\frac{2}{4}$               | -    | -               | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Ialt                                              | 14                           | 3    | $15\frac{3}{4}$ | 1   | -    | 92       | -        | -         |

<sup>1)</sup> Heraf 1 svensk.

**Tabel XII.** (Østre Fredrikstad).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil             | Okse            | Hest          | Svin          | Får | Gjød | Spædkalv       | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------|-----------------|---------------|---------------|-----|------|----------------|----------|-----------|
| Benbrud . . . . .            | -               | -             | $\frac{2}{4}$ | -   | -    | -              | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .    | $\frac{2}{4}$   | -             | -             | -   | -    | -              | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . . | 2               | -             | -             | -   | -    | -              | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .           | -               | -             | -             | -   | -    | $3\frac{2}{4}$ | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .      | -               | -             | $\frac{2}{4}$ | -   | -    | -              | -        | -         |
| Gulsot . . . . .             | -               | -             | -             | 1   | -    | -              | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .     | $\frac{1}{4}$   | -             | -             | -   | -    | -              | -        | -         |
| Ledsygdom . . . . .          | -               | $\frac{1}{4}$ | -             | -   | -    | -              | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .            | -               | -             | 1             | -   | -    | -              | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .        | <sup>1)</sup> 3 | -             | -             | -   | -    | -              | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .         | -               | -             | -             | -   | -    | 2              | -        | -         |
| Vattersot . . . . .          | $\frac{2}{4}$   | -             | -             | -   | -    | -              | -        | -         |
| Ialt                         | $6\frac{1}{4}$  | $\frac{1}{4}$ | 2             | 1   | -    | $5\frac{2}{4}$ | -        | -         |

**7. Hamar.**

Dyrlæge *Lange* meddeler, at kontrollens lokaler nu som før er i basarbygningen ved stortorvet; den holdes åben fra kl.  $7\frac{1}{2}$ — $11\frac{1}{2}$  hver søgnedags formiddag. Ifølge beslutning af magistrat og formandskab af 30te mai 1903 er instruksen for kjødkontrollen i Hamar af 14de december 1893 og 6te februar 1895 post 2 givet følgende tillæg: «Ligeså kan magistraten tillade, at kontrollen om sommeren slutter kl. 11 fm.». I henhold hertil har magistraten under 2den juni på ansøgning meddelt tilladelse til kontrollens lukning kl. 11 fm. i juni, juli og august.

Kontrollørens løn er for tiden kr. 1 200,00 og assistentens kr. 500,00. Videre meddeles:

I dette år er kjødforbruget i Hamar gået noget ned — væsentlig på grund af de knappe tider med ringe kjøbeevne. Det er således behandlet et mindre antal kjødkroppe, end i de nærmest foregående år. Kvaliteten står derimod fuldt på høide med tidligere års. Der slagtes mindre og minde i Byen, medens leverandører på bygderne skaffer det meste.

<sup>1)</sup> Heraf 1 svensk.



**Tabel XIII.** (Hamar).

Årsager til 2den kl. stemping på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse                           | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|--------------------------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Afmagring . . . . .                                  | 2                              | -    | -    | 2   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 1                              | -    | 8    | 7   | -    | 7        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .        | 6                              | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                   | -                              | -    | 1    | -   | -    | 16       | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 2                              | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                     | 1                              | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | -                              | -    | 3    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -                              | -    | 31   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | 1                              | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 3 <sup>2</sup> / <sub>4</sub>  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | -                              | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Raane . . . . .                                      | -                              | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 16 <sup>2</sup> / <sub>4</sub> | -    | 47   | 10  | -    | 23       | -        | -         |

**Tabel XIV.** (Hamar).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse                          | Hest | Svin                          | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|-------------------------------|------|-------------------------------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | -                             | -    | 1                             | -   | -    | -        | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | -                             | -    | <sup>2</sup> / <sub>4</sub>   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                         | 1                             | -    | 1                             | -   | -    | -        | -        | -         |
| Børsygdom . . . . .                                  | 1                             | -    | -                             | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                   | -                             | -    | 1                             | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | <sup>2</sup> / <sub>4</sub>   | -    | -                             | -   | -    | -        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 2                             | -    | -                             | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 4 <sup>2</sup> / <sub>4</sub> | -    | 3 <sup>2</sup> / <sub>4</sub> | -   | -    | 4        | -        | -         |

Priserne har været meget jevne hele året. Selv får og spædkalv, der altid har vist perioder af lave priser, har dette år holdt sig nokså jevne. Flesket har dette år ikke kunnet nå fuldt så høit som forrige år.

Gjennemsnittsvegten kan antages at have været den samme som i de nærmest foregående år; dog skal bemerkes, at vegten paa svin vistnok har været noget mindre, dels fordi voksne svin sjeldnere falbydes nu end før, dels fordi kornvarerne har stået usædvanlig høit i pris trods sin ringe kvalitet. Det har været en almindelig klage over at svinene ikke vilde blive fede på grund af dårligt mel. Til Kristiania er gået noget flesk og hestekjød — dog adskillig mindre end før. Til de omliggende bygder og Østerdalens sanatorier går også endel.

**Tabel XV.** (Haugesund).

Årsager til 2den kl. stempling paa stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse       | Hest | Svin      | Får        | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------------|------|-----------|------------|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . .                       | -          | -    | -         | 5          | -    | -        | -        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                           | $^{-1/2}$  | -    | -         | 1          | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                               | 10         | -    | 1         | 33         | 5    | 9        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | $1^{1/4}$  | 1    | 2         | 4          | -    | 21       | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | 4          | -    | -         | 2          | -    | -        | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                             | -          | -    | 3         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | 2          | -    | -         | 1          | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .                         | 1          | -    | -         | $^{1/2}$   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                | -          | -    | -         | -          | -    | 2        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                           | 2          | -    | -         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                          | -          | -    | 1         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .         | $1^{1/2}$  | -    | -         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, af anden årsag . . . . .     | -          | -    | $1^{1/4}$ | -          | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                          | 3          | -    | -         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                              | 4          | -    | 1         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | 6          | -    | -         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Ødem . . . . .                                    | $^{1/2}$   | -    | -         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Lungehypertrofi . . . . .                         | 1          | -    | -         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Lamhed . . . . .                                  | $1^{1/2}$  | -    | -         | -          | -    | -        | -        | -         |
| Umoden . . . . .                                  | -          | -    | -         | -          | -    | 19       | -        | -         |
| Ialt                                              | $38^{1/4}$ | 1    | $9^{1/4}$ | $46^{1/2}$ | 5    | 51       | -        | -         |

## 8. Haugesund.

Dyrlæge *Haugen* indberetter følgende :

Kjødkontrollens beliggenhed og ordning har ikke undergået nogen forandring i de sidste år.

Det i sommer og høst tilførte slagt har været gennemgående magert, hvad der må tilskrives den kolde og våde sommer, som selv den rigelige havnegang ikke har formået at ophæve virkningen af. Når undtages den mindre pene behandling, slagtet ofte er udsat for under transporten på skibene, må den idetheletaget siges at være upåklagelig.

Leverikter forekommer meget hyppigt og ikke sjelden tillige i lungerne i forkalkede kapsler med et tyktlydende, brunligt indhold, hvori ikterne let kan påvises.

Med en antagen folkemængde af 9 000 indbyggere og med en gennemsnitsvegt af 180 kg. for hest, 110 for okse, 80 for svin, 16 for smøt og 12 for kalve skulde kjødforbruget pr. individ udgjøre: 26,7 kg. kjød og 4,0 kg. flesk.

**Tabel XVI.** (Haugesund).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse                          | Hest | Svin                          | Får                           | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|-------------------------------|------|-------------------------------|-------------------------------|------|----------|----------|-----------|
| Afmagring . . . . .                               | -                             | -    | -                             | -                             | -    | 1        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -                             | -    | -                             | -                             | -    | 3        | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | $\frac{3}{4}$                 | -    | $\frac{1}{4}$                 | -                             | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | -                             | -    | -                             | -                             | -    | 1        | -        | -         |
| Blodurin . . . . .                                | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -    | -                             | -                             | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk . . . . .             | 1                             | -    | -                             | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -    | -        | -        | -         |
| Børsygdom . . . . .                               | 1                             | -    | -                             | -                             | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .         | $\frac{3}{4}$                 | -    | -                             | -                             | -    | -        | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                                 | -                             | -    | -                             | 1                             | -    | -        | -        | -         |
| Miltbrand . . . . .                               | 1                             | -    | -                             | -                             | -    | -        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                      | -                             | -    | -                             | -                             | -    | 1        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                              | -                             | -    | -                             | -                             | -    | 1        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                                 | -                             | -    | 3                             | -                             | -    | -        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                                | -                             | -    | -                             | -                             | 1    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                            | -                             | -    | -                             | 1                             | -    | 12       | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                              | 1                             | -    | -                             | -                             | -    | -        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                              | -                             | -    | -                             | -                             | -    | 6        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                               | -                             | -    | -                             | 1                             | -    | -        | -        | -         |
| Uræmi . . . . .                                   | -                             | -    | -                             | 1                             | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                              | 7                             | -    | 3 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1    | 25       | -        | -         |

Udenfor kontrolstationen er stemplet med 2den kl. på grund af afmagring 2 okser og 2 hesteslagt, for bedærvethed og slet behandling  $\frac{1}{2}$  svin og 7 får, for benbrud 1 okse og for ydre beskadigelse  $\frac{1}{4}$  okse og  $\frac{1}{4}$  hesteslagt, ligesom 1 okseslagt og 1 svin er stemplet med 2den kl. henholdsvis på grund af ødemer og lungeødem. Kasseret udenfor stationen er 1 får på grund af vattersot.

## 9. Horten.

Dyrlæge *Davidson* meddeler:

Kjødkontrollens lokaler er de samme som de foregående år, ligeledes betjeningen, aflønningen og kontortid.

Eftersyn af slagterierne og pølsemagier foregår i regelen hver 14de dag og hos alle kjødhandlere en gang hver måned. Af slagterier er der 2, af pølsemagier 4. Tillige påhviler det kontrolløren at have tilsyn med fisketilførselen. Tilførselen af kjød må siges at være den samme som i 1902; det tilførte kjød står over de foregående år, men flesket under, både i kvalitet og behandling.

**Tabel XVII.** (Horten).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse            | Hest            | Svin             | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|-----------------|-----------------|------------------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                     | -               | -               | 12 <sup>1)</sup> | -   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                               | $9\frac{3}{4}$  | -               | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | 4 <sup>2)</sup> | 5 <sup>3)</sup> | 3                | 6   | -    | -        | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | 6               | 1               | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                             | $1\frac{1}{4}$  | -               | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | -               | -               | 4                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .         | 3               | -               | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                              | 3               | -               | 1                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                              | 1               | -               | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -               | -               | 8                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                            | 2               | -               | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Spædkalv . . . . .                                | -               | -               | -                | -   | -    | 35       | -        | -         |
| Ialt                                              | 30              | 6               | 28               | 6   | -    | 35       | -        | -         |

<sup>1)</sup> Hvoraf 10 danske. <sup>2)</sup> Hvoraf 3 danske. <sup>3)</sup> Hvoraf 3 svenske.

Tilførselen sker fra de omliggende distrikter gennem bondeslagtere. Der tilføres desuden stedet en masse kjød fra Moss, Tønsberg og Kristiania; fra sidstnævnte sted hovedsagelig färekjød (stempled).

Fra Sverige er indført 3 heste, Danmark  $10\frac{1}{2}$  oxer, 10 svin.

**Tabel XVIII.** (Horten).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil             | Okse           | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------|----------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Benbrud . . . . .            | $3\frac{1}{4}$ | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .        | $\frac{1}{4}$  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . . | 1              | 1    | -    | -   | -    | 6        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .           | -              | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .        | 3              | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .          | -              | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Fortidlig født . . . . .     | -              | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Ialt                         | $7\frac{1}{2}$ | 1    | 2    | -   | -    | 14       | -        | -         |

## 10. Kongsberg.

Kjødkontrolløren, dyrlæge *A. Løken*, meddeler:

Tilførselen af kjød har været lidt større end i foregående år; med undtagelse af nogle få oksekropper, der skal være dansk kjød, er alt det kontrollerede kjød af norsk oprindelse. Størstedelen af kjødet er tilført fra de omliggende bygder; om høsten i driftetiden indkøbes der dog af privatfolk en del dyr til slagt for egen husholdning, i år ca. 220 stykker, der er noget mindre end vanligt; på grund af denne husslagtning om høsten og retten til at tilkalde dyrlægen i hjemmet, er arbeidet med den ambulatoriske kontrol ikke let overkommelig for en dyrlæge, og jeg er derfor tilpligtet til hver høst at holde en eksamineret dyrlæge til hjælp, om det viser sig nødvendigt.

I driftefæ fra Hardanger og nærliggende distrikter fandtes ihøst i 13 tilfælde oksetinter, på en enkelt undtagelse nær i degenereret tilstand, hvorfor kroppen blev stemplet 2den klasse under betingelse af, at eieren nedsaltede kroppen i sønderdelt tilstand i 4 uger og ikke lod det komme i handel. Nogen anden sygdom af særlig interesse blev ikke påtruffet.

**Tabel XIX.** (Kongsberg).

Åarsager til 2den kl. stemping på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse               | Hest             | Svin             | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødvalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|--------------------|------------------|------------------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . .                       | 1 <sup>3/4</sup>   | -                | -                | 2   | 9    | -        | -        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                           | 1 <sup>1/4</sup>   | -                | -                | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                               | 2                  | 1                | -                | 7   | 6    | 3        | 4        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | 1)2 <sup>2/4</sup> | 3/4              | 1                | 4   | 1    | 29       | 1        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | 1 <sup>1/4</sup>   | 1/4              | 1 <sup>1/2</sup> | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .                         | 2                  | -                | 1                | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                      | 1 <sup>1/2</sup>   | -                | -                | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                | -                  | -                | -                | -   | -    | 15       | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                  | 1                  | -                | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækkbetændelse, traumatisk . . . . .        | 1                  | -                | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                           | 2 <sup>1/4</sup>   | -                | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                                 | 1 <sup>3/4</sup>   | -                | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdø . . . . .                                | -                  | -                | 2                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . .                     | 2                  | 1/4              | 1                | -   | 1    | 19       | 1        | -         |
| Mavesygdø . . . . .                               | 2 <sup>3/4</sup>   | -                | 2                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nyresygdø . . . . .                               | 1 <sup>1/4</sup>   | 1/2              | -                | -   | -    | 2        | 2        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -                  | -                | 7 <sup>1/2</sup> | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                                 | -                  | -                | 1                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | 1 <sup>1/2</sup>   | -                | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ødem . . . . .                                    | 1 <sup>1/2</sup>   | -                | -                | -   | -    | -        | -        | -         |
| Meget små nyfødte kalve . .                       | -                  | -                | -                | -   | -    | 20       | -        | -         |
| Ialt                                              | 24 <sup>1/4</sup>  | 2 <sup>3/4</sup> | 17               | 15  | 17   | 89       | 8        | -         |

1) Heraf 1/4 dansk.

Kasseret udenfor kontrolstationen er 1 okselagt på grund af børsygdø, 1 do. på grund af septisk tilstand, 1 svin af rachitis og 1 selvdød spædkalv.

**Tabel XX.** (Kongsberg).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse           | Hest          | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|----------------|---------------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -              | -             | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                      | 1              | -             | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Børsygdom . . . . .                               | 1              | -             | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                | -              | -             | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                              | $\frac{1}{4}$  | -             | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                      | -              | -             | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                              | $\frac{1}{4}$  | -             | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nodslagting . . . . .                             | 1              | -             | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                               | 1              | -             | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ødem . . . . .                                    | -              | $\frac{1}{4}$ | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                              | $4\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{4}$ | -    | 1   | -    | 6        | -        | -         |

**Tabel XXI.** (Kongsberg).

Årsager til 2den kl. stempling udenfor stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse            | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|-----------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Afmagring . . . . .                               | 1               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | $\frac{1}{2}$   | -    | 3    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | 1               | -    | 3    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                      | -               | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                          | -               | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                           | $\frac{1}{4}$   | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . . .                   | $1\frac{1}{2}$  | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                              | -               | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -               | -    | 6    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tinter . . . . .                                  | 13              | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ingen slagteattest . . . . .                      | -               | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Umoden . . . . .                                  | -               | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Ialt                                              | $17\frac{1}{4}$ | 1    | 15   | -   | -    | 2        | -        | -         |

## 11. Kragerø.

Kontrolløren, dyrlæge *Manstad*, afgik ved døden høsten 1904. Den ny-ansatte kontrollør (fra 1ste november 1904), dyrlæge *Johan Benzen*, meddeler, at han ikke kan afgive nogen beretning om kjødkontrollen i Kragerø for året 1903, da den afdøde kontrollør i den senere tid ikke havde ført kontrollens protokoller eller efterlod sig optegnelser, hvorefter en pålidelig beretning kan udarbejdes.

## 12. Kristiania.

Kontrollens bestyrer, dyrlæge *A. Lo*, meddeler:

Kjødkontrollen kan nu se tilbage på 10 års virksomhed. Den åbnedes nemlig 2den januar 1894.

Der var fra først af ansat 3 dyrlæger, hvoraf én som bestyrer, samt 6 stemplere og 1 kassererske. Det viste sig imidlertid snart, at denne hjælp var utilstrækkelig, og der blev allerede i begyndelsen af året 1894 antaget en dyrlæge og to stemplere til. De 3 af stemplerne arbejdede til en begyndelse kun om formiddagen. Kontrolstationen viste sig også på de travleste dage at være i mindste laget, hvorfor der snart blev opført en reserve kontrolbod, som i betydelig mon bidrog til, at kontrolarbeidet gik raskere fra hånden.

Lønningerne var til at begynde med pr. år:

1 bestyrer kr. 3 600,00, 3 kontrollører à kr. 2 500,00, 1 formand kr. 960,00, 4 stemplere à kr. 840,00 for hel dag og 3 stemplere à kr. 600,00 for formiddagsarbejde. Ved lønningsregulativ, der traadte i kraft året 1896, blev lønningerne følgende: For bestyreren kr. 4 000,00, 1 kontrollør kr. 3 000,00, 2 kontrollører à kr. 2 500,00 (alle med 2 alderstillæg efter 4 og 8 års tjeneste à kr. 400,00), 1 formand kr. 1 400,00, 5 stemplere à kr. 1 200,00 og 2 stemplere med formiddagsarbejde à kr. 740,00. Fra først af afkrævedes en kontrolafgift af kr. 1,00 for storfæ, 70 øre for hest og svin samt 20 øre for småfæ. Efter et års forløb blev imidlertid disse afgifter sat ned til 50 øre for storfæ, hest og svin og 20 øre for småfæ og kalv, inklusive sjon af kjødet. I 1895 blev der imidlertid ved lov bestemt, at kontrolafgiften for kjød, undersøgt og stemplet ved kjødkontrolstationerne, skulde ophæves fra 1ste januar 1896; afgift for kontrol i slagterierne blev derimod bibeholdt. Det er en kjendt sag, at den herværende kjødkontrolstation har været noget liden, og at det har været en mangel, at der ikke er så stort tag udenfor, at af- og pålæsning af kjød kan foregå beskyttet for veir og vind. En påtænkt forandring og forbedring i så måde blev udskudt, da kontrolafgiften blev ophævet. Havde stortinget ikke ophævet den, kunde man visselig nu set på ganske anderledes hensigtsmæssige og tidssvarende handels- og omsætningsforholde samt lokaler for handel med såvel levende dyr som kjød her i byen. Ophævelsen af kontrolafgiften har således sikkerligen været til ligeså stor skade for producenter som konsumenter.

Af nedenstående oversigtsopgave for 10-året 1894—1903 sees svingningerne i tilførsel af ferskt kjød i de forskjellige år. Til de angivne mængder kommer desuden det kjød, som indførtes stemplet fra Stavanger og Lillehammer slagterier. Fra sidstnævnte slagteri er tilførselen jo af ny dato og heller ikke særdeles stor, hvorimod der fra Stavanger mest kommer færekjød, antagelig mellem 40 og 50 000 kropper om året, altså et lignende antal, som der her er undersøgt år om andet. Den mindste tilførsel af oksekjød forekom i 1894 eller det første år med 38 787 og den største i 1900 med



52 419 okser. Den mindste svinetilførsel faldt ligeledes på 1894 med 14 326 og den største på 1903 med 28 175 kroppe. Tilførselen var i det hele taget størst i opgangs-årene 1896 til 1900 og er senere gået ned.

Dét fremgår også af denne statistiske oversigt, at vi efterhånden er blit mere og mere selvhjulpne, eller at indførselen af udenlandsk ferskt kød i hel vægt er aftaget.

I 1894 inførtes fra Sverige 19 895 okser og 8 342 svin, og det er gået jævnt nedover til i år til en tilførsel af 4 478 okser og 1 238 svin. Den danske tilførsel begyndte småt med 1 119 okser i 1897 og steg til 9 686 i 1901, men gik igjen ned til 7 196 i 1903; tilførsel af svensk og dansk oksekød tilsammen har således i 1903 ikke andraget til mere end 11 674 kroppe.

Det skulde synes snart at være overkommeligt at forsyne Kristiania med udelukkende norsk kød. Når Bergensbanen bliver færdig, og når man dertil også kunde få bedre og raskere kommunikationsmidler med de nordenfor Trondhjem liggende landsdele, vilde det neppe vare længe, før indførselen hid fra udlandet kun vilde være en liden brøkdel af, hvad den nu udgjør.

Der er i det sidste år kommen ikke ubetydeligt oksekød oppe fra Namsos og Tromsøtrakterne, kanske også længere nordfra. Dette kød er oftest af særdeles god kvalitet, men dårlig slagtet og ukyndig behandlet før afsendelsen, og dette i forbindelse med den lange transport har bidraget sit til, at kødet ofte er kommet frem i en mindre tilfredsstillende tilstand. Men alt tyder på, at man deroppe har et godt kødslag med lang, dyb, bred, lubben krop, dybe kødfulde lår og bøger. Slagtene i det hele er særdeles kødfulde og tunge i vægten i forhold til sin størrelse. Hvis disse dyr kunde komme hid levende eller pent behandlet i slagtet tilstand, vilde det stå sig godt i konkurrencen med det indførte kød.

Antallet af 2den klasses stempeling er gået jævnt nedover i årenes løb. Dette har sin grund i, at kødet gennemgående behandles bedre, så at 2den klasses stempeling på grund af slet behandling er aftaget. Kontrollen har altså også havt en vis opdragende indflydelse på publikum. I nogen udstrækning skyldes også nedgangen i 2den klasses stempeling en aftagen af tuberkulosen, siden obligatorisk tuberkulinundersøgelse af fra Sverige indførte dyr blev oprettet. Før var tuberkulose årsagen til mesteparten af kassationer og 2den klasses stempeling, nu hører disse tilfælde heldigvis til de færreste, og bedre vil det blive, efterhånden som tuberkulinundersøgelserne også her-tillands bliver endmere almindelige.

I 1903 er der kontrolleret ude i byens slagterier 84 gange, 246 okser, 4 heste, 376 svin, 2 får og 32 kalve. Af de i 1903 kontrollerede dyr er slagtet her i Kristiania 17 928½ okse (= 41,77 pct.), 600 heste (= 27,56 pct.), 1 224½ svin (= 4,35 pct.), 605 får (= 1,63 pct.), 7 gjeter (= 1,52 pct.), 2 102 spædkalve (= 7,98 pct.) samt 138 gjødkalve (= 8,02 pct.).

Forbruget stillet sig således pr. individ, idet det midlere indbyggerantal i 1903 var 224 679:

|         |          |           |                 |                |           |
|---------|----------|-----------|-----------------|----------------|-----------|
| 42 918  | okser    | à 140 kg. | = 6 008 520 kg. | og pr. individ | 26,74 kg. |
| 2 177   | heste    | à 200 »   | = 435 400 »     | — » —          | 1,95 »    |
| 28 175½ | svin     | à 60 »    | = 1 690 530 »   | — » —          | 7,52 »    |
| 37 085  | får      | à 17 »    | = 630 445 »     | — » —          | 2,81 »    |
| 4 613   | gjeder   | à 10 »    | = 46 130 »      | — » —          | 0,21 »    |
| 26 342  | spædkalv | à 17 »    | = 447 814 »     | — » —          | 1,99 »    |
| 17 214  | gjødkalv | à 30 »    | = 516 420 »     | — » —          | 2,30 »    |

---

158 524½ slagtekroppe med 9 775 259 kg. og pr. individ 43,51 kg.

Kjødkontrolstationens bevilgede og virkelige udgifter i 1903, sammenlignet med 1902, sees af følgende sammenstilling:

|                        | 1903.     | 1903.     | 1902.     |
|------------------------|-----------|-----------|-----------|
|                        | Bevilget. | Anvendt.  | Anvendt.  |
|                        | Kr.       | Kr.       | Kr.       |
| Lønninger . . . . .    | 24 780,00 | 23 325,92 | 23 200,42 |
| Bygningen . . . . .    | 3 948,00  | 3 000,48  | 2 975,66  |
| Andre udgifter . . . . | 2 500,00  | 2 248,68  | 1 918,65  |
| Tilsammen              | 31 228,00 | 28 575,08 | 28 094,73 |

Bestyreren anfører, at det hænder desværre endnu ofte, at slagtere her i byen modtager syge dyr til slagtning og i to tilfælde viste disse dyr sig at have lidt af miltbrand, men slagterne havde heldigvis fundet organerne så mistænkelige, at de itide meldte tilfælderne, så ingen skade forårsagedes.

Et tilfælde som kunde havt vidtrækkende følger skal dog refereres her.

To slagtergutter havde af en handlende fået overladt en døende hest, fik draget den ind i et skur og slagtermæssig behandlet den.

De turde ikke bringe slagtet til kontrollen, men søgte at sælge kødet stykkevis underhånden, hvilket for nogle deles vedkommende også lykkedes. Imidlertid stødte en konstabel på de to gutter under en af deres handelsexpeditioner, og da de ikke vilde gjøre rede for hvorfra de havde kødet og om det var undersøgt, blev sagen meldt til mig, slagtet blev fundet, og det konstateredes, at dyret havde lidt af miltbrand. Der blev nu anstillet jagt efter de solgte dele af hesten. Huden fandtes hos en skindhandler, hoved, hjerteslag og lever hos en fattig arbejdsmand, et helt lår hos en frihandlerske, der drev en såkaldt delikatesshandel osv.

Det lykkedes heldigvis at finde alt igjen, og det viste sig desuden nødvendig at beslaglægge nogle næringsmidler, som havde været i berøring med de syge kjøddele. Nogen skade afstedkom forøvrigt ikke dette sygdomstilfælde. Slagtergutterne fik, såvidt jeg mindes, vand- og brødstraf.

**Tabel XXII.** (Kristiania).

Antal af af kjødkroppe undersøgte på Kristiania kontrolstation i 1903.

| Måned               | Ialt undersøgt                   |                                 |                                   |       |      |          |          |           | Norsk                             |                                  |                                  |       |      |          |          |           |
|---------------------|----------------------------------|---------------------------------|-----------------------------------|-------|------|----------|----------|-----------|-----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|-------|------|----------|----------|-----------|
|                     | Okse                             | Hest                            | Svin                              | Får   | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                              | Hest                             | Svin                             | Får   | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
| Januar . . . . .    | 3986                             | 276 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2734                              | 1047  | 8    | 2401     | 986      | -         | 2925                              | 261 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 2425                             | 963   | 3    | 1816     | 546      | -         |
| Februar . . . . .   | 3674                             | 216 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2364                              | 527   | 412  | 2446     | 1342     | -         | 2668 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 208                              | 2162                             | 471   | 412  | 1877     | 742      | -         |
| Marts . . . . .     | 3794                             | 174                             | 2309 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 537   | 3078 | 3380     | 1598     | -         | 2671                              | 168                              | 2137 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 445   | 3078 | 2669     | 860      | -         |
| April . . . . .     | 3630                             | 158                             | 2456                              | 813   | 470  | 4535     | 1871     | -         | 2532                              | 151                              | 2216                             | 511   | 467  | 3268     | 1060     | -         |
| Mai . . . . .       | 3573 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 99 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1632 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 894   | 13   | 2943     | 2705     | -         | 2370                              | 89 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1495 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 585   | 13   | 1864     | 1550     | -         |
| Juni . . . . .      | 2232                             | 107 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 937 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 1007  | 10   | 1863     | 1910     | -         | 1833 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 94 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 860                              | 636   | 10   | 1085     | 1042     | -         |
| Juli . . . . .      | 2374                             | 137                             | 947                               | 2524  | 39   | 1541     | 2130     | -         | 1747 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 127                              | 860                              | 1692  | 37   | 882      | 1007     | -         |
| August . . . . .    | 3015 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 184                             | 1041 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 6904  | 45   | 1031     | 1393     | -         | 2163 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 178                              | 956                              | 6039  | -    | 645      | 622      | -         |
| September . . . . . | 3600                             | 189                             | 1367                              | 7278  | 9    | 1129     | 829      | -         | 2550 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 171                              | 1271                             | 7083  | 7    | 903      | 407      | -         |
| Oktober . . . . .   | 4613                             | 209                             | 2274 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 10436 | 340  | 1335     | 919      | -         | 3516 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 197                              | 2145 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 10359 | 334  | 1137     | 455      | -         |
| November . . . . .  | 4083                             | 232                             | 3001 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 3550  | 150  | 1413     | 646      | -         | 2945                              | 217                              | 2809                             | 3449  | 150  | 1176     | 365      | -         |
| December . . . . .  | 4343                             | 194                             | 7110 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1568  | 39   | 1325     | 885      | -         | 3320 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 188                              | 6904 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1494  | 39   | 1677     | 484      | -         |
| Ialt                | 42918                            | 2177                            | 28175 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 37085 | 4613 | 26342    | 17214    | -         | 31243 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2050 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 26242                            | 33727 | 4586 | 18999    | 9139     | -         |

**Tabel XXII.** (Kristiania). (Forts).

| Måned               | Svensk                          |      |                                  |      |      |          |          |           | Dansk                            |                                |                                |      |      |          |          |           | Af det norske er byslagt          |      |                                  |     |      |          |          |           |
|---------------------|---------------------------------|------|----------------------------------|------|------|----------|----------|-----------|----------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|------|------|----------|----------|-----------|-----------------------------------|------|----------------------------------|-----|------|----------|----------|-----------|
|                     | Okse                            | Hest | Svin                             | Får  | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                             | Hest                           | Svin                           | Får  | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse                              | Hest | Svin                             | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
| Januar . . . . .    | 424 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 15   | 225                              | 68   | 5    | 563      | 438      | -         | 636 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                              | 84                             | 16   | -    | 22       | 2        | -         | 1443 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 57   | 127                              | 8   | -    | 147      | 10       | -         |
| Februar . . . . .   | 372                             | 8    | 162                              | 51   | -    | 557      | 593      | -         | 633 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | <sup>1</sup> / <sub>2</sub>    | 40                             | 5    | -    | 12       | 7        | -         | 1469 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 60   | 101                              | 2   | -    | 146      | 14       | -         |
| Marts . . . . .     | 450 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 6    | 123                              | 75   | -    | 705      | 722      | -         | 672 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                              | 49                             | 17   | -    | 6        | 16       | -         | 1526 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 68   | 104 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 13  | -    | 209      | 14       | -         |
| April . . . . .     | 403 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 7    | 162 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 116  | 3    | 1264     | 802      | -         | 694 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                              | 77 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 186  | -    | 3        | 9        | -         | 1493                              | 37   | 95                               | 27  | -    | 175      | 13       | -         |
| Mai . . . . .       | 328 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 9    | 69                               | 85   | -    | 1078     | 1133     | -         | 875                              | 1                              | 68                             | 224  | -    | 1        | 22       | -         | 1371                              | 44   | 136                              | 24  | -    | 198      | 17       | -         |
| Juni . . . . .      | 109                             | 12   | 34 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 172  | -    | 772      | 860      | -         | 289 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1                              | 43                             | 199  | -    | 6        | 8        | -         | 1103 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 37   | 154                              | 71  | -    | 138      | 25       | -         |
| Juli . . . . .      | 157                             | 5    | 39 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 571  | 2    | 659      | 1088     | -         | 469 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 5                              | 47 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 261  | -    | -        | 35       | -         | 1308                              | 62   | 145                              | 232 | 6    | 175      | 15       | -         |
| August . . . . .    | 270 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 3    | 26 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 788  | 9    | 386      | 762      | -         | 581 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 3                              | 59                             | 77   | -    | -        | 9        | -         | 1429                              | 43   | 40                               | 183 | 1    | 138      | 10       | -         |
| September . . . . . | 371                             | 12   | 38                               | 178  | 1    | 226      | 419      | -         | 678 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 6                              | 58                             | 17   | 1    | -        | 3        | -         | 1857                              | 50   | 58                               | 23  | -    | 190      | 11       | -         |
| Oktober . . . . .   | 552 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 5    | 57                               | 73   | 6    | 193      | 464      | -         | 544                              | 7                              | 72                             | 4    | -    | 5        | -        | -         | 1909 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 41   | 65                               | 3   | -    | 223      | 4        | -         |
| November . . . . .  | 582 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 15   | 122 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 100  | -    | 234      | 281      | -         | 555 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                              | 70                             | 1    | -    | 3        | -        | -         | 1606                              | 52   | 47                               | 2   | -    | 191      | 2        | -         |
| December . . . . .  | 456 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 6    | 179                              | 70   | -    | 642      | 399      | -         | 566                              | -                              | 27                             | 4    | -    | 6        | 2        | -         | 1412                              | 49   | 152                              | 17  | -    | 172      | 3        | -         |
| Ialt                | 4478                            | 103  | 1238 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2347 | 26   | 7279     | 7961     | -         | 7196 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 23 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 695                            | 1011 | 1    | 64       | 114      | -         | 17928 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 600  | 1224 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 605 | 7    | 2102     | 138      | -         |

Tabel XXIII. (Kristiania).

Årsager til 2den kl.

| Sygdomme og feil                                | Norsk              |                    |      |     |          |           |
|-------------------------------------------------|--------------------|--------------------|------|-----|----------|-----------|
|                                                 | Okse               | Hest               | Svin | Får | Spædkalv | Andre dyr |
| Abnorm lugt, brunstlugt <sup>1)</sup> . . . . . | 1                  | 1                  | 238  | 2   | -        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                         | 1                  | 1                  | 1    | -   | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                             | 122                | 8                  | 20   | 65  | 61       | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent         | 51                 | 4                  | 63   | 225 | 161      | -         |
| Benbrud . . . . .                               | 22                 | 9                  | 17   | -   | 2        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                           | 3                  | -                  | 1    | -   | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                    | 14                 | 3                  | 8    | -   | 6        | -         |
| Blodurin . . . . .                              | 1                  | -                  | -    | -   | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk . . . . .           | 26                 | -                  | -    | -   | -        | -         |
| — » — af anden årsag . . . . .                  | 9                  | -                  | 1    | -   | 2        | -         |
| Bughindebetændelse, traumatisk . . . . .        | 49                 | -                  | -    | -   | -        | -         |
| — » — af anden årsag . . . . .                  | 10                 | -                  | 5    | -   | 12       | -         |
| Børsygdø . . . . .                              | 5                  | -                  | 1    | -   | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                              | -                  | -                  | -    | -   | 22       | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                         | 11                 | -                  | 21   | -   | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                | 9                  | -                  | 1    | 9   | 10       | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .       | 8                  | -                  | -    | -   | -        | -         |
| Hudsygdø . . . . .                              | -                  | -                  | 14   | -   | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                         | 5                  | -                  | -    | -   | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                        | 3                  | -                  | -    | -   | -        | -         |
| Ledsygdø . . . . .                              | 10                 | 1                  | 15   | -   | 1        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . . .                 | 2                  | 4                  | 2    | 2   | 1        | -         |
| Mavesygdø . . . . .                             | 3                  | -                  | 9    | -   | 55       | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                    | -                  | -                  | -    | -   | 6        | -         |
| Nyresygdø . . . . .                             | 9                  | 2                  | 6    | -   | 8        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                          | 3                  | -                  | 3    | -   | -        | -         |
| Overdrift . . . . .                             | 6                  | -                  | -    | -   | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                              | -                  | -                  | 252  | -   | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                               | -                  | -                  | 20   | -   | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                    | 2                  | 1                  | 6    | -   | -        | -         |
| Svulster . . . . .                              | -                  | 20                 | -    | -   | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                          | 1                  | 1                  | 1    | -   | 8        | -         |
| Tinter . . . . .                                | 6                  | -                  | -    | -   | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                            | 5                  | -                  | -    | -   | 2        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                           | 116                | -                  | 55   | -   | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                             | 13                 | -                  | 7    | 42  | 6        | -         |
| Ødem . . . . .                                  | 2                  | -                  | 4    | -   | -        | -         |
| Ufuldstændig attestation . . . . .              | -                  | 121 <sup>1/2</sup> | -    | -   | -        | -         |
| Defekt . . . . .                                | 4 <sup>1/2</sup>   | 3                  | 10   | -   | 5        | -         |
| Ialt                                            | 532 <sup>1/2</sup> | 179 <sup>1/2</sup> | 781  | 345 | 358      | -         |

<sup>1)</sup> Antallet af svin er væsentlig raaner.

stempling på stationen.

| Svensk |      |      |     |          |           | Dansk |      |                                |     |          |           |
|--------|------|------|-----|----------|-----------|-------|------|--------------------------------|-----|----------|-----------|
| Okse   | Hest | Svin | Får | Spædkalv | Andre dyr | Okse  | Hest | Svin                           | Får | Spædkalv | Andre dyr |
| -      | -    | 13   | -   | -        | -         | -     | -    | 27                             | -   | 1        | -         |
| -      | -    | -    | -   | 1        | -         | 2     | -    | 1                              | -   | -        | -         |
| 26     | 3    | 4    | -   | 17       | -         | 36    | -    | 8                              | -   | -        | -         |
| 8      | 3    | 4    | 1   | 78       | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 3      | 1    | 1    | -   | 1        | -         | 1     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 1      | -    | 1    | -   | 1        | -         | 1     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -        | -         | 3     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | 1    | -   | -        | -         | 1     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -        | -         | 5     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 1      | -    | 1    | -   | 8        | -         | 4     | -    | 1                              | -   | -        | -         |
| 3      | -    | -    | -   | -        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | 3        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 2      | -    | 1    | -   | -        | -         | -     | -    | 3                              | -   | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | 9        | -         | 1     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -        | -         | 2     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | 1    | -   | -        | -         | -     | -    | 1                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | 1        | -         | 6     | -    | -                              | 1   | 1        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -        | -         | 1     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | 10       | -         | -     | -    | 1                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | 5        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | 3        | -         | 1     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 1      | 1    | -    | -   | -        | -         | 1     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 2      | -    | -    | -   | -        | -         | 4     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | 7    | -   | -        | -         | -     | -    | 4                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | 1    | -   | -        | -         | -     | -    | 1                              | -   | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -        | -         | 1     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | 1    | -    | -   | -        | -         | -     | 1    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | 4        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 2      | -    | -    | -   | -        | -         | -     | -    | -                              | -   | -        | -         |
| 5      | -    | 2    | -   | -        | -         | 134   | -    | 44                             | -   | -        | -         |
| 3      | -    | -    | 7   | 2        | -         | -     | -    | -                              | 1   | 1        | -         |
| -      | -    | -    | -   | 1        | -         | -     | -    | 1                              | -   | -        | -         |
| -      | 10   | -    | -   | -        | -         | -     | 2    | -                              | -   | -        | -         |
| -      | -    | 2    | 3   | -        | -         | 8     | -    | <sup>1</sup> / <sub>2</sub>    | -   | -        | -         |
| 63     | 19   | 39   | 11  | 144      | -         | 212   | 3    | 93 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2   | 3        | -         |

Tabel XXIV. (Kristiania).

Årsager til kassation

| Sygdomme og feil                        | Norsk              |      |      |     |      |          |          |           |
|-----------------------------------------|--------------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
|                                         | Okse               | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
| Abnorm lugt, brunstlugt (Raaner) . .    | -                  | -    | 8    | -   | -    | 2        | 1        | -         |
| Afmagring . . . . .                     | 1                  | -    | 11   | 1   | 63   | 23       | 2        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent | 5                  | -    | 18   | 38  | 200  | 87       | 4        | -         |
| Benbrud . . . . .                       | 2                  | -    | 5    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                   | 1                  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .            | -                  | -    | -    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Blodurin . . . . .                      | 20                 | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk . . . .     | 7                  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| —»— af anden årsag . . . . .            | 1                  | -    | 2    | -   | -    | 9        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, traumatisk . .      | 14                 | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| —»— af anden årsag . . . . .            | 7                  | 1    | 4    | 1   | -    | 28       | 3        | -         |
| Børsygdø . . . . .                      | 10                 | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhö . . . . .                       | 2                  | -    | 1    | -   | -    | 49       | 2        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                 | 7                  | -    | 7    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                        | -                  | -    | -    | -   | -    | 11       | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . .     | 17                 | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                       | 5 <sup>1/2</sup>   | -    | 2    | 1   | -    | -        | 1        | -         |
| Ledsygdø . . . . .                      | 1                  | -    | 2    | -   | -    | 5        | 1        | -         |
| Mavesygdø . . . . .                     | 4                  | 5    | 8    | -   | -    | 101      | 13       | -         |
| Miltbrand . . . . .                     | 2                  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .            | -                  | -    | -    | -   | -    | 18       | -        | -         |
| Nyresygdø . . . . .                     | 1                  | 1    | 3    | -   | -    | 7        | -        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                  | 1                  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                      | -                  | -    | 48   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                       | -                  | -    | 10   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Selvdøde . . . . .                      | 1                  | 1    | 1    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .            | 4                  | -    | 8    | -   | -    | 18       | 3        | -         |
| Stivkrampe . . . . .                    | -                  | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                      | -                  | 2    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                  | -                  | 1    | 7    | -   | -    | 20       | -        | -         |
| Tinter . . . . .                        | 1                  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                    | 13                 | -    | -    | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                   | 26                 | -    | 7    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                    | -                  | -    | -    | -   | -    | 34       | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                     | 2                  | -    | 2    | 11  | -    | 10       | 1        | -         |
| Ødem . . . . .                          | 2                  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                    | 158 <sup>1/2</sup> | 10   | 147  | 52  | 263  | 429      | 32       | -         |

på stationen.

| Svensk |      |      |     |      |          |          |           | Dansk |      |      |     |      |          |          |           |
|--------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|-------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Okse   | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr | Okse  | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
| -      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 1      | 2    | 1    | 1   | -    | 4        | 8        | -         | -     | 1/2  | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | 103      | 1        | -         | -     | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | -        | 1        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 4      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 2      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | 3        | 1        | -         | 1     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | 7        | 3        | -         | 1     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 3      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | 1     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 2      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -    | 207      | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | -        | 1        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | -        | 2        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 1      | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | 5        | -        | -         | 2     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | 3        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 7      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 2      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| -      | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 1      | -    | -    | 1   | 2    | 12       | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| 1      | -    | -    | -   | -    | 5        | -        | -         | -     | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| 33     | 4    | 3    | 2   | 2    | 360      | 17       | -         | 19    | 1/2  | 4    | -   | -    | 3        | -        | -         |



**Tabel XXV.** (Kristiania).

Oversigt over kontrolleret kjød ved

| Å r.           | Ialt kontrolleret                  |                                   |                                    |        |       |          |          |
|----------------|------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|--------|-------|----------|----------|
|                | Okse                               | Hest                              | Svin                               | Får    | Gjed  | Spædkalv | Gjødkalv |
| 1894 . . . . . | 38 787 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 033                             | 14 326 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 29 399 | -     | 40 908   | -        |
| 1895 . . . . . | 41 884                             | 1 072                             | 21 363                             | 31 563 | -     | 43 017   | -        |
| 1896 . . . . . | 46 956 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 209 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 24 604                             | 68 239 | -     | 52 324   | -        |
| 1897 . . . . . | 50 991                             | 1 345 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 19 185 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 48 839 | -     | 52 639   | -        |
| 1898 . . . . . | 49 434 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 343 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 19 538                             | 46 507 | -     | 48 591   | -        |
| 1899 . . . . . | 52 106 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 743 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 25 875                             | 45 166 | -     | 53 224   | -        |
| 1900 . . . . . | 52 419                             | 1 899 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 22 974 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 43 626 | -     | 48 903   | -        |
| 1901 . . . . . | 43 376 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2 229 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 18 574 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 37 633 | -     | 47 927   | -        |
| 1902 . . . . . | 47 457 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2 208 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 23 946                             | 45 681 | -     | 37 362   | -        |
| 1903 . . . . . | 42 918                             | 2 177                             | 28 175 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 37 085 | 4 613 | 26 342   | 17 214   |

**Norsk.**

| Å r.           | Ialt kontrolleret                  |                                   |                                    |        |       |          |          |
|----------------|------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|--------|-------|----------|----------|
|                | Okse                               | Hest                              | Svin                               | Får    | Gjed  | Spædkalv | Gjødkalv |
| 1894 . . . . . | 18 892                             | 746 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 5 984 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 22 013 | -     | 14 471   | -        |
| 1895 . . . . . | 25 415                             | 810 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 8 316                              | 23 609 | -     | 21 978   | -        |
| 1896 . . . . . | 29 350 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 791 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 11 250 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 48 726 | -     | 22 189   | -        |
| 1897 . . . . . | 37 117                             | 1 093 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 11 508 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 30 416 | -     | 27 322   | -        |
| 1898 . . . . . | 33 561 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 072                             | 12 047                             | 33 855 | -     | 22 035   | -        |
| 1899 . . . . . | 36 361 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 637                             | 19 268                             | 39 411 | -     | 29 774   | -        |
| 1900 . . . . . | 39 985 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 819 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 19 106 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 38 661 | -     | 29 475   | -        |
| 1901 . . . . . | 29 277 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2 053                             | 16 120                             | 33 809 | -     | 28 584   | -        |
| 1902 . . . . . | 32 831                             | 1 993                             | 20 918                             | 41 065 | -     | 28 089   | -        |
| 1903 . . . . . | 31 243 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2 050 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 26 242                             | 33 727 | 4 586 | 18 999   | 9 139    |

Kristiania kontrolstation 1894—1903.

| 2den klasse                       |                                 |                                   |     |      |                                   |          | Kasseret                        |                                |                                |                                |      |                                 |          |
|-----------------------------------|---------------------------------|-----------------------------------|-----|------|-----------------------------------|----------|---------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|------|---------------------------------|----------|
| Okse                              | Hest                            | Svin                              | Får | Gjed | Spædkalv                          | Gjødkalv | Okse                            | Hest                           | Svin                           | Får                            | Gjed | Spædkalv                        | Gjødkalv |
| 1 383 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 105 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 789 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 312 | -    | 1 556                             | -        | 136                             | 30                             | 54                             | 24 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -    | 483 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | -        |
| 1 168 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 99 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1 088                             | 607 | -    | 1 541 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -        | 155 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 35                             | 90                             | 80                             | -    | 687 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -        |
| 1 515                             | 299                             | 1 043                             | 958 | -    | 1 584                             | -        | 207 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 20 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 70 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 140                            | -    | 746                             | -        |
| 1 274 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 189                             | 778 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 579 | -    | 1 079                             | -        | 204                             | 21 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 80                             | 115                            | -    | 701                             | -        |
| 1 296                             | 219                             | 783                               | 917 | -    | 855                               | -        | 200 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 25                             | 98 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 133                            | -    | 725                             | -        |
| 1 504                             | 234 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 055 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 482 | -    | 807                               | -        | 230                             | 16 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 133                            | 174                            | -    | 647                             | -        |
| 1 169                             | 307 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 407                             | 703 | -    | 687                               | -        | 238                             | 25                             | 175                            | 306                            | -    | 515                             | -        |
| 1 036                             | 368                             | 852                               | 359 | -    | 607                               | -        | 223                             | 28 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 107                            | 153                            | -    | 637                             | -        |
| 835                               | 224                             | 1 101                             | 273 | -    | 487                               | -        | 217 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 23                             | 164                            | 140                            | -    | 552                             | -        |
| 807 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 201 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 913 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 232 | 126  | 452                               | 53       | 210 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 14 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 154                            | 54                             | 265  | 604                             | 57       |

## Norsk.

| 2den klasse                     |                                 |      |     |      |          |          | Kasseret                        |                                |                                |     |      |          |          |
|---------------------------------|---------------------------------|------|-----|------|----------|----------|---------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|-----|------|----------|----------|
| Okse                            | Hest                            | Svin | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Okse                            | Hest                           | Svin                           | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv |
| -                               | -                               | -    | -   | -    | -        | -        | -                               | -                              | -                              | -   | -    | -        | -        |
| -                               | -                               | -    | -   | -    | -        | -        | -                               | -                              | -                              | -   | -    | -        | -        |
| 938                             | 125                             | 476  | 694 | -    | 415      | -        | 128 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 6                              | 37 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 105 | -    | 316      | -        |
| 788 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 112                             | 361  | 438 | -    | 377      | -        | 134 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 15                             | 42                             | 90  | -    | 284      | -        |
| 702                             | 124 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 425  | 670 | -    | 346      | -        | 121                             | 16                             | 47 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 96  | -    | 260      | -        |
| 660 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 193                             | 641  | 374 | -    | 484      | -        | 121 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 14 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 82 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 167 | -    | 344      | -        |
| 660 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 285                             | 918  | 666 | -    | 430      | -        | 152                             | 23                             | 92 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 298 | -    | 335      | -        |
| 522                             | 296 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 546  | 330 | -    | 352      | -        | 149 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 20 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 79 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 136 | -    | 322      | -        |
| 462                             | 169 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 763  | 239 | -    | 315      | -        | 151                             | 16                             | 128                            | 136 | -    | 361      | -        |
| 532 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 179 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 781  | 219 | 126  | 325      | 33       | 158 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 10                             | 147                            | 52  | 263  | 429      | 32       |

Tabel XXV. (Kristiania). (Forts.).

Oversigt over kontrolleret kjød ved

**Svensk.**

| Å r.           | Ialt kontrolleret.                 |                                 |                                    |        |      |          |          |
|----------------|------------------------------------|---------------------------------|------------------------------------|--------|------|----------|----------|
|                | Okse                               | Hest                            | Svin                               | Får    | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv |
| 1894 . . . . . | 19 895 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 286 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 8 342                              | 7 386  | -    | 26 437   | -        |
| 1895 . . . . . | 16 469                             | 261 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 13 047                             | 7 962  | -    | 21 039   | -        |
| 1896 . . . . . | 17 606                             | 418                             | 13 353 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 19 513 | -    | 30 135   | -        |
| 1897 . . . . . | 12 755                             | 246                             | 7 331                              | 18 067 | -    | 24 658   | -        |
| 1898 . . . . . | 12 033                             | 269 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 7 060 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 12 286 | -    | 26 503   | -        |
| 1899 . . . . . | 7 799 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 80 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 4 838 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 5 220  | -    | 23 346   | -        |
| 1900 . . . . . | 5 665                              | 73                              | 2 336 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 4 380  | -    | 19 271   | -        |
| 1901 . . . . . | 4 413                              | 164 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 174                              | 3 129  | -    | 18 432   | -        |
| 1902 . . . . . | 4 949                              | 280 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 883                              | 3 375  | -    | 18 924   | -        |
| 1903 . . . . . | 4 478                              | 103                             | 1 238 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 2 347  | 26   | 7 279    | 7 961    |

**Dansk.**

| Å r.           | Ialt kontrolleret                 |                                |                                   |       |      |          |          |
|----------------|-----------------------------------|--------------------------------|-----------------------------------|-------|------|----------|----------|
|                | Okse                              | Hest                           | Svin                              | Får   | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv |
| 1894 . . . . . | -                                 | -                              | -                                 | -     | -    | -        | -        |
| 1895 . . . . . | -                                 | -                              | -                                 | -     | -    | -        | -        |
| 1896 . . . . . | -                                 | -                              | -                                 | -     | -    | -        | -        |
| 1897 . . . . . | 1 119                             | 6                              | 346                               | 356   | -    | 659      | -        |
| 1898 . . . . . | 3 840                             | 2                              | 430 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 366   | -    | 53       | -        |
| 1899 . . . . . | 7 945 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 26                             | 1 768 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 535   | -    | 104      | -        |
| 1900 . . . . . | 6 768 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 7                              | 1 531 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 585   | -    | 157      | -        |
| 1901 . . . . . | 9 686                             | 12                             | 1 280 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 695   | -    | 281      | -        |
| 1902 . . . . . | 9 677 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 25                             | 1 145                             | 1 241 | -    | 349      | -        |
| 1903 . . . . . | 7 196 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 23 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 695                               | 1 011 | 1    | 64       | 114      |

Kristiania kontrolstation 1894—1903.

**Svensk.**

| 2den klasse                     |                                |                                 |     |      |          |          | Kasseret                       |                                |                                |     |      |          |          |
|---------------------------------|--------------------------------|---------------------------------|-----|------|----------|----------|--------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|-----|------|----------|----------|
| Okse                            | Hest                           | Svin                            | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Okse                           | Hest                           | Svin                           | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv |
| -                               | -                              | -                               | -   | -    | -        | -        | -                              | -                              | -                              | -   | -    | -        | -        |
| 577                             | 174                            | 567                             | 264 | -    | 1 169    | -        | 79                             | 14 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 33                             | 35  | -    | 430      | -        |
| 415                             | 77                             | 392 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 141 | -    | 702      | -        | 65 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 6 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 30 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 25  | -    | 417      | -        |
| 332 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 93 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 243                             | 243 | -    | 499      | -        | 65 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 9                              | 35                             | 36  | -    | 465      | -        |
| 118 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 17 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 127                             | 92  | -    | 313      | -        | 20 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -                              | 11                             | 7   | -    | 300      | -        |
| 102                             | 21 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 138                             | 23  | -    | 255      | -        | 33 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2                              | 12                             | 6   | -    | 210      | -        |
| 52 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 64 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 41 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 24  | -    | 252      | -        | 18                             | 8                              | 7                              | 12  | -    | 304      | -        |
| 64                              | 51 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 101                             | 30  | -    | 166      | -        | 26                             | 6                              | 23                             | 3   | -    | 188      | -        |
| 63                              | 19                             | 39                              | 11  | -    | 125      | 19       | 33                             | 4                              | 3                              | 2   | 2    | 172      | 25       |

**Dansk.**

| 2den klasse                     |      |                                 |     |      |          |          | Kasseret                       |                             |                                |     |      |          |          |
|---------------------------------|------|---------------------------------|-----|------|----------|----------|--------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-----|------|----------|----------|
| Okse                            | Hest | Svin                            | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Okse                           | Hest                        | Svin                           | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv |
| -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -                              | -                           | -                              | -   | -    | -        | -        |
| -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -                              | -                           | -                              | -   | -    | -        | -        |
| -                               | -    | -                               | -   | -    | -        | -        | -                              | -                           | -                              | -   | -    | -        | -        |
| 71                              | -    | 25                              | -   | -    | -        | -        | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                           | 7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -   | -    | -        | -        |
| 261 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1    | 115                             | 4   | -    | 10       | -        | 14                             | -                           | 16                             | 1   | -    | -        | -        |
| 725                             | 24   | 287 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 16  | -    | 10       | -        | 88                             | 1                           | 39 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -   | -    | 3        | -        |
| 406 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1    | 351                             | 14  | -    | 2        | -        | 52 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -                           | 70 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2   | -    | -        | -        |
| 461 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 7    | 264 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 5   | -    | 3        | -        | 55 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -                           | 20 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 5   | -    | 11       | -        |
| 319                             | 3    | 237                             | 4   | -    | 6        | -        | 40 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1                           | 13                             | 1   | -    | 3        | -        |
| 212                             | 3    | 93 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 2   | -    | 2        | 1        | 19                             | <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 4                              | -   | -    | 3        | -        |

**Tabel XXV.** (Kristiania). (Forts.).

Oversigt over kontrolleret kød ved Kristiania kontrolstation 1894--1903.

| Å r.         | Okseorganer af byslagt |          |                 |       | Vægt i kg. af kasseret kjød |         |         |       |      |          |          |                                           |                                       | Totalvægt |
|--------------|------------------------|----------|-----------------|-------|-----------------------------|---------|---------|-------|------|----------|----------|-------------------------------------------|---------------------------------------|-----------|
|              | Ialt<br>under-<br>søgt | Kasseret |                 |       | Okse                        | Hest    | Svin    | Får   | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Vægt<br>i kg.<br>af<br>organer<br>byslagt | Vægt<br>af<br>organer<br>og<br>affald |           |
|              |                        | Hoved    | Hjerte-<br>slag | Lever |                             |         |         |       |      |          |          |                                           |                                       |           |
| 1894 . . . . | -                      | -        | -               | -     | 19 380                      | 5 364,5 | 2 538,4 | 301   | -    | 7 308,7  | -        | -                                         | 5 643,5                               | 40 536,1  |
| 1895 . . . . | -                      | -        | -               | -     | 21 452                      | 6 728   | 5 342   | 830   | -    | 10 233   | -        | -                                         | 7 099                                 | 51 684    |
| 1896 . . . . | -                      | -        | -               | -     | 32 172                      | 4 036   | 5 901   | 1 353 | -    | 11 376   | -        | -                                         | 10 238                                | 65 076    |
| 1897 . . . . | 23 676                 | 729      | 2 991           | 3 592 | 27 546                      | 4 309   | 5 381   | 949   | -    | 11 379   | -        | 31 368                                    | 6 635                                 | 87 567    |
| 1898 . . . . | 22 908                 | 504      | 1 925           | 2 930 | 30 059                      | 5 199   | 6 308   | 1 678 | -    | 11 646   | -        | 28 860                                    | 6 026                                 | 89 776    |
| 1899 . . . . | 21 379                 | 548      | 1 859           | 2 456 | 36 306                      | 3 929   | 9 413   | 1 442 | -    | 10 103   | -        | 27 450                                    | 10 326                                | 98 969    |
| 1900 . . . . | 23 452                 | 430      | 2 123           | 2 302 | 35 136                      | 5 447   | 9 065   | 2 706 | -    | 8 678    | -        | 29 595                                    | 8 135                                 | 98 762    |
| 1901 . . . . | 17 906                 | 360      | 2 332           | 1 730 | 33 879                      | 6 007   | 8 891   | 1 381 | -    | 10 637   | -        | 19 315                                    | 4 610                                 | 84 720    |
| 1902 . . . . | 19 280                 | 302      | 1 613           | 1 287 | 32 261                      | 4 340   | 8 290   | 717   | -    | 8 390    | -        | 17 044                                    | 3 735                                 | 74 777    |
| 1903 . . . . | 17 976                 | 362      | 1 631           | 974   | 33 162                      | 3 478   | 7 064   | 916   | 375  | 9 109    | 1 805    | 15 903                                    | 3 986                                 | 75 807    |

### 13. Kristiansand.

Dyrlæge *C. Juell* meddeler, at der i 1903 er kontrolleret ganske ubetydelig mere end foregående år.

Den antagne gennemsnitlige slagtevægt er for okser 110 kg., hest 180, svin 76, får 12, gjed 13, gjødkalv 32 og for spædkalv 13.

Af kjødet benyttes inden byen antagelig  $\frac{3}{4}$  oplyses der, mens resten går til landdistrikterne.

Personalet ved kjødkontrollen udgøres af en kontrollør med løn kr. 1 500,00 og en assistent med kr. 2,50 pr. dag; stationen er åben hver dag fra 7—9 morgen fra marts—oktober, ellers fra 8—10 form.

**Tabel XXVI.** (Kristiansand S.).

Årsager til 2den kl. stempning på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse             | Hest | Svin | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                     | -                | -    | 8    | 40  | 3    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                               | 11               | 2    | -    | 2   | 1    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -                | -    | -    | -   | -    | 45       | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                           | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                          | -                | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .         | 4                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hudsygdom . . . . .                               | -                | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                          | 2                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -                | -    | 4    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                            | -                | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | <sup>1)</sup> 1½ | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                              | 19½              | 2    | 14   | 43  | 4    | 45       | -        | -         |

<sup>1)</sup> Dansk.

**Tabel XXVII.** (Kristiansand S.).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og fejl                           | Okse            | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|--------------------------------------------|-----------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .              | -               | -    | -    | -   | -    | 7        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                        | 2               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                           | -               | -    | -    | 1   | -    | -        | 1        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatiske . . . . . | 2               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .               | -               | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                       | -               | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                         | -               | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Selvdøde . . . . .                         | -               | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                      | <sup>1)</sup> 4 | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                       | 8               | 1    | 2    | 1   | -    | 9        | 1        | -         |

**14. Kristiansund.**

Dyrlæge *E. Laukvik* meddeler:

Kjødkontrollens virksomhed har i året 1903 været udøvet på samme måde som forrige år. Nogen forandring med personel, lønsforhold eller lokaler har ikke fundet sted.

Medens tilførselen af storfækjød har været af omtrentlig samme størrelse som forrige år, har tilførselen af svinekjød været betydelig større og af fårekjød noget mindre. Det tilførte kjøds behandling synes at bedres betydelig, og er den nu som helhed nogenlunde tilfredsstillende.

Ved det kommunale slagteri er der i årets løb slagtet 1 260 storfæ, hvilket er ca. 200 mindre end ifjor. Denne mindre slagtning skyldes for en væsentlig del, at kreaturpriserne i høstmånederne kom op i en sådan højde, at eksport af kjød til Kristiania ikke kunde lønne sig. Slagteriets drift har forøvrigt været uforandret. Mangelen af kjølehus i forbindelse med slagteriet er meget følelig i sommerhalvåret.

Eftersyn af slagternes butikker og værksteder har været foretaget temmelig hyppig uden at have ført til opdagelse af nævneværdige misligheder. De fleste slagtere synes nu at stræbe efter at gjøre sine lokaler så renslige og indbydende som muligt, og er deres optræden ligeoverfor kontrollen gennemgående human og retskaffen.

<sup>1)</sup> Deraf 2 danske.

**Tabel XXVIII.** (Kristiansund N.).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse             | Hest            | Svin            | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------------------|-----------------|-----------------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | 1                | -               | 8 $\frac{1}{2}$ | 318 | 56   | 82       | 1        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 3                | $\frac{1}{2}$   | -               | -   | -    | 15       | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 6 $\frac{1}{2}$  | 2               | 3 $\frac{1}{2}$ | 12  | 2    | 90       | 1        | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | 7 $\frac{1}{2}$  | -               | -               | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Blodurin . . . . .                                   | 1 $\frac{1}{2}$  | -               | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .                            | -                | -               | -               | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 3 $\frac{1}{2}$  | -               | 1               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                             | -                | -               | 1               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesygdom . . . . .                               | 1                | -               | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .       | 2 $\frac{1}{2}$  | -               | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                              | 1                | -               | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 9                | -               | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | 2                | $\frac{1}{2}$   | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                                 | -                | -               | -               | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                               | 1                | $\frac{1}{2}$   | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -                | -               | 5               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                                    | -                | -               | $\frac{1}{2}$   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | -                | -               | 4 $\frac{1}{2}$ | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hæmophili . . . . .                                  | -                | -               | -               | 5   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 39 $\frac{1}{2}$ | 3 $\frac{1}{2}$ | 24              | 335 | 58   | 188      | 4        | -         |

Ved det kommunale slagtehus i Kristiansund er stemplet med 2den kl. 3 okseslagt på grund af afmagring, 1 svin og 11 får på grund af abnorm lugt af kødet; kasseret er 1 svineslagt på grund af abnorm lugt i forbindelse med afmagring.



**Tabel XXIX.** (Kristiansund N.).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse                           | Hest                          | Svin                          | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|--------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -                              | -                             | -                             | -   | -    | 21       | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 2                              | -                             | -                             | 2   | 2    | 6        | -        | -         |
| Blodurin . . . . .                                   | 2 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                             | -                             | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .                            | 1                              | -                             | -                             | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .       | 2 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                             | -                             | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                             | -                             | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | 1                              | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -                             | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                                 | -                              | -                             | -                             | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                                    | -                              | -                             | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -   | -    | -        | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                         | -                              | -                             | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                                 | -                              | -                             | -                             | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 10 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2                             | 3   | 2    | 35       | -        | -         |

**15. Larvik.**

Kontrolløren, amtsdyrlæge *J. A. Furuholmen* meddeler, at der i årets løb er kontrolleret en del mere kød, især svineslagt, hvoraf der er tilført næsten 500 stkr. mere. Der anføres videre:

Tilførselen fra Danmark er atter i år mindre både af oksekød og får. Kvaliteten af det danske kød har været meget god, men behandlingen efter ankomsten her til landet er yderst slet både for dampskibs- og jernbaneekspeditionens vedkommende. Det er særlig det, at kødet henlægges utildækket og uden underlag på bryggen og jernbanestationerne, der i tilfælde af regnveir gør kødet så tilsmudset.

Kvaliteten af det indenlandske kød har atter i år været god, med undtagelse af det kød, der tilføres i høsttiden førend staldfodringen er begyndt. Der torvføres da en del småt ungkvæg, der er tyndt og umodent, og som det vilde være god fortjeneste ved at fodre nogle uger på stald, når indbindingen fandt sted i betimelig tid. Efterhånden som publikum kommer til erkendelse af fordelene ved at bruge kød af god kvalitet vil prisen for slig simpel vare forhåbentlig blive så liden, at dette forhold vil forandre sig. Af lam og får sælges også en hel del i altfor mager tilstand.

Forholdene ved selve kontrollen er stadig de samme også med hensyn til medhjælp for dyrlægen, idet jeg fremdeles må holde leiet hjælp på torvdagene undtagen i de sidste 4 måneder af året.

Eftersyn af byens slagterier og pølsemagerier er skeet til forskellige tider, og med undtagelse af enkelte småting, nærmest i retning af mangelfuld ventilation eller mindre god renlighed i lokalerne på grund af, at disse er gamle og uhensigtsmæssige, har alt været i god orden. Tøndekjød bruges ikke til pølsefabrikation.

Af tuberkulose forekommer fremdeles meget lidt. I årets løb er der kun kasseret  $1\frac{1}{2}$  krop oksekjød. Af kassationer af andre årsager er der også mindre end forrige år.

En grund til, at der iøvrigt ikke forekommer flere kassationer af kød ved kontrollen er, at det bliver mere og mere almindeligt, at dyrlæge tilkaldes ved alle tvilsomme sygdomstilfælde, hvor der er tale om nødslagtning, og hvis kødet er af sådan beskaffenhed, at det ikke er spiseligt, bliver det ikke ført til byen. Kjødet af mindre god kvalitet bliver i så fald også ofte anvendt i hjemmene efter forsvarlig saltning og kogning.

Slagteheste fremstilles som regel for dyrlægen til undersøgelse og mærkning i overensstemmelse med loven og attester fra landet bliver stadig sjældnere.

Jeg har i det forløbne år noteret alder og signalement, samt årsagen til slagtningen, og hvis dette blev almindeligt ved alle landets kødkontrolstationer vilde der med tiden kunne tilveiebringes en interessant statistik over vore hestes alder og levedygtighed.

**Tabel XXX.** (Larvik).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil                                 | Okse            | Hest | Svin            | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|--------------------------------------------------|-----------------|------|-----------------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                    | 3               | -    | -               | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                          | -               | -    | 1               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                              | $7\frac{1}{2}$  | 2    | -               | 2   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skident . . . . . | $3\frac{3}{4}$  | -    | -               | 1   | -    | 111      | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                | $3\frac{1}{4}$  | 1    | 2               | -   | -    | 2        | -        | 1         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                     | $1\frac{3}{4}$  | -    | 1               | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                               | -               | -    | -               | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                          | 1               | -    | $2\frac{3}{4}$  | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                         | -               | -    | 1               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .        | 2               | -    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hudsygdom . . . . .                              | -               | 1    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                          | 1               | -    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                             | 1               | -    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                             | -               | -    | $4\frac{1}{2}$  | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                               | -               | -    | $12\frac{3}{4}$ | -   | -    | -        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                               | -               | 2    | -               | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                             | $24\frac{1}{4}$ | 6    | 25              | 4   | -    | 123      | -        | 1         |

**Tabel XXXI.** (Larvik).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse                        | Hest           | Svin | Får            | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|-----------------------------|----------------|------|----------------|------|----------|----------|-----------|
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -                           | 1 <sup>2</sup> | -    | -              | -    | 4        | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | 1 <sup>4</sup>              | -              | -    | 1 <sup>4</sup> | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                      | -                           | -              | -    | -              | -    | 1        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . . .                   | -                           | -              | -    | -              | -    | 1        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                              | -                           | -              | -    | -              | -    | 2        | -        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                            | 1                           | -              | 1    | -              | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -                           | -              | 5    | -              | -    | -        | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                      | -                           | -              | -    | -              | -    | 2        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                            | -                           | -              | -    | -              | -    | 1        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | 1 <sup>2</sup>              | -              | -    | -              | -    | -        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                              | -                           | -              | -    | -              | -    | 3        | -        | -         |
| Ialt                                              | 2 <sup>3</sup> <sub>4</sub> | 1 <sup>2</sup> | 6    | 1 <sup>4</sup> | -    | 14       | -        | -         |

Udenfor kontrolstationen i Larvik er stemplet med 2den kl.  $\frac{3}{4}$  hestelagt og kasseret  $\frac{1}{4}$  do. på grund af nyresygdom.

## 16. Lillehammer.

Dyrlæge *J. Flesvig* meddeler:

Lønnen som kontrollør ved Lillehammer kommunale kødkontrol har i 1903 været kr. 1200,00. Som assistent har dyrlæge *Axel Bjørnstad* været ansat. Kontrollokalet på torvet er fremdeles det samme. Der er indberettet til kommunestyret om lokalets uhensigtsmæssighed og sanitære mangler. Kontroltiderne har været de samme som forrige år.

Besigtning af pølsemagerier og kødudsalg har været udført af sundhedskommissionen.

Der har i byen været 3 slagtere og pølsemagere foruden Gudbrandsdalens slagteri, der også har detailudsalg. Den ene pølsemager har slagtet sine dyr udenfor bygrænsen, og ladet kødet syne ved landkontrollen; men forretningen er nu ophørt.

Afgiften for slagtning og rengjøring af tarme har ved Gudbrandsdalens slagteri været for svin kr. 2,50, okse og hest kr. 2,30 og for småfæ kr. 0,40.

I 1903 blev 1 mand anmeldt og ilagt mulkt for overtrædelse af loven om slagtehus og slagtetvang. Tiltalte negtede at betale mulkten og blev frifunden ved meddomsretten, fordi der i kommunestyrets beslutning om indførelse af slagtetvang

ikke var specielt nævnt hvilke slags dyr, der kom ind under tvangen. Dommen blev af politimesteren indanket for høiesteret og tiltalte blev her dømt skyldig. (Se «Retstid.» no. 40, 1903).

Indredning af jernbanevogne for transport af kjød til Kristiania fra Gudbrandsdalens slagteri har voldt endel vanskeligheder. Vognene er for lave til at få ophængt hele oksekrotte, og da det er vanskelig at få forhandlere i Kristiania til at modtage kvartdele, har man måttet lave hylder i vognene af jernrør, hvorpå skrottene lægges. Kjødet kan på denne måde fragtes meget rensligt; men især oplastningen er tungvint. Nogen mening om kjødforbruget i byen er vanskelig at have, da der fra Lillehammer hele året og særlig i sommermånederne går en masse kjød til pensionater og sanatorier gjennem hele Gudbrandsdalen.

Hvad kvaliteten af det landsslagtede kjød angår er denne gjennemgående dårlig. Styg slagtning og forensning af kjødet er almindelig, særlig kommer der meget stygt behandlet kjød fra nordre Gudbrandsdalen. Indpakning af griseskrotte, medens de endnu er varme, har der været flere tilfælde af; for det meste har da kun flommerne været bedærvede; men i nogle tilfælde har hele skrodden været ubrugelig. En hel del kjød har måttet afvises fra kontrollen som ikke opfyldende de fordringer der er sat i

**Tabel XXXII.** (Lillehammer).

Årsager til 2den kl. stempning på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædvalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                     | -    | -    | 2    | 14  | 5    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                               | 1    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | 4    | 1    | 8½   | 2   | 20   | 27½      | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | 1    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                             | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                     | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                           | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Overdrift . . . . .                               | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Parasiter . . . . .                               | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -    | -    | 16   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                                 | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                                | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                            | -    | -    | 2    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Spæde og magre . . . . .                          | -    | -    | -    | -   | -    | 20       | -        | -         |
| Ialt                                              | 16   | 3    | 29½  | 19  | 25   | 50½      | -        | -         |

**Tabel XXXIII.** (Lillehammer).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest          | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|---------------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -    | -             | -    | -   | 1    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | -    | -             | 1    | 1   | 41   | -        | -        | -         |
| Børsygdom . . . . .                                  | 1    | -             | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                   | -    | -             | -    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .       | 1    | -             | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                                    | -    | -             | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdom . . . . .                                  | -    | -             | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . .                        | -    | $\frac{1}{2}$ | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | 1    | -             | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                         | -    | -             | -    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                         | -    | -             | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | 1    | -             | 2    | -   | 3    | 1        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 1    | -             | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 5    | $\frac{1}{2}$ | 4    | 1   | 45   | 10       | -        | -         |

kontrolreglerne, særlig har ofte nyrene været udtagne hos grise og oksekrotte har været opstykket, så der kun er sendt bøger og lær; i de fleste tilfælde har det også vist sig, at sådanne dele stammer fra nødslagtede dyr. Det var især i førstningen kontrollen virkede, at der måtte afvises så meget; men da kontrolreglerne blev nøie fulgt, har forholdet nu bedret sig meget. Af killinger kommer der i vårmånederne ikke så lidet fra Gudbrandsdalen og disse er ofte bedærvede, da landhandlere køber sammen af småbrugere og husmænd og sender dem hid efterat de ofte har ligget henslængt i butikken i længere tid. På slagteriet er der fundet tuberkulose hos 33 okser og 10 svin. Der har været anledning til at syne 6 koskrotter, stammende fra dyr, der har reageret for tuberkulinproven og hos samtlige er fundet tuberkuløse processer; hos en var der kun en ærtstor, østet absces i en bronchialglandel, hos en anden en lignende proces i den forreste mediastinalglandel.

Distomatose i leveren er meget udbredt i Gudbrandsdalen, så der kasseres en stor mængde lever på slagteriet.

Det konfiskerede kød nedgraves på byens affaldsplads. Grunden er her meget skikket, da den består af dyb, løs grus. En større del af det på slagteriet kasserede kød er opbrændt i slagteriets ovn.

**Tabel XXXIV.** (Lillehammer).

Årsager til 2den kl. stempling på slagteriet.

| Sygdomme og feil                                | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|-------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                   | -    | -    | 5    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                         | 2    | -    | -    | -   | 1    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                             | 2    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                           | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                    | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                   | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .   | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, af anden<br>årsag . . . . . | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                              | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                        | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesygdom . . . . .                          | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .  | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdom . . . . .                             | -    | 1    | 3    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                              | 1    | -    | 5    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                               | -    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                           | 6    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                            | 21   | 2    | 17   | -   | 1    | -        | -        | -         |

**Tabel XXXV.** (Lillehammer).

Årsager til kassation på slagteriet.

| Sygdomme og feil                                | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|-------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Absces (byld) . . . . .                         | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Blodurin . . . . .                              | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .   | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, af anden<br>årsag . . . . . | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .  | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                           | 1    | -    | -    | 2   | 1    | -        | -        | -         |
| Ialt                                            | 3    | 2    | 1    | 2   | 1    | -        | -        | -         |

## 17. Moss.

Dyrlæge *C. Schmidt* meddeler:

I de i forrige års beretning beskrevne forhold er for dette års vedkommende ingen forandring indtrådt, ligesom vedtægter og sundhedsforskrifter, der emaneredes i f. a., fremdeles er uforandrede. Ved lokalerne er, til forhindring af den indtrængen af fugtighed, som tidligere foranledigedes ved den gamle konstruktion af trappen, der fører fra torvet op til den høiere liggende Huitfeldts gade, foretaget en forandring, der har forbedret den forrige tilstand i betydelig grad.

Det af stedets kjødkontrol i dette år behandlede kjød har ialt udgjort 7 369<sup>3</sup>/<sub>4</sub> kroppe, der efter en middelvægt for okse 140 kg, hest 200, svin 120, får 15, spædkalv 16 og gjødkalv 40 kg. viser et samlet kvantum af ca. 620 014 kg. kjød, hvoraf norsk

Tabel XXXVI. (Moss).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil                               | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                  | -    | 1    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                            | 14   | -    | 1    | -   | -    | 15       | -        | -         |
| Aktinomykose (strålesop) . .                   | 1    | -    | 1    | 1   | -    | 3        | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                              | 2    | 1    | -    | -   | -    | 1        | 1        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                   | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Blodurin . . . . .                             | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .  | 9    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                             | 3    | -    | -    | -   | -    | 12       | 1        | -         |
| Gulsot . . . . .                               | -    | -    | 2    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . . | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdø . . . . .                             | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdø . . . . .                            | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nyresygdø . . . . .                            | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | 1        | -         |
| Rachitis . . . . .                             | -    | -    | 23   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                          | 5    | -    | 6    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Fortidlig slagtning . . . . .                  | -    | -    | -    | -   | -    | 108      | -        | -         |
| Slet behandlet, skiddent . . .                 | 3    | 1    | 1    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Børvrængning . . . . .                         | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Leversygdø . . . . .                           | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Mangelfuld oplysning . . . .                   | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                           | 47   | 3    | 36   | 2   | -    | 145      | 3        | -         |

6 988<sup>1</sup>/<sub>4</sub> krop = 569 109 kg.; svensk 184 kroppe = 8 299 kg. og dansk 197<sup>1</sup>/<sub>2</sub> krop = 27 650 kg. Sammenlignet med f. a. viser dette en forøgelse af 64 170 kg.

Det torvførte kjød har som f. a. hovedsagelig været tilført fra byens opland; færekjødet er for største delen vestlandsk, særlig fra Stavanger.

Torvpriser, pr. kg., var: Okse (norsk og svensk) kr. 0,75 à 0,80, do. (dansk) kr. 0,70, hest kr. 0,40 à 0,45, svin kr. 0,80 à 0,90, får kr. 0,90 à 1,00, spædkalv kr. 0,45 à 0,50 gjødkalv kr. 0,90 à 1,00.

Tuberkulose er forefundet hos endel storfæ. Leverhyperæmi og ledsygdomme fremdeles ret hyppige særlig hos ældre kjø. Umodne spædkalve (i alder under 8 dage) forekommer vistnok, men sjelden.

**Tabel XXXVII.** (Moss).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse            | Hest     | Svin     | Får      | Gjød     | Spædkalv  | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|-----------------|----------|----------|----------|----------|-----------|----------|-----------|
| Afmagring . . . . .                               | 2               | -        | -        | -        | -        | 1         | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | 19              | -        | 1        | -        | -        | 4         | 2        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | 10              | 2        | -        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | 1               | -        | -        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .                         | 4               | -        | -        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Bughindebetændelse, traumatisk . . . . .          | 8               | -        | -        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                | -               | -        | -        | -        | -        | -         | 7        | -         |
| Gulsot . . . . .                                  | -               | -        | -        | 3        | -        | 3         | -        | -         |
| Hjertesækkbetændelse, traumatisk . . . . .        | 5               | -        | -        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                              | 3               | -        | -        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                              | -               | -        | -        | -        | -        | 1         | -        | -         |
| Raslesyge . . . . .                               | -               | -        | 2        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | <sup>1)</sup> 7 | -        | 4        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                              | -               | -        | -        | -        | -        | 1         | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                               | 1               | -        | -        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Selvdød . . . . .                                 | -               | -        | -        | -        | -        | 1         | -        | -         |
| Pyæmi . . . . .                                   | 1               | -        | -        | -        | -        | -         | -        | -         |
| Melanose . . . . .                                | -               | 1        | -        | -        | -        | -         | -        | -         |
| <b>Ialt</b>                                       | <b>61</b>       | <b>3</b> | <b>7</b> | <b>3</b> | <b>-</b> | <b>11</b> | <b>9</b> | <b>-</b>  |

<sup>1)</sup> Deraf 1 svensk.



Forsåvidt det ved kødkontrollen behandlede kød angår har kødforbruget stillet sig således: Det kvantum, der (såvidt oplysninger desangående har været erholdelige) skulde være solgt i omegnen og afgivet til preservingfabrikerne andrager antagelig tilnærmelsesvis til ca . . . . . 115 000 kg. ved kødkontrollen er kasseret . . . . . 4 639 »

tilsammen . . . . . 119 639 kg., der, fradraget den hele behandlede masse 620 014 kg., viser som anvendt af byens befolkning 500 375 kg. Da folkemængden er meget nær 10 000 falder således på det nærmeste  $50\frac{1}{4}$  kg. på individet pr. år. Når der imidlertid er tale om kødforbrug må også tages med det fra udlandet indførte saltede og serverede kød; dette kan antagelig ansættes til ca. 125 000 kg. (efter indhentede oplysninger); der falder således på individet et samlet kødforbrug for året af ca. 63 kg.

Af kødvareforretninger fandtes i Moss: 8 slagterier, 4 pølsemagier, 3 større og 3 mindre hoteller, 14 spisekvarterer og endelig af kombineret husholdnings- og kødhandel ialt 37. Bøndernes torvsalg af kødvarer foregår kun i hele, halve og fjerdedels kroppe, og hovedsagelig kun til byens kødforhandlere.

Inspektion i slagterier er foretagne 1 à 2 gange månedlig.

**Tabel XXXVIII.** (Moss).

Årsager til 2den kl. stemping udenfor stationen.

| Sygdomme og feil                          | Okse            | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|-------------------------------------------|-----------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Bedærvet eller slet behandlet.            | <sup>1)</sup> 8 | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, traumatisk . . . . .  | <sup>2)</sup> 2 | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . . | <sup>3)</sup> 3 | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                      | 2               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Overdrift . . . . .                       | 2               | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                        | -               | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                     | <sup>4)</sup> 8 | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Fortidlig slagtning . . . . .             | -               | -    | -    | -   | -    | 9        | -        | -         |
| Ialt                                      | 25              | -    | 1    | -   | -    | 9        | -        | -         |

<sup>1)</sup> Heraf 5 svenske. <sup>2)</sup> Heraf 1 dansk. <sup>3)</sup> Heraf 2 danske. <sup>4)</sup> Heraf 4 svenske og 2 danske.

**Tabel XXXIX.** (Moss).

Årsager til kassation udenfor stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse             | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Afmagring . . . . .                                  | 2                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | <sup>1)</sup> 1  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .                            | 2                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .        | <sup>2)</sup> 3  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Børsygdom . . . . .                                  | <sup>3)</sup> 2  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .       | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                              | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Overdrift . . . . .                                  | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | <sup>4)</sup> 16 | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                                  | -                | 4    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 32               | 4    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |

<sup>1)</sup> Svensk. <sup>2)</sup> Heraf 1 svensk. <sup>3)</sup> Heraf 1 svensk. <sup>4)</sup> Heraf 2 svenske og 4 danske.

## 18. Porsgrund.

Dyrlæge *H. Piro* meddeler:

Kjødkontrollørens løn er som tidligere 1200 kr. samt 100 kr. i godtgjørelse for lys og brænde. Ingen betjening haves, hvilket naturligvis volder nogen ulempe. Kontrollens lokaler er upåklagelige. Åbningstiderne for kjødkontrollen er om vinteren fra 8—10, om sommeren fra 7—9 formiddag alle hverdage. Denne tid er mere end lang nok, thi det meste af kjødet blir kontrolleret i slagterierne, kun en mindre del ført til kontrollen. Bønderne fører nemlig sjelden sine varer til byen selv; kjødhandel på torvet kjendes omtrent ikke. At alt kjød således skal forhandles gennem slagterne, har gjort, at priserne holder sig for høje.

I Porsgrunds omegn især i Gjerpen fodres dyrene meget bra, så oksekjødet gennemgående er godt, det samme gjælder også tildels om flesket. Kalvene derimod er mindre gode, da den betydelige melkeproduktion i distriktet har gjort, at disse slagtes for spæde.

Kassation bliver sjelden at foretage, da dyrlæge er almindelig brugt på gårdene, og kjødets brugbarhed således bliver bestemt på stedet. Tuberkulose er en ren sjeldenhed at iagttage. Afvigte år fandt jeg således kun et enkelt tilfælde.

Mængden af kjød sees at have tiltaget noget fra ifjor.

**Tabel XL.** (Porsgrund).

Årsager til 2den kl. stemping på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Afmagring . . . . .                               | 4    | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -    | -    | -    | 1   | -    | 6        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Hudsygdom . . . . .                               | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                          | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Umoden . . . . .                                  | -    | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Ialt                                              | 5    | -    | 2    | 1   | -    | 13       | -        | -         |

På stationen er *kasseret* 1 spædkalv på grund af diarrhoë og 1 svin af rachitis.

**Tabel XLI.** (Porsgrund).

Årsager til 2den kl. stempling udenfor stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse             | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkald | Gjødvalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . . .                      | 1                | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 18               | -    | -    | 1   | -    | 3        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 1                | 1    | 1    | 4   | -    | 12       | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | -                | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdom . . . . .                                  | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | 1                | -    | 1    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                                 | -                | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -                | -    | 7    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Umodne . . . . .                                     | -                | -    | -    | -   | -    | 30       | -        | -         |
| Lamhed . . . . .                                     | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brok . . . . .                                       | $\frac{1}{2}$    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 24 $\frac{1}{2}$ | 1    | 12   | 5   | -    | 50       | -        | -         |

**Tabel XLII.** (Porsgrund).

Årsager til kassation udenfor stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødvalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Absces (byld) . . . . .                              | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | -    | -    | -    | 1   | -    | 3        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                   | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                         | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                                 | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 2    | -    | 1    | 1   | -    | 6        | -        | -         |

## 19. Risør.

Dyrlæge *S. O. Skjulestad* meddeler, at kjødkontrollen i 1903 har været drevet på samme sted og under samme vilkår som foregående år.

Med 2den klasse er på grund af bedærvethed eller slet behandling stemplet  $\frac{3}{4}$  okse,  $\frac{1}{4}$  svin og 1 spædkalv, på grund af diarrhoe 1 spædkalv, af kakeksi  $\frac{3}{4}$  okse, af nødslagtning  $1\frac{3}{4}$  okseslagt, af rachitis 1 svin og af trommesyge 1 okseslagt.

Kasseret er på grund af benbrud  $\frac{1}{2}$  okse, af blodurin 1 do., af bughindebetændelse  $\frac{1}{4}$  do.

## 20. Sandefjord.

Kontrolløren, *T. Lekven*, meddeler, at der også dette år er tilført kontrollen endel dansk kjød, hvis kvalitet har været bedre end nogensinde tidligere, ligesom behandlingen under transporten oplyses at have bedret sig betydelig.

**Tabel XLIII.** (Sandefjord).

Årsager til 2den kl. stempeling på stationen..

| Sygdomme og feil                                     | Okse            | Hest | Svin | Får             | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|-----------------|------|------|-----------------|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -               | -    | 11   | 5               | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 7               | 5    | -    | -               | -    | 18       | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 3 <sup>1)</sup> | 1    | 1    | 4 <sup>2)</sup> | -    | 19       | 4        | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | -               | 1    | -    | -               | -    | 3        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | 4               | 3    | -    | 1               | -    | 7        | 3        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                   | -               | -    | -    | -               | -    | 11       | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse . . . . .                        | 2               | -    | -    | -               | -    | -        | -        | -         |
| Ikter . . . . .                                      | -               | -    | -    | 2               | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 3               | -    | -    | -               | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | 1               | -    | -    | -               | -    | -        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                                 | -               | -    | 1    | -               | -    | -        | -        | -         |
| Overdrift . . . . .                                  | 6               | -    | -    | -               | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -               | -    | 9    | -               | -    | -        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 1               | -    | -    | -               | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 5               | -    | 2    | -               | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 32              | 10   | 24   | 12              | -    | 58       | 7        | -         |

<sup>1)</sup> heraf 1 dansk.    <sup>2)</sup> heraf 2 danske.

Tabel XLIV. (Sandefjord).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -    | -    | -    | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                              | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 6    | -    | -    | -   | -    | 1        | 1        | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | 3    | 1    | 5    | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | 4    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                        | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse,traumatisk                        | -    | -    | -    | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse . . . . .                        | 5    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ikter . . . . .                                      | 7    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                              | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdø . . . . .                                   | 3    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Mavesygdø . . . . .                                  | -    | -    | -    | -   | -    | 3        | 1        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                         | -    | -    | -    | -   | -    | 8        | -        | -         |
| Nyresygdø . . . . .                                  | -    | -    | -    | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Overdrift . . . . .                                  | 6    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                                   | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 5    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ufuldbaarne . . . . .                                | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                                  | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 45   | 2    | 9    | 1   | -    | 14       | 6        | -         |

## 21. Sarpsborg.

Dyrlæge *A. Schumann* meddeler, at kontrollens virksomhed med henblik på tid, sted, aflønning etc. har været som foregående år. Antallet af kontrollerede slagte opgives at være omtrent som tidligere. Kvaliteten af kødet er, hvad voksne dyr angår, ganske god, hvorimod spædkalvene lader meget tilbage at ønske, da disse slagtes som oftest 1—2—3 dage efter fødslen eller endog straks de er «bleven tørre». Disse stemples derfor altid med 2den kl.

Tabel XLV. (Sarpsborg).

Årsager til 2den kl. stemping på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunslugt . . .                         | -    | -    | 7    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 5    | 1    | 2    | 2   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 4    | -    | 3    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | 6    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Benskjørhed (Rachitis) . . . .                       | -    | -    | 15   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                        | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                   | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                             | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesygdom . . . . .                               | -    | 4    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .       | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | -    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | -    | -    | 3    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 2    | -    | 3    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                                  | -    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 29   | 6    | 37   | 2   | -    | -        | -        | -         |

**Tabel XLVI.** (Sarpsborg).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -    | -    | -    | 1   | -    | 3        | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                             | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, traumatisk . . . . .          | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Børsygdom . . . . .                               | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë og mavesyge . . . .                      | 1    | -    | -    | -   | -    | 5        | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                                 | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . .                     | -    | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Rødsyge og knuderosen . . . .                     | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Selvdøde . . . . .                                | -    | -    | -    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Tuberkulose, universel . . . .                    | 4    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                              | 8    | -    | 5    | 1   | -    | 13       | -        | -         |

**22. Skien.**

Dyrlæge *Wiborg* meddeler, at der endnu er meget at ønske med hensyn forsendelse og slagtning af kjød til forsendelse. Telemarkingerne anføres ofte at indpakke sit kjød straks det er slagtet og ofte i sølede klæder, istedetfor at lade slagtene ordentlig afkjøles før indpakning.

Priserne har holdt sig temmelig høie.

**23. Stavanger.**

Kommunedyrlæge *J. Smith* indberetter:

Kjødkontrollens ordning, lønningsforhold og personale har været som i slutningen af forrige år.

Der er fremdeles tilbagegang i tilgangen på oksekjød, hvad der må sættes i forbindelse med årets rige høhøst og med den indskrænkede tilvirkning af kjød i byens hermetiske fabrikker. Tilgangen på flesk har øget. Antallet af får og gjeder er lidt



Tabel XLVII. (Skien).

Årsager til 2den kl. stemping på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse            | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv         | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|-----------------|------|------|-----|------|------------------|----------|-----------|
| Abnorm lugt . . . . .                                | -               | 1    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 1               | -    | -    | 2   | 3    | 2                | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 1               | 1    | -    | 3   | 15   | 2 <sup>1/2</sup> | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                                | -               | -    | 1    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | -               | -    | -    | -   | 2    | -                | -        | -         |
| Børsygdø . . . . .                                   | -               | -    | 1    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                   | -               | -    | -    | -   | -    | 3                | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 1               | -    | 2    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                     | -               | -    | -    | 1   | 2    | -                | -        | -         |
| Hjertesygdom . . . . .                               | 1               | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                              | 1               | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 4               | -    | 1    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | 1               | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                         | -               | -    | -    | -   | -    | 1                | -        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                               | -               | -    | -    | 1   | -    | -                | -        | -         |
| Svulster . . . . .                                   | -               | -    | -    | 1   | -    | -                | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | <sup>1)</sup> 2 | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                                  | -               | -    | -    | -   | 1    | -                | -        | -         |
| Raane . . . . .                                      | -               | -    | 1    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Ialt                                                 | 12              | 2    | 6    | 8   | 23   | 8 <sup>1/2</sup> | -        | -         |

mindre og af kalve lidt større end forrige år. Der er i år intet kjød indført fra Danmark, og kun nogle få fald oksekjød er kommet fra Mosjøen.

Priserne holder sig vedblivende høie. Som gjennemsnittspris kan omtrent sættes: oksekjød 60—70, spædkalkjød 45—55, færekjød 65—75 og flesk 70—75 øre pr. kilo for salg i hel vegt.

Eksporten af færekjød til Kristiania har andraget til ca. 40 000 kroppe, hvoraf de 36 000 er slagtede på kommunens slagteanlæg, medens resten er slagtet på et af de gamle huse. Efter modtagne meddelelser er kjødet kommet frem i betydelig bedre stand end da de gamle slagtehuse benyttedes, men der må arbeides hen til bedre forsendelse. Der er jo desværre ikke adgang til at stille nogen fordringer til emballage og pakning af kjødet, og endnu beklageligere er det, at der ikke haves adgang til at

<sup>1)</sup> Dansk.

kontrolere, hvorledes kødet behandles ombord i skibene. Meget vilde være vundet om kødet under transporten kunne stå på et luftigt og kjøligt sted, om det absolut kunde forbydes at fire kjødkasserne i rummene, der støder op til maskinen. Kjødsendingen herfra til Kristiania spiller en så stor rolle både for forbrugerne i Kristiania og for landmændene på Vestlandet, at der bør gøres alt muligt for at holde den oppe. Eksportkjødet bør fremdeles kontrolleres her, da det har sin store betydning, at det ubrugelige kød kasseres på slagtestedet, hvor både køber og sælger er tilstede. Som det nu er, falder tabet ved kassation på sælgeren — hvad det bør gjøre, men ved kassation på salgsstedet vil tabet falde på eksportkompagnierne og derved på forbrugerne. Navnlig ved dampskibsforsinkelser har det sin overordentlige store betydning at kødet kan gå i handel straks efter ankomsten, thi der kan under uheldige omstændigheder gå en hel salgsdag tabt, når kødet skal bringes på ankomststedets kontrolstation. Men det var ønskeligt, om man på afsendingsstedet kunde stille fordringer til afkjøling, pakning emballage og forsending i det hele. Dette kunde mulig bedst opnåes ved at benytte et

**Tabel XLVIII.** (Skien).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                     | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -    | 1    | 1    | -   | 1    | -        | -        | -         |
| Blodurin . . . . .                                | -    | 2    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                      | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                           | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                          | -    | 1    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                          | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . .                       | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                              | -    | 1    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                            | -    | -    | 1    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Rødsyge . . . . .                                 | -    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Selvdøde . . . . .                                | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                      | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                            | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                              | -    | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                               | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Omvankende kværke . . . . .                       | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                              | 6    | 7    | 8    | -   | 1    | 6        | -        | -         |

**Tabel XLIX.** (Skien).

Årsager til 2den kl. stemping udenfor stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -    | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | -    | 1    | -    | 2   | -    | 1        | -        | -         |
| Diarrhö . . . . .                                    | -    | -    | -    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 1    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                     | -    | -    | -    | 1   | -    | 1        | -        | -         |
| Hjertesygdom . . . . .                               | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>matisk . . . . .     | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                         | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 4    | 1    | 2    | 3   | -    | 8        | -        | -         |

Kasseret udenfor stationen er 1 hest på grund af Nyresygdom.

særskilt stempel til eksportkjødet, hvilket stempel da kun blev at benytte til de kroppe, der var slagtede på det kommunale slagteanlæg, og som var af sådan kvalitet, at de måtte antages at kunne tale forsendelsen. Det viser sig bestandig ved kjød, som kommer langveis fra hertil, som fra Danmark og fra Mosjøen, at under lige omstændigheder, er det altid kjød af dyr i ringe hold, der først bedærvet, og såvidt vides, er det også de små dårlig holdte lam, der ikke har tålt forsendelsen til Kristiania.

Af smitsomme sygdomme er et tilfælde af miltbrand påtruffet på slagtehuset. Det var en okse, som var kommen fra Årdal dagen før den slagtedes. Ved salget var intet at bemærke, men umiddelbart før slagtingen skulde oxen dog have pustet tungt og været tvær til at reise sig. Tyndtarmen, nyrer og nyrefedt var blodig gelatinøs infiltreret, milten var svullen, men ikke henflydende. Ved mikroskopisk undersøgelse fandtes miltbrandsbaciller. De for knuderosen karakteristiske ophøiede rødbrune knuder med rødme i det underliggende flæsk sees af og til på kontrolstationen. Som regel påståes det med bestemthed, at der intet har været bemærket på svinet før slagtingen, og det kan vel også være muligt, at sygdommen har forløbet så let, at eieren ikke har heftet sig ved det. Når flesket forøvrigt er af godt udseende saltes det og overlades eieren til eget brug. De opførte 2 tilfælde af tuberkulose hidrører fra to reagerende svin på karantænestationen. De havde begge tuberkulose i de submaksillære glandler.

Ved de tilfælde, hvor svulster har givet anledning til kassation, har der været primære sarkomlignende svulster i nyrer eller bøn med henkastninger til andre organer, navnlig lungerne. Enkeltvis forekommende nævestore sarkomer kan forøvrigt af og til

sees i nyreregionen på selv unge kreaturer, men når der ved nøiagtig undersøgelse intet er fundet andre steder, har de ikke givet anledning til videre forføining.

Der har i år været fremført færre «melkefeberfald» end sædvanlig, hvad der må tilskrives det gunstige resultat ved luftbehandlingen. Intet af de fremførte melkefeberkreaturer vides at have været under dyrlægebehandling.

På kommunens slagteanlæg er i år slagtet 4 344 kreaturer, 3 866 kalve, 51 630 får, 630 svin og 286 heste. Udenom disse dyr har der været opstaldet 5 344

**Tabel L.** (Stavanger).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest | Svin | Får | Gjed | Spædkalv | Gjødcalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Afmagring . . . . .                                  | 10   | -    | 2    | 116 | -    | 2        | 1        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 3    | -    | 30   | 8   | -    | 262      | 2        | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | 1    | -    | 1    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Børsygdsm . . . . .                                  | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 1    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                     | -    | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                             | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækkbetændelse, trauma<br>tisk . . . . .       | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                              | 1    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 6    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdsm . . . . .                                  | 2    | -    | 2    | 3   | -    | 1        | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . . . .                      | -    | -    | -    | 3   | -    | 1        | -        | -         |
| Nyresygdsm . . . . .                                 | -    | -    | -    | 2   | -    | 3        | 1        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -    | -    | 11   | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rødsyge (knuderosen) . . . . .                       | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                                   | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmidelser . . . . .                                | 1    | -    | 1    | -   | -    | 170      | -        | -         |
| Tinter . . . . .                                     | 4    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 1    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                                  | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Mindre vel udviklet . . . . .                        | -    | -    | -    | -   | -    | 25       | -        | -         |
| Lamhed . . . . .                                     | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brunstige dyr, samt nylig<br>skårne råner . . . . .  | -    | -    | 28   | 8   | 3    | -        | -        | -         |
| Ialt :                                               | 37   | -    | 79   | 144 | 3    | 466      | 4        | -         |

**Tabel II.** (Stavanger).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                    | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|-----------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                       | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Absces (hyld, pyæmi) . . . .                        | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                 | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skident . . . . . | -    | -    | -    | 1   | -    | 1        | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                        | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .                           | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                        | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Børsygdø . . . . .                                  | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                  | -    | -    | -    | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                             | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                    | -    | -    | -    | -   | -    | 2        | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                            | -    | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                            | 3    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Selvdøde . . . . .                                  | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                        | -    | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                              | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                                | -    | -    | -    | -   | -    | 10       | -        | -         |
| Udbredte muskelknusninger .                         | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                | 9    | -    | 3    | 3   | -    | 19       | 1        | -         |

kreaturer, 54 kalve, 5 911 får, 19 svin og 661 heste. Disse sidste er dels handelskreaturer og dels kreaturer, der er slagtede på de private slagtehus.

Slagteanlæggets indtægter var i årets løb kr. 23 456,23 og udgifterne beløb sig til kr. 12 835,36. Anlæggets værditakst er 300 000 kroner. Anlæggets af magistrat og formandskab valgte bestyrelse består af 5 mand, nemlig 2 kommunerepræsentanter, 2 slagtere og dyrlægen, der for tiden er bestyrelsens formand. Ved siden af kommunens slagteri har der i år været 3 private slagterier i drift. Kommunestyret agter ikke for tiden at indføre slagtetvang, hvad der kun vilde medføre store udbetalinger for kommunen, så længe der kan opføres ukontrollerede private slagterier ved bygrænsen, og så længe slagterne har adgang til at få kødet frit kontrolleret.

Det meddeles, at der betales afgift, når landslagt kød eller kød fra de private slagtehus indhænges i kommunens slagtehus og forlanges kontrolleret der. Det har ikke været negtet at indlægge kød på kontrolstationen udenfor de tider, hvor kødet kontrolleres uden betaling, og når eieren har forlangt det, er kødet da kontrolleret

Tabel LII. (Stavanger).

Årsager til 2den kl. stempling udenfor stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Absces (byld) . . . . .                              | -    | -    | -    | 9   | 1    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 1    | -    | -    | 387 | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 2    | -    | -    | -   | -    | 32       | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | 1    | -    | -    | 3   | -    | 1        | -        | -         |
| Brystbetændelse . . . . .                            | -    | -    | -    | 1   | 2    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .        | 2    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Bughindebetændelse af anden<br>årsag . . . . .       | -    | -    | -    | 2   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                   | -    | -    | -    | -   | -    | -        | 1        | -         |
| Gulsot . . . . .                                     | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .       | 2    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                              | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ledsygdom . . . . .                                  | -    | -    | -    | 10  | -    | -        | -        | -         |
| Mangeltuld afblødning . . . .                        | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | 1        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                                 | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                                 | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                   | -    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | 1    | -    | 1    | -   | -    | 10       | 1        | -         |
| Tinter . . . . .                                     | 12   | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | -    | -    | 2    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                                  | -    | -    | -    | 8   | -    | -        | -        | -         |
| Mindre vel udviklet . . . . .                        | -    | -    | -    | -   | -    | 4        | -        | -         |
| Phlegmone . . . . .                                  | -    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Lungeødem . . . . .                                  | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Brunstige dyr, samt nylig<br>skårne råner . . . . .  | -    | 1    | 11   | 55  | 1    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 25   | 3    | 16   | 476 | 4    | 49       | 3        | -         |

mod samme afgift, som beregnes på slagtehusene, d. v. s. halvdelen af de approberede takster for kontrol udenfor stationen.

Vedkommende eiere er bestandig givet oplysning om, at de til de fastsatte tider kunde få sit kjød gratis kontrolleret på kontrolstationen, samt de her omhandlede takster er fastsatte efter enstemmig indstilling fra en komite, hvori tre af byens slagtere havde sæde.

Ved behandling af forslag til politivedtægter for Stavanger vedtoges i kommunestyrets møde den 4de mai: «Al handel med kreaturer må kun foregå på de dertil af politiet anviste pladse.» Herved vilde der have været anledning til at henvise al kreaturhandel til byens slagteanlæg, men justits- og politidepartementet tilbagesendte 7de oktober vedtægterne med bemærkning, at «§ 33 femte punktum (Al handel med kreaturer o. s. v.) bør udgå, idet bestemmelsen dels er for vidtgående og dels overflodig» o. s. v. Herefter udgik den nævnte bestemmelse i politivedtægterne.

Assurancen for slagtekvæg har i år omfattet 6 952 slagt med sædvanlig præmie af 25 ore pr. kreatur. Det er på tale at udvide assurancekassen til også at omfatte kalve, får og svin, men endnu er der ikke opnået enighed herom. Der er fremdeles udelte tilfredshed med assurancen, og for alle parter er den et stort gode.

**Tabel LIII.** (Stavanger).

Årsager til kassation udenfor stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Absces (byld, pyæmi) . . . . .                    | -    | -    | -    | 5   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                      | -    | -    | -    | 3   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhøe . . . . .                                | 1    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                                 | -    | -    | -    | 2   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                              | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Miltbrand . . . . .                               | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Navleårebetændelse . . . . .                      | -    | -    | -    | -   | -    | 1        | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                              | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Selvdøde . . . . .                                | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                      | -    | -    | -    | -   | -    | 3        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                                | 3    | 1    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                            | -    | 1    | -    | 3   | -    | 1        | -        | -         |
| Ufoldbårne . . . . .                              | -    | -    | -    | -   | -    | 5        | -        | -         |
| Vattersot . . . . .                               | -    | -    | -    | 5   | -    | -        | -        | -         |
| Udbredte muskelknusninger . . . . .               | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                              | 7    | 2    | -    | 21  | -    | 11       | -        | -         |

## 24. Tromsø.

Som kontrollør har også dette år fungeret dyrlæge *O. Kraabøl*. Efterstående tabeller viser årsagen til stempling med 2den kl. og kassation, idet forøvrigt henvises til tabellerne A—C.

Tabel LIV. (Tromsø).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse             | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------------------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -                | -    | -    | 100 | 71   | -        | -        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                              | 1 $\frac{1}{2}$  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 4                | 1    | -    | 3   | 2    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 3 $\frac{3}{4}$  | -    | 1    | -   | -    | 476      | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk .                        | 1 $\frac{1}{2}$  | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Børsygdø . . . . .                                   | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Diarrhoë . . . . .                                   | -                | -    | -    | -   | -    | -        | 2        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 2                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                     | 1                | -    | -    | 3   | -    | -        | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .       | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                                    | 2                | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 2                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Mavesygdø . . . . .                                  | -                | -    | -    | -   | -    | -        | 2        | -         |
| Nyresygdø . . . . .                                  | -                | -    | 1    | 1   | 2    | -        | -        | -         |
| Nødslagting . . . . .                                | 1                | -    | -    | -   | 2    | -        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                                   | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 1                | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 2                | -    | 1    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 23 $\frac{3}{4}$ | 1    | 3    | 108 | 77   | 476      | 4        | -         |



Tabel LV. (Tromsø).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv | Gjødkalv | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|----------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | -    | -    | -    | 1   | 2    | -        | -        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                              | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Afimagring . . . . .                                 | -    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                     | 1    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                               | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Svulster . . . . .                                   | 1    | -    | -    | -   | -    | -        | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 1    | -    | -    | 1   | -    | -        | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                                 | -    | -    | -    | -   | -    | 9        | -        | -         |
| Ialt                                                 | 8    | -    | -    | 4   | 2    | 9        | -        | -         |

## 25. Trondhjem.

Dyrlæge *Guthorm Bang* indberetter:

Kjødkontrollen har i 1903 været drevet med samme betjening og på samme sted som tidligere.

Tilførselen af okser har steget med 735 skrotter, medens der er nogen nedgang for småfækjødets vedkommende. Tilførselen af storfækjød har i det sidste år været større end nogensinde før fra Nordland, således i de 3 måneder september—november ca. 1566 okser. Glædeligt er det også at se, hvor stor forandring til det bedre behandlingen af kjødet derfra har undergået. Medens nordlandskjødet tidligere på grund af uforstandig slagtning og mislig emballage kun opnåede  $\frac{2}{3}$  indtil  $\frac{1}{2}$  pris af hvad man opnåede for kjød fra de Trondhjemske amter, kunde det i år optage konkurrencen fuldt ud. Da intet dampskib endnu er indrettet for transport af ferskt kjød, kan det selvfølgelig ikke undgås, at noget kjød bliver bedærvet, når veiret er uheldigt, men uagtet veiret i 1903 ikke var heldigere end i 1902 og tilførselen større, var på grund af den rensligere behandling og bedre emballage tabet ved forrådnelse osv. betydeligt mindre.

Hvad de enkelte sygdomme angår, skal jeg gjøre opmærksom på, at 10 $\frac{1}{2}$  af de 29 $\frac{1}{2}$  tuberkuløse svin, som stempledes med 2den kl., er fra Åfjorden i Søndre Trondhjems amt — et distrikt, hvor der drives lidet med svineavl. Dette må tyde på, at distriktets svinebestand må være nokså jævnt angrebet af tuberkulose. Af miltbrand og rødsyge optrådte også et tilfælde hos svin.

Tabel LVI. (Trondhjem).

Årsager til 2den kl. stemping på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse                           | Hest                          | Svin                           | Får | Gjød | Spædkalv                        | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|--------------------------------|-------------------------------|--------------------------------|-----|------|---------------------------------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . . .                   | 2 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | 3                              | 1   | 1    | -                               | -        | -         |
| Absces (byld) . . . . .                           | -                              | -                             | <sup>1</sup> / <sub>2</sub>    | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Afmagring . . . . .                               | 24 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |                               | <sup>3</sup> / <sub>4</sub>    | 2   | 1    | 12                              | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | 52 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2                             | 14 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 50  | 5    | 114 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | 4 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Benskjørhed . . . . .                             | 2                              | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | 6 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | 1                             | 3                              | -   | -    | 1                               | -        | -         |
| Brystbetændelse, traumatisk . .                   | 3                              | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Brystbetændelse af anden årsag .                  | -                              | 1                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Bughindebetændelse, traumatisk . . . . .          | 5                              | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Børsygdom . . . . .                               | 1                              | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                           | 8 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                             | 1                              | 4   | -    | -                               | -        | -         |
| Gulset . . . . .                                  | -                              | -                             | -                              | 1   | -    | -                               | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .         | 3                              | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                                 | 2 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | -                             | -                              | 2   | -    | -                               | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                          | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Ledsygdom . . . . .                               | 2                              | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                              | 7                              | -                             | -                              | -   | -    | 2                               | -        | -         |
| Nødslagtning . . . . .                            | 1                              | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Overdrift . . . . .                               | 1 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | -                             | -                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -                              | -                             | 16                             | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                            | 1                              | 3                             | 1                              | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .                             | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -                             | 29 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -   | -    | -                               | -        | -         |
| Ialt                                              | 134                            | 7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 69 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 60  | 7    | 129 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2        | -         |

Tabel LVII. (Trondhjem).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og feil                                     | Okse                           | Hest | Svin                          | Får                            | Gjød | Spædkalv                        | Gjødkalv                      | Andre dyr |
|------------------------------------------------------|--------------------------------|------|-------------------------------|--------------------------------|------|---------------------------------|-------------------------------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                        | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    | -                             | -                              | -    | 1                               | -                             | -         |
| Afmagring . . . . .                                  | 1                              | -    | -                             | -                              | 5    | 4                               | -                             | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet,<br>skiddent . . . . . | 11 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | -    | 2 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 12 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1    | 94 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | 3 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | -         |
| Benbrud . . . . .                                    | 1 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | -    | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                         | 3                              | -    | -                             | -                              | -    | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>   | -                             | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                         | 2                              | -    | -                             | -                              | -    | 5                               | -                             | -         |
| Diarrhö . . . . .                                    | -                              | -    | -                             | -                              | -    | 13                              | -                             | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                              | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    | -                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Gulsot . . . . .                                     | -                              | -    | -                             | -                              | -    | 2                               | -                             | -         |
| Hjertesækbetændelse, trauma-<br>tisk . . . . .       | 2                              | -    | -                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                             | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    | -                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Miltbrand . . . . .                                  | -                              | -    | 1                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Overdrift . . . . .                                  | 3 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>  | -    | -                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Rødsyge . . . . .                                    | -                              | -    | 1                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Selvdøde . . . . .                                   | 1                              | -    | -                             | 1                              | -    | 5                               | -                             | -         |
| Septiske tilstande . . . . .                         | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    | -                             | -                              | -    | 9                               | -                             | -         |
| Tarmlidelser . . . . .                               | 1                              | -    | 1                             | 1                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Trommesyge . . . . .                                 | 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>  | -    | -                             | 1                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Tuberkulose . . . . .                                | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    | -                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Ufuldbårne . . . . .                                 | -                              | -    | -                             | -                              | -    | 5                               | -                             | -         |
| Ødem . . . . .                                       | 1                              | -    | -                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Emphysem . . . . .                                   | 1                              | -    | -                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Pyæmi . . . . .                                      | -                              | 1    | -                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Pneumoni . . . . .                                   | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    | -                             | -                              | -    | -                               | -                             | -         |
| Ialt                                                 | 39                             | 1    | 6                             | 15 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 6    | 138 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | 3 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> | -         |

## 26. Tønsberg.

Amtsdyrlæge *Kragerud* meddeler:

Kontrollen har været drevet uforandret som foregående år. Tilførselen har været noget mindre; der er undersøgt 543 kroppe mindre end ifjor. Al undersøgelse og stempling foregår ved kontrolstationen; der er ikke rekvireret nogen undersøgelse i slagterierne.

Tabel LVIII. (Tønsberg).

Årsager til 2den kl. stempling på stationen.

| Sygdomme og feil                                  | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv         | Gjødkalv | Andre dyr |
|---------------------------------------------------|------|------|------|-----|------|------------------|----------|-----------|
| Abnorm lugt, brunstlugt . . .                     | -    | 1    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Bedærvet eller slet behandlet, skiddent . . . . . | 1    | 1    | 1    | 1   | -    | 1                | -        | -         |
| Benbrud . . . . .                                 | 6    | 1    | 11   | -   | -    | -                | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .                      | 5    | 2    | 1    | 1   | -    | -                | 1        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .                      | -    | -    | 1    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Diarrhöe . . . . .                                | -    | -    | -    | -   | -    | 23 <sup>1)</sup> | 2        | -         |
| Fødselsbesvær . . . . .                           | 2    | -    | 1    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Gulsot . . . . .                                  | -    | -    | -    | 2   | -    | -                | -        | -         |
| Hjernelidelser . . . . .                          | 1    | -    | 5    | -   | -    | 1                | -        | -         |
| Hjertesækbetændelse, traumatisk . . . . .         | 3    | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Hudsygdom . . . . .                               | -    | -    | 5    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Jurbetændelse . . . . .                           | 2    | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .                                 | 15   | 3    | 3    | 4   | -    | 9                | -        | -         |
| Kalvningsfeber . . . . .                          | 1    | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Ledsygdom . . . . .                               | -    | -    | -    | -   | -    | 1                | -        | -         |
| Mangelfuld afblødning . . .                       | 2    | -    | 1    | -   | -    | 2                | -        | -         |
| Mavesygdom . . . . .                              | 4    | 2    | 1    | -   | -    | 2                | 1        | -         |
| Nyresygdom . . . . .                              | 2    | -    | -    | -   | -    | 2                | -        | -         |
| Parasiter . . . . .                               | -    | -    | -    | 1   | -    | -                | -        | -         |
| Rachitis . . . . .                                | -    | -    | 15   | -   | -    | -                | -        | -         |
| Trommesyge . . . . .                              | 2    | -    | 2    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Lårkuler . . . . .                                | 4    | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Brølesyge . . . . .                               | 2    | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Abort . . . . .                                   | 1    | -    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Forfangenhed . . . . .                            | -    | 1    | -    | -   | -    | -                | -        | -         |
| Ialt                                              | 53   | 11   | 47   | 9   | -    | 41               | 4        | -         |

<sup>1)</sup> Heraf 1 dansk.

Det kød, som bliver tilført i vogn eller slæde direkte fra landet hertil, er gennemgående pent behandlet og har et godt udseende; det samme kan også siges om det kød, der tilføres kontrollen fra slagterierne her, kun nogle undtagelser skyldes ligegyldige slagtergutter. Derimod har det kød, der tilføres pr. jernbane, ofte et dårligt udseende. Skrotterne er rigtignok som regel indsyet i strie, men denne er ikke tæt nok til at holde støv og anden urenslighed ude. I jernbanevognene bliver skrotterne lagt ovenpå hinanden eller tæt sammen, hvilket bevirker at kødet, især flek, får et dårligt udseende; desuden hænder det, at skrotterne, når de læsses af vognen, bliver lagt på den ofte soledede platform; dette giver et dårligt indtryk af behandlingen af vore fødemidler og ansporer til at opfordre vort jernbanestyre til at ordne jernbanetransporten af kød på en mere tilfredsstillende måde.

En del af det fra Danmark indførte kød er transporteret i trægrinder således, at hver krop ligger i sin træhæk; herved undgår kroppene at komme i berøring med hinanden, og da hækkerne er forsynet med ca. 4" lange ben, kommer de også lidt op fra gulvet, hvorved luftventilationen bliver langt bedre, end når skrotterne ligger tæt sammen. Det kød, som er transporteret i disse grimer, har altid havt et meget pent udseende og synes ikke at være påvirket noget af transporten. Sådanne transportgrimer bør anbefales for transport af kød både pr. jernbane og dampskib.

Tuberkulose forekommer ikke så ofte nu som tidligere. De fleste kassationer har sin årsag i perlesyge.

2 kalve fra Danmark er kasseret på grund af septikæmi; de var heller ikke led-saget af de i kontrolreglerne fastsatte bestemmelser, attest etc., for indførsel af kød fra Danmark.

Kontrol med slagterier, pølse-magerier, kødudsalg, melkendsalg etc. foregår ikke.

**Tabel LIX.** (Tønsberg).

Årsager til kassation på stationen.

| Sygdomme og fejl              | Okse | Hest | Svin | Får | Gjød | Spædkalv        | Gjødcalv | Andre dyr |
|-------------------------------|------|------|------|-----|------|-----------------|----------|-----------|
| Benbrud . . . . .             | 6    | -    | -    | -   | -    | -               | -        | -         |
| Beskadigelse, ydre . . . . .  | 2    | -    | -    | -   | -    | -               | 1        | -         |
| Bughindebetændelse . . . . .  | -    | -    | -    | -   | -    | -               | 1        | -         |
| Diarrhoë . . . . .            | -    | -    | -    | -   | -    | 6               | -        | -         |
| Hjertesukketændelse, traumat. | 1    | -    | -    | -   | -    | -               | -        | -         |
| Kakeksi . . . . .             | -    | -    | 1    | -   | -    | -               | -        | -         |
| Nyresygdom . . . . .          | 1    | -    | -    | -   | -    | 1               | -        | -         |
| Septiske tilstande . . . . .  | -    | 1    | -    | -   | -    | 6 <sup>1)</sup> | -        | -         |
| Tuberkulose . . . . .         | 6    | -    | -    | -   | -    | -               | -        | -         |
| Ufuldbårne . . . . .          | -    | -    | -    | -   | -    | 2               | -        | -         |
| Urticaria . . . . .           | -    | -    | 5    | -   | -    | -               | -        | -         |
| Lærkuler . . . . .            | 1    | -    | -    | -   | -    | -               | -        | -         |
| Ialt                          | 17   | 1    | 6    | -   | -    | 15              | 2        | -         |

<sup>1)</sup> Heraf 2 danske.

### III.

## Offentlige bestemmelser vedrørende veterinærvæsenet og kjødkontrollen.

### A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1903.

#### 1. *Cirkulære fra veterinærdirektøren af 28de januar ang. de off. tuberkulinprøver og nedslagning af tuberkuløst kvæg.*

Også for indeværende budgettermin er der i lighed med foregående år af stortinget bevilget et beløb, der efter landbrugsdepartementets nærmere bestemmelse bliver at anvende som bidrag til eiere af kvægbesætninger til dækkelse af tab ved nedslagning af tuberkuløst kvæg.

Bidraget er forudsat at kunne tilståes med indtil halvdelen af det ved nedslagningen forårsagede tab samt kun at komme de kvægeiere tilgode, der ønsker at nedslagte de dyr, der efter offentlig tuberkulinundersøgelse erklæres tuberkuløse eller mistænkte.

Forsåvidt en kvægeier efter offentlig tuberkulinundersøgelse ønsker at nedslagte sine tuberkuløse eller mistænkte dyr og til delvis dækkelse af det derved forvoldte tab agter at søge bidrag af statskassen, har han at underskrive en ansøgning, hvortil blanket erholdes ved henvendelse til vedkommende dyrlæge. Blanketten udfyldes forøvrigt af dyrlægen, der tillige besvarer de til ham rettede spørgsmaal, der skal tjene til belysning af, hvorvidt nedslagning maa ansees ønskelig eller nødvendig. Derpå sender dyrlægen ansøgningen til lensmanden, der efter påført besvarelse af det til ham stillede spørgsmål sender den til amtmanden til videre oversendelse hertil.

Såfremt andragendet indvilges, har dyrlægen ved sagens tilbagekomst til ham snarest muligt at beramme en dag til dyrenes vurdering og nedslagning, hvorom eieren bliver at underrette.

Dyrene bliver af dyrlægen og en af ham opnævnt takstmand at ansætte til en værdi, som de antages at have som nangebne af tuberkulose. Fra denne værdi trækkes værdien af huden og slagtet.

Er dyrlægen og takstmanden uenige om værdiansættelserne, bliver det midlere tal, der fremkommer ved at addere begge takstbeløb og derpaa halvere summen, at anse som den rette værdi.

I almindelighed kan man gjøre regning på, at erstatning vil blive tilstået. Forsåvidt derfor en dyreeier ønsker straks (o: under eller i forbindelse med tuberkulinundersøgelsen) at nedslagte noget tuberkuløst eller mistænkt dyr, er der intet til hinder derfor, forsåvidt fornyet reise af dyrlægen derved undgås. Ansøgning må dog indsendes som ellers.

De slagtede dyr skal undersøges af dyrlæge, og forsåvidt noget dyr findes angrebet af tuberkulose i så høj grad, at kjødet ansees utjenligt til menneskeføde, skal dyrlægen eller lensmanden påse det brændt eller nedgravet, ligesom de ved slagtingen forøvrigt fundne tuberkuløse dele af dyret snarest mulig må opbrændes eller forsvarlig nedgraves.

Hvis noget dyr ikke slagtes på stedet, men efter vurderingen sælges tilslagt, kan dette tillades på betingelse af, at dyrlægen uden udgift for det offentlige efter aftale med kjøberen overværer dyrets nedslagting. Forsåvidt dyret sælges til nogen inden en kommune, hvor kommunal kjødkontrol er indført, kan dyrlægen unnlade at møde under slagtingen, hvorimod attest fra stedets politi eller 2 troværdige mænd om, at dyret er nedslagtet, må medfølge ansøgningen.

Dyrlægen har snarest muligt at indsende en nøiagtig beretning om den efter slagtingen foretagne undersøgelse til veterinærdirektøren, idet det påsees, at hvert dyr identificeres med vedkommende dyr på de for tuberkulinprøver anordnede skemaer.

For sit arbejde med vurderingen og undersøgelsen m. v. af de slagtede dyr er dyrlægen berettiget til foruden skyds- og kostgodtgjørelse efter skydsloven at beregne kr. 2,00 og kr. 4,00 pr. døgn i henhold til husdyrlovens § 23 og 24.

Angående fremgangsmåden ved udførelse af tuberkulin-undersøgelser henvises til den af mig før udfærdigede og i veterinær-årsberetningen indtagne anvisning til tuberkulin-undersøgelse af kvægbesætninger. Kun skal tilføies, at der er bragt i handelen særlig for tuberkulin-undersøgelser konstruerede termometre, som i væsentlig grad forkorter arbeidet med målingerne, idet temperaturen kan aflæses allerede efter 1 minuts forløb.

Til vejledning ved bedømmelsen af udfaldet af tuberkulinprøverne meddeles følgende:

Er prøven rigtig iverksat og udført, vil der ved bedømmelse af, hvorvidt et dyr har reageret for tuberkulinpodningen eller ikke, blive at tage hensyn til dyrets alder, dets temperatur før indsprøitningen, forskjellen mellem begyndelsestemperaturen og den højeste temperatur, tidspunktet for dette maximums indtræden i forhold til podningstidspunktet samt temperaturkurvens måde at stige og falde på på begge sider af høidepunktet.

Intet dyr bør podes, som ikke viser normal temperatur eller som har tydelig feber. Den øverste grænse for den normale legemsvarme hos voksent kvæg kan sættes til  $39,5^{\circ}$  C. og for kalve under 6 måneder indtil  $40^{\circ}$  C., men den normale temperatur svinger ialmindelighed imellem  $38-39^{\circ}$  hos kvæg over 6 måneder og  $38,5^{\circ}-39,5^{\circ}$  hos yngre dyr. Friske dyr kan podes, selv om de på grund af begyndende kalvningstegn har en noget forøjet temperatur. Er der forøvrigt noget særligt at bemærke ved noget dyr, bør dette antegnes på temperaturlisten.

Ved en typisk reaktion vil temperaturen oftest efter en ringe nedgang i de første timer efter sprøitningen, sædvanligvis efter 6—8 timers forløb begynde at stige; stigningen viser sig oftest jævnt tiltagende gjennem flere timer indtil maximum nåes ved 11—13—15de time for derefter atter jævnt at falde ned til det normale, inden 24 timer er forløbet siden podningen. Stigningen til maximum er sædvanligvis noget kortvarigere end faldet til det normale. Maximumtemperaturen kan dog i enkelte tilfælde indtræffe nogle timer såvel før som efter det

ovenfor anførte tidspunkt. I tvilsomme tilfælde bør målingen finde sted så hyppig som mulig, i tilfælde hver time; forøvrigt bør der måles hveranden time i den kritiske tid.

Hvis temperaturen, som ovenfor anført, på en typisk måde fra det normale er steget til  $40^{\circ}$  C. og derover og temperaturen før podningen ikke har overskredet  $39,5^{\circ}$ , må dyret ansees for at være tuberkuløst. Dyr, der viser maximumstemperatur mellem  $39,5^{\circ}$  og  $40^{\circ}$ , må ansees for at have reageret, naar forskjellen mellem begyndelses- og maximumstemperatur er mindst  $1^{\circ}$ ; er forskjellen i dette tilfælde mindre, kan der alligevel være grund til at erklære dyret «mistænkt», særlig når besætningen tæller mange tuberkuløse dyr og dyret er gammelt og magert. Temperaturstigninger, som ikke når op i  $39,5^{\circ}$ , kan ikke betragtes som tuberkulinreaktion hos kvæg.

Hvis dyrlægen finder bedømmelsen vanskelig eller tvilsom, bør han, førend han udtaler sig for besættningens eier, indhente min afgjørelse.

Omsprøitninger af tvilsomt reagerende dyr kan foretages, når der er forløbet mindst 3 måneder siden forrige podning, men dyret må i denne tid isoleres og behandles som tuberkuløst; sådan omsprøitning vil dog ikke kunne foretages på offentlig bekostning uden efter særskilt tilladelse. Omsprøitning af sikkert reagerende dyr er ganske unødvendig og unyttig.

Jeg benytter anledningen til at indskærpe nødvendigheden af, at meddelelse om resultatet af alle tuberkulinundersøgelser hurtigst muligt indsendes på de dertil bestemte skemaer.

Nærværende vejledning bedes tilstillet de i hr. amtmandens embedsdistrikt praktiserende dyrlæger og lensmænd.

2. *Resol. af 23de februar ang. approbation for undersøgelse og stempning af kjød i Risør udenfor kontrolstationen.*

Approbation i henhold til § 5 i lov om kommunale slagtehuse, kjødkontrol m. v. af 27de juni 1892 jfr. lov af 27de juli 1895 og lov af 6te august 1897 meddeles på det af Risør bystyre i møde den 22de december 1902 fastsatte reglement for kjødkontrollen sammesteds, forsåvidt angår reglementets § 2 om erlæggelse af afgift for undersøgelse og stempning udenfor kontrolstationen.

Reglementets § 2 er sålydende:

«Ønskes undersøgelsen og stempningen udført udenfor stationen, er dertil adgang mod erlæggelse af 1 — en — krone for hver tilkaldelse.»

3. *Resol. af 23de februar ang. fritagelse for undersøgelse af kommunal kjødkontrol for visse dele af Arendals by.*

I henhold til lov om kommunale slagtehuse, kjødkontrol m. v. af 27de juni 1892 jfr. lov af 6te august 1897 § 2 bestemmes, at kjød af dyr, der slagtes inden de dele af kjøbstaden Arendal, der ligger udenfor den linie, som af den af det kongelige indredepartement under 23de juli 1896 nedsatte komite i indstilling af 3die april 1897 blev foreslaaet som grænse for kjøbstaden Arendal, og som er afsat paa det indstillingen vedføjede kart, indtil videre fritages for undersøgelse af kommunal kjødkontrol, når kjødet ifølge erklæring afgiven af den, for hvem det slagtes, alene skal benyttes af denne og hans husstand.



4. *Cirkulære fra landbrugsdepartementet af 13de juli ang. kgl. resol. af 22de juni om smitsom kastnings optagelse blandt husdyrlovens mildere smitsomme sygdomme.*

Ved kgl. resol. af 22de juni d. a. er det besluttet:

«At det i henhold til lov af 14de juli 1894 (kfr. lov af 26de mai 1899) angående foranstaltninger mod smitsomme husdyrsygdomme dens § 16, nådigst bestemmes, at den smitsomme kastning herefter bliver at henregne til de i den nævnte lovs kapitel 3 omhandlede mildere smitsomme sygdomme.»

I anledning heraf skal departementet henlede opmærksomheden på, at i henhold til ovennævnte lovs § 14 er eieren eller den, der på hans vegne fører tilsyn med dyrene, forpligtet til

- a) at anmelde for en autoriseret dyrlæge eller for politimesteren eller lensmanden, når smitsom kastning måtte vise sig i hans besætning;
- b) ikke at lade dyr, der antages angrebne af nævnte sygdom, føres på markeder, til dyrskuer, på fremmede beite eller i fremmede fjøs eller stalde; dog skal det være tilladt fra eierens fjøs at sælge sådanne dyr til slagt eller føre dem til handelsmarkedet til egen afsondret afdeling for at sælges til slagt, medmindre departementet anderledes måtte bestemme.

Politimester eller lensmand, der har modtaget sådan anmeldelse, som i litr. a nævnt, har at indsende meddelelse til vedkommende dyrlæge.

Ifølge nævnte lovs § 15 kan departementet derhos bestemme, at dyr, som i henhold til § 14 litr. b er afhændet til slagt, og som senere antræffes levende hos ny besidder, skal inden en fastsat frist, i fornødent fald ved offentlig foranstaltning, kunne påbydes nedslagtede for besidderens regning.

5. *Plakat af 21de oktober ang. ændringer i bestemmelserne for husdyrindførselen fra Sverige.*

I kraft af lov om smitsomme husdyrsygdomme af 14de juli 1894 kfr. lov af 26de mai 1899 § 17 bestemmes herved den forandring i plakat af 6te juni 1894, med tillægsplakater af 13de januar 1899, 13de decbr. 1900, 22de februar og 22de november 1902, at indførselsbetingelsernes B. a. 1. herefter skal lyde således:

Indførselen skal finde sted a) pr. jernbane eller søverts direkte til Fredrikshald eller Kristiania eller ad nærmeste landevei til Prestebakke eller Kornsjo jernbanestation, hvorfra dyrene snarest muligt pr. jernbane føres videre til Fredrikshald; b) ad Allingmoveien eller over Svinesund gennem Bergs berred ad nærmeste vei direkte til Fredrikshald; c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i, denne by. I hver sending skal i sidste fald kunne indføres indtil det antal dyr som landbrugsdepartementet nærmere bestemmer.

6. *Skrivelse fra landbrugsdepartementet af 17de oktober 1903 til amtmanden i Akershus amt, hvori departementet i anledning af en henvendelse fra en dyrlæge angående forståelsen af husdyrlovens bestemmelser med hensyn til privat-praktiserende dyrlægers tilkommende af amtskassen for reiser i anledning af smitsomme husdyrsygdomme i distrikt, hvor amtsdyrlæge er ansat, udtaler følgende:*

I anledning af en lignende forespørgsel har departementet i skrivelse af 20de februar 1902 (indtaget i lovtidendens 2den afdeling) udtalt, at det offentlige i

almindelighed ikke er pligtig at udrede større omkostninger i anledning af et sådant sygdomstilfælde, end der vilde tilkomme den i vedkommende distrikt ansatte amtsdyrlæge, om denne var bleven tilkaldt.

Husdyrloven udtaler i § 3, at den praktiserende dyrlæge, der modtager meddelelse om eller under sin praksis påtræffer et tilfælde af ondartet smitsom husdyrsygdom skal snarest mulig på stedet undersøge tilfældets beskaffenhed og træffe de nødvendige foranstaltninger. Man må således, som i en skrivelse af 6te december 1902 (indtaget i lovtidenden) hævdet, anse den privatpraktiserende dyrlæge berettiget til at erholde godtgjørelse for en reise, der vitterlig er foretaget i det offentliges interesse, selv om der inden distriktet findes en fast ansat amtsdyrlæge. Husdyrloven antages imidlertid ikke ved sin ovennævnte bestemmelse at have villet etablere nogen almindelig rettighed for en privat dyrlæge til at udøve den offentlige praksis i et distrikt, hvor amtsdyrlæge findes, men kun gennem den privat-dyrlægerne pålagte betingede forpligtelse at have villet sikre det offentlige adgang til at træffe de ved en ondartet smitsom sygdoms optræden nødvendige forføjninger. I sådanne tilfælde, hvor amtsdyrlægen ligeså hurtig og bekvemt kunde været tilkaldt som den private dyrlæge, og hvor særlige grunde ikke er tilstede, må almindelige økonomiske hensyn kunne berettige amtet til kun at udbetale den godtgjørelse, som amtsdyrlægen i vedkommende tilfælde vilde have havt krav på.

## Bilag 1.

### B. Gjældende love og bestemmelser.

#### Lov

af 14de juli 1894, cfr. lov af 26de mai 1899 om foranstaltninger mod smitsomme husdyrsygdomme.

#### *Kapitel 1.*

##### Om ondartede smitsomme sygdomme.

§ 1. Følgende smitsomme sygdomme blandt husdyrene skal være undergivne det offentliges særlige forsorg, nemlig:

kvægpest;

miltbrand og dermed ligecartede sygdomme;

hundegalskab;

snive;

specifik mund- og klovsyge;

ondartet lungesyge og ondartet katarrhalfeber hos hornkvæget;

kopper og skab hos fåret;

svinepest og rødsyge hos svinet.<sup>1)</sup>

Skulde nogen anden sygdom blandt husdyr antage en smitsom eller ondartet karakter eller større udbredelse, eller skulde nogen af de her opregnede sygdomme optræde ondartet eller vinde udbredelse hos andre dyr end de nævnte, kan kongen udvide bestemmelserne i denne paragraf til også at omfatte disse sygdomme.

Ligeledes kan kongen, når dertil findes grund, bestemme, at en sygdom, der hidtil har været gjenstand for det offentliges indgriben efter denne paragraf, skal behandles som en mildere smitsom sygdom efter bestemmelserne i nedenstående kapitel 3.

§ 2. Er noget husdyr angrebet eller død af en af de i § 1 omhandlede sygdomme, eller er der sandsynlighed for, at så er tilfældet, skal enhver, der som eier eller på anden måde har i besiddelse sådant dyr, snarest muligt tilkalde en autoriseret dyrlæge eller derom gjøre anmeldelse, i byerne til politimesteren, på landet til lensmanden, fra hvem meddelelse uopholdelig skal ske til en autoriseret dyrlæge.

Dyret bliver, indtil dyrlæge kommer tilstede, såvidt omstændighederne tillader det, at holde afsondret eller indespærret.

---

<sup>1)</sup> Rødsygen er ved kronpr. resol. af 9de marts 1904 overført til de mildere smitsomme sygdomme.

Når kvægpest er udbrudt, skal enhver indenfor en af amtmanden nærmere bestemt afstand boende eier eller opsynsmand over drøvtyggende dyr uden ophold anmelde ethvert tilfælde af indvortes sygdom, som måtte indtræffe i hans besætning blandt de nævnte arter af dyr.

§ 3. Den praktiserende dyrlæge, der modtager meddelelse om eller under sin praksis påtræffer et tilfælde af nogen af de i § 1 omhandlede sygdomme, skal snarest muligt på stedet undersøge tilfældets beskaffenhed og træffe de foranstaltninger, som er fornødne til forebyggelse af smitte, såsom afsondring og ndespærring af syge og mistænkte dyr, nedgravning eller tilintetgjørelse af døde dyr og smitteførende affald samt rensning og desinfektion. Privatpraktiserende idyrlæge er dog kun forpligtet til at foretage undersøgelse, når tvingende grunde skjønnes at være tilstede.

Dyrlæge skal, når han har undersøgt et tilfælde af nogen af de i § 1 omhandlede sygdomme, snarest muligt til øvrigheden indgive beretning om det ved undersøgelsen fundne sygdomstilfælde, med oplysning om, hvad der er foretaget eller anordnet for at modarbejde sygdommen og hindre dens udbredelse. Privatpraktiserende dyrlæge, der efter modtagen anmeldelse afslår at foretage undersøgelse, skal snarest muligt oversende anmeldelsen til øvrigheden.

§ 4. Dyrets eier eller besidder er forpligtet til at efterkomme ethvert ham i henhold til denne lovs bestemmelse givet pålæg; forsåvidt det ikke frivillig efterkommes, kan politiet lade det fornødne udføre for vedkommendes regning.

Politiet er forøvrigt forpligtet til at yde fornøden bistand ved de i henhold til denne lov påbudte foranstaltningers gennemførelse.

§ 5. Amtmanden har, når han modtager underretning om noget tilfælde af de i § 1 nævnte sygdomme, at træffe de forføjninger, som efter omstændighederne må ansees påkrævede for at hindre sygdommens udbredelse; finder han det fornødent, kan han lade den besætning, i hvilken sygdomstilfældet er forekommet, samt de besætninger, hvortil smitte kan antages overført, sætte under offentligt tilsyn, indtil sygdommen eller smittefaren er ophørt.

§ 6. Sålænge en besætning er under offentligt tilsyn, kan amtmanden

- a) påbyde eftersyn af vedkommende besætning ved dyrlæge, så ofte som omstændighederne kræver det;
- b) forbyde, at dyr og smitteførende gjenstande bortføres fra stedet, samt at uvedkommende tilstedes adgang; ved kvægpest kan han forbyde alt unødvendigt samkvem mellem smittede og smittefrie dele af distriktet;
- c) forbyde, at noget nyt dyr indføres i en besætning, i hvilken der er forekommet tilfælde af kvægpest, kvæggets ondartede lungesygge, mund- og klovsyge, snive eller svinepest; til fornøden kontrol hermed kan han lade optage fortegnelse over og mærke de til vedkommende besætning hørende dyr.

Amtmanden kan derhos

- d) under særlige omstændigheder forbyde benyttelse af beiter og andre steder som kan formodes at være smittede;

- e) under særlige omstændigheder påbyde optagning og fornyelse af gulve, vægge og lignende i rum, hvor smittede dyr har stået, samt tilintetgørelse af smittebefængte gjenstande, såsom hø, halm, redskaber og lignende;
- f) for by eller herred, hvor eller i hvis nærhed hundegalskab forekommer, ved offentlig bekjendtgørelse påbyde, at enhver hund skal enten holdes forsvarlig bunden eller indespærret eller være forsynet med mundkurv af nærmere angivet beskaffenhed, eller under særlige omstændigheder blot kunne føres på offentlig vei eller gade i bånd af voksen person, selv om hunden er forsynet med mundkurv;
- g) når nogen farsot vinder større udbredelse, ved dyrlæge lade foretage almindelig undersøgelse af besætninger i den udstrækning, som måtte findes nødvendig;
- h) pålægge vedkommende by- eller herredskommune at rense og desinficere stalde og vandingssteder, som er til offentlig afbenyttelse.

§ 7. Vedkommende regjeringsdepartement har at

- a) foreskrive de nærmere forholdsregler, der udkræves til forebyggelse af smitte, såvel i sin almindelighed som ved de enkelte sygdomme, samt afgive bestemmelser for dyrlægenes forhold med hensyn til reiser, indberetninger m. v.;
  - b) give forskrifter til forebyggelse af smitte blandt husdyr ved dyrskuer, markeder og lignende samt ved transport af dyr inden landet;
  - c) give bestemmelse angående benyttelse af produkter af syge dyr.
- Departementet kan derhos
- d) under særlige omstændigheder forbyde afholdelse af markeder eller større dyresamlinger i distrikter, hvor farsot blandt husdyr er herskende, eller hvortil smitsom sygdom kan frygtes indført;
  - e) under særlige omstændigheder forbyde, at dyr føres fra en landsdel til en anden, eller gjøre adgangen dertil afhængig af sådanne forsigtighedsregler, som måtte ansees fornødne for at hindre overførelse af smitte;
  - f) ved udbrud af hundegalskab påbyde, at for større eller mindre dele af landet alle hunde skal holdes forsvarlig lænkede, bære mundkurv eller føres i bånd;
  - g) ved udbrud af kvægpest påbyde afspærring af det af sygdommen angrebne distrikt;
  - h) ved udbrud af kvægpest, kvægets ondartede lungesyge, mund- og klovsyge og svinepest påbyde nedslagtning af hele besætninger, hvori sygdommen optræder.

§ 8. Vaccination af besætning mod nogen smitsom sygdom må ikke finde sted uden tilladelse af vedkommende regjeringsdepartement.

Når det kan antages, at en farsot derved hurtigere vil kunne stanses, kan departementet påbyde vaccination af de for smitte udsatte besætninger samt fastsætte en godtgørelse til dyrlægen for hvert podet dyr.

§ 9. Enhver dyreeier er pligtig til at lade ham tilhørende døde dyr og smitteførende gjenstande tilintetgjøre eller nedgrave. Til brug i sådant øiemed

skal enhver kjøbstadskommune anskaffe en af vedkommende regjeringsdepartement godkjendt indretning eller nedgravningsplads. Også ladesteder med særskilt kommunestyre såvelsom landkommuner med tæt bebyggelse kan af kongen pålægges den samme forpligtelse. Fornøden grund kan af kommunen efter tilladelse meddelt af kongen fordres afgivet mod erstatning, der i mangel af overenskomst bestemmes ved almindelig takstforretning.

I kommuner, hvor sådan indretning eller nedgravningsplads enten ikke haves eller i tilfældet ikke kan benyttes, skal døde dyr og smitteførende gjenstande efter dyrlægens anordning tilintetgøres eller nedgraves på eierens egen grund eller — hvis dertil ikke er anledning — på anden grund, hvor det med mindst ulempe for dens eier eller bruger kan foregå. Er ved foranstaltningen nogen ulempe forårsaget grundens eier eller bruger, skal vedkommende kommune yde erstatning, hvis størrelse i mangel af overenskomst bestemmes ved skøn afholdt efter de i lov om veivæsenet af 15de september 1851 § 24 fastsatte regler.

## *Kapitel 2.*

### Om nedslagtning og erstatning.

§ 10. Ved mistanke om kvægpest, kvægets ondartede lungesyge eller svinepest kan amtmanden påbyde nedslagtning af indtil tre dyr for ved obduktion af disse at erholde vished om sygdommens natur.

De dyr, om hvilke det efter en dyrlæges erklæring må ansees for afgjort, at de er angrebne af en af de nævnte sygdomme, skal efter amtmandens foranstaltning dræbes, medmindre vedkommende regjeringsdepartement påbyder det modsatte.

Enhver hest, som efter dyrlæges erklæring er angreben af snive, skal dræbes.

Dyr, angrebet af hundegalskab, skal dræbes; hund eller kat, som er bidt af noget af hundegalskab lidende dyr, skal ligeledes dræbes.

§ 11. Eieren er, med de nedenfor nævnte begrænsninger, berettiget til at erholde erstatning for de dyr, som ved det offentliges foranstaltning dræbes på grund af kvægpest, kvægets ondartede lungesyge, snive, svinepest og mund- og klovsyge.

Dyr, der ved obduktion ikke viser spor af disse sygdomme, erstattes med det fulde beløb, hvortil de på nedenangivne måde er værdsatte.

Dyr, der ved obduktion findes angrebne af kvægpest, kvægets ondartede lungesyge eller mund- og klovsyge, erstattes med to trediedele, dyr, der ved obduktion findes angrebne af snive eller svinepest, med halvdelen af det beløb, hvortil de på den nedenfor nævnte måde er værdsatte.

Dyr, der er døde som følge af tvungen vaccination, erstattes med deres fulde værdi.

§ 12. Forsåvidt eieren ved indførsel fra udlandet af smittede dyr, ved overtrædelse af givne forholdsregler eller på anden måde selv har forskyldt skaden, erholder han ingen erstatning.

Ret til erstatning for dyr, nedslagtede efter offentlig foranstaltning, er derhos betinget af, at de har opholdt sig mindst 6 måneder inden landets grænser, medmindre det kan godtgøres, at de på en eieren uforskyldt måde er smittede efter at være indførte her til landet.

Erstatningskrav må fremsættes forinden nedslagtningen. Erstatningsbeløbet må i intet tilfælde overstige kr. 300,00 for halvdelen af et enkelt dyr, kr. 400,00 for to tredieparter og kr. 600,00 for det hele dyr.

§ 13. De dyr, der blir at dræbe efter foranstående bestemmelser, skal, forsåvidt erstatningskrav derom fremsættes, værdsættes af en politiembedsmand (på landet af lensmanden) i forening med to af ham dertil opnævnte mænd. Dyrene ansættes til den værdi, de antages at have som uangrebne af sygdommen, hvorfra trækkes værdien af det dræbte dyr, forsåvidt det helt eller delvis kan benyttes.

Det dræbte dyr skal, såvidt fornødiges, obduceres af en af det offentlige antagen dyrlæge, som gennem amtmanden skal tilstille vedkommende regjeringsdepartement en beskrivelse af obduktionsforretningen. Eieren er berettiget til for egen regning at tilkalde en autoriseret dyrlæge for at være tilstede ved obduktionen og deltage i afgjørelsen af spørgsmålet, om dyret har været angrebet af den antagne sygdom.

Er der tvil eller meningsforskjellighed herom mellem dyrlægerne, afgjøres sagen af en af departementet opnevnt sagkyndig.

### *Kapitel 3.*

#### Om mildere smitsomme sygdomme.

§ 14. Følgende sygdomme hos husdyrene henregnes til de mildere smitsomme, ligeoverfor hvilke efterstående regler kommer til anvendelse, nemlig:

Lungesyge, influenza, kværke, strengel, mundsyge og beskellersyge hos hesten, skab og kopper hos andre dyr end fåret, smitsom klovsyge hos fåret, ringorm hos alle husdyr, hårsækmider hos hunden, febersygdomme af smitsom karakter, tuberkulose.<sup>1)</sup>

Med hensyn til disse sygdomme gjøres det eieren eller den, der på hans vegne fører tilsyn med dyrene, til pligt:

- a) at anmelde for en autoriseret dyrlæge eller for politimesteren eller lensmanden, når nogen af disse sygdomme måtte vise sig i hans besætning;
- b) ikke at lade dyr, der antages angrebne af nævnte sygdomme, føre på markeder, til dyrskuer, på fremmed beite eller i fremmede fjøs eller stalde;

---

<sup>1)</sup> Ved kgl. resol. af 22de juni 1903 er smitsom kastning og ved kronprins-regentens resol. af 9de marts 1904 rødsyge hos svinet overført til de mildere smitsomme sygdomme.

dog skal det være tilladt fra eierens fjøs at sælge sådanne dyr til slagt eller at føre dem til handelsmarkedet til egen afsondret afdeling for at sælges til slagt medmindre departementet anderledes bestemmer for de enkelte sygdomme.

Politimester eller lensmand, der har modtaget sådan meddelelse som i litr. a nævnt, har at indsende meddelelse til vedkommende dyrlæge. Finder dyrlægen, at sygdommens optræden er af foruroligende beskaffenhed, indsender han anmeldelsen til amtmanden.

Finder amtmanden det nødvendigt for at hindre sygdommens videre udbredelse, kan han lade forholdene på stedet undersøge af dyrlæge og efter dennes forslag give forskrifter angående afsondrings- og desinfektions-foranstaltninger.

§ 15. Vedkommende departement kan give almindelige bestemmelser angående de nærmere foranstaltninger for hver enkelt af de i § 14 nævnte sygdomme samt angående anvendelse og salg af kød og melk fra syge dyr.

Departementet kan derhos bestemme, at dyr, som i henhold til § 14 litr. b er afhændet til slagt, og som senere antræffes levende hos ny besidder, skal inden en fastsat frist, i fornødent fald ved offentlig foranstaltning, kunne påbydes nedslagtede for besidderens regning.

§ 16. Kongen kan bestemme, at andre sygdomme end de nævnte skal henføres under bestemmelserne i dette kapitel.

#### *Kapitel 4.*

##### *Om indførsel og udførsel af dyr.*

§ 17. Kongen kan forbyde indførsel af dyr og smitteførende gjenstande fra fremmede lande eller landsdele, fra hvilke smitsom husdyrsygdom kan frygtes indført.

Han kan anordne, at indførsel af dyr kun må finde sted over bestemte havne eller steder, påbyde, at indførte dyr skal undersøges af dyrlæge og henstå i kwarantæne på vedkommende importørs bekostning, pålægge eieren af indførte dyr at udrede betaling for sundhedsundersøgelse efter en fastsat takst samt anordne, at dyr, der ved indførselen findes angrebne af smitsom sygdom, eller som har været udsat for smitte, nedslagtes uden erstatning.

Han kan overhovedet foreskrive de nødvendige forholdsregler for at hindre indførsel af smitsom husdyrsygdom.

§ 18. I særskilte tilfælde kan vedkommende departement tillade indførsel af enkelte dyr eller gjenstande fra lande, fra hvilke indførsel er forbudt.

§ 19. Kongen kan med hensyn til udførsel af husdyr give sådanne forskrifter og træffe sådanne foranstaltninger, som måtte findes nødvendige for at forebygge, at der her fra landet udføres husdyr, der er mistænkte eller kan mistænkes for at lide af eller overføre smitsom sygdom, og at de herfra til udlandet afsendte dyr under transporten udsættes for sådanne sygdomme. Han kan anordne, at udførsel af husdyr kun må finde sted fra visse bestemte steder i riget.



For undersøgelse af dyr bestemt til udførsel, såvel som for undersøgelse og desinfektion af vedkommende skib kan det pålægges henholdsvis afsenderen og skibets fører at udrede betaling efter takst.

For de skibe, der benyttes til sådan udførsel, kan kongen give nærmere regler angående deres indredning og nødvendige forsyning med foder og drikkevand for dyrene, ligesom han overhovedet kan træffe anordninger for at sikre dyrenes forsvarlige behandling under reisen.

§ 20. Kongen kan anordne, at jernbanevogne og fartøier, som benyttes til transport af dyr, tilligemed de dertil hørende indretninger og redskaber skal renses og desinficeres efter hver sådan benyttelse. Omkostningerne hermed udredes af den, for hvis regning jernbanen eller fartøiet drives.

### *Kapitel 5.*

#### Om eftersyn ved markeder o. l.

§ 21. Amtmanden kan foranstalte, at der ved markeder og andre større samlinger af husdyr inden amtet er dyrlæge tilstede for på det offentliges vegne at føre tilsyn med, at intet af de der fremstillede husdyr er angrebet af nogen smitsom sygdom.

Amtmanden kan påbyde, at handyr, der frembydes til almindelig bedækning, skal på eierens bekostning underkastes et sundhedseftersyn af autoriseret dyrlæge, som i tilfælde har at udstede attest for dyrets fuldkomne sundhed.

### *Kapitel 6.*

#### Om omkostninger og deres udredelse m. v.

§ 22. Udgifter, som på grund af denne lovs forskrifter foranlediges ved smittede eller for smitte mistænkte dyrs røgt, afsondring og desinfektion, ved desinfektion af fjøs, stald, redskaber og deslige, ved døde dyrs nedgravning eller tilintetgørelse, udredes af vedkommende dyrs eier. De med de syge dyrs kurbehandling forbundne omkostninger udredes ligeledes af dyrets eier, medmindre vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune — den sidstnævnte, forsåvidt den har eget kommunestyre — måtte fatte særlige bestemmelser desangående for de enkelte smitsomme sygdomme.

I tilfælde af uformuenhed hos eieren afholdes disse udgifter af vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune, denne sidste, forsåvidt den har eget kommunestyre.

Erstatning til eierne af dyr, nedslagtede efter bestemmelserne i kapitel 2, og de udgifter, der foranlediges ved de i § 13 omhandlede værdsættelsesforretninger samt ved nedslagtninger, udredes, forsåvidt angår dyr, der ikke findes angrebne af nogen sygdom, for hvilken nedslagtning kan finde sted, eller forsåvidt angår dyr, døde som følge af tvungen vaccination, af statskassen, men for-

såvidt de findes angrebne af nogen sådan ovennævnt sygdom, med det halve af statskassen og med den anden halvdel af vedkommende amtskommunes, kjøbstads eller ladesteds kasse, den sidste kun, når ladestedet har særskilt kommunestyre.

På samme måde som i sidstnævnte tilfælde og efter sådan værdsættelse som i § 13 bestemt gives vedkommende eier erstatning, når det for at hindre smittes videre udbredelse måtte ansees nødvendigt at tilintetgjøre smittefarlige gjenstande som huse, husindredninger, foder, redskaber o. l.

Alle andre udgifter ved foranstaltninger efter denne lovs bestemmelser udredes af vedkommende amtskommunes, kjøbstads eller ladesteds kasse, forsåvidt ikke noget andet er eller måtte blive fastsat.

Dog falder omkostningerne ved afspærringsforanstaltninger ligeoverfor fremmede lande statskassen tillast, ligesom kongen for hvert enkelt tilfældes vedkommende kan bestemme, at udgifterne ved de i § 7 omhandlede foranstaltninger skal udredes af statskassen.

Endelig udredes den for tvungen vaccination fastsatte godtgørelse til dyrlægen samt skydsgodtgørelse for reiser i det offentliges tjeneste efter denne lov af statskassen.

§ 23. For forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov tilkommer privatpraktiserende dyrlæge kr. 4,00 for hver forretning samt i tilfælde af reiser skyds- og kostgodtgørelse; som én forretning regnes, hvad dyrlægen under én reise på en gang foretager på et enkelt sted. Dyrlæge, der er ansat i et amts tjeneste med fast løn af vedkommende amtskommune, tilkommer for forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov kr. 4,00 for hvert døgn, han dermed er sysselsat, samt i tilfælde af reiser skydsgodtgørelse. For obduktion af en hest eller et stykke storfæ tilkommer dyrlægen derhos kr. 6,00, for obduktion af et dyr af mindre art kr. 3,00, dog således, at han for på én dag udførte obduktioner ikke kan oppebære over kr. 20,00. For kontorundersøgelse i det offentliges tjeneste tilkommer dyrlægen kr. 2,00, forsåvidt offentlig reise eller obduktion derved undgås.

Amtmanden kan, forsåvidt reise i samme anledning eller obduktion inden samme besætning uden nødvendighed er gjentaget uden ordre af øvrigheden, helt eller delvis negte udbetaling af forretningsgodtgørelse, kostgodtgørelse og obduktionshonorar, ligesom skydsgodtgørelsen i samme tilfælde kan negtes.

Dyrlægen tilkommer ikke nogen forretningsgodtgørelse for vaccination af besætninger efter påbud af departementet eller for undersøgelse af indførte eller udførte dyr udenfor den for hvert podet eller undersøgt dyr fastsatte takst. Dyrlægen tilkommer heller ikke skyds — og i tilfælde kostgodtgørelse — for reise til undersøgelse af import- eller eksportdyr, medmindre reisen er foretaget efter særskilt rekvisition af det offentlige.

For offentlige indberetninger, obduktionsbeskrivelser, attester, erklæringer og lignende tilkommer der dyrlægen ingen særskilt betaling.

§ 24. De i henhold til denne lovs bestemmelser opnævnte vurderingsmænd tilkommer for de af dem udførte forretninger hver en godtgørelse af kr. 2,00 pr. dag.

*Kapitel 7.*

## Om autoriserede dyrlæger.

§ 25. Husdyr, angrebne af ondartet smitsom sygdom, fåreskab undtaget, må ikke tages under behandling af andre end autoriserede dyrlæger.

§ 26. Enhver autoriseret praktiserende dyrlæge skal efter hvert års udløb inden en af departementet fastsat frist gennem amtmanden afgive til det regjeringsdepartement, hvorunder det civile veterinærvæsen er henlagt, en efter nærmere bestemmelse affattet beretning om sin virksomhed som dyrlæge i det foreløbne år. Udebliver indberetningen udover den fastsatte tid, kan amtmanden forelægge vedkommende dyrlæge en mulkt for hver uge, som oversiddes.

Ligeså skal enhver autoriseret dyrlæge ved tilflytning til eller fraflytning fra et distrikt derom indsende meddelelse til departementet gennem vedkommende amtmand.

*Kapitel 8.*

## Om straffebestemmelser.

§ 27. Overtrædelse eller undladelse af at efterkomme de i denne lov eller de i kraft af samme givne og offentliggjorte bestemmelser eller andre på behørig måde givne påbud bliver, såfremt forseelsen ikke efter den almindelige lovgivning er belagt med strengere straf, at straffe med bøder eller fængsel.

Sagerne blir at behandle på den for politisager foreskrevne måde.

Dyr eller gjenstande, som forsøges indførte eller er indførte her til landet i strid med noget i henhold til § 17 udfærdiget forbud eller anden ifølge denne paragraf given bestemmelse, eller som forsøges udførte i strid med nogen i henhold til § 19 given forskrift, forbyrdes til fordel for statskassen, forsåvidt de ikke bliver at tilintetgøre.

Hund, som antræffes ude med tilsidesættelse af noget i anledning af hundegalskab givet påbud, skal ved politiets foranstaltning optages og dræbes enten straks eller inden en af politiet given frist, inden hvilken den kan indløses af eieren mod erlæggelse af opbevaringsomkostningerne.

Ligeså kan ethvert dyr, som påtræffes ude med tilsidesættelse af nogen bestemmelse i denne lovs kapitel 1 eller noget ifølge deraf udfærdiget påbud, når det findes angrebet af nogen der nævnt smitsom sygdom, ved politiets foranstaltning dræbes uden erstatning til eieren.

§ 28. Privat praktiserende dyrlæger skal, når de under forretninger for det offentlige gør sig skyldige i misligheder, som, begåede af dyrlæger med offentlig ansættelse, vilde være straffbare som forbrydelser i embede eller bestilling, straffes med bøder eller fængsel.

*Kapitel 9.*

## Om lovens ikrafttræden m. v.

§ 29. Denne lov træder i kraft den 1ste januar 1895.

Fra samme tid ophæves lov af 20de mai 1882 angående foranstaltninger i anledning af ondartede smitsomme sygdomme blandt husdyrene, lov af 15de septbr. 1851 angående foranstaltninger mod skabsyge blandt får og geder og de i henhold til sidstnævnte lov udfærdigede bestemmelser samt lov af 14de juni 1890 angående forholdsregler mod udførsel af syge husdyr.

De i medhold af nævnte lov af 20de mai 1882, dens § 4, sidste punktum givne bestemmelser og de i medhold af samme lovs § 8 udfærdigede indførselsforbud samt de i medhold af nævnte lov af 14de juni 1890 udfærdigede bestemmelser bliver fremdeles indtil videre i kraft.

---

## Bilag 2.

### Lov

om kommunale slagtehus, kjødkontrol m. v. af 27de juni 1892,  
jvfr. lov af 27de juli 1895 og lov af 6te aug. 1897.

§ 1. I kommuner, for hvilke der er indrettet slagtehus, hvis beliggenhed og plan er godkendt af kongen, kan kommunestyret med kongens samtykke påbyde, at al slagtning af nærmere bestemte arter af husdyr, hvis kjød skal benyttes til menneskeføde, skal foregå i det kommunale slagtehus.

På samme måde kan fastsættes, at al handel med nærmere bestemte arter af levende husdyr inden en kommune skal foregå under kontrol på dertil bestemt torv eller plads.

§ 2. I enhver kjøbstads- eller ladestedskommune med over 4 000 indbyggere skal alt inden kommunen slagtet eller til samme indført kjød, der skal benyttes til menneskeføde, undersøges af kommunal kjødkontrollør, der såvidt muligt bør være eksamineret dyrlæge. Er sådan undersøgelse foretaget i den kommune, hvorfra kjødet udføres, kan kongen bestemme, at den bortfalder i de kommuner, hvortil indførsel finder sted.<sup>1)</sup>

Efter andragende fra kommunestyret kan det af kongen bestemmes, at kjød af dyr, der slagtes inden dele af kommunen, som ikke er bymæssig bebyggede, og hvor kontrollens gennemførelse på grund af deres afstand fra kontrolstationen vil falde uforholdsmæssig besværlig, kan fritages for undersøgelse af kommunal kjødkontrol, når kjødet, ifølge erklæring, afgiven af den, for hvem det slagtes, alene skal benyttes af denne og hans husstand.

Efter beslutning af kommunestyret og med kongens samtykke kan sådan kontrol påbydes også for køb- og ladesteds-kommuner med ikke over 4 000 indbyggere.

Det samme gjælder landkommuner, dog således, at i sådan kommune kun det kjød, der udbydes til salg inden kommunen, kan forlanges kontrolleret.

§ 3. Kjød, som af kommunal kontrollør findes tjenligt til menneskeføde, skal stemples. Findes det utjenligt dertil, skal det ufortøvet beslaglægges og ikke tilbageleveres vedkommende, forinden det er gjort uskadeligt for den menneskelige sundhed eller ubrugbart som næringsmiddel.

Hvis beslaglagt kjød, som ikke tilbagefordres, af vedkommende kommune blir udnyttet til teknisk brug istedetfor at tilintetgøres, har eieren krav på en forholdsmæssig godtgørelse.

Den kommunale kjødkontrollørs afgjørelse kan indankes for stedets sundhedskommission, hvis ordfører i tilfælde ufortøvet skal gives fornøden underretning.

---

<sup>1)</sup> Kfr. kgl. resol. af 19de august 1897 og 29de marts 1902.

§ 4. Når slagtetvang indføres efter § 1, pligter vedkommende kommune at give erstatning for den værdiforringelse, som de for slagtebedrift inden kommunen lovlig opførte bygninger og indretninger måtte lide ved ikke længere at kunne benyttes efter sit øiemed, forsåvidt bedriften lovlig der har været drevet og ved slagtetvangens indførelse endnu drives.

Erstatningen fastsættes i tilfælde ved lovligt skjøn, optaget for kommunens regning. Overskjøn må forlanges inden 4 uger; omkostningerne derved udredes efter de almindelige regler.

Erstatningskrav må i tilfælde være fremsat inden tre måneder efter slagtetvangens indførelse.

§ 5. For benyttelse af slagtehus eller torv, bestemt til handel med levende husdyr, kan kommunestyret med kongens samtykke for mindst et år ad gangen fastsætte bestemte afgifter.

Disse må dog ikke være højere end fornødent til renter af den kapital, som er anvendt til vedkommende anlæg samt til dækkelse af driftsomkostningerne.

Ønskes den i § 2 omhandlede undersøgelse udført i slagteri eller andetsteds udenfor kontrolstationen, skal dertil være adgang til sådanne tider og mod sådan godtgørelse, som af kommunestyret med kongens approbation bestemmes.

I kommuner, hvor offentligt slagtehus ikke er oprettet, skal vedkommende kommunestyre ansætte særskilt kontrollør på det sted, som slagterborgere eller kødhandlere andrager om, på betingelse af, at disse refunderer kommunen de udgifter, som medgår til sådan kontrollørs aflønning. Lønnens størrelse bestemmes af kommunestyret med departementets approbation. I tvivlsomme tilfælde skal kødet uden udgift for kommunen frembringes til den kommunale kontrolstation.

§ 6. Nærmere forskrifter til gennemførelse af denne lov kan gives af kongen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 7. Overtrædelser af de i denne lov eller med hjemmel deraf givne forskrifter påtales af politiet og straffes<sup>1)</sup> med bøder fra kr. 2,00 til kr. 1 000,00.

---

<sup>1)</sup> Konf. den nye straffelov.

## Kjødkontrolregler,

fastsatte ved plakat af 5te november 1895, plakat af 2den november 1896,  
plakat af 3die og af 19de august 1897, plakat af 20de oktober 1900  
og plakat af 26de oktober 1901.

§ 1. I enhver kommune, hvor der er indført kjødkontrol i henhold til lov af 27de juni 1892, jfr. lov af 27de juli 1895, skal alt ferskt, rått slagtekjød af storfæ (herunder indbefattet kalve), får, geder, heste og svin, der agtes afhændet som menneskeføde inden vedkommende kommune, undersøges af kommunal kjødkontrollør og i tilfælde stemples.

§ 2. Forsåvidt undersøgelse og stempling foretages i den dertil af vedkommende kommune indrettede kontrolstation, skal den udføres gratis; hvis undersøgelsen og stemplingen derimod foretages udenfor den kommunale kontrolstation, kan der herfor afkræves en af kommunestyret fastsat godtgjørelse.

§ 3. Dyr, slagtede i en kommune, hvor kontrol i henhold til ovennævnte love er indført, men bestemte til udførsel til udlandet eller til andre kommuner indenlands, skal være fritaget for undersøgelse og stempling i den kommune, hvorfra udførselen finder sted. Dog skal organer eller dele af sådanne dyr, der agtes forhandlede inden den kommune, hvori slagtingen er foregået, undersøges og stemples.

§ 4. Heste, der slagtes i en kommune, hvor kontrol finder sted, for at benyttes til menneskeføde, skal enten være undersøgte og merkede umiddelbart før slagtingen af en dyrlæge, som udfærdiger sundhedsattest, eller synede af to troværdige mænd, der afgiver skriftlig erklæring om, at dyret ikke lider af nogen sygdom. Indføres hesteslagt udenbysfra, skal der på samme vis medfølge sundhedsattest og merke fra dyrlæge eller to navngivne mænd; sundhedsattesten skal ved undersøgelsen af kjødet fremvises for kjødkontrolløren. Forsåvidt nogen af disse attester er udstedt af anden end dyrlæge, skal der medfølge attesten en bevidnelse fra vedkommende steds politi om, at manden er politiet bekendt som troværdig.

§ 5. Intet kjød skal undersøges og stemples, medmindre det, hvis det stammer fra hest, svin og hornkvæg (undtagen kalve) fremlægges i mindst en fjerdedels krop (for- eller bagfjerdning), og hvis det stammer fra kalv, får eller ged, fremlægges i mindst halve kroppe, delte efter længden. Med bagparter skal følge nyrerne i organisk sammenhæng. Forsåvidt indførsel af løse tunger finder sted, skal disse vedheftes hver til sit slagtt. På samme vis skal muligens medfølgende organer (net, lever, hjerteslag o. l.) tilhøre det slagtt, hvormed de fremføres.

Dog kan kommunestyre med approbation af vedkommende regjeringsdepartement fastsætte regler, ifølge hvilke større dele af slagtt eller flere organer

end her nævnt kan kræves fremlagte for kontrolløren. Ved undersøgelse udenfor kontrolstation af kød af dyr, slagtede inden vedkommende kommune, skal samtlige dyrets organer være tilstede, og særskilt for hvert dyr fremvises for kontrolløren.

§ 6. Ved undersøgelsen bestemmes, om kødet er tjenligt til menneskeføde. I tvivlsomme tilfælde kan kødet under forsvarlig opbevaring tilbageholdes ved kontrolstationen. Ved undersøgelse udenfor stationen kan i sådanne tilfælde afgjørelsen udskydes indtil 24 timer, mellemliggende helligdag heri ikke medregnet.

§ 7. Enhver, der fremstiller kød til undersøgelse, skal paa kontrollørens forlangende meddele, hvad der er ham bekjendt om slagtet, såsom eierens navn, hvorfra dyret er kommet, om dyret før slagtningen har været sygt o. l.

§ 8. På slagt, der fremføres til kontrol, må ikke brystafdelingens stor-pulsåre være bortskåret, heller ikke itler og syge eller bedærvede partier. Heller ikke må brysthinden eller bughinden være bortskåret.

§ 9. Kød af hornkvæg, indført fra Danmark, skal ved fremvisningen til kontrol være ledsaget af attest fra dertil autoriseret dansk dyrlæge om, at det ikke er bedærvet og ikke hidrører fra dyr, der er så afmagrede, at deres kød ikke kan ansees egnet til menneskeføde.

Der skal tillige på hver kvart eller halve krop være påheftet med ståltråd en seddel med påskrift «kød, godtkjendt til udførsel», underskrevet af vedkommende autoriserede dyrlæge med navn, bopæl og datum. Ståltråden skal være forsynet med en plombe, på den ene side merket «K. K.», på den anden «Danmark».

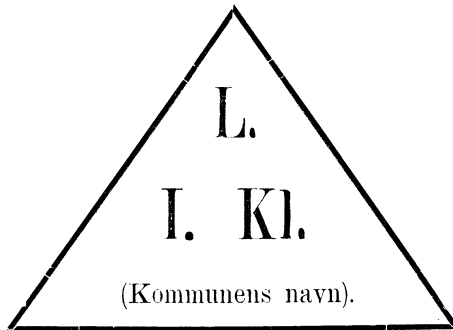
§ 10. Slagtekød, der findes tjenligt til menneskeføde, skal stemples med det dertil bestemte stempel; stempelmerkerne skal anbringes i så stort antal og på sådanne steder, at der ved den i handel ogandel vanlige opdeling af slagtet findes mindst et merke på hver del.

§ 11. På kød af slagtedy, slagtet inden en kommune, hvor kontrol er indført, og undersøgt i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer således tilstede, at der ingen tvivl er om, at organerne tilhører det foreviste slag, skal, når kødet i enhver henseende findes sundt og ubetinget tjenligt til menneskeføde, anbringes stempelmerker i blå farve og oval form; sådanne stempler, hvis tverdiameter skal være 6 cm., og hvis høidediameter skal være 3.5 cm., skal indeholde foruden kommunens navn (helt eller forkortet) tillige tegnene I Kl. (o: første klasse) B. (o: bykontrol), se hosstående tegning.





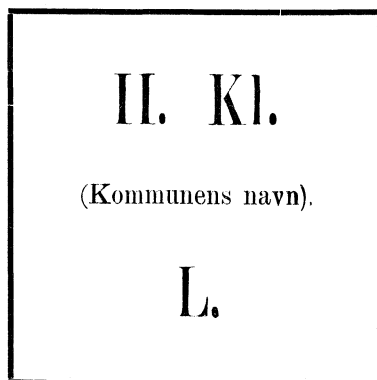
På kjød af slagtedy, der enten er indført udenbysfra, eller slagtet inden byen, men fremført til kontrol uden tilstedeværelse af dyrets samtlige organer, skal, når kjødet i enhver henseende antages sundt og ubetinget tjenlig til menneskeføde, anbringes stempelmerke i blå farve og trekantet form; sådanne triangulære stempler, hvis grundlinie skal være 6 cm., og hvis sider skal være 5 cm., skal, foruden vedkommende kommunes navn tillige indeholde tegnene I Kl. (o: første klasse) L (o: landskontrol), se hosstående tegning.



§ 12. På kjød, der ved undersøgelse findes at lide af mangler i sanitær henseende (såsom abnormt lugtende eller slet behandlet kjød, kjød af afmagrede dyr, kjød af dyr, der kan sees at have lidt af sygdom), men hvor den tilstedeværende mangel ved omhyggelig tilberedning ikke antages at kunne betinge fare for den menneskelige sundhed, skal der, hvis kjødet hidrører fra dyr, undersøgte i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer således tilstede, at der ingen tvivl er om, at organerne tilhører det foreviste slag, anbringes stempelmerker i sort farve og rund form, hvis diameter skal være 6 cm. Stempelmerket skal afstemple foruden vedkommende kommunes navn tillige tegnene II kl. (o: 2den klasse) B (o: bykontrol), se hosstående tegning.



Hvis kjødet derimod fremstilles til kontrol, uden at samtlige organer er tilstede, eller hvis det er indført udenbysfra, skal der, under samme betingelse som ovenfor i denne paragraf nævnt, anbringes merker i sort farve og kvadratisk form; kvadratets sider skal være 5 cm., og merket skal afstemple, foruden vedkommende kommunes navn, tillige II Kl. (2den klasse) L (landskontrol), se hosstående tegning.



§ 13. Ved beslutning af kommunestyret, approberet af vedkommende regjeringsdepartement, kan det bestemmes, at kjød, stemplet med 2den classes stempel, skal forhandles i egne lokaler, der betegnes som udsalgssteder for 2den classes kjød.

§ 14. Kjød, der findes at være utjenligt til menneskeføde, skal af kontrolløren ufortøvet beslaglægges. Kjød, der fremstilles til kontrol uden at tilfredsstille de i §§ 4, 5, 8 og 9 nævnte fordringer, skal, forsåvidt det ikke som utjenligt til menneskeføde beslaglægges, afvises fra kontrollen; på samme vis skal der forholdes, hvis oplysninger, der kræves afgivne i henhold til § 7, negtes.

§ 15. Beslaglagt kjød kan med nedenanførte begrænsning tilbageleveres vedkommende eier, efterat det iforveien af kontrolløren er gjort ubrugeligt til menneskeføde ved indsnit og ophugning samt overhældning af petroleum eller anden lignende væske.

Forsåvidt beslaglagt kjød ved gjennemkogning kan gjøres tjenligt til menneskeføde, kan det ligeledes tilbageleveres eieren, efterat gjennemkogning på eierens bekostning og under kontrollørens opsyn har fundet sted.

Dog skal, hvis der i nogen kommune findes indretning, tjenlig til teknisk udnyttelse af beslaglagt kjød, sådant kunne beholdes af kontrollen, såfremt kjødet ikke af eieren tilbagefordres, mod udbetaling til ham af en godtgjørelse efter en almindelig takst, fastsat af kommunestyret.

Kjød, som under transport eller behandling kan medføre fare for den menneskelige sundhed eller give anledning til udbredelse af ondartet smitsom husdyrsygd, må ikke tilbageleveres, men skal af kontrollen forsvarligt opbevares, indtil det kan destrueres ved dampkogning, opbrænding eller nedgravning.

§ 16. Den kommunale kontrolstation skal holdes åben for undersøgelse og stempning af kød alle hverdage i så lang tid, som vedkommende kommunistyre bestemmer.

§ 17. Ved enhver kontrolstation skal der føres en protokol over alt kød, der fremføres til kontrol ved kontrolstationen, samt en anden protokol over alt kød, der undersøges udenfor kontrolstationen.<sup>1)</sup>

I vedkommende protokol anføres rekvirentens navn, kødets oprindelse (om det kommer fra indlandet eller udlandet og i tilfælde fra hvilket distrikt), undersøgelsens datum, kødets art og størrelse samt undersøgelsens resultat. Der skal tillige ved stationen føres regnskab over de for undersøgelse udenfor stationen indbetalte afgifter.

Stemples noget kød med 2den klasse, skal grunden hertil kortelig anføres i den dertil i protokollen bestemte rubrik. På samme måde forholdes, hvis dele af fremstillet kød bortskjæres og beslaglægges, selv om kødet forøvrigt erholdt 1ste classes stempel.

Forøvrigt skal der for beslaglagt kød anføres kødets vegt, dagen, når dyret er slagtet, de iagttagne sanitære mangler, beslaglæggelsens grund samt hvorledes der efter beslaglæggelsen er fremgået med kødet.

§ 18. Den af kontrolløren angående kødets stempning eller beslaglæggelse truffne afgørelse kan af rekvirenten påankes til sundhedskommissionens afgørelse. Rekvirenten skal da på stedet protestere mod undersøgelsens resultat. Det pågældende kød skal forsvarligt opbevares. Rekvirenten har ved skriftlig henvendelse til sundhedskommissionen at kræve dennes afgørelse, hvilken bliver at afgive snarest muligt. Kontrolløren skal underrettes om tiden for sagens afgørelse og har adgang til da at være tilstede og begrunde sin kontrolbestemmelse.

§ 19. I bykommuner, hvor kødkontrol overensstemmende med ovennævnte love er indført, må kød, der omfattes af disse bestemmelser, ikke falbydes eller sælges eller, forsåvidt ikke den i lov af 27de juli 1895 I, § 2, 2den passus, bestemte fritagelse for undersøgelse er givet, overhovedet benyttes til mennesketøde, medmindre det af vedkommende bys kommunale kødkontrollør er undersøgt og stemplet.

I landkommuner, hvor kødkontrol i henhold til nævnte love måtte indføres, må kød, der omfattes af disse bestemmelser, ikke falbydes eller sælges, medmindre det af vedkommende kommunes kontrollør er undersøgt og stemplet.

Kjødvarers frembringelse på torv i torvtiden eller deres henlæggelse i udsalg for kødvarer bliver at anse som falbydelse.

§ 20. Overtrædelse af de i disse bestemmelser givne forskrifter bliver at påtale af politiet og at straffe med bøder fra 2—1 000 kroner (kfr lov af 27de juni 1892 § 7).

<sup>1)</sup> Konf. cirkulære fra landbrugsdepartementet af 20de oktober 1900.

## Bilag 4.

Nugældende (1ste juli 1905) bestemmelser angående indførsel af husdyr (kfr. plakat af 20de juni 1904, cirk. fra landbrugsdepartementet af 4de juli 1904).

### A. Heste kan indføres:

- 1) fra Sverige på betingelse af, at der medbringes et for hvert enkelt dyr af politimyndighed bekræftet sundhedspas, hvoraf det fremgår, at dyret har opholdt sig i de sidstforløbne 6 måneder i Sverige, samt at det er sundt og ikke antages at overføre smitsom sygdom.

Skyds- og trafikheste, der passerer grænsen for atter at vende tilbage til Sverige, rammes ikke af ovenstående forskrift.

- 2) fra alle andre lande paa betingelse af:

- a. at der medfølger et for hvert enkelt dyr af vedkommende lands politimyndighed eller af norsk konsul bekræftet sundhedspas, hvoraf det fremgår, at dyret er sundt og ikke antages at overføre smitsom sygdom, samt
- b. at ethvert dyr ved ankomsten til norsk toldstation undersøges af autoriseret norsk dyrlæge og af ham erklæres sundt.

### B. Drøvtyggere kan indføres fra Sverige på følgende betingelser:

- a. 1. Indførselen skal finde sted a) pr. jernbane eller søværts direkte til Fredrikshald eller Kristiania eller ad nærmeste landevei til Præstebakke eller Kornsjø jernbanestation, hvorfra dyrene snarest muligt pr. jernbane føres videre til Fredrikshald; b) ad Allingmo-veien eller over Svinesund gjennem Bergs herred ad nærmeste vei direkte til Fredrikshald; c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by. I hver sending skal i sidste fald kunne indføres indtil det antal dyr, som landbrugsdepartementet nærmere bestemmer.
2. Det skal ved en af autoriseret svensk dyrlæge eller politimyndighed udstedt attest godtgøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløbne 6 måneder har optrådt smitsom mund- og klovsyge eller ondartet lungesygge, samt at dyrene ikke i de nærmest forudgående 6 måneder er indført fra udlandet.
3. Dyrene skal være merkede eller i attesten således beskrevne, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.
4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for sådant øiemed reserverede kvægtorve, hvor de bliver at underkaste undersøgelse af vedkommende kommunale dyrlæge.

5. Det kvæg, der agtes solgt som livdyr, skal opstaldes på det kommunale fjøs i 48 timer, helligdage ikke iberegnet, og i denne tid undersøges med tuberkulin.
6. Det kvæg, der ved denne undersøgelse findes lidende af eller mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydeligt **T**.
7. Det kvæg, der indføres for at sælges til slagt, skal på samme vis merkes med et i huden indbrændt tydeligt **S**.
8. De med **T** og **S** brændemerkede dyr skal inden 8 dage efter brændemerkningen, i overensstemmelse med de af landbrugsdepartementet fastsatte nærmere bestemmelser, nedslagtes.
9. Kvæg, der ved undersøgelse findes fri for tuberkulose, skal på en iøinefaldende måde være merket med ordet «**Sund**» samt årstallet for den stedfundne undersøgelse.
10. Som erstatning for de med heromhandlede undersøgelse, merkning, opstaldning og fodring af dyrene samt anskaffelse af tuberkulin, instrumenter, fjøsets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger, skal vedkommende kommune være berettiget til at afkræve importøren en af kommunestyret fastsat og af landbrugsdepartementet godkendt afgift for hvert dyr.
11. Landbrugsdepartementet bemyndiges til forøvrigt at fastsætte nærmere bestemmelser angående den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes undersøgelse og merkning samt attester og protokoller m. v.
  - b. Forøvrigt forbydes indførsel af drøvtyggere (ø: storfæ, får, geder og andre drøvtyggende dyr) fra alle lande, med undtagelse af de russiske havne ved Nordishavet og det hvide hav, hvorfra det er tilladt at indføre disse dyr til Finmarken. Rensdyrtrafikken til Norge rammes ikke af dette forbud.
  - c. Hørnkvæg (storfæ), får og geder forbydes indførte fra Finmarken til rigets øvrige distrikter.
- C. Svin forbydes indført fra alle lande med undtagelse af de under litr. B, b nævnte russiske havne, hvorfra det er tilladt at indføre disse dyr til Finmarken.
 

Fra Finmarken forbydes svin indført til rigets øvrige distrikter.
- D. Hunde forbydes indført fra alle lande med undtagelse af Sverige og Danmark, fra hvilke lande indførsel kan ske på betingelse af, at der medfølger et af vedkommende lands politimyndighed udfærdiget bevis, hvoraf fremgår, at vedkommende dyr har opholdt sig mindst i 6 måneder inden vedkommende land, og at det i henhold til en af autoriseret dyrlæge udstedt erklæring ikke antages at overføre smitsom sygdom. Hunde, der tilhører eierne af svenske renhjøder og i følge med disse passerer Finland på gjen- nemgang fra Sverige, rammes ikke af dette forbud.

- E. **H u d e r o g s k i n d** skal det indtil videre være tilladt at indføre fra **S v e r i g e** på betingelse af, at der medfølger varen et af svensk politi-myndighed udstedt bevis eller en af importøren udstedt skriftlig erklæring om, at huderne og skindene er indkjøbte i Sverige og ikke indførte dertil i raa tilstand fra andre lande. Forøvrigt er indførsel af rå dele af drøv-tyggere og af svin, såsom uberedede skind og huder (tørrede og saltede huder og skind derunder ikke indbefattede), utilvirkede, utilberedede og urensede hår og børster samt muler og klover forbudt fra alle lande. Indførsel af usaltet eller utilberedet kød og flesk samt usaltet talg skal være forbudt fra Østerrige, Italien, Grækenland, Tyrkiet, fra Rusland med undtagelse af indførsel til Finmarken fra de ved Nordishavet og det hvide hav beliggende havne, samt fra alle lande udenfor Europa.
- F. Indførsel af græs, hø og halm til fourage forbydes fra alle lande undtagen fra Sverige og Danmark samt til Finmarken fra de russiske havne ved Nordishavet og det hvide hav.
- G. Brugte fjøsredskaber forbydes indført fra alle lande, medmindre det godtgøres, at de er sikkert desinficerede.

Disse bestemmelser træder i kraft den 1ste september 1904, fra hvilket tidspunkt af de gjældende plakater angående indførsel af husdyr og smitteførende gjenstande ophæves, nemlig plakaterne af 6te juni 1894, 13de januar 1899, 13de december 1900, 22de februar og 22de november 1902 samt plakat af 21de oktober 1903.

## Bilag 5.

### Nugældende (1ste juli 1905) regler for udførsel af heste, hornkvæg, svin, får og geder fra Norge.

(Konf. plakat af 19de september 1894, plakat af 18de juni 1895 og plakat af 4de august 1896).

§ 1. Heste, hornkvæg, svin, får og geder, som med skib agtes udførte til udlandet, skal umiddelbart forinden indskibningen i vedkommende eksportfartøj på afsenderens bekostning undersøges af den dertil af vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge og må kun indskibes, saafremt det ved undersøgelsen findes, at de ikke frembyder tegn til at lide af nogen smitsom sygdom, og der heller ikke er nogen grund til at formode, at de ved berørelse med smittede dyr eller på anden måde nylig kunde være smittede af sådan sygdom. Herom skal af dyrlægen afgives attest til afsenderen.

§ 2. Umiddelbart efterat dyrene er undersøgte og godkjendte, slippes de enten omhord eller ind i en særskilt indhegning, såat berøring med de ikke undersøgte dyr undgås. Samtidig forsynes hvert dyr med et merke, der betegner, at det er undersøgt og kan udføres. Dyrenes antal og køn, samt merkets art anføres i den sundhedsattest, som af dyrlægen udstedes.

§ 3. Forsåvidt undersøgelse foretages umiddelbart før indskibning i lokalskib, der skal gå til eksportstedet, er ny undersøgelse ved ankomsten hertil unødvendig, såfremt enten dyrene i lokalskibet er holdt afsondrede fra andre ikke undersøgte dyr, eller samtlige ombordværende dyr er undersøgte og fundne fri for sygdom, og dyrene fra skibet overføres enten direkte til eksportskibet eller til den i § 2 nævnte indhegning.

§ 4. Ethvert skib, som agtes anvendt til udførsel som under § 1 nævnt, skal for hver reise på det første sted, hvor det her i landet indtager dyr, undersøges af den dertil af vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge eller, forsåvidt ingen sådan der findes, af stedets politi. Finder den, der har anstillet undersøgelsen, grund til at anse skibet for smittefarligt, må dyr ikke indtages, forinden det er behørig desinficeret. Forsåvidt drøvtyggere eller svin agtes udført, skal desinfektion af skibet i ethvert tilfælde finde sted, førend dyrene indskibes. For hver gang skibet er blevet undersøgt og godkendt, skal attest herom afgives til skibets fører.

Undersøgelsen og desinfektionen sker på skibets bekostning.

§ 5. For dyrs undersøgelse med merkning betaler afsenderen til dyrlægen for hver forretning:

|                                                                             |     |               |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|---------------|
| for hver hest indtil et antal af 10 . . .                                   | kr. | 1.00          |
| —»— over dette antal . . .                                                  | »   | 0.50          |
| » hvert stykke hornkvæg over $\frac{1}{2}$ år .                             | »   | 0.50          |
| » — —»— under $\frac{1}{2}$ år .                                            | »   | 0.25          |
| » mindre dyr (svin, får, geder) for et<br>antal af til og med 100 dyr . . . | »   | 0.15 pr. stk. |
| » de næste 100 dyr . . . . .                                                | »   | 0.12 —        |
| » det overskydende antal . . . . .                                          | »   | 0.09 —        |

Betalingen beregnes efter det samlede antal dyr, som samme eksportør rekvirerer undersøgt på en gang.

For den i § 4 omhandlede undersøgelse af skibet betaler skibets fører dyrlægen eller vedkommende politifunktionær kr. 4.00. Ligeså meget betales dem for at påse skibets desinfektion, forsåvidt denne ikke kan finde sted samme dag som undersøgelsen.

§ 6. Departementet for det indre bemyndiges til i tilfælde at give nærmere bestemmelser angående de her nævnte foranstaltningers gennemførelse.



Bilag 6.

## Ansøgning om tuberkulin-undersøgelse på offentlig bekostning.

Undertegnede ansøger herved om at erholde min kvægbesætning, bestående af .....okser .....voksne køer .....ungdyr og .....kalve, tilsammen .....dyr, undersøgt med tuberkulin på offentlig bekostning.

Undersøgelsen agtes udført ved dyrlæge....., som dertil har erklæret sig villig på de af det offentlige fastsatte vilkår.

Jeg forpligter mig til efter foretagen undersøgelse, hvis tuberkulose findes i besætningen, inden 3 uger efter undersøgelsen på betryggende måde

a t skille de tuberkuløse og mistænkte dyr fra de sunde dyr og at holde og stille de sunde og syge dyr hver for sig både i fjøs og havnegang,

a t rense fjøset på behørig måde, efter hvad dyrlægen derom foreskriver,

a t slagte straks dyr, som lider af jurtuberkulose eller lungetæring, og ikke sælge eller benytte melk fra sådanne dyr uden i kogt tilstand,

a t lade nyfødte og nyindkjøbte dyr tuberkulinprøve, førend de sættes ind i den sunde del af besætningn,

a t lade de tuberkuløse og mistænkte dyr brændemerke med et **T** i huden eller på hornet,

a t tilbagebetale de med undersøgelsens udførelse forbundne omkostninger, hvis nogen af disse forpligtelser ikke overholdes, eller hvis jeg ikke nedslagter de tuberkuløse dyr inden 6 måneder efter undersøgelsens udførelse, hvis erstatning for nedslagtning måtte være indvilget.

Er besætningen undersøgt før?

Isåfald når? .....

Af hvem? .....

Var der tuberkulose i besætningen dengang? .....

Gårdens navn .....

Herred .....

Amt .....

Datum .....

Tydelig underskrift: .....

Andragendet bekræftes og anbefales

(Den undersøgende dyrlæges underskrift)

Til

Landbrugsdepartementet.

**Vend!**

*Opmerksomheden henledes på:*

Hele besætningen må undersøges, ikke blot en del.

Kvægavlsforeningsokser må ikke indsættes i en tuberkuløs besætning.

Hvis en besætning, som før er undersøgt og fundet sund, atter ønskes undersøgt, må der herfor anføres særlige grunde.

For nyet undersøgelse af tuberkuløs besætning bør foretages hvert år indtil besætningen er sund.

Andragende om erstatning for nedslagtede dyr kan indsendes til landbrugsdepartementet og kan ventes indvilget med indtil halvdelen<sup>1)</sup> af det forvoldte tab, hvis dette er føleligt.

Husdyrloven af 14de juli 1894 bestemmer, at, når tuberkulose viser sig i en besætning, skal dette anmeldes til lensmanden eller til autoriseret dyrlæge; loven forbyder at lade tuberkuløse dyr føre til markeder, dyrskuer, på fremmed beite eller til fremmed fjøs; dog skal det være tilladt fra eierens fjøs at sælge dyrene til slagt eller føre dem til handelsmarked til egen afsondret afdeling for at sælges til slagt.

Amtmanden kan lade forholdene undersøge nærmere ved dyrlæge og give forskrifter angående afsondring og desinfektion. Departementet kan lade tuberkuløse dyr, der er solgte til slagt, nedslagte for besidderens regning inden en vis frist, hvis dyret fremdeles holdes i live.

**A n m.** Denne ansøgning indsendes gennem vedkommende amtmand til landbrugsdepartementet.

---

<sup>1)</sup> Nu trediedelen (konf. cirk. af 7 april 1905).

---

At indsende til  
direktøren for det civile veterinærvesen.

af ... besætningen

hos hr...

-(gård)

herred

amt

## 19.....

[illegible]

den ..... 19 .....

(Dyrlægens navn) .....

Var besætningen sund eller tuberkuløs ved tidligere prøver?

## Bilag 8.

### Anvisning til tuberkulinundersøgelse af besætninger.

Tuberkulinet forsendes i flasker i ufortyndet og steril tilstand. Det må opbevares på et mørkt, køligt og tørt sted, og holder sig da virksomt i meget lang tid.

Til undersøgelse anvendes til et voksent dyr (hest, kvæg eller svin) 50 centigram (12—15 dråber eller  $\frac{5}{10}$  kubikcentimeter), til ungdyr 30—40 centigram (8—12 dråber eller  $\frac{3}{10}$ — $\frac{4}{10}$  kubikcentimeter), til kalve og nyfødte dyr 20 centigram (6 dråber eller  $\frac{2}{10}$  kubikcentimeter) efter dyrets størrelse og alder.

Den for hvert dyr bestemte dosis tilblandes i det øieblik, den skal benyttes, med rent og i forveien kogt vand i et rent, kogt vinglas.

Bekvemme er det dog, hvis man har en afdelt større injektionssprøite, at blande den til vedkommende besætning bestemte mængde tuberkulin med det nødvendige kvantum vand på engang på en større flaske i et forhold af 1 til 10 (10 % således, at der i en fortynding af 5 kubikcentimeter kommer 50 centigram tuberkulin). Af denne fortynding vil altså, når sprøiten rummer 10 kcm., 5 kcm. være passende dosis for et stort voksent dyr, 4 kcm. for et mindre voksent dyr, 3 kcm. for et ungdyr og 1—2 kcm. for smådyrene. Fortyndingen holder sig dog ikke længe uden at dekomponeres, hvorfor den enten må tillaves på brugsstedet eller også i hjemmet 1—2 dage iforveien og isåfald tilsættes  $\frac{1}{2}$  % karbolsyre.

Førend indsprøitning foretages, må samtlige dyrs temperatur være målt; målingen foretages ved et maksimaltermometer, der holdes godt inde i endetarmen i 2 minutter,<sup>1)</sup> hvorefter termometret trækkes langsomt ud og temperaturen aflæses nøiagtigt og noteres. Man må være forsynet med 1 termometer for hvert 20 dyr, foruden nødvendig reserve. Til måling af 20 dyr iberegnet aflæsning, nedskrivning af temperaturen, rengjøring af termometret (det aftørres bedst med en klud dyppet i lysol-, kreolin- eller sublimatopløsning) samt dettes indoljning, medgår for en øvet mand ca. 1½ time.

Glem ikke at slå kviksølvsoilen ned mellem hver gang termometret benyttes.

Efterat samtlige dyrs temperatur er målt, foretages indsprøitningen af tuberkulinet. Den bør helst ske på halsen, efterat huden iforveien er afbarberet samt renvasket med et desinfektionsmiddel (2 % lysol-, karbol- eller kreolinopløsning, 1 ‰ sublimatopløsning). Injektionssprøiten, hvis stempel maa være

---

<sup>1)</sup> Der fåes nu i handelen termometere, der kan aflæses allerede efter 1 minuts forløb, hvorved megen tid kan indspares.

af et materiale, der tåler kogning, må iforveien være kogt. Man bør have mindst 2 sprøiter og 4 sprøitespidser. Spidsen stikkes igjennem huden, hvorefter sprøiten sættes til spidsen og den nødvendige dose indsprøites. Spidsen rengjøres for hver gang ved at dyppes i ren koghed olie eller i et desinfektionsmiddel. Indsprøitningen bør foretages enten mellem 6—10 om aftenen eller 4—8 om morgenen. Dyrene må under undersøgelsen være i ro på fjøset; 3—7 timer efter indsprøitningen påbegyndes temperaturmålingen igjen, og der fortsettes med denne h v e r a n d e n t i m e. Dyr, der ved måling indtil den 13de time findes at have givet sikkert tegn på at være tuberkuløse, behøver ikke at måles mere, medens dyr, der ikke har reageret, eller hvis reaktion er tvivlsom, må måles indtil den 17de til 23de time efter indsprøitningen.

Dyrlægen må enten selv foretage målingen eller lade denne foretage af mænd, som af ham er givet den til temperaturmålingen nødvendige anvisning, og hvis målinger han isåfald personlig må kontrollere. Det må påses, at dyrene ikke vandes umiddelbart foran en måling. Brunstige dyr viser ofte en høiere temperatur end normalt, dog vil den ikke af denne grund stige over 40°.

Undersøgelsens resultat anføres på det dertil bestemte skema og indsendes snarest muligt til veterinærdirektøren.

(Konf. forøvrigt cirkulære fra veterinærdirektøren af 7de april 1905).

## Ansøgning

om erstatning for kvæg, der ønskes slagtet på grund af tuberkulose.

Undertegnede, hvis besætning, bestående af ..... voksne dyr og ..... kalve, ved en under ..... foretagen tuberkulinundersøgelse befandtes lidende af eller mistænkt for tuberkulose, forsåvidt ..... dyr angår, andrager herved om at måtte tilstås et bidrag af statskassen til dækkelse af tab ved slagtning af mit tuberkuløse kvæg.

Foruden de i ansøgningen om tuberkulinundersøgelse overtagne forpligtelser, hvoriblandt pligt til

1. at skille de tuberkuløse og mistænkte dyr fra de sunde dyr og at holde og stille de sunde og syge dyr hver for sig baade i fjøs og havnegang, indtil deres slagtning finder sted,
2. at lade fjøset rense paa behørig måde, efter hvad dyrlægen derom foreskriver,
3. ikke at indsætte nyfødte eller nyindkjøbte dyr i besætningen, uden at de iforveien ved en tuberkulinprøve er fundet sunde,  
overtager jeg desuden for det tilfælde, at andragendet indvilges, forpligtelse til
4. snarest mulig at lade slagte de syge dyr,
5. at lade min besætning tuberkulinundersøge 1 gang årlig i de førstkommende år, indtil besætningen efter prøvernes resultat kan antages fri for tuberkulose — dog under forudsætning af, at denne undersøgelse efter derom for hver gang indsendt andragende tillades foretagen paa offentlig bekostning,
6. mod sedvanlig erstatning af statskassen, hvorom andragende bliver at indsende for hver gang, at lade slagte de syge dyr, som ved disse undersøgelser findes tuberkuløse.

Gårdens navn: .....

Herredets navn: .....

Amt: .....

Datum: .....

Eierens underskrift: .....

Vend!

### Dyrlægens erklæring.

Undertegnede dyrlæge, der har tuberkulinundersøgt ovennævnte kvægeiers besætning og fundet ... syge og ..... mistænkte dyr, erklærer herved at kunde besvare nedenstående spørgsmål således:

Finder dyrlægen, at en vedblivende isolation af de tuberkuløse og mistænkte dyr i heromhandlede besætning tilfredsstillende kan gennemføres uden uforholdsmæssige og for eieren trykkende omkostninger? <sup>1)</sup>

.....

Oversendes hr. lensmanden i .....

Datum: .....

Navn: ..

### Lensmandens udtalelse.

Antager hr. lensmanden, at nedslagtning af forannævnte dyr vil medføre et føleligt tab for eieren? .....

Datum: ....

Navn: ....

---

<sup>1)</sup> Hvis spørgsmålet besvares benegtende, angives grundene hertil.

## Indberetning

fra undertegnede dyrlæge i ..... amt  
om tilfælde af .....

(At indsende gennem vedkom-  
mende sundhedskommissions  
ordfører og overøvrighed  
til veterinærstyrelsen.

| Gårdens navn<br>(i by eller<br>ladested,<br>gade og no.) | Herred<br>(By) | Når<br>begyndte<br>sygdom-<br>men? | Når har<br>dyrlægens<br>tilsyn<br>fundet<br>sted? | Hest     |       |      | Ko       |       |      | Får      |       |      | Ged      |       |      | Svin     |       |      | Hund,<br>Kat |       |      | Nærmere oplysninger, såsom<br>om den angrebne besætnings størrelse,<br>om foranstaltninger truffet mod syg-<br>dommens udbredelse, om sandsynlig<br>smittekilde, for såvidt noget derom<br>kan oplyses. |
|----------------------------------------------------------|----------------|------------------------------------|---------------------------------------------------|----------|-------|------|----------|-------|------|----------|-------|------|----------|-------|------|----------|-------|------|--------------|-------|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                          |                |                                    |                                                   | angrebne | deraf | døde | angrebne | deraf | døde | angrebne | deraf | døde | angrebne | deraf | døde | angrebne | deraf | døde | angrebne     | deraf | døde |                                                                                                                                                                                                         |
|                                                          |                |                                    |                                                   |          |       |      |          |       |      |          |       |      |          |       |      |          |       |      |              |       |      |                                                                                                                                                                                                         |

Anmerknng 1. For hver sygdom benyttes et skema.

2. Hvis tilfældene har forekommet på samme gård, men i for-  
skjellige besætninger, anmerkes dette i sidste rubrik.

Navn:

..... den ..... 19 .....

1. Hr. ordføreren i ..... sundhedskommission.

Bopæl:

2. Hr. amtmanden i ..... amt.

*Hr. direktøren for det civile veterinærvæsen.*



**Indberetning**

fra undertegnede dyrlæge i ..... amt  
til

**direktøren for det civile veterinærvæsen.**

\_\_\_\_\_

1. Sygdom:
2. hos hvilken art af husdyr:
3. antal angrebne:
4. deraf døde:
5. eller dræbte:
6. den angrebne besætnings størrelse:
7. gårdens navn (i by eller ladested, gade og nr.):
8. herred (by):
9. hvorvidt dyret er død på havnegangen eller fjøset.
10. når dyrlægens tilsyn har fundet sted:
11. hvorpå den stillede sygdomsdiagnose grunder sig:  
(her anføres i korthed såvel symptomer i levende live  
som de ved obduktionen fundne sygdomstegn:
12. hvorvidt mikroskopisk undersøgelse er foretaget:
13. hvorfra smitten antages at skrive sig:
14. kort angivelse af, hvad der er foretaget til forebyggelse af smittens udbredelse:

..... den ..... 19 .....

Navn:

.....

Bopæl:

.....

**Anm.** For hver sygdom og for hvert slags husdyr benyttes et skema.

## Uddrag af lov

om offentlige tjenestemænds skyds- og kostgodtgjørelse af 10de juli 1894.

Af denne lov hidsættes:

§ 2. Skydsgodtgjørelsen bliver at beregne efter følgende regulativ:

| Pr. kilometer.      |               |                     |               | Pr. sjømil. |           |
|---------------------|---------------|---------------------|---------------|-------------|-----------|
| Landskyds.          |               | Bådskyds.           |               | Jernbane.   | Dampskib. |
| Tilsigelsesstation. | Fast station. | Tilsigelsesstation. | Fast station. |             |           |
| Øre.                | Øre.          | Øre.                | Øre.          | Øre.        | Øre.      |
| 16                  | 20            | 37                  | 40            | 6           | 40        |

§ 8. Hvor befordring alene kan ske på sadel, kløv eller med ren, eller hvor den reisende alene kan komme frem tilfods, og hans tøj m. v. må bæres, er vedkommende berettiget til, foruden den ham efter regulativet tilkommende godtgjørelse fra fast station, at erholde erstattet efter regning, hvad han har erlagt i nødvendige udgifter til befordring af sit tøj samt for veiviser, hvor sådan er benyttet, og desuden, hvad han i befordring for sig selv har erlagt udover nævnte regulativsats.

Ligeledes er — forsåvidt angår befordring udenfor de almindelige skydsruter forøvrigt, tillands eller tilvands, — den reisende berettiget til erstatning for havte udgifter udover den ham tilkommende regulativsats fra fast station. Samme regel gjælder også under reiser på de almindelige skydsruter, forsåvidt nødvendigt forretningsmæssigt ophold mellem stationer på samme kræver en tid udover den, hvori de skydsende er forpligtet til at vente.

Forsåvidt i distrikter, hvor befordring alene kan ske ved ren, den reisende benytter egne ren, bliver den ham tilkommende skydsgodtgjørelse at bestemme af kongen.<sup>1)</sup>

§ 9. Foruden den foran bestemte skydsgodtgjørelse, der også indbefatter tilsigelsespenge samt leie af båd og andre reiseredskaber, erholder samtlige tjenestemænd erstatning efter regning for nødvendigt udlæg til befordring

<sup>1)</sup> Konf. kgl. resol. af 30te juni 1900 angående skydsgodtgjørelse for offentlige tjenestemænds befordring med egne ren.

- a. af medført nødvendig bagage, hvilken godtgjørelse dog ikke må overstige den vedkommende tjenestemand tilkommende skydsgodtgjørelse for egen befordring.
- b. af fornøden bagage mellem bopæl eller forretningssted og det sted, hvor skydsbefordringen begynder eller ender,
- c. af egen person ombord til og iland fra dampskib, samt udlæg af bom-, bro-, brygge- og færge-penge og for soveplads i jernbanevogne, forsåvidt reisen er foregået om natten, og sådan plads er benyttet.

Ved reise på jernbane eller med dampskib tilståes ingen anden godtgjørelse for befordring end i §§ 2, 3, 4 og i nærværende paragraf bestemt.

§ 13. Den mindste veilængde, som må reises, når godtgjørelse for skyds, såvel tillands som tilvands, skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbage.

Skydsen godtgjøres kun for den virkelige veilængde, dog så, at for de strækninger, hvor skydsbetaling erlægges efter en større veilængde end den virkelige (se lov om skydsvæsenet af 14de juli 1893 § 30), tilkommer der tjenestemanden skydsgodtgjørelse efter denne forøgede veilængde.

§ 15. Godtgjørelse for befordring med dampskib skal beregnes efter den afstand, hvorefter passagerbilletten betales.

(Dyrlægen har kostgodtgjørelse efter 3die klasse, nemlig kr. 4.00). (Konf. § 18).

§ 18. På reiser med dampskib skal de til 1ste klasse hørende tjenestemænd være berettigede til at erholde i kostgodtgjørelse kr. 7.00, de til 2den klasse hørende kr. 6.00, de til 3die klasse hørende kr. 5.00 og de til 4de klasse hørende kr. 4.00 for hvert døgn, i hvilket reisen med dampskib har varet uafbrudt mindst 6 timer.

Samme kostgodtgjørelse tilkommer der dem også under ophold i kjøbstad eller ladested på forretningsreiser, under hvilke de må opholde sig i byen i mindst 12 timer. Det samme gjælder for sammenhængende ophold på dampskib og i by i tilsammen mindst 12 timer.

§ 21. Den mindste veilængde, som såvel tillands som tilvands må reises, når kostgodtgjørelse skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbage.

§ 22. Døgn efter denne lov regnes fra det klokkeslet, da reisen påbegyndes. Dele af et døgn på 5 timer og derover regnes for helt døgn; dele af et døgn paa mindre end 5 timer medregnes ikke. Dog tilkommer vedkommende kostgodtgjørelse, når den hele på en reise tilbagelagte veilængde udgjør mindst 20 km., selv om dertil ikke er medgået 5 timer.

§ 30. Regninger over skyds- og kostgodtgjørelse, som efter denne lov tilkommer nogen af det offentlige, skal, forsåvidt ingen tidsbestemmelse på andet sted måtte være givet, være indsendt til vedkommende myndighed i det seneste inden seks måneder efterat sagen eller forretningen er tilendebragt, da i mangel deraf fordringen ikke godtgjøres af det offentlige.

Skemaer

til vejledning ved udfærdigelse af regninger for reiser i veterinær-  
væsenets anliggender.

Regning

over undertegnede tilkommende skydsgodtgjørelse for reiser i veterinærvæsenets  
anliggender i kvartal 19

| Dato. | Fra — til<br>(Herunder bliver vei-<br>længderne at opføre<br>station for station). | Km. land-<br>skyds.              |                                             | Km. båd-<br>skyds.               |                            | Jernbane à 6 øre pr. km. | Dampskib à 40 øre pr. mil. | Udlæg <sup>1)</sup> | Reisens øiemed.<br>(Herunder bliver at an-<br>føre grunden for hver<br>foretagen reise og i<br>gentagelsestilfælde<br>grunden til, at det har<br>været anset nødven-<br>digt at gentage reisen). |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------------------|----------------------------------|----------------------------|--------------------------|----------------------------|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       |                                                                                    | Tilsigelsesstation.<br>à 16 øre. | Fast (eller ingen<br>station).<br>à 20 øre. | Tilsigelsesstation.<br>à 37 øre. | Fast station.<br>à 40 øre. |                          |                            |                     |                                                                                                                                                                                                  |
|       |                                                                                    |                                  |                                             |                                  |                            |                          |                            |                     |                                                                                                                                                                                                  |

I henhold til foranstående beregning tilkommer der mig for reiser  
i kvartal følgende godtgjørelse:

|                             |                     |                 |           |     |
|-----------------------------|---------------------|-----------------|-----------|-----|
| For                         | kilometer landskyds | à 16 øre        | . . . . . | kr. |
| »                           | —                   | à 20 »          | . . . . . | »   |
| »                           | —                   | bådskyds à 37 » | . . . . . | »   |
| »                           | —                   | à 40 »          | . . . . . | »   |
| »                           | —                   | jernbane à 6 »  | . . . . . | »   |
| »                           | mil                 | dampskib à 40 » | . . . . . | »   |
| Tils. skydsgodtgjørelse kr. |                     |                 |           |     |
| Udlæg . . . . .             |                     |                 |           |     |

Tilsammen kr.

- hvilket beløb bedes mig anvist til udbetaling, idet det attesteres:
- at de ovenfor anførte veilængder er virkelig reiste;
  - at reiserne er foretaget ad den vei og på den måde, hvorpå de med mindst udgift for det offentlige kunde ske;
  - at en til den beregnede forstærkede bådskydsgodtgjørelse svarende skyds har været nødvendig og er bleven benyttet; at reisen ikke uden skade har kunnet ud-sættes, samt at der på samme båd ikke har været befordret nogen anden til skydsgodtgjørelse berettiget;
  - at ingen andre forretninger, for hvilke skydsgodtgjørelse tilkommer mig, er udført på ovenanførte reiser;
  - at de opførte udlæg har fundet sted og været nødvendige;
  - at reiserne er anset nødvendige i det offentliges interesse for at virke til forebyggelse af smitsom husdyrsygdom og få den standset.

..... den ..... 19 .....

(Amts-)Dyrlæge.

<sup>1)</sup> Specificeres og angives hvortil.

**Regning**  
**over undertegnede tilkommende skydsgodtgjørelse for reiser i veterinærvæsenets**  
**anliggender i            kvartal 19            i anledning af offentlige tuberkulinundersøgelser.**

| Dato. | Fra — til<br>(Herunder bliver veilængderne<br>at opføre station for station.) | Km. land-<br>skyds.                |                                                 | Km. båd-<br>skyds.                  |                                | Jernbane à 6 øre pr. km. | Dampskib à 40 øre pr. mil | Udlæg. <sup>1)</sup> | Antal undersøgte dyr. |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|-------------------------------------------------|-------------------------------------|--------------------------------|--------------------------|---------------------------|----------------------|-----------------------|
|       |                                                                               | Tilsigelsesstation.<br>à<br>16 øre | Faste (eller ingen)<br>station.<br>à<br>20 øre. | Tilsigelsesstation.<br>à<br>37 øre. | Faste station.<br>à<br>40 øre. |                          |                           |                      |                       |
|       |                                                                               |                                    |                                                 |                                     |                                |                          |                           |                      |                       |

I henhold til foranstående beregning tilkommer der mig for reiser  
i            kvartal følgende godtgjørelse:

For        kilometer landskyds à 16 øre . . . . . kr.  
»        —        —        à 20 » . . . . . »  
»        —        bådskyds à 37 » . . . . . »  
»        —        —        à 40 » . . . . . »  
»        —        jernbane à 6 » . . . . . »  
»        mil        dampskib à 40 » . . . . . »

Tils. skydsgodtgjørelse kr.

Udlæg . . . . . »

Tilsammen kr.

hvilket beløb bedes mig anvist til udbetaling, idet det attesteres:

- at de ovenfor anførte veilængder er virkelig reiste;
- at reiserne er foretaget ad den vei og på den måde, hvorpå de med mindst udgift for det offentlige kunde ske.
- at en til den beregnede forstærkede bådskydsgodtgjørelse svarende skyds har været nødvendig og er bleven benyttet, at reisen ikke uden skade har kunnet udsættes, samt at der på samme båd ikke har været befordret nogen anden til skydsgodtgjørelse berettiget;
- at ingen andre forretninger, for hvilke skydsgodtgjørelse tilkommer mig, er udført på ovenanførte reiser;
- at de opførte udlæg har fundet sted og været nødvendige;
- at reiserne er udførte til foretagelse af offentlig tuberkulinundersøgelse eller til inspektion af de til forebyggelse af tuberkulose givne forskrifters gennemførelse eller til nedslagtning af tuberkuløst kvæg.

..... den ..... 19.....

.....  
(Amts-)Dyrlæge.

<sup>1)</sup> Specificeres og angives hvortil.

### Regning 1)

over undertegnede tilkommende kostgodtgjørelse for reiser i veterinærvæsenets  
anliggender i                kvartal 19                , i anledning af offentlige tuberkulinprøver.

| Afreist |             | Hjemkommen. |            | Antal døgn. | Godtgjørelse. |      | Reisens<br>længde i<br>kilometer. |
|---------|-------------|-------------|------------|-------------|---------------|------|-----------------------------------|
| Dato.   | Klokkeslet. | Dato.       | Klokkeslet |             | Kr.           | Øre. |                                   |
|         |             |             |            |             |               |      |                                   |

Tils.

hvilket beløb bedes mig anvist til udbetaling, idet det attesteres, at det opførte antal døgn virkelig er medgået og har været nødvendigt i det offentliges interesse.

..... den ..... 19.....

(Amts-)Dyrlæge.

1) Skyds- og kostregninger i anledning af tuberkulinprøver indsendes samtidig til veterinærkontoret.

**Opgave**  
**over inspektions- og nedslagningsforretninger m. m. efter offentlige**  
**tuberkulinprøver.<sup>1)</sup>**

| I ..... kvartal 19 .. har jeg foretaget følgende tilsynsreiser à kr. 4. <sup>00</sup> pr. døgn:<br>(kfr. veterinærdirektørens cirkulære af 7de april 1905, 2den side).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | I ..... kvartal 19 ..... har jeg foretaget følgende takst- og undersøgelsesforretninger vedkommende kvæg, slagtet mod erstatning af statskassen:<br>(kfr. veterinærdirektørens cirkulære af 7de april 1905, 4de side). |                                                   |                                                                                      |                                                                                              |                                                  |  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                 |                                                   |                                                   |                                                                                      |                                                                                              |                                                  |  |  |  |  |  |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|--|--|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|--|--|--|--|--|--|
| <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Til<br/>(her angives vedkommende eier og gaard).</th> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Forretningen varede fra<br/>(datum og klokkeslet).</th> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Forretningen varede til<br/>(datum og klokkeslet).</th> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Antal døgn<sup>2)</sup> à kr. 4.<sup>00</sup></th> </tr> <tr><td style="height: 100px;"></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table> | Til<br>(her angives vedkommende eier og gaard).                                                                                                                                                                        | Forretningen varede fra<br>(datum og klokkeslet). | Forretningen varede til<br>(datum og klokkeslet).                                    | Antal døgn <sup>2)</sup> à kr. 4. <sup>00</sup>                                              |                                                  |  |  |  | <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Til<br/>(her angives vedkommende eier og gaard).</th> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Forretningen varede fra<br/>(datum og klokkeslet).</th> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Forretningen varede til<br/>(datum og klokkeslet).</th> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Antal honorarer à kr. 2.<sup>00</sup> pr. døgn<sup>2)</sup> for takstforretninger.</th> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Antal honorarer à kr. 4.<sup>00</sup> pr. døgn<sup>2)</sup> for undersøgelsesforretninger.</th> <th style="width: 25%; text-align: center; padding: 5px;">Antal udlæg til takstmænd à kr. 2.<sup>00</sup></th> </tr> <tr><td style="height: 100px;"></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table> | Til<br>(her angives vedkommende eier og gaard). | Forretningen varede fra<br>(datum og klokkeslet). | Forretningen varede til<br>(datum og klokkeslet). | Antal honorarer à kr. 2. <sup>00</sup> pr. døgn <sup>2)</sup> for takstforretninger. | Antal honorarer à kr. 4. <sup>00</sup> pr. døgn <sup>2)</sup> for undersøgelsesforretninger. | Antal udlæg til takstmænd à kr. 2. <sup>00</sup> |  |  |  |  |  |  |
| Til<br>(her angives vedkommende eier og gaard).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Forretningen varede fra<br>(datum og klokkeslet).                                                                                                                                                                      | Forretningen varede til<br>(datum og klokkeslet). | Antal døgn <sup>2)</sup> à kr. 4. <sup>00</sup>                                      |                                                                                              |                                                  |  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                 |                                                   |                                                   |                                                                                      |                                                                                              |                                                  |  |  |  |  |  |  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                        |                                                   |                                                                                      |                                                                                              |                                                  |  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                 |                                                   |                                                   |                                                                                      |                                                                                              |                                                  |  |  |  |  |  |  |
| Til<br>(her angives vedkommende eier og gaard).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Forretningen varede fra<br>(datum og klokkeslet).                                                                                                                                                                      | Forretningen varede til<br>(datum og klokkeslet). | Antal honorarer à kr. 2. <sup>00</sup> pr. døgn <sup>2)</sup> for takstforretninger. | Antal honorarer à kr. 4. <sup>00</sup> pr. døgn <sup>2)</sup> for undersøgelsesforretninger. | Antal udlæg til takstmænd à kr. 2. <sup>00</sup> |  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                 |                                                   |                                                   |                                                                                      |                                                                                              |                                                  |  |  |  |  |  |  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                        |                                                   |                                                                                      |                                                                                              |                                                  |  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                 |                                                   |                                                   |                                                                                      |                                                                                              |                                                  |  |  |  |  |  |  |

..... den ..... 19 .....

.....  
 (Amts-Dyrlæge).

<sup>1)</sup> Indsendes kvartalvis i forbindelse med skyds- og kostregningerne. <sup>2)</sup> Dele af et døgn medregnes, selv om der ikke er medgaaet 5 timer.





## Årsberetning

(for 1ste marts 1903 til 1ste januar 1904) fra statsdyrlægen for det vestenfjeldske.

---

I året 1903's sidste 3 kvartaler er til mig indsendt til undersøgelse ialt 66 præparater, hovedsagelig blodprøver, men også hele dyr (2 får, 1 hund, 2 høns) og en hel del dels hele organer, dels stykker af sådanne. I disse præparater fandtes:

- i 22 tilfælde miltbrand,
- 1 — raslesyge,
- 2 — bråset,
- 2 — lungeorm (gjed),
- 1 — purulent metritis (hund),
- 3 — hæmoglobinuri hos koen,
- 1 — sarkosporidier i tungen hos en okse,
- 1 — pneumosis cystoides intestini (gris),
- 1 — nyrecyste (pyeloectasia urostragrationis) svin,
- 1 — akut tarmbetændelse (får),
- 2 — saltforgiftning (høns).

I 11 blodprøver, der var indsendt til undersøgelse for miltbrand, fandtes denne ikke. I 2 melkeprøver og en yverprøve (taget med Ostertags harpun fra en ko), hvor der var spørgsmål om tuberkulose, kunde tuberkulosen ikke påvises; i 1 prøve, hvor der var spørgsmål om skab hos en hest, gav undersøgelsen et negativt resultat; i 5 tilfælde var præparaterne ved modtagelsen så rådne, at undersøgelse ikke kunde foretages, og i 9 tilfælde gav undersøgelsen intet positivt resultat, i de fleste tilfælde grundet på, at de indsendte præparater var for ufuldstændige, (således modtager jeg undertiden et par små stykker kød eller et stykke skjært flæsk med anmodning om at oplyse om det slagt, hvoraf præparatet er en prøve), har udsigt til at passere kjødkontrollen uden indsigelse.

M i l t b r a n d. Siden juli d. a. har dyrlægerne i de 3 vestenfjeldske amter indsendt indberetninger om miltbrand (schema nr. 1) gennem mig. Jeg har i det hele modtaget indberetninger om 51 tilfælde, der var fordelt som nedenstående tabel viser:

|                        | Juli | August | Septem-<br>ber | Oktober | November | December |
|------------------------|------|--------|----------------|---------|----------|----------|
| Egersund . . . . .     | 1    | 1      | -              | -       | 1        | 2        |
| Jæderen . . . . .      | -    | -      | -              | -       | -        | 1?       |
| Stavanger . . . . .    | -    | -      | 3              | 4       | 2        | -        |
| Ryfylke . . . . .      | -    | -      | -              | -       | -        | 4        |
| Søndhordland . . . . . | -    | 1      | 1              | -       | -        | 1        |
| Nordhordland og Bergen | 5    | 6      | 3              | 6       | 3        | 3        |
| Hardanger . . . . .    | -    | 2?     | -              | -       | -        | -        |
| Nordfjord . . . . .    | -    | -      | 1              | -       | -        | -        |
|                        | 6    | 10     | 8              | 10      | 6        | 11       |

Af disse indtraf de under Ryfylke i december nævnte 4 tilfælde (2 køer, 1 får og 1 gjed) i løbet af kort tid (11 dage) på én gård; resten er alle spontant optrædende tilfælde i forskellige besætninger. I de tilfælde, hvor der ved tallet er sat et spørgsmålstegn, har jeg ikke kunnet finde miltbrandsbakterier i de indsendte blodprøver, og jeg er tilbøielig til at antage, at de under Hardanger i august opførte 2 tilfælde i virkeligheden var raslesyge. Forøvrigt har jeg konstateret miltbrand i indsendte blodprøver for alle de under Egersund, Søndhordland og Nordfjord opførte tilfælde, samt i de af dyrlæge Myklestad indberettede tilfælde i Bergen og Nordhordland (ialt 5, hvoraf 2 i august, 1 i september, 1 i november og 1 i december). De angrebne dyr var i 8 tilfælde heste, i 2 svin, i 1 får og i 1 gjed, resten kvæg. Af de 2 tilfælde hos svin blev det ene indberettet af amtsdyrlæge Jessen, Stavanger; ved det andet, der indtraf i Salhus ved Bergen i december måned, blev grisen konfiskeret af dyrlæge Myklestad på kødkontrolstationen i Muren, og der blev givet mig leilighed til nærmere at undersøge det. Der var ingen tegn til lokalisering af lidelsen, i blodet og de medfølgende organer fandtes et stort antal miltbrandsbakterier, om de end ikke syntes på langt nær så talrige, som de i almindelighed findes hos kvæg, ved udsæd i agarskåler fik jeg flere smukke anthraxkolonier. Mus, der podedes herfra og fra grisens nyrer, døde imidlertid først efter henholdsvis 2, 3 og 4 døgn forløb, derimod dræbte disse mus' blod igjen både hvide mus og marsvin i mindre end ét døgn. Hvordan denne gris er blevet smittet kunde ikke forklares på anden måde end ved at anse det melaffald, hvormed den blev foret, som smitekilde; det har dog ikke lykkedes mig hidtil at finde miltbrand i den mig tilsendte prøve af disse. — I det hele har jeg i disse tre kvartaler modtaget 7 melprøver til undersøgelse, uden at det har lykkedes mig at få anthraxkolonier frem af nogen af dem.

Sygdommen har altså i år optrådt nogenlunde lige hyppig, hvad enten dyrene gik på beite eller stod på fjøs. Sålænge kørene går på beite, gives der her —

iallefald i Bergens omegn, hvor tilfældene falder hyppigst — ikke tilskud af kraftfoder, i 3 af mig specielt undersøgte tilfælde havde dyret i længere tid forud ikke fået hverken melaffald eller andet kraftfoder. I alle 3 tilfælde var sygdommen forøvrigt godt kjendt af eieren, der i tidligere år havde mistet flere dyr af den. På den anden er der indtruffet et tilfælde — foruden det tidligere nævnte med grisen på Salhus — der absolut peger hen på melaffald som smittekilde: fyrvogteren på Slotterø fyr i Søndhordland mistede nemlig en ko af miltbrand. Organerne blev mig tilsendt, og jeg konstaterede både ved mikroskopisk undersøgelse og podningsforsøg sygdommen. Alt det hø og halm denne ko var blevet fodret med — den var blevet staldfodret i de sidste 10 måneder — kom fra stedet — en liden ø ude i havet, hvor sygdommen hidtil havde været ukjendt. Dertil havde den fået et tilskud af kraftfoder — perlemel, dette havde været brugt i ca. 1 år, men kort tid før koen styrtede, var beholdningen sluppet op, og ny forsyning kommet. I den tilsendte prøve af dette nye mel har det dog ikke været mig muligt ved udsæd at finde noget, der kunde tyde på miltbrand. Det er her en almindelig tro, at det er farligt, når melbeholdningen i kassen er tom, da at feie rusket på bunden op og give dette uden først at koge det, dette rusk ansees nemlig som særlig fuldt af miltbrandssmitte, man kunde blive tilbøielig til at tro på dette, da der i omhandlede tilfælde var handlet akkurat sådan.

Der forekommer stadigvæk eksempler på, at folk af uvidenhed omgås med miltbrandskadavere på en overordentlig skjødesløs måde, ofte tappes så meget blod som muligt af det døde dyr, medens det ligger på båsen i fjøset, hvorefter det gjerne slæbes ind i laden, flåes, hænges op og behandles slagtemæssigt. I erkjendelse af, at det er vanskeligt bare ved at afholde foredrag at formå folk til at være mere forsigtig har Søndre Bergenshus landhusholdningsselskab indkøbt restoplaget af dyrlæge Nielsens lille skrift om miltbrand til gratis uddeling.

Bråsot har ihøst nok optrådt temmelig ondartet og tildels på steder, hvor folk påstår, at den tidligere ikke kjendtes. Således dræbte den i oktober måned på gården Nord- og Søreide i Sund flere dyr, før besætningerne blev vaccineret, og eierne påstod, at de aldrig tidligere havde mistet dyr på den måde; de antog, at det kom sig af, at de ifjor havde fået en ny vædder — cheviot — fra Espe. Sygdommen angreb her også gjeder, hvoraf 2 døde. Jeg obducerede selv 3 af de døde dyr og konstaterede ved hjælp af mikroskopisk undersøgelse sygdommen.

Efter at jeg havde fået underretning om, at det offentlige var villig til at betale skyds- og kostholdsudgifterne for dyrlæger på reiser for at foretage bråsotvaccinationer, har jeg tilberedt vaccine i en noget større mængde end tidligere og er for tiden i besiddelse af en temmelig stor beholdning. Den er tilberedt efter Nielsens methode således som beskrevet i min forrige årsberetning. — I den hensigt dels at søge at få fastslået svækkelsesgraden for vaccinen, dels for at prøve om den svækkes ved opbevaring, dels for at vejlede dyrlæger ved benyttelsen af den og dels for at studere sygdommen har jeg isommer og ihøst reist rundt i alle 3 vestlandske amter til steder, hvor sygdommen årvis optræder, og har med flid valgt de mest forskelligartede distrikter, både de længere inde

i landet liggende dalfører (sygdommen synes dog ikke at forekomme på steder, hvor den tunge, mørke havtåge ikke når ind), dels de indre, dels de ydre fjord-distrikter, dels de større øer, dels de yderst i havet liggende småøer, holmer og skjær. Alle steder har jeg vaccineret endel, ofte mange, lam og åringsfår. Jeg har anvendt tildels ældre vaccine, lavet af Nielsen i 1898—99, dels min egen i 3 forskellige svækkelsesgrader, nemlig svækket i henholdsvis 6, 7 og 8 minutter. Jeg har overalt hos folkene truffet velvilje, tildels har de endog været meget interesserede, som regel har de intet havt at indvende mod, at jeg eksperimenterede med vaccinen, kun et par steder har jeg måttet forpligte mig til i tilfælde af dyrenes død daat erstatte eieren tabet efter takst, hvilket jeg heldigvis hver gang har sluppet at gøre. I de fleste tilfælde har også eierne meget nøiagtig udfyldt og tilsendt mig de af mig (efter model af prof. Jensen, Kjøbenhavn) udarbejdede schemaer (af hvilke jeg tillader mig at vedlægge et exemplar), om de end ofte er kommet mig ihænde betydelig senere, end jeg havde forlangt. Resultaterne er opførte på omstående tabel; vaccinationer udført for mindre end 5 måneder siden er ikke medtaget; i disse 5 måneder — vintermånederne — pleier sygdommen at optræde heftigst.

| Sted                                                   | Vaccine anvendt               | Antal<br>får podet | Antal<br>podede<br>får døde<br>snart<br>efter pod-<br>ningen | Antal<br>podede<br>får døde<br>længere<br>tid efter<br>podnin-<br>gen |
|--------------------------------------------------------|-------------------------------|--------------------|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| Angelshang, Nordfjord . . . .                          | Egen, svækket i<br>7 minutter | 50                 | Ingen specificeret                                           |                                                                       |
| Laugaland, Ryfylke . . . . .                           | Do.                           | 179                | 0                                                            | 0                                                                     |
| Tviberg, Nordre Bergenhus . .                          | Do.                           | 13                 | 0                                                            | 0                                                                     |
| Do. do. . .                                            | Nielsens vaccine<br>fra 1899  | 13                 | 0                                                            | 3                                                                     |
| Strand, Ryfylke . . . . .                              | Egen, svækket i<br>7 minutter | 16                 | 0                                                            | 0                                                                     |
| Sulen, Nordre Bergenhus . . .                          | Egen, svækket i<br>6 minutter | 85                 | 4                                                            | 0                                                                     |
| Do. do. . . .                                          | Egen, svækket i<br>7 minutter | 144                | Ingen specificeret                                           |                                                                       |
| Buskø, Nordre Bergenhus . . .                          | Do.                           | 16                 | 0                                                            | 0                                                                     |
| Ved Egersund i Stavanger amt .                         | Egen, svækket i<br>6 minutter | 7                  | 0                                                            | 0                                                                     |
| Olden, Værø og Bulandet,<br>Nordre Bergenhus . . . . . | Egen, svækket i<br>7 minutter | 144                | 3                                                            | 0                                                                     |
| Nord- og Søreide, Sund, Søndre<br>Bergenhus . . . . .  | Egen, svækket i<br>8 minutter | 49                 | 0                                                            | 0                                                                     |
| Masfjorden, Søndre Bergenhus .                         | Do.                           | 56                 | 0                                                            | 0                                                                     |
| Vinningland og Bjerkreim pr.<br>. Egersund . . . . .   | Do.                           | 199                | 1                                                            | 1                                                                     |
| (ved <i>Kjoss-Hansen</i> ).                            |                               | 971                | 8                                                            | 4                                                                     |

| Antal<br>ikke po-<br>dede får<br>døde før<br>podnin-<br>gen fore-<br>toges | Antal<br>ikke po-<br>dede får<br>døde efter<br>at pod-<br>ningen<br>foretoges | Veirforhold under<br>og tiden lige efter<br>podningen | Bråsotens optræden på stedet i tidligere år |
|----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------|
|----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------|

beretning indsendt, ingen podede får døde af bråсот

|   |   |              |                                    |
|---|---|--------------|------------------------------------|
| 0 | 1 | Klart, mildt | 1—5 får døde hvert år på hver gård |
| 0 | 1 | —»—          | Flere får døde hvert år            |
| 0 | 0 | —»—          | Do.                                |
| 1 | 0 | —»—          | 2—6 får døde hvert år              |
| 1 | 4 | —»—          | Flere får døde hvert år            |

beretning modtaget, intet podet dyr skal dog være dødt af bråсот

|    |    |              |                                             |
|----|----|--------------|---------------------------------------------|
| 0  | 0  | Klart, mildt | Får døde hvert år                           |
| 0  | 0  | Regn         | Får er døde af sygdommen hvert år           |
| 5  | 6  | Storm, regn  | Sygdommen har forårsaget store tab hvert år |
| 7  | 5  | — » —        | Sygdommen ikke optrådt i tidligere år       |
| 5  | 1  | Regn         | Hvert år flere får døde                     |
| 7  | 12 |              |                                             |
| 26 | 30 |              |                                             |

Desuden melder amtsdyrlæge Leknæs, Førde, at han har med den ham fra mig tilsendte vaccine (svækket 7 minutter) vaccineret 105 lam, hvoraf ingen senere er døde af bråset.

Af tabellen sees, at den heldigste svækkelse af vaccinen sandsynligvis er 7—8 minutter; at 3 døde snart efter podningen med den i 7 minutter svækkede vaccine på Olden må sandsynligvis tilskrives de altfor uheldige veirforhold. Da podningen foretoges begyndte nemlig just en periode med voldsom storm og slud, podningen maatte foretages i det fri i overhændigt veir og i en fjeldkløft, i hvis yderste del stormen satte havet ind, her var også den eneste udgang, og når de podede dyr sommetider glap ud af hænderne på den mand, der bar dem, fik de gjerne sjøen over sig og blev dyngvåde. Færene gik på denne næsten nøgne holme ude i havet, hvor der ikke fandtes ly, efter at eieren havde taget dyrene ind forefaldt ingen flere dødsfald, ligesom de øvrige eiere, der hofdt dyrene inde en tid efter podningen, ikke mistede noget dyr. Imidlertid tyder dog igjen dødsfaldet ved Egersund på, at svækkelse i 8 minutter er lige ved at gjøre vaccinen for svag, dog vil jeg foreløbig iallefald holde mig dertil. — Kjoss-Hansen skriver, at det i rubriken opførte dødsfald i Bjerkreim snart efter podningen forefaldt så umiddelbart efter denne, at lammet rimeligvis har været sygt, da det podedes. Svækkelse i 6 minutter er for lidet, hvad der sees af de 4 i Sulen døde får, et af disse dræbte jeg imidlertid rimeligvis derved, at jeg klodset nok stak sprøitekanylen ind i en af lårets indvendige blodårer og således sprøitede vaccinen lige ind i blodet, det var nemlig sent på aftenen og så mørkt, at jeg ikke opdagede feilen før det var for sent. Lammet døde også næste nat. Erfaringerne fra anvendelsen af den af Nielsen i 1899 lavede vaccine synes at tyde på, at vaccinen ikke, selv opbevaret som denne i lufttæt tillukkede glas, vil bevare sin kraft i 3—4 år.

**T u b e r k u l o s e** har jeg heller ikke i år kunnet påvise i et eneste tilfælde. På kjødkontrollen her i Bergen fandtes en slagtet ko tuberkuløs, jeg fik selv ikke anledning til at se slagtet, og det var ikke muligt at få oplyst med sikkerhed, hvorfra det skrev sig, da slagteren havde kjøbt den af en opkjøber, sandsynligvis kom den enten fra Sogn eller fra Søndfjord. — Amtsdylæge Sorterup fortalte mig, at han havde fundet tuberkulose hos en gris på Nordfjordeid, der for endel var fodret med affald fra den militære øvelsesplads sammesteds. Det går overordentlig trægt med tuberkulinundersøgelserne her i Nordhordland, folk vil nok have undersøgt, når man taler med dem, men er så mistænksomme, at de overmåde nødig vil sætte sit navn under en ansøgning, forpligtige sig til noget med sit navns underskrift vil de ikke.

Af andre ondartede smitsomme husdyr sygdomme har jeg i år kun havt noget at gjøre med **raslesyge**, som konstateredes i et præparat, sendt mig fra amtsdyrlæge Jensen, Stord. Efter amtsdyrlæge Løkens opgivende skal sygdommen optræde årvis i Strandebarm og der dræbe flere kalve hvert år, til næste år vil han give mig underretning såsnart der indtræffer et tilfælde, så vi i fællesskab kan undersøge forholdene.

Kværsil optrådte med en masse tilfælde i våres i Bergen og omegn, sandsynligvis kommet enten fra Voss eller Hardanger, hvor den var almindelig ifjor sommer. Den var tildels meget ondartet, en mand mistede bl. a. 2 af 5 heste af den. Efter hvad folk fortæller, synes denne sygdom her på Vestlandet at optræde i epizootier med nogenlunde lige lange mellemrum, omtrent hvert 6te til 7de år. De foranstaltninger, der fra det offentliges side kan tages mod sygdommen, synes kun lidet at hindre dens udbredelse. Det vilde vistnok være til størst gavn for Vestlandet, hvor sygdommen ofte griber ind til største gene for skydstrafiken, der her ofte må regnes som en væsentlig indtægtskilde for flere bygder, om der kunde skaffes serum til forebyggelse af kværsil og til kurativ behandling af den.

Smitsom kalvekastning er her på Vestlandet overordentlig almindelig, især her i Bergens omegn, hvor gårdbrugerne i almindelighed ikke lægger til kalve selv, men driver med at købe køer, der snart skal kalve. Disse køer kalver normalt første gang, straks efter indkjøbet, men kaster så næste gang, dog i regelen ikke flere gange. Dette er så almindeligt, at gårdbrugerne altid tager det derved forårsagede tab med i beregningen, og det er vel, således som forholdene nu stiller sig, umuligt at få rettet derpå. Ude i distrikterne er imidlertid også sygdommen almindelig og jeg er flere gange ihøst bleven anmodet om råd og vejledning i den anledning, hvorfor jeg også på forskellige steder har holdt foredrag derom. — Den danske dyrlæge Iversen averterer og reklamerer for sit «ufeilbarlige middel mod kalvekastning» i «Bondevennen», der tager sig ivrigt af hans sag. «Bondevennen» er et blad, der understøttes af Stavanger og Søndre Bergenhus landbusholdningsselskaber og sendes frit til alle medlemmer af disse.

Hæmoglobinuri, blodpis hos kvæget, er nok en overordentlig almindelig sygdom her på Vestlandet, specielt inde i bunden af alle de trangere fjorde, hvor den kan forårsage store tab. Den optræder mest almindelig om våren, så snart dyrene slippes på beite, men kan også begynde igen, når dyrene kommer fra sæteren til beite på hjemmemarken om høsten, således blev jeg ihøst anmodet om at komme til Balestrand i Sogn, hvor en masse køer efter hjemkomsten var begyndt at urinere blod. Det viste sig at være den almindelige hæmoglobinuri og såvel her som ved de par andre tilfælde, jeg har haft anledning til at undersøge, fandt jeg i blodet protozoer. Dyrene var også i høj grad befængte med «orreffot». Da imidlertid folk i almindelighed stiller sig yderst tvivlende ligeoverfor denne forklaring af sygdommen, og da der fortælles de mærkeligste historier om denne, har jeg tænkt til våren, så snart sygdommen begynder, selv at reise rundt til de værst angrebne distrikter, undersøge tilfældene nøiagtigt og ved foredrag at søge at udbrede oplysning om sygdommen.

Lungeorm hos gjeden og fåret, tildels også hos kvæget, synes, som omtalt i min forrige årsberetning, at være meget almindelig; særlig på Voss, i Masfjorden og andre gjedeholdende distrikter har den tildels virket ødelæggende på gedeflokkene til stort økonomisk tab for eierne. Jeg har søgt ved foredrag



at udbrede oplysning om lidelsen og dens smitsomhed, samt at formå folk, der til disse dyr sjelden eller aldrig tilkalde dyrlæge, til at lade være at anvende voldsomme kvaksalvermidler, der vistnok ofte dræber flere dyr end selve sygdommen gjør.

Af andre smitsomme husdyrsygdomme er ringorm hos kvæg meget almindelig udbredt her på Vestlandet, jeg træffer den stadig på mine reiser, naturligvis mest almindelig i afsidesliggende bygder. I det hele står hudpleien på et lavt trin især langs kysten, dyrene er gjerne sterkt befængt med utøi; jeg fører derfor altid på mine reiser her med mig noget arsenikvask og underviser, hvor anledning gives, altid flest muligt i brugen af den.

---

## Brugsanvisning

for bråso tvaccine fra statsdyrlægen for det vestenfjeldske.

Ved vaccinationen benyttes en liden porcellænmorter, stor nok til at holde godt 20 gram vand, og en injektionssprøite som de, der i almindelighed benyttes ved tuberkulinprøver; mest praktisk er de, der kan holde 10 ccm. vand. Da vaccinepulveret ikke er særligt fint, maa benyttes en temmelig tyk canyle med vidt rør, da den ellers hurtig bliver tilstoppet.

Vaccinen er, for at emulsionen bedre skal holde sig, blandet med traganth-pulver i forholdet 1—2 dosis, såvel til  $\frac{1}{2}$ —1 år gamle lam som til ældre får, er for den ublandede vaccine 1 ctgr. af blandingen, altså 0,015 grm. Hvert glas indeholder 0,30 grm., altså vaccine til 20 dyr.

Ved brugen udrides glassets indhold med en sprøitefuld (10 ccm.) kogt, koldt eller lunkent vand i porcellænmorteren, idet vandet tilsættes lidt efter lidt under stadig omrøring; når massen er ganske jævn, tilsættes nok en sprøitefuld (10 ccm.) vand, hvorpå det hele omrøres et par minutter. Før sprøiten fyldes med emulsionen, må massen hver gang omhyggeligt omrøres.

Morteren og sprøiten må begge før brugen koges i 5 minutter, mellem hver gang sprøiten fyldes må den og kanylen udskylles med rent, kogt vand.

Sprøiten fyldes først umiddelbart før podningen. Til hvert dyr vil af den færdige emulsion altså medgå 1 ccm. Skulde pedestoffet, der ikke opløses helt i vand, under brugen samle sig i den ene ende af sprøiten, må denne tømmes i morteren og det hele atter omrøres.

Podningen foretages på den indvendige side af dyrets lår. Dyret lægges på ryg og holdes af 2 mand. Stedet renses først ved vaskning ved lysolvand. Sprøitespiden føres ind umiddelbart under huden; føres den ind endog bare lidt dybere, bliver podningens virkning sterkere og den påfølgende podesygdom heftigere.

Podningen medfører, rigtig udført, høist lidt halvhed i et par dage.

Det med vand udrørte pedestof er ikke holdbart.

Det medfølgende skema til udfyldning må hver gang nøiagtig udfyldes og efter passende tidsrum indsendes.

Bergen, september 1903.

*S. Tillier.*

# Beretning om bråset-vakination no. ....

Må noiaztig udfyldes og indsendes  
til statsdyrlægen i Bergen.

hos ..... bopæl ..... amt .....

Vakinationen foretagen af .....

| Dato. | Antal podede |                |           | Hvorledes forløb<br>podningen?<br>(Halthed, døds-<br>fald o. lign.) | Er noget af de<br>podede dyr<br>senere død af<br>bråset? | Er noget af eierens<br>ikke podede dyr<br>død af bråset?<br>Er sygdommen iår<br>forekommet hos<br>naboerne? | Oplysning om brå-<br>sottens forekomst<br>hos eieren i tidligere<br>år. Er podning tid-<br>ligere foretagen?<br>Er noget ifjor eller<br>tidligere podet får<br>død af bråset? | Hvor mange ikke<br>podede lam og får<br>fandtes?<br>Oplysninger om<br>veiret ved og efter<br>podningen. |
|-------|--------------|----------------|-----------|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | lam          | 1—2 år gl. får | ældre får |                                                                     |                                                          |                                                                                                             |                                                                                                                                                                               |                                                                                                         |
|       |              |                |           |                                                                     |                                                          |                                                                                                             |                                                                                                                                                                               |                                                                                                         |

